

BAŞLARKEN

Sevgili Okuyucularımız!

Dergimizin Mayıs sayısı ile sizlerle tekrar birlikte olmanın memnuniyeti içindeyiz.

*Bir önceki dönemde olduğu gibi, geride bıraktığımız dönemde de, başta Suriye meselesi olmak üzere, yurtdışındaki gelişmeler, A.B.D. ile yapılan görüşmeler ve Fransa'daki Cumhurbaşkanlığı seçimi ve **Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın AK Parti'nin Genel Başkanı olarak seçilmesiyle beraber, ülkemizde partili cumhurbaşkanlığı döneminin başlaması gündemin önemli kısmını oluşturmaktadır.***

Şüphesiz gündemimizin en önemli kalemini Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın A.B.D.'de yaptığı görüşmeler oluşturdu. A.B.D. Başkanı Donald Trump, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı Washington ziyareti öncesi, PKK'nın Suriye kolu PYD/YPG'ye ağır silah verilmesine ilişkin kararı imzalamasından sonra, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 16 Mayıs'ta A.B.D. Başkanı Trump ile yaptığı görüşmelerde, hem Suriye'de PYD/YPG terör örgütüne verilen destek hem de FETÖ konusunda güçlü mesajlar verdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "YPG-PYD terör örgütünün hangi ülke tarafından olursa olsun muhatap olarak alınması, bu konuda küresel düzeyde varılan mutabakata kesinlikle uygun değildir." dedi. Başkan Trump da, DEAŞ ve PKK terör örgütlerine karşı mücadele, Türkiye'ye destek verdiklerini ifade etti.

Sevgili okuyucularımız, bu arada Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin (AKPM) kabul ettiği kararla, Türkiye'nin 2004'te çıktığı denetim sürecine tekrar dahil edildiğini ve Fransa'da yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminde, Yürüyüş Hareketinin lideri Macron'un %65,5 oy oranıyla Fransa'nın en genç Cumhurbaşkanı olduğunu müşahade ettik. Diğer taraftan, Türkiye, Alman vekillerin İncirlik'teki askerleri ziyaretine ikinci kez izin vermeyince, Almanya'nın bölgede yeni üs arayışında olduğu ifade edildi.

Ekonomiyle ilgili gelişmeleri de sizlerle paylaşmak isteriz.

Ocak ayında başlayan istihdam seferberliği, bir yıl sonra işsizlik oranını düşürmeyi başardı. Böylece, 2017 Şubat döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre 500 bin kişi arttı ve 26 milyon 956 bin kişiye ulaştı.

Domates ve et fiyatlarındaki artışlar ve giyimde yeni sezon zamları Nisan'da enflasyonu %1,3 artırdı. Yıllık enflasyon ise, %11,87 ile 9 yılın zirvesine çıktı. Merkez Bankası yetkilileri enflasyonun yılın ikinci yarısında gerileyeceğini ifade ettiler.

Kredi derecelendirme kuruluşu Standart&Poor's, Türkiye'nin kredi notunu korurken, not görünümünü negatif olarak açıkladı.

Nisan'da ihracat %4 arttı ve 148 milyar dolara ulaştı. İhracat artışında en büyük katkı yine otomotiv sektöründen geldi.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramınızı kutlar, Basketbolda Avrupa'da şampiyon olan ilk Türk takımı olarak Fenerbahçe'yi tebrik eder, gelecek sayıda buluşmak dileğiyle mutlu ve sağlıklı günler dileriz.

İÇİNDEKİLER

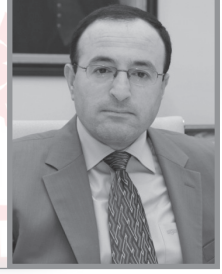
MAKALE ADI / YAZARI

MAKALE ADI	YAZAR	UNVAN	SAYFA
Belediye Meclis Üyesi Belediye Başkan Yardımcıları & Büyükşehir Belediyesi Başkan Danışmanlarının Sosyal Güvenliği	Mahmut ÇOLAK	SGK Başmüfettişi	3
Yapı Ruhsatının Mahiyeti ve Muhteviyatı	Dr. Selman ÖZDEMİR	Şanlıurfa İdare Mahkemesi Başkanı	13
Belediyeler ile Belediye Şirketleri Arasındaki İlişkilerin Muhasebeleştirilmesi	Ayşe Çiğdem TAŞPINAR	Gelir Uzmanı	34
Kamu İhale Mevzuatında Yapılan Değişiklikler-1	Dr. Bülent BÜBER	Grup Başkanı Kamu İhale Kurumu	42
Kamu Mallarında Parselasyon Uygulamaları-4	Suat ŞİMŞEK	Maliye Bakanlığı, Maliye Uzmanı	48
Akaryakıt Ödemelerinde Fiyat Farkı Hesabının Uygulanması	Mustafa Kemal ÇAYIROĞLU	Rektör Danışmanı Mali Hizmetler Uzmanı	56
Marka Şehirden Kimliği Olan Şehire Dönüş Sürecinde Belediyelerin Rolü	Hasan KAHKEÇİ	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Şb.Md. H.Ü.İ.B.F. Yüksek Lisans Öğr.	62
Belediye Toptancı Halleri Nasıl Yönetilir	Süleyman Ruhi AYDEMİR	Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Bağımsız Denetçi	71
Belediyelerin Alt İşverenleri ile Beraber Sorumlu Oldukları İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülükleri	Recep GÜNER & Turgay MERDİVEN	Ç.S.G.B. İş Müfettişi Elektrik ve Elektronik Mühendisi & Ç.S.G.B. İş Müfettişi Endüstri Mühendisi	79
İsteklinin Teklif Vermediği Kısımlar İçin İtiraz Etme Hakkı Var mıdır?	Av. Necati TORUN	İhale ve İş Hukuku Uzmanı	86
Yüksek Disiplin Kurulunda “Son Savunma Hakkı”	M. Lamih ÇELİK	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanı	91
Asilde Öngörülen Usulle Yapılmayan Vekaleten Atamalarda Vekalet Aylığı ile Zam ve Tazminatlar Ödenir mi?	Ahmet ARSLAN	Denetçi, SM Mali Müşavir	95
Toplum Yararına Programlarda Çalışanların Tazminat Hakkı	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Başmüfettişi	102
Kent Konseyi Hakkında Bilmek İstedikleriniz	Mustafa DÖNMEZ	İçişleri Bakanlığı Mahalli İd. Gn. Md. Şube Md.	107
Mahalli İdare Şirketlerinin Kuruluşunda ve Sermaye Artırımında Nakdi Sermayenin Ödenme Yöntemi	Mustafa YAVUZ	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Uzmanı	123
Mevzuat Fihristi			129
Yargı Kararları			136
Tebliğler, Genelge ve Görüşler			151
Soru - Cevap			163

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAS KATSAYILARI	168	5510 SAYILI KANUNDAKİ BAZI PARA CEZALARI	181
DEVLET MEMURLARINA İLİŞKİN SOSYAL YARDIMLAR	169	394 SAYILI HAFTA TATILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	183
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	169	4301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ HAKKINDAKİ KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	183
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	170	TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTARILABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	183
BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ	170	YURTIÇI HARCIRLAHLAR	184
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	171	3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARI PARA CEZALARI	186
İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	171	2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	189
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE	171	BÜTÇE KANUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ	190
AŞGARI ÖDRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ	172	2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	191
2017 YILI AŞGARI GEÇİM İNDİRİMİ	172	4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI	192
5326 SAYILI KABAHATLER KANUNUNA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI	173	VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2017 TARİHİNDEN GECERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	194
1498 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	175	GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI	196
MEMUR ÖDEMELERİNDE YAPILAN KESİNTİLER	176	HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜSTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	196
DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ	177	BAŞIT USULÜNE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDA OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	196
MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	178	ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	196
DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET	178	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	196
KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	179	PARASAL SINIRLAR	197
GÖREYEDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	180	KİK EŞİK DEĞER VE PARASAL LİMİTLER	200
ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	180		
İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	180		

BELEDİYE MECLİS ÜYESİ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILARI&BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKAN DANIŞMANLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİ

Mahmut ÇOLAK

SGK Başmüfettişi

A-BELEDİYE MECLİS ÜYESİ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILARININ SOSYAL GÜVENLİĞİ

1. GİRİŞ VE YASAL DAYANAK

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinde sigortalılık halleri düzenlenmiş olup, tüm sigorta kollarının (kısa ve uzun vadeli) uygulanacağı sigortalılar Kanununun 4 üncü maddesinde, bazı sigorta kollarının (kısa veya uzun vadeli) uygulanacağı sigortalılar Kanununun 5 inci maddesinde, sigortalı sayılmayanlar ise Kanununun 6 ncı maddesinde açık bir şekilde hüküm altına alınmıştır. Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar 4/1-a (eski SSK sigortalıları); gelir vergisi mükellefi olanlar, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar, şirket ortakları gibi kendi nam ve hesabına çalışanlar, 4/1-b (eski BAĞ-KUR sigortalıları); kamu idarelerinde devlet memuru olarak çalışanlar, 4/1-c (eski Emekli Sandığı iştirakçileri/sigortalıları) kapsamında sigortalı sayılmışlardır.

Belediyelerde; memurlar, işçiler ve sözleşmeli personeller istihdam edilmekte, memurlar 4/1-c, işçi ve sözleşmeli personeller 4/1-a kapsamında sigortalıdır. Seçimle göreve gelen belediye başkanları zorunlu olarak 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmışlardır. Belediye meclis üyelerinin sigortalı-

lığına 5510 sayılı Kanunda yer verilmediği gibi 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve diğer ilgili mevzuatlarda (yönetmelik, tebliğ, genelge, genel yazı gibi) da herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Öyleyse, belediye meclis üyelerinin sosyal güvenliği hangi kapsamda sağlanacak? Sorusu akla gelmektedir. **Belediye meclis üyeleri, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında işçi sayılmadıkları, 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında sözleşmeli personel sayılmadıkları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında devlet memuru sayılmadıkları açıktır.** Belediye meclis üyeleri seçimle gelen kişiler olup, belediye meclis üyeleri ile belediyeleri arasında bir iş sözleşmesi, hizmet sözleşmesi olmadığı gibi devlet memurluğu ilişkisi de bulunmamaktadır. Belediye meclis üyeleri, meclis üyesi seçilmeden önceki sigortalılık durumuna göre sigortalılık işlemleri devam ettirecektir. Bir başka deyişle; belediye meclis üyesi seçilmezden önce 4/1-a kapsamında ise bu kapsamda, 4/1-b kapsamında ise bu kapsamda, isteğe bağlı sigorta kapsamında ise bu kapsamda (isteğe bağlı sigortalılık süresi 4/1-b kapsamında geçmiş kabul edilmektedir) sigortalılık işlemleri devam edecektir. 4/1-c kapsamında iken belediye meclis üyesi seçilenlerin 4/1-c kapsamında emeklilik keseneği veya sigorta primi ödemeleri mümkün değildir.

Belediye meclis üyesi olanların salt bu görevlerinden dolayı bir sigortalılık ile ilişkilendirilemezken, belediye başkanının belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirmesi halinde talebe göre bir sigortalılık ilişkisi gündeme gelmektedir.

Belediye meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı görevlendirme, 5393 sayılı Kanunun “norm kadro ve personel istihdamı” başlıklı 49 uncu maddesinin yedinci fıkrasında düzenlenmiştir. Buna göre;

“ Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001–200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001–500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir ve taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilir. Bu şekilde görevlendirme, memuriyete

geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez ve belediye meclisinin görev süresini aşamaz. Sosyal güvenlik prim ve benzeri giderlerden kurum karşılıkları belediye bütçesinden karşılanır.”

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmeliğe göre; belediye başkan yardımcısı kadrosu il belediyelerinde, nüfusu 10.000 ve daha fazla olan büyükşehir ilçe belediyelerinde ve nüfusu 7.500 ve daha fazla olan ilçe ve belde belediyelerinde bulunmaktadır.

Belediye başkanı zorunlu görürse norm kadrosunda memur statüsünde belediye başkan yardımcısı kadrosu bulunan belediyelerde aşağıdaki sayı kadar belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir. Bu görevlendirme bir kadroya bağlı olmayıp, eğitim durumu, hizmet süresi ve diğer kriterler aranmaz. Memur başkan yardımcısı kadrosu bulunduğu halde atama yapılmaması, meclis üyesi başkan yardımcısının görevlendirilmesini engellemez.

Tablo-1: Nüfus aralığına göre görevlendirilecek belediye başkan yardımcısı sayıları

Nüfus Aralığı	Görevlendirilecek Başkan Yardımcısı Sayısı
0–50.000 (dâhil)	1
50.001–200.000 (dâhil)	2
200.001–500.000 (hariç)	3
500.000 ve daha fazla	4

Belediye meclis üyeleri arasında belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlere, belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3'ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenecek aylık ödenek verilir. Bu ödenek tavan tutar olup, bu oranın altında da ödenek tutarı belirlenebilir.

Bu şekildeki bir görevlendirme, memuriyete

riyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez.

Bu görevlendirme belediye meclisinin görev süresini aşamaz. Meclisin görev süresi bitmeden belediye başkanı görevlendirmeyi de sona erdirebilir.

2. BELEDİYE MECLİS ÜYESİ BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILARININ SİGORTALILIĞI

Belediye meclis üyesi başkan yardımcılarının sigortalılığına 5510 sayılı Kanunda yer verilmemiş olup, 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin yedinci fıkrasında yer verilmiştir. Yapılan düzenlemeye göre, belediye meclis üyesi başkan yardımcılarını **taleplerine göre** bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilmektedir. Burada geçen sosyal güvenlik kurumu ibaresinden kasıt; SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesindeki Sandıklardır (*bu sandıklara tabi olanlar 4/1-a kapsamında sigortalıdırlar*). SSK ile 4/1-a, BAĞ-KUR ile 4/1-b, Emekli Sandığı ile 4/1-c kapsamındaki sigortalıların sosyal güvenlik işlemleri yürütülmektedir. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığı, Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında toplanarak sigortalılık halleri 4/1-a, 4/1-b, 4/1-c olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla, belediye meclis üyesi başkan yardımcılarını talebine göre bu üç sigortalılık halinden herhangi biri ile iliş-

kilendirilmek isteyebilir. Ancak, **hiçbiri ile ilişkilendirilmemeyi isteyemez.** Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısı muhakkak suretle (*emekli olanlar hariç*) sigortalılık durumuna uygun bir sigortalılık hali ile ilişkilendirilmeyi talep etmelidir. “Talep” kavramı, ilgilinin sosyal güvenlik kapsamına girip girmeyeceği ile ilgili olmayıp, hangi sigortalılık kapsamına tabi olup olmayacağı ile ilgilidir. Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısının sigortalı olması zorunlu olup, hangi statüde sigortalı olacakları kendi taleplerine bağlıdır.

Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısı hangi sigortalılık hali ile ilişkilendirilirse ilişkilendirilsin sigorta primine/emeklilik keseneğine ilişkin işveren payı (*kurum karşılığı*) belediye bütçesinden, işveren payı dışında sigortalı payı kendisine ödenecek ödenekten karşılanır. **Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısı eğer 4/1-b kapsamında sigortalılığı seçmişse, bu bir nevi “işveren-kurum” payı olarak değerlendirilerek bu kapsamdaki primlerin tamamı belediye bütçesinden karşılanır.**

Tablo-2: Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının 4/1-a kapsamında sigortalılık hali ile ilişkilendirilmesi durumunda prim oranları

Sigorta Kolu	Sigortalı (Başkan Yardımcısı) Oranı	İşveren (Belediye) Oranı
Malullük, yaşlılık ve ölüm	%9	%11
İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık	-	%2
Genel sağlık sigortası	%5	%7,5
İşsizlik sigortası	-	-
Toplam	%14	%20,5

Tablo-3: Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının 4/1-b kapsamında sigortalılık hali ile ilişkilendirilmesi durumunda prim oranları

Sigorta Kolu	Sigortalı (Başkan Yardımcısı) Oranı	İşveren (Belediye) Oranı
Malullük, yaşlılık ve ölüm	-	%20
İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık	-	%2
Genel sağlık sigortası	-	%12,5
İşsizlik sigortası	-	-
Toplam	-	%34,5

Tablo-4: Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının 2008 yılı Ekim ayı başından sonra ilk kez 4/1-c kapsamında sigortalılık hali ile ilişkilendirilmesi durumunda prim oranları

Sigorta Kolu	Sigortalı (Başkan Yardımcısı) Oranı	İşveren (Belediye) Oranı
Malullük, yaşlılık ve ölüm	%9	%11
İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık	-	-
Genel sağlık sigortası	%5	%7,5
İşsizlik sigortası	-	-
Toplam	%14	%18,5

Tablo-5: Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının 2008 yılı Ekim ayı başından önce 4/1-c kapsamında sigortalılık hali ile ilişkilendirilmesi durumunda prim oranları

Sigorta Kolu	Sigortalı (Başkan Yardımcısı) Oranı	İşveren (Belediye) Oranı
Emekli keseneği	%16	%20
Genel sağlık sigortası	-	%12
Toplam	%16	%32

Belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen ve herhangi bir sigortalılığı bulunmayan belediye başkan yardımcılarını, Sosyal Güvenlik Kurumuna müracaat ederek 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmalarını **istemele-ri halinde** seçtikleri tarihten, belediye başkan yardımcılığı görevinden önce zorunlu sigortalılığı bulunması halinde ise bu sigortalılığının sona erdirildiği tarihten itibaren 4/1-c kapsamında sigortalı sayılacaklardır.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan (SSK, Emekli Sandığı, BAĞ-KUR, 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesi Kapsamındaki Sandıklar) emekli aylığı almakta iken belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlerin, Sosyal Güvenlik Kurumu uygulamalarına göre (22.02.2013 tarihli 2013/11 sayılı Genelge) 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmayacaklardır. Bunun anlamı kanaatimce şudur: **Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli aylığı almakta iken emekli aylıklarını kestirmek suretiyle 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmayan belediye meclis üyesi belediye başkan yar-**

dımcıları, 4/1-a veya 4/1-b kapsamında da sigortalı sayılmalarına imkân bulunmamaktadır. Aslında, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin yedinci fıkrası hükmü, sigortalılık ilişkisini tamamen belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısının tercihi- ne bırakmıştır.

21.04.2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olan belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısının talebine bakılmaksızın **“mahalli idareler seçimleri sonucuna göre görev alanlar”** şeklinde değerlendirilerek emeklilik/yaşlılık aylığı kesilmez. Konu hakkında, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına vermiş olduğu 22.04.2013 tarih ve 3964 sayılı 5335 sayılı Kanun konulu görüş yazısında da aynı değerlendirmelere yer verilmiştir. **Belediye meclis üyelerinin belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilmesi nedeniyle, başkan yardımcısı hem emekli aylığını alır**

hem de ödeneğini alır. Bir başka deyişle; emekli olan kişiye sigortalılık ilişkisi kurulmadığından sosyal güvenlik destek priminin kesilmesine imkân bulunmadığı için, başkan yardımcısı emekli aylığını almaya devam ederken aylığından da herhangi bir kesinti yapılmadan görevi gereği kendisine ödenen ödeneği de almaya devam edecektir.

5510 sayılı Kanunun kamu sektörü açısından yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayı başından (15.10.2008) önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlardan belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenler 4/1-c sigortalısı olmak isterlerse talepleri üzerine 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre 4/1-c sigortalısı (*emekli sandığı iştirakçisi*) sayılırlar. Bunların emeklilikleri ile ilgili olarak özel bir düzenleme yapılmadığından intibakları normal devlet memurları gibi yapılmaktadır. Kazanılmış ve emeklilik keseneğine esas aylıklarının tespit edilmesinden sonra durumlarına göre varsa ek gösterge gibi diğer haklardan da yararlandırılmaktadırlar.

Burada yeri gelmişken önemine binaen bir hususu daha belirtmekte yarar vardır. **Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının 4/1-a kapsamında ilişkilendirilmesi durumunda kıdem tazminatına hak kazanamazlar. Şöyle ki;** kıdem tazminatı, hizmet sözleşmesi kanunda öngörülen hallerden biri ile sona eren ve kanunda öngörülen asgari sürenin üstünde çalışmış olan işçiye veya ölümü halinde mirasçılara, işveren tarafından ödenen ve miktarı işçinin çalışma süresi ve ücretine göre belirlenen paradır. Kıdem tazminatı, işverene yüklenmiş, kanundan doğan kendine özgü bir ödeme yükümlülüğüdür. Kıdem tazminatına mülga 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde (*halen yürürlükte*) yer verilmiş olup, bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenbilmesi için, temel şart İş Kanununa tabi işçi olmak gerekmektedir. **Belediye meclis**

üyeleri arasından görevlendirilen başkan yardımcılarını, belediyeye seçilerek gelmesi nedeniyle belediye ile meclis üyesi arasında hizmet akdi ilişkisi bulunmamaktadır. 4857 sayılı İş Kanununa göre belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarını "işçi statüsünde" bulunmamaları nedeniyle yaşlılık aylığına hak kazanmış dahi olsa kıdem tazminatına hak kazanması söz konusu olamayacaktır.

B-BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKAN DANIŞMANLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİ

Belediyelerde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında memurlar, 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında tam ve kısmi zamanlı sözleşmeli personel, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında daimi ve geçici işçi şeklinde istihdam şekilleri uygulanmaktadır. Bunun yanında, belediye meclis üyeliğinden belediye başkan yardımcısı, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 20 nci maddesine göre başkan danışmanı olarak görevlendirilmeler de yapılmaktadır.

Büyükşehir belediye başkanlarının seçimle işbaşına gelen yöneticiler olması ve üstlendikleri görevlerin niteliğinden dolayı uzman kişilerden yararlanmasında zorunluluk bulunmaktadır. Bu sebeple, belediye başkanlarının görev süresi ile sınırlı olmak ve memuriyete geçiş için kazanılmış hak teşkil etmemek üzere nüfusu iki milyonu aşan büyükşehir belediyelerinde on, diğer büyükşehir belediyelerinde beşi geçmemek üzere başkan danışmanı görevlendirilebilmesi ve danışman olarak görevlendirileceklerin en az dört yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olması gerekmektedir. Danışmanlara ödenecek ücretin, büyükşehir belediyesi genel sekreterine ödenen aylık miktarının % 75'ini geçmemek üzere belediye meclisince belirlenmekte ve bu kadrolarda istihdam edilecek uzman kişilere niteliklerine uygun

bir ücret ödenmesi sağlanmaktadır. Danışmana verilecek ücretin yetenekli kişilerin danışman olarak kullanılmasını teminen ödenecek ücretin hesabında büyükşehir belediyesi genel sekreterine endekslenmesi benimsenmiştir.

Bu kapsamda büyükşehir belediyesi danışmanı olarak görevlendirilenlerin sosyal güvenliği konusunda tereddütler yaşandığı bir vakadır.

1. BAŞKAN DANIŞMANLARININ NİTELİKLERİ, SAYISI VE ÜCRETİ

5216 sayılı Kanunun “danışmanlar” başlıklı 20 nci maddesine göre; *“nüfusu iki milyonu aşan büyükşehir belediyelerinde on, diğer büyükşehir belediyelerinde beşi geçmemek üzere başkan danışmanı görevlendirilebilir. Danışman olarak görevlendirileceklerin en az dört yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun olması şarttır. Danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil, ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez. Danışmanların görev süreleri sözleşme süresi ile sınırlıdır. Ancak bu süre belediye başkanının görev süresini aşamaz. Danışmanlara, her türlü ödemeler dâhil, büyükşehir belediyesi genel sekreterine ödenen brüt aylık miktarının % 75’ini aşmamak üzere belediye meclisinin belirlediği miktarda brüt ücret ödenir.”*

Bu madde hükmüne göre; belediyelerde başkan danışmanı görevlendirilmesi sadece büyükşehir belediye başkanlarına verilmiş olup, **başkanın takdirine bağlı olarak nüfusa göre en çok 5 ila 10 kişi arasında görevlendirebileceği** gibi görevlendirmeye yetkisi de bulunmaktadır. Danışman olarak görevlendirileceklerin sadece ve sadece en az 4 yıllık yükseköğrenim görmüş olma şartı aranmaktadır. Bunun haricinde herhangi bir şart aranmamaktadır.

Danışman, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelikte yer alan bir kadro olmayıp bir pozisyonudur, bir görevlendirmedir. Danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsüne geçme hakkı vermemektedir. **Bir başka deyişle, danışmanlar memur, işçi veya sözleşmeli personel sayılmazlar.**

Devlet memuru olan bir kişinin devlet memurluğu görevi devam ederken 657 sayılı Kanun, 5393 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde büyükşehir belediyesi başkan danışmanı olarak görevlendirilemeyeceği kanaatindeyim. Şöyle ki, 5216 sayılı Kanun metnine bakıldığında danışmanların bir sözleşme karşılığında çalıştırılabileceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, hali hazırda devlet memuru olanların danışmanlık görevini yürütemeyeceği değerlendirilmektedir. Memur, işçi veya sözleşmeli personel gibi *kamu görevinde bulunmayan* bir kişinin danışman olarak görevlendirilmesi Kanunun amacına daha uygun düşecektir. Ancak, mevcut kamu görevinden ayrılmak suretiyle danışman olarak görevlendirmek mümkün olacaktır.

Danışmanların görev süresi, bir seçim döneminde görev yapmakta olan belediye başkanının görev süresi kadardır. Bu süre en azami süre olup, belediye başkanı bu azami süreyi aşmamak üzere istediği sürede tayin yapabilir. **Belediye başkanı ile danışman arasındaki bu ilişki, yazılı olarak bir sözleşme ile tespit edilmelidir.** Bu sözleşmenin adı, işçiler gibi iş sözleşmesi veya sözleşmeli personel gibi hizmet sözleşmesi değildir. İş veya hizmet sözleşmesine benzer bir sözleşme metni düzenlenebilir. Bu sözleşmenin standart bir şekli bulunmamakta olup, genel kurallara uygun olarak tanzim edilebilir.

Danışmanlara büyükşehir belediyesi genel sekreterine ödenen her türlü ödemeler

dâhil (sosyal denge tazminatı gibi) brüt aylık miktarının en fazla %75'i tutarında brüt ücret ödenir. Bu konuda ücreti belirleme yetkisi belediye meclisine aittir. Belediye meclisi danışman ücretlerini danışmanlar arasında farklı oranlarda belirleyebilir.

Büyükşehir belediyesi genel sekreterlerine yapılan ödemeler, 5216 sayılı Kanunun

22 nci maddesinde belirlenmiştir. Buna göre, genel sekreter kadrosuna atananlar, genel idare hizmeti sınıfına dâhil bakanlık genel müdürleri için ilgili mevzuatında öngörülen ek gösterge, makam, görev ve temsil tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen zam ve tazminatlardan aynen yararlanırlar.

Tablo-6: Büyükşehir belediye başkanı danışman sayısı

Nüfus	Danışman sayısı
2.000.000 ve daha az	En çok 5
2.000.000'den fazla	En çok 10

3. BAŞKAN DANIŞMANLARININ SOSYAL GÜVENLİĞİ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinde sigortalılık halleri düzenlenmiştir. Tüm sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar Kanununun 4 üncü maddesinde, bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar Kanununun 5 inci maddesinde, sigortalı sayılmayanlar ise Kanununun 6 ncı maddesinde hüküm altına alınmıştır.

4/1-a (SSK) kapsamındaki sigortalılar, kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar ile hizmet akdi oluşmadan bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar kapsamında çalışanlardır.

4/1-b (BAĞ-KUR) kapsamındaki sigortalılar, gelir vergisi mükellefi olanlar, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar, şirket ortakları gibi genel itibariyle kendi nam ve hesabına çalışanlardır.

4/1-c (Emekli Sandığı) kapsamında sigortalılar, kamu idarelerinde devlet memuru olarak çalışanlardır.

Başkan danışmanlarının sigortalılığının hangi kapsamda olduğu konusunda 5510 sayılı Kanun, 5393 sayılı Kanun, 5216 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuatlarda (yönetmelik, tebliğ, genelge, genel yazı gibi) herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Öyleyse, danışmanların sosyal güvenliğinin ne olması gerektiğine 5216 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ışık tutacaktır. Bu maddede geçen “*danışman olarak görevlendirilme, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil, ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmez. Danışmanların görev süreleri sözleşme süresi ile sınırlıdır.*” hükmü ile danışmanların 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında işçi sayılmadıkları, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında sözleşmeli personel sayılmadıkları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında devlet memuru sayılmadıkları açıktır. Büyükşehir belediyesi başkan danışmanları sözleşme karşılığında sözleşme süresi ile sınırlı olmak üzere çalıştırılmaktadır. *Dolayısıyla*, sözleşme karşılığında çalıştırılan danışmanlar, 4/1-b veya 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmaları mümkün olmayıp, 4/1-a kapsamında sigortalı sayılmaları daha uygun olacaktır. Şöyle ki, sosyal güvenlik sistemimizde kayıt dışı çalışma olamayacağından üç tür sigortalılık halinden mevzuata uygun olan biri ile ilişkilendirilmesi zorunludur.

Bu genel kural olmakla birlikte aşağıdaki alternatifleri de değerlendirmek gerekecektir. Buna geçmeden önce, 4/1-a, 4/1-b, 4/1-c kapsamındaki sigortalılık hallerinin birleşmesi halinde hangi sigortalılık hali dikkate alınıp sigorta primi kesilmelidir? Sorusuna cevap bulmalıyız. 5510 sayılı Kanunun “sigortalılık hallerinin birleşmesi” başlıklı 53 üncü maddesine göre; “sigortalının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan sigortalılık statüleri ile (c) bendinde yer alan sigortalılık statüsüne aynı anda tabi olacak şekilde Kanun kapsamına girmesi halinde öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (a) ve (b) bentlerinde yer alan sigortalılık statülerine tabi olacak şekilde Kanun kapsamına girmesi halinde ise aynı maddenin birinci fıkrasının

(a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.” Bu hükme göre, 4/1-a kapsamında veya 4/1-b kapsamında çalışmakta iken 4/1-c kapsamına girilmişse (örneğin devlet memuru olmuşsa), esas alınacak sigortalılık 4/1-c kapsamında sigortalılık olacak ve bu kapsamda prim ödenecektir. Diğer 4/1-a veya 4/1-b kapsamından çıkılarak bu kapsamda prim ödenmeyecektir. 4/1-a kapsamında iken aynı anda 4/1-b kapsamına girilmişse esas alınacak sigortalılık 4/1-a kapsamında sigortalılık olacak ve bu kapsamda prim ödenecek, 4/1-b kapsamında prim ödenmeyecek ancak 4/1-b kapsamındaki faaliyetine devam edilecektir.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla mevcut istihdam şekline göre sigortalılık hali ve prim oranlarını aşağıdaki tablodan görebiliriz:

Tablo-7: Büyükşehir belediyesi başkan danışmanı olmadan önceki sigortalılık durumuna göre sigortalılık halinin tespiti

Mevcut İstihdam Şekli	Açıklama	Sigortalılık Hali	Prim Oranları
Memur	Danışman olarak görevlendirilebilmesi için memurluk görevinden ayrılması gerekir.	4/1-a	***
Sözleşmeli Personel	Danışman olarak görevlendirilebilmesi için sözleşmeli personel görevinden ayrılması gerekir.	4/1-a	***
İşçi	Danışman olarak görevlendirilebilmesi için işçinin iş sözleşmesi veya toplu iş sözleşmesinde ikinci bir iş/görev yapmasında sakınca olmadığına dair düzenleme yoksa ve işvereni bu hususa rıza gösteriyorsa mevcut işçilik görevinden ayrılmasına gerek yok.*	4/1-a	***
Bağımsız Çalışan	Şirket ortaklığı, vergi mükellefiyeti, oda kaydı devam eder, BAĞ-KUR (4/1-b) primi ödenmez.	4/1-a	***
SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı, Mülga 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesindeki Sandıklardan Emekli	5335 sayılı Kanunun 30'uncu maddesine göre emekli aylığı kesilir. 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca (SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı), kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.**	4/1-a	***
Memur, Sözleşmeli Personel, İşçi veya Emekli Değilse	-	4/1-a	***

* 4/1-a (SSK) kapsamındaki sigortalılık; bir hizmet akdine istinaden bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre, bir veya birden fazla işyerinde 4/1-a kapsamında sigortalı olmak mümkündür. Elbette bu kural, iş sözleşmelerinde, toplu iş sözleşmelerinde veya herhangi bir ad altında yapılan hizmet sözleşmelerinde aksine hüküm bulunmayan durumlarda geçerlidir. Örneğin, bir sözleşmeli personel, tam zamanlı hizmet sözleşmesi devam ederken bir başka işyerinde 4/1-a kapsamında sigortalı sayılamaz. Çünkü sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesinde başka bir yerde çalışmama yasağı bulunmaktadır.

5510 sayılı Kanunun “günlük kazanç sınırları” başlıklı 82 nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre; “*Sigortalıların bu Kanunun 53 üncü maddesine göre belirlenen aynı sigortalılık haline tâbi olacak şekilde birden fazla işte çalışması nedeniyle Kuruma (SGK kastedilmektedir) ödenen primler toplamı, bu sigortalılık hali için belirlenen prime esas kazanç üst*

sınırı üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, aşan kısmın tamamı, sigortalının talebi üzerine en geç talep tarihini takip eden ay içinde hissesi oranında sigortalıya defaten geri ödenir. Geri verilen primler için ayrıca gecikme cezası ve gecikme zammı ile faiz ödenmez.”

** Sosyal güvenlik kurumlarının herhangi birinden emekli olan bir sigortalı, emekli aylığını kestirmek suretiyle büyükşehir belediyesi başkan danışmanı olarak görevlendirilirse, 4/1-a kapsamında sigortalı sayılacağından, yeniden emekliliğini talep etme zamanında son 7 yıla bakılmaktadır. Son 7 yıl içinde hangi kapsamda prim ödenmişse o kapsamda emeklilik aylığı bağlanır. Örneğin, memurluktan emekli olan bir sigortalı aylığını kestirerek danışman olarak görevlendirildiğinde 3,5 yıldan 1 gün fazla 4/1-a kapsamında kalırsa artık Emekli Sandığından değil, SSK kapsamında emekli olur.

*** Büyükşehir belediyesi başkan danışmanlarına ödenen ücretten, aşağıdaki oranlarda sosyal güvenlik primi kesilir.

Tablo-8: Büyükşehir belediyesi başkan danışmanlarına ödenen ücretten kesilen prim oranları

Sigorta Kolu	Sigortalı (Danışman) Oranı	İşveren (Belediye) Oranı
Malullük, yaşlılık ve ölüm	%9	%11
İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık	-	%2
Genel sağlık sigortası	%5	%7,5
İşsizlik sigortası	-	-
Toplam	%14	%20,5

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün İçişleri Bakanlığına hitaben “danışmanların sosyal güvenliği” konulu 20/02/2006 tarih ve 2363 sayılı (B.07.0. BMK.0.16/115601-5) görüş yazısı

“...büyükşehir belediyelerinde danışman olarak görevlendirilecek kişilerle, belediye başkanının görev süresini aşmamak üzere bir sözleşme yapılması gerekmektedir. Diğer taraftan, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanu-

nu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasında ise “bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.” hükmüne yer verilmiştir. Bu itibarla, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 20'nci maddesine göre görevlendirilecek danışmanların sigortalılık açısından 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile ilişkilendirilmesinin uygun olacağı mütalaa edilmektedir.”

Maliye Bakanlığının bu görüşünün 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce verilmiş olması görüşün özünü değiştirmemektedir. 506 sayılı Kanun 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. Bu görüşte danışmanların mülga 506 sayılı Kanunla ilişkilendirilmesinin uygun olacağı mütalaa edilmiştir. Mülga 506 sayılı Kanunun karşılığı 5510 sayılı Kanunda 4/1-a kapsamındaki sigortalılıktır. Dolayısıyla, sosyal güvenlik ilişkisi değişmemektedir.

C- SONUÇ VE ÖNERİ

Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının sigortalılık durumlarına ilişkin 5510 sayılı Kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, bu kişilerin sigortalılık durumunun halen yürürlükte bulunan 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin yedinci fıkrasına göre belirlenmesi gerekir. Buna göre; belediye meclis üyelerinin belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilmesinde, belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılara taleplerine göre 4/1-a, 4/1-b veya 4/1-c kapsamında sigortalılığı tercih edebileceklerdir. Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılardan emekli olanların, tekrar bir sigortalılık hali ile ilişkilendirilmesi mümkün görülmemekle birlikte, hem emekli aylıklarının hem de belediye başkan yardımcısı ödeneğinin ödenmesine devam olunacağı gibi herhangi bir şekilde sigortalı sayılmadıklarından dolayı sosyal güvenlik destek priminin de kesilmeyeceği değerlendirilmektedir. Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılarının sosyal güvenliği meselesinin, sosyal güvenlik kanunu olan 5510 sayılı Kanunda hiçbir tereddüde yer vermeden ele alınması, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olan ve hali hazırda belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcılardan sosyal güvenlik destek priminin kesilmesi/kesilmemesi gerektiği yönündeki Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü/Sosyal Güvenlik Merkezlerindeki karışıklığın giderilmesi yönünden yasal

ve idari düzenlemelerin yapılması izahtan varestedir.

5216 sayılı Kanun büyükşehir belediyesi başkanlarına danışman görevlendirme yetkisi vermektedir. Bu kapsamdaki danışmanlar hangi sosyal güvenlik kurumu ve sigortalılık hali ile ilişkilendirilecektir? Yukarıda yer alan mevzuat ışığında, danışmanların sosyal güvenliği her halükarda 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sağlanmaktadır. Sosyal güvenlik kurumlarının 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında toplanması sonucu tüm sigortalılık hallerine ilişkin sosyal güvenlik işlemleri SGK tarafından yerine getirilmektedir. Büyükşehir belediye başkan danışmanlarının sigortalılık durumunun ne olması gerektiği konusu, 5510 sayılı Kanunda açık bir şekilde yasal statüye kavuşturulması temennimizdir. Böylelikle, büyükşehir belediyelerinin tereddütleri ortadan kalkmış olacaktır.

KAYNAKÇA

5510 sayılı Kanun

5393 sayılı Kanun

5216 sayılı Kanun

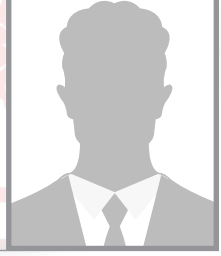
Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik

22.02.2013 tarihli 2013/11 sayılı SGK Genelgesi

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na vermiş olduğu 22.04.2013 tarih ve 3964 sayılı 5335 sayılı Kanun konulu görüş yazısı

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün İçişleri Bakanlığı'na hitaben "danışmanların sosyal güvenliği" konulu 20/02/2006 tarih ve 2363 sayılı (B.07.0. BMK.0.16/115601-5) görüş yazısı

YAPI RUHSATININ MAHİYETİ VE MUHTEVİYATI

Dr. Selman ÖZDEMİR

Şanlıurfa İdare Mahkemesi Başkanı

1. GİRİŞ

Mahallî İdareler Dergisinin 51 inci sayısında, yapı ruhsatı kavramı incelenmiş; yapı ruhsatının özellikle kolluk/zabıta niteliği üzerinde durulmuş; anılan sayıda yer alan makalede, yapı ruhsatı muhteviyatına bir sonraki sayıda yer verileceği belirtilmiştir¹. Bu açıdan, Derginin bu sayısında, yapı ruhsatının mahiyeti/içeriği/muhteviyatı incelenmeye çalışılacaktır.

Zirâ, bu incelemenin elzem olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle mahallî idarelerin fen işleri müdürlüğü, yapı denetim müdürlüğü, imar müdürlüğü, emlâk/istimlâk müdürlüğü, hukuk işleri müdürlüğü gibi yapı ruhsatı ile doğrudan ilgili olan birimlerinde görev yapan birçok görevlinin “dâhi”, yapı ruhsatının mahiyetinin/muhteviyatının ne olduğu, ruhsat içeriğinde (eklerinde) hangi belgelerin yer aldığı, ruhsat kapsamında yer alan plânların/projelerin/belgelerin hangi fonksiyonları ifa ettiği konularında malûmatlarının olmayabilmesi; bu durumun ise uygulamada sorunlar görülmesine sebebiyet verdiği müşâhade edilebilmektedir.

Hassaten ruhsat talebinin reddi, daha evvelden verilmiş olan ruhsatın iptali, mühürleme, para cezası verilmesi, yıkım kararı alınması, kamulaştırma, kamulaş-

¹ Özdemir, s.3-13.

tırma bedelinin belirlenmesi konularında, ruhsatın mütemmimi olan belgeler ve bu belgelerde yer alan ölçü ve şekiller önem arz etmektedir.

Öte yandan; yapı ruhsatının kolluk niteliği kapsamında neye müsaade edilip neye müsaade edilmediği, yahut müsaade edilen yapının fen, sağlık ve çevre şartlarına uygunluğunun kontrolünün ne şekilde yapılacağına dair hususların açıklığa kavuşturulabilmesi için, yapı ruhsatının muhteviyatının ve ruhsatın adeta mütemmimi olan ruhsat eki belgelerin de incelenmesi gerekmektedir.

Zira, umumu hıfsızsıhha bakımından yapının insan sağlığına uygun tavan – kapı – pencere yüksekliklerinin/genişliklerinin olup olmayacağı; kullanılacak demir kalitesi; aydınlatma – tesisat yeterliliğinin olup olmadığı; komşu parsellere ve yola olan yaklaşma/çekme mesafeleri bağlamında yapı temelinin parsele oturumunun nasıl yapılacağı, TAKS – KAKS hesapları gibi hususlar bağlamında, bir yapının ne şekilde imâl edileceği hususları, yapı ruhsatı ve ruhsatın mütemmimi olan belgeler sayesinde belirlenmektedir.

Bu bağlamda aşağıda, yapı ruhsatının içeriği açıklanmaya çalışılacaktır.

Ayrıca çalışmada, mümkün olduğu kadar “görselliğe” de yer verilecektir. Nitekim, yapı ruhsatının teknik boyutunun mevcut

olması nedeniyle, görsel materyallerin çalışma metnine dâhil edilmesinin, yapı ruhsatının mahiyetinin ve gördüğü fonksiyonların açıklanmasına olumlu katkı sunacağı değerlendirilmektedir.

2. YAPI RUHSATININ İÇERİĞİ

Yapı ruhsatı içeriği denildiğinde, sadece yapı ruhsatı adı verilen bir belgenin (arkalı-önlü bir sayfadan müteşekkil kâğıdın) değil; bu belgenin mütemmimi niteliğinde olan ve ruhsata konu yapının mevzuata teknik ve hukukî bakımından uygun şekilde imâline esas alınan belgelerin de, yapı ruhsatı içeriği kapsamında akla getirilmesi gerekmektedir.

Zirâ, tek başına yapı ruhsatı adı verilen belge ile, ruhsata konu olan yapının fen kurallarına, sağlık kurallarına ve imar/çevre kurallarına uygun olup olmadığının belirlenebilmesi, teknik ve hukukî açıdan zorluklar içermektedir.

Yapı ruhsatının mütemmimi niteliğindeki bu belgeler ve bu belgelerin mahiyetleri ile gördükleri fonksiyonlar, aşağıda izah edilmeye çalışılmıştır.

2.1. Tapu Kayıt Örneği

İmar Kanununun 22 nci maddesine göre, yapı ruhsatı alabilmek için idareye yapılan başvuruya dair dilekçeye “tapunun (*istisnâî hâllerde tapu senedi yerine geçecek belgenin*)” eklenmesi gerekmektedir.

Mevzuatta, yapı ruhsatına esas alınan ve yapı ruhsatı içeriğine mündemiç ilk belgenin mülkiyete dair belge olduğu görülmektedir.

Bilindiği üzere tapu sicili, ana siciller ve yardımcı siciller olmak üzere iki temel kısma ayrılmaktadır. Ana siciller arasında yer alan tapu kütüğü ise taşınmaz malların, taşınmaz mal niteliğindeki müstakil ve daimî hakların adası, parseli, miktarı, vasfı gibi nitelikleri ile

Resim 1: Tapu kayıt örneği*

Raporlayan	Tarih / Saat	Başvuru No	Dekont No	Miktar
TKGM Portal	09.12.2014 11:08:17	2014-30512	20141209-799-F01413	15,00 TL
TAŞINMAZA AİT TAPU KAYDI				
Zemin Tipi	AnaTaşınmaz	Mevkii		
Zemin No	24671542	Cilt / Sayfa No	21 / 2013	
İl / İlçe	İSTANBUL / ŞİŞLİ	Ada / Parsel	954 / 62	
Kurum Adı	Şişli	Yüzölçüm	200,00000	
Mahalle / Köy Adı	MEŞRUTİYET Mahallesi	Ana Taşınmaz Nitelik	ALTINDA DÜKKANI OLAN KARGIR APARTMAN	
S/Bil	Açıklama	Malik / Lehdar	Tarih - Yevmiye	
Beyan	954 ADA 12 PARSELLE ARASINDAKİ DUVAR MÜŞTEREKTİR.		- 0	
MÜLKİYET BİLGİLERİ				
Malik	Hisse Pay/Payda	Edinme Sebebi - Tarih - Yevmiye		
HALK GAYRİMENKUL YATIRIM ORTAKLIĞI ANONİM ŞİRKETİ	1 / 1	Ticaret Şirketlerine Aynı Sermaye Konulması - 2.11.2010 - 13324		
S/Bil	Açıklama	Malik / Lehdar	Tarih - Yevmiye	
İrtifak	A.H : BU PARSEL LEHİNE 63 PARSEL ALEYHİNE KROKİDE SARI BOYA İLE BOYANAN KISIMDA MECRA İRTİFAK HAKKI		26.07.1966 - 5507	

* “Tapu Kayıt Örneği”, <http://docplayer.biz.tr/docs-images/29/13585197/images/25-0.png>, 08.12.2016.

Dolayısıyla, ruhsata konu yapının mevzuata uygun şekilde imâline esas alınan ve yapı ruhsatının mütemmimi niteliğindeki belgelerin de yapı ruhsatı içeriğinde incelenmesi; yapı ruhsatının açıklanmasına katkı sağlayacaktır.

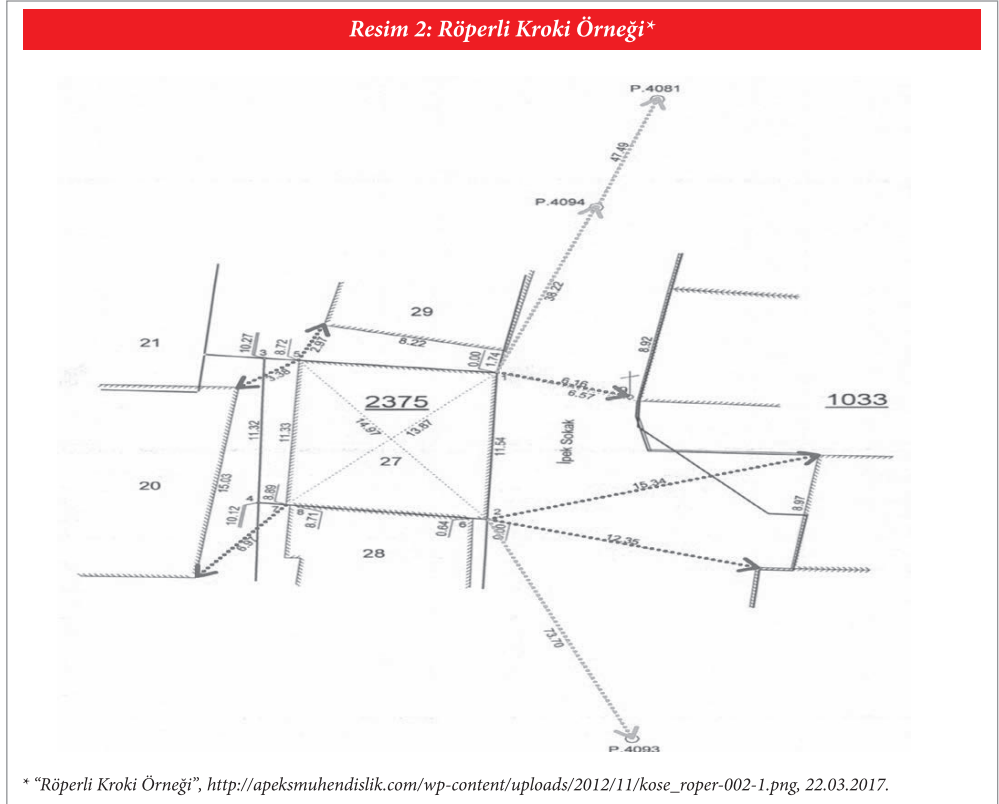
bu malların sahiplerinin mülkiyet hanesine yazıldığı, bu mülkiyet hakları üzerinde tesis edilen veya yetkili mercilerce re’sen istenilen diğer hak ve takyitlerin de durumuna göre şerhler, irtifak hakları, beyanlar, rehinler, düşünceler ve nev’i hanelerine yazılan; ilçe bazında ve belediye sınırlar içinde mahalle

birimine, köylerde köy birimine göre düzenlenen ciltler hâlinde olan defterleri ifade etmektedir².

Tapu kayıt örneği ise, kural olarak tapu kütüğünde yer alan bilgileri ihtiva eden, taşınmazın zemin tipinin, zemin numarasının, ilinin, ilçesinin, mahallesinin/köyünün, cilt/sayfa numarasının, adasının, parselinin, yü-

adına mülkiyet olarak kaydedilmemiş olan gayrimenkuller için özel kanunlarda mülkiyet belgesi yerine geçeceği hükmüne bağlanmış olmak kaydı ile ilgili kamu kuruluşlarınca verilmiş olan “tahsis belgesi”, mülkiyete dair “kesinleşmiş mahkeme kararı” ve bu mahkeme kararına dayalı olarak yetkili makamlarca verilen belge ve “kesinleşmiş kamulaştırma kararları”dır³.

Resim 2: Röperli Kroki Örneği*

* “Röperli Kroki Örneği”, http://apeksmuhendislik.com/wp-content/uploads/2012/11/kose_ropor-002-1.png, 22.03.2017.

zölçümünün, taşınmaz niteliğinin belirtildiği, varsa şerh/beyan/irtifakların yer aldığı ve mülkiyet bilgilerinin içeren belgeyi ifade etmektedir.

Tapu kayıt örneği yerine geçen belgeler ise, özel kanunlara göre tahsis yapılmış olmakla beraber henüz tapu siciline malik

2.2. Röperli Kroki / Ebatlı Kroki {Aplikasyon Krokisi (Kadastro Çapı)}

İmar Kanununun 22 nci maddesine göre, yapı ruhsatı alabilmek için idareye yapılan başvuruya dair dilekçeye ayrıca “röperli krokinin, röperli kroki yoksa ebatlı krokinin de eklenmesi gereklidir”.

2 Milli Eğitim Bakanlığı, Tapu Sicil Kütükleri, s.5.

3 Demir.

Dolayısıyla, yapı ruhsatının içeriğinde tapu kayıt örneğine ilâveten röperli krokinin, röperli kroki yoksa ebatlı krokinin de mevcut olduğu görülmektedir.

Peki, yapı ruhsatı içeriğinde yer alan söz konusu krokiler ne işe yaramakta, hangi fonksiyonu îfa etmektedir?

Bu sorunun cevaplanabilmesi için, söz konusu krokilerin ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir.

Röperli krokinin ve ebatlı krokinin ne olduğunu incelemeyen evvel, evvelâ imar mevzuatı bakımından “kroki”nin ne olduğu üzerinde durulması gerekmektedir.

İmar Kanununun 18 inci Maddesi Uyarınca Yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemesi ile İlgili Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4/i maddesinde “**Kroki:** Yaklaşık ölçekte ve üzerinde ölçü değerlerinin yazılı olduğu ada veya parsellerin çizimi” şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 4/i-(1) maddesinde ise “Röperli Kroki: Ada veya parsellerin yeri değişmeyen sabit tesislere bağlı olarak zeminden alınan ölçülerinin yazılı olduğu kroki” şeklinde tanımlanmıştır.

Dolayısıyla, bir krokiyi “röperli” hâle getiren şey; adanın/parselin (köşe/koordinat noktalarının) civardaki “değişmeyen sabit tesislere” bağlanarak, zeminden alınan ölçülerin, ölçekli olarak bir kâğıda çizilmesidir.

Örneğin, Resim 2’de yer verilen krokide; 2376 ada 27 sayılı parselde yer alan binanın çevresindeki parsellere olan mesafesi (mavi renkteki noktalı çizgilerle) gösterilmiş, böylelikle bina köşe noktaları çevredeki taşınmazlara röperlenmiştir. Kezâ Resim 2’deki krokide; binanın kuzey-doğu köşe noktasının 9 numaralı elektrik direğine olan mesafesi (kırmızı renkteki noktalı çizgilerle) gösterilmiş, böylelikle binanın kuzey-doğu köşe

noktası ilâveten sabit tesis niteliğindeki bir elektrik direğine röperlenmiştir. Kezâ krokide binanın kuzey-doğu köşe noktasının, haritacılıkta “C4 derece ağ noktası olarak anılan” 4094 ve 4081 numaralı poligon noktalarına olan mesafesi (yeşil renkteki noktalı çizgilerle) gösterilmiş, böylelikle bina köşe noktası anılan noktalara bağlanmış/röperlenmiştir. Krokide binanın güney-doğu köşe noktasının, 4093 numaralı poligon noktasına mesafesi (yeşil renkteki noktalı çizgilerle) gösterilmiş, böylelikle bina köşe noktası anılan noktaya bağlanmış/röperlenmiştir.

Bu açıdan röperli kroki, parselin ölçekli ve kesin sınırlarını, koordinat sistemi üzerinde yer alan bilgileri ile gösteren bir belgedir. Röperli kroki, tapu senedi ve çapla birlikte başvurarak alınabilir. Röperli krokide binanın oturma alanı ve çekme mesafeleri görünür⁴.

Yukarıda yer verilen örnek röper krokisinde 2375 ada, 27 sayılı parselin ve parsel üzerindeki yapının ölçekli ve kesin sınırları, binanın oturma alanı, ve mesafeler gösterilmektedir.

İmar Kanununun 22 nci maddesine göre, yapı ruhsatı alabilmek için idareye yapılan başvuruya dair dilekçeye “röperli kroki yoksa, ebatlı krokinin eklenmesi” gerekmektedir.

İmar Kanununun 18 inci Maddesi Uyarınca Yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemesi ile İlgili Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4/i-(2) maddesinde “Ebatlı Kroki: Ada veya parsellerin paftası üzerinden alınan veya daha önce tesbit edilmiş olan ölçülerinin yazılı olduğu kroki” şeklinde tanımlanmıştır.

Dolayısıyla, ebatlı krokide, röperli kroki-den farklı olarak doğrudan zeminden ölçüm ve sabit tesise bağlama yapılmamakta; kroki,

⁴ “Röperli Kroki Nedir?”, (Çevrimiçi) <http://emlakkulisi.com/roperli-kroki-nedir/249713>, 26.12.2014.

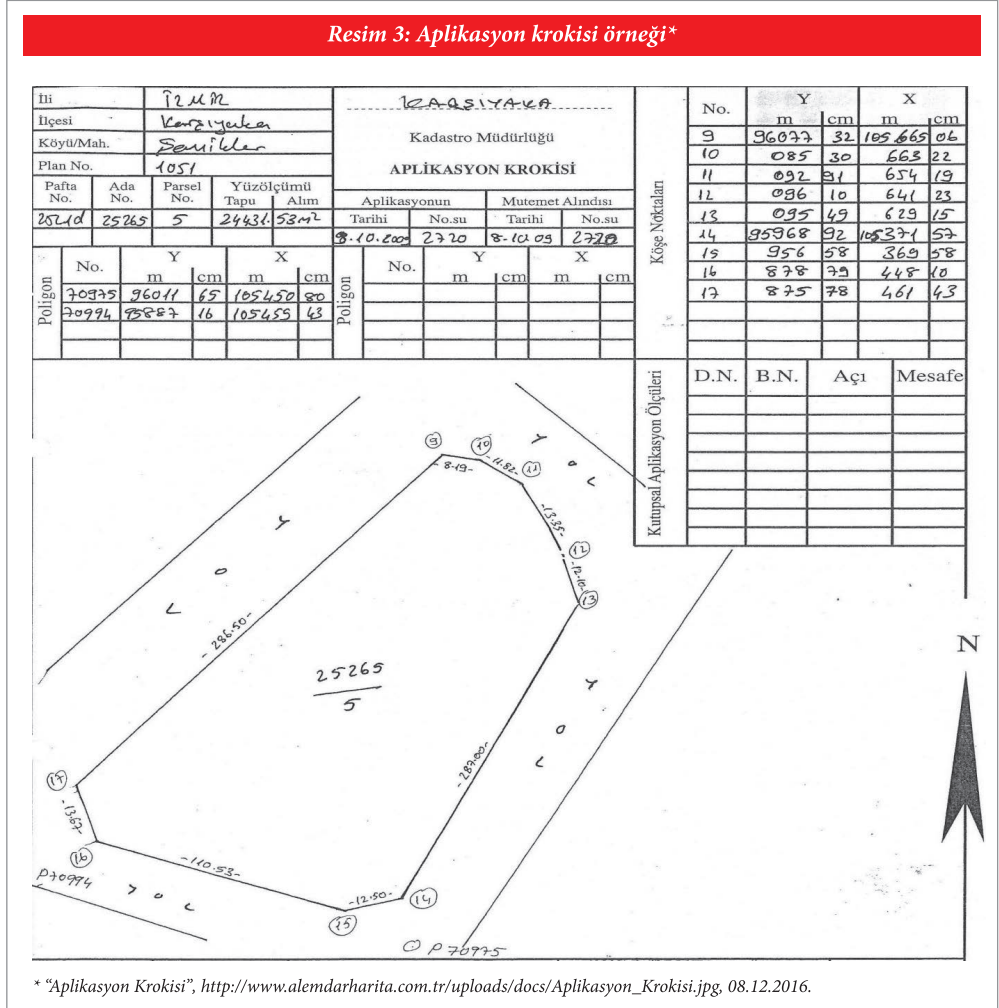
daha evvelden yapılan ölçümlere göre hazırlanmaktadır.

Öte yandan; İmar Kanununun metninde geçen “röperli kroki” veya “ebatlı kroki” kavramları, uygulamada “aplikasyon krokisi”ne

Applikasyon, tescilli haritalardaki parsel köşe noktalarının zeminde yeniden belirlenmesini ifade etmektedir⁶.

Yapı ruhsatı talep edilen parselle ilişkin olarak, parsel köşe noktalarının zeminde yeniden belirlenmesini müteakiben oluş-

Resim 3: Applikasyon krokisi örneği*

(kadaströ çapına) karşılık gelmektedir⁵. Applikasyon krokisinin ne olduğunun izahı için ise, evvelâ “applikasyon” teriminin açıklanması gerekmektedir.

5 Sarı, s.5.

turulan aplikasyon krokisinin, yapı ruhsatı müracaatında bulunmadan evvel belediyeye ibraz edilmesi gerekmektedir.

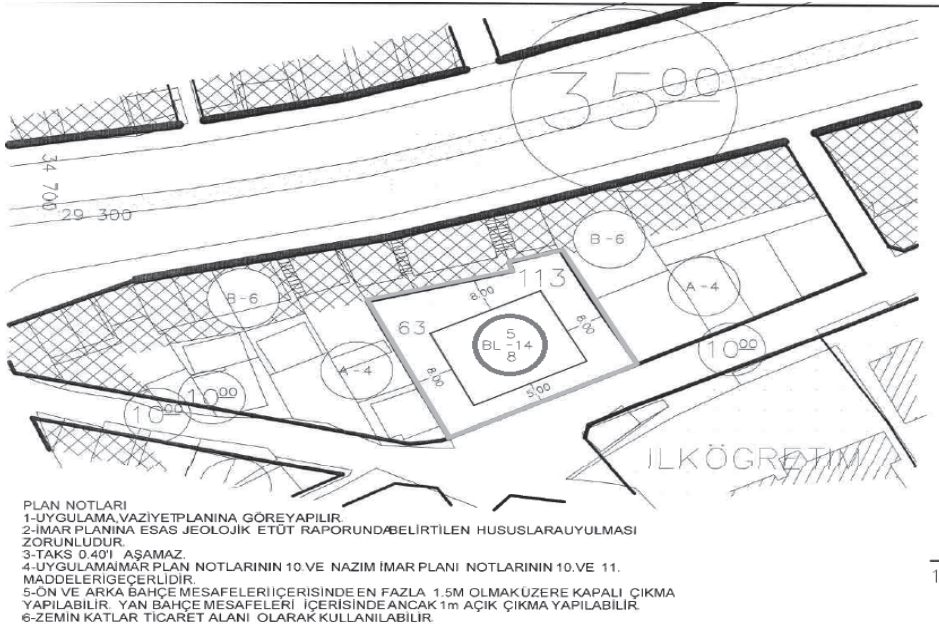
6 Milli Eğitim Bakanlığı, Tescile Konu Olmayan Talebe Bağlı İşlemler, s.19.

Böylelikle, parsel köşe noktalarını ihtiva eden bu kroki sayesinde;

- Parsele yapı yapılp yapılamayacağı,
- Parsel çekme mesafelerine dair koşullar bakımından parselde yapı ruhsatı tanziminin uygun olup olmadığı,

zemin uygulaması yapılmasının gerekip gerekmediği ve şayet yapı ruhsatı verilecek ise, ruhsata konu yapının yola veya komşu parselde olan çekme mesafelerinin belirlenmesinde aplikasyon krokisi ve kroki üzerindeki veriler önem arz etmektedir.

Resim 4: İmar durum belgesi*

İmar durumu ve inşaat şartları meri planı veya imar mevzuatına uygun olarak boş arsa için aşağıda gösterilmiştir. Bu imar durumu ile yalnız proje tanzim ettirilebilir. İnşaat yapılmaz. İmar planında ve mevzuatta bir değişiklik olursa hiçbir hak iddia edilemez.

MER'İ İMAR PLANI		Kat Adedi	: 14	İnşaat Nizamı?	: BLOK
HH?PN		Bina Yüksekliği	: 42.50	TAKS %	: max0.40
tasdik tarihi: 02.03.2015		Bina Derinliği	: ---	KAKS %	: ---
Mahallesi: KEMALİYÉ		Ön Bahçe Mesafesi	: min.5m	YOL KODU	: ---
Sokağı:		Yan Bahçe Mesafesi	: min.8m	Kapalı Çıkma	: ---
Kodastro		Arka Bahçe Mesafesi	: ortalama min.8m	Açık Çıkma	: ---
Pafta	Ada	Parsel	ALAN		
42C21B1E	113	63	1337.04		
		☒ İskan Sahasındadır	☐ Sanayi Sahasındadır		
		☐ Ticaret Sahasındadır	☐ Arme Hizmetine Ayrılan Sahasındadır		
		☐ İskan Disi Sahasındadır			

* "İmar Durum Belgesi", <http://www.imarhaklarim.com/wp-content/uploads/2015/10/imar-durumu-%C3%B6rne%C4%9Fi.png>, 08.12.2016.

- Yapı ruhsatı tanziminden evvel yola terk ile ifraz/tevhid yapılp yapılmayacağı gibi hususlar incelenmektedir.

Bu açıdan, yapı ruhsatının verilip verilmeyeceği, ruhsat verilmeden evvel bir takım

2.3. İmar Durum Belgesi (İmar Çapı)

Yapı ruhsatının muhteviyatını oluşturan, dolayısıyla yapı ruhsatının tanzimine esas alınan ve bu açıdan ruhsat kapsamında kalan belgelerden birisi de imar durum belgesidir.

İmar durum belgesi; bir alanın imar plânı kararları bakımından yapılaşmaya ilişkin durumunu ortaya koyan⁷, Uygulama İmar Plânı hükümlerine göre tesis edilen bir birel idarî işlemdir.

Bu belge, taşınmazların imar plânındaki konumunu ve yapılaşma koşullarını ilgili Yönetmeliğe göre göstererek, yapı ruhsatına eklenecek projelerin hazırlanmasına esas alınmaktadır. Böylelikle, yapı ruhsatının ve yapılacak olan yapının imar plânına uygunluğu sağlanmış olmaktadır.

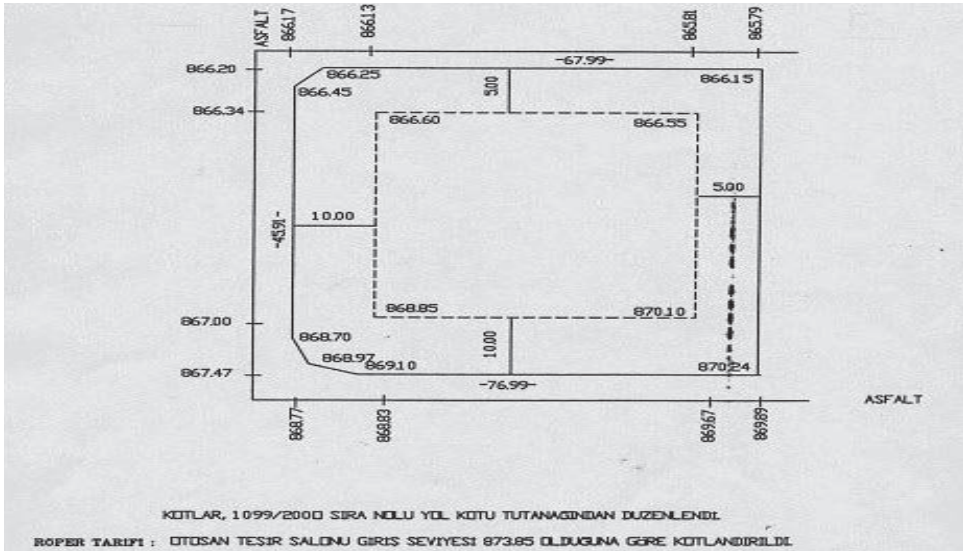
Aslında, imar çapı ile bir proje ve harita kastedilmektedir. Bu haritada, parsel için Uygulama İmar Plânı hükümleri yer almak-

rakamlar ve kroki ile gösterilmektedir⁸.

Resim 4'te örnek olarak yer verilmiş olan imar durum belgesindeki verilere göre;

- 113 ada, 63 sayılı parselin alanının 1.337,04 m² olduğu;
- 113 ada, 63 sayılı parselin blok nizam yapılaşma koşuluna tabi olduğu;
- 113 ada, 63 sayılı parselin ön bahçe çekme mesafesinin 5 metre, yan bahçe çekme mesafesinin 8 metre olduğu;
- 113 ada, 63 sayılı parsel için maksimum 14 katlı, 42,50 metre yüksekliği haiz yapı inşa edilebileceği;

Resim 5: Yol kotu tutanağı*

* "Yol Kotu Tutanağı", <http://2.bp.blogspot.com/-XRL-5N-IOsA/UUXLAGvOJFI/AAAAAAAAAGA/GtXdR7GNLRg/s1600/yolkotu.jpg>, 08.12.2016.

ta olup; parselin imar plânı kapsamında olup olmadığı, varsa imar plânına uygun olarak tesbit edilecek kat sayısı, bina yüksekliği, bina derinliği, ön/arka ve yan bahçe mesafeleri, çatı meyili, bina cephesi gibi hususlar

- 113 ada, 63 sayılı parselin TAKS - KAKS oranları;
- 113 ada, 63 sayılı parsel kenarlarının durumu ve

7 HSYK Hukuki Müzakere Toplantıları, s.4.

8 Ergen, s.232.

- 113 ada, 63 sayılı parselde yapılacak yahut yapılamayacak hususların neler olduğu açıklanmıştır.

Söz konusu veriler çerçevesinde 113 ada, 63 sayılı parselde yapı ruhsatı verilip verilmeyeceği yahut verilecek ise, ne tür bir yapıya izin verileceği hususları (yukarıda sıralanan konular bakımından) imar durum belgesi marifeti ile açıklığa kavuşturulmaktadır.

2.4. Yol Kotu Tutanağı/Kanal Kotu Tutanağı

Yapı ruhsatına esas alınan, ruhsatın mütemmimi niteliğinde olan belgelerden birisi de, yol/kanal kotu tutanağı adı verilen belgedir.

Yol kotu, binaların cephe aldığı yolun tretuar (bordür taşı üst) seviyesinden verilen kotu ifade etmektedir⁹; yolun düz yahut eğimli olmasına göre, kot yüksekliği değişiklikler göstermektedir. Kanal kotu ise, pıssu kanal bağlantısının hangi noktalarda ve kotlarda yapılabileceğini göstermektedir¹⁰. Dolayısıyla, bu tutanak ile yola ve kanalizasyona göre yapı yükseklik konumlandırması (dikey konumlandırma) yapılmaktadır.

Kot altına veya kot üstüne inşa edilecek olan yapının kat yüksekliği, tesisat projesi v.b. hususlar, yol kotu tutanağı ile tesbit edilen kot seviyesine göre belirlenmekte; dolayısıyla yapı ruhsatı verilip verilmeyeceği yahut verilecek ise yapının yola ve kanalizasyona göre durumu, yol kotundan etkilenmektedir.

2.5. Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporu

Yapı ruhsatına esas alınan, ruhsatın mütemmimi niteliğinde olan belgelerden bir diğeri, jeolojik – jeoteknik etüt raporudur.

Taşkın, sel, heyelan, çığ gibi afet sahaları ve jeolojik yapı, plânlama alanının fizikî ya-

pısı ile ilgilidir. Bu açıdan imar plânlarının hazırlanması safhasında söz konusu afet sahaları ile ilgili araştırmalar yapılarak, afet riski alanları belirlenmekte; bu sahalarla ilgili alınacak tedbirlere dair sonuçlar, jeolojik ve jeoteknik etüt raporlarında gösterilmektedir.

Söz konusu raporlar ilgili mühendisler tarafından hazırlanmaktadır ve ardından Afet İşleri Genel Müdürlüğü veya İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından onaylanmaktadır. Bu raporlar ayrıca imar planlarının eki niteliğindedir¹¹.

Ayrıca, jeolojik – jeoteknik etüt raporu, yapı ruhsatı ile ilgili işlemlerde imar durumuna eklenecek “jeolojik rapor” olarak kullanılmaktadır¹².

Dolayısıyla, yapı ruhsatının tanziminden evvel, yapının yapılacağı parsel ve çevresinin (bu raporlardaki) jeolojik durumuna dair veriler dikkate alınmakta, bu çerçevede ruhsat verilmektedir.

2.6. Mimari Proje

Yapı ruhsatının ayrılmaz bir parçası olan bir diğeri belge, mimarî projedir. **Mimarlar tarafından hazırlanan mimarî proje;** binanın bölümlerini ve binanın ölçülerini gösteren;

i) *Vaziyet plânı,*

ii) *Kat plânı (Bodrum katı, normal katlar ve çatı katı) ve*

iii) *Bunlara ait en az iki kesit ve yeteri kadar görünüşten oluşan projeler/plânlar bütünüdür.*

Dolayısıyla, mimarî proje tek bir “şey” değil, esasında üç “ana” projenin/plânın bir araya gelmesi ile oluşan plânlar/belgeler bütünüdür.

Aşağıda, yapı ruhsatının muhteviyatın-

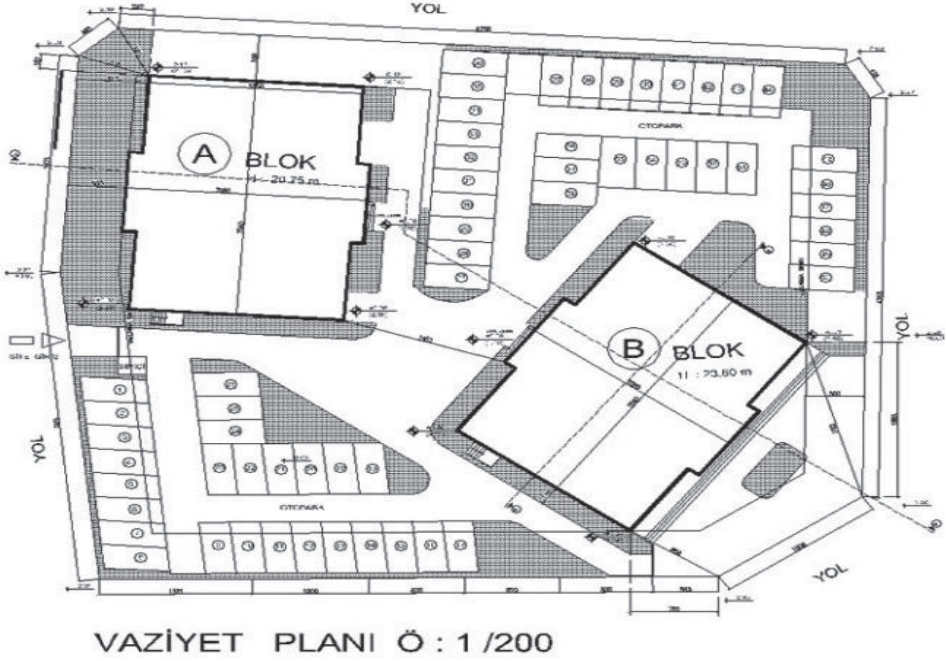
9 “Yol Kotu Nedir?”, <http://emlakkulisi.com/yol-kotu-nedir/208403>, 12.12.2016.

10 “Yapı Ruhsatı (İnşaat İzni) Alınması”, s.1.

11 Yerbilimsel Verilerin Planlamaya Entegrasyonu, s.16.

12 Yerbilimsel Verilerin Planlamaya Entegrasyonu, s.16.

Resim 6: Vaziyet (durum) plânı*

* "Vaziyet Planı", http://ahmetcengizinsaat.com/dosyalar/resim/buyuk/Projeler_770_771.jpg, 23.03.2017.

dan olan mimarî projeyi oluşturan bu üç alt proje incelenecektir.

2.6.1. Vaziyet (durum) plânı (ve bu plânın otopark ve TAKS-KAKS ile ilişkisi)

Vaziyet plânı, mimarî projenin bir unsurudur. Mimarî proje ise yapı ruhsatının bir parçasıdır. Dolayısıyla, vaziyet plânı, aynı zamanda yapı ruhsatının bir parçasıdır.

Vaziyet plânı, yapının arsa üzerine yerleşimini ve çevre ilişkilerini göstermektedir; bu plân, mimarî projenin ilk paftasını oluşturmaktadır¹³.

Diğer bir deyişle vaziyet planı, bina yeri, telefon direği, otopark, yol, yön durumu, ağaç, su ve elektrik hatları gibi özelliklerin belirtildiği, inşaat alanında bulunan bütün

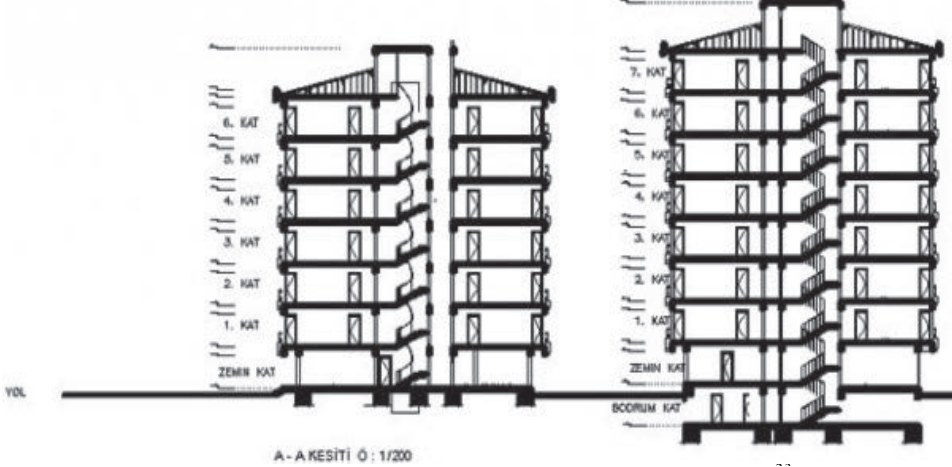
varlıkların yerinin gösterildiği ölçekli haritalardır¹⁴.

Bu bakımdan vaziyet planlarında, arsa sınırlarının ve yol ilişkilerinin belirtildiği görülmektedir. Bu belirtmede ise, yapının arsa üzerindeki yeri, yapının komşu sınırlara olan mesafesi, röper noktaları ve yola olan uzaklığı ile yapı boyutları, yapının zemine oturacağı şekliyle yazılır. Arsa üzerinde ağaç ve benzeri elemanlar gösterilir. Varsa garaj, bahçıvan evi, kuyu, foseptik çukuru ve arsa düzenlemesi çizgisel anlamda ifade edilir. Toprak altında kalan uygulamalar ise kesik çizgilerle gösterilir. Arsanın parsel numarası da arsa üstünde uygun bir yerde diğer arsa- larla birlikte ayrı ayrı gösterilir. Arsa dışında

13 Bina Yan Cephe Görünüş Çizimleri, s.53.

14 "Vaziyet Plânı Nedir?", <http://emlakkulisi.com/vaziyet-plani-nedir/162436>, 12.12.2016.

Resim 7: Vaziyet plânında enine ve boyuna kesit gösterimi*

* "Vaziyet Planı".

da yolun adı, genişliği, imar planına göre genişletilen kısımları belirtilir. Komşu yapılar kendi arsalarında belirtilir ve kaç katlı oldukları yazılır. Eğer arsada inşa edilen yapı blok olarak birden fazla ise (toplu konutlarda olduğu gibi) A, B, C veya I, II, III gibi ifadelerle tanımlanır¹⁵.

Aynı zamanda Resim 7'de görüldüğü üzere vaziyet planında, vaziyet planı ölçeğinde enine ve boyuna kesit ölçeği çizilerek üzerine önemli kotlar yazılır¹⁶.

Öte yandan; mimarî projenin bir parçası olan vaziyet plânı üzerinde, Otopark Yönetmeliğine göre binanın oturduğu parselde açık veya kapalı olarak düzenlenen otopark alanlarının hesaplanması; hesap sonucuna uygun olarak otopark alanlarının parselde belirtilmesi gerekmektedir¹⁷.

Otopark alanının belirlenmesinde, birim park alanı miktarı önem arz etmektedir. Bi-

rim park alanı; bir aracın park etmesi için gerekli olan ve manevra alanları dâhil toplam park alanını ifade etmektedir.

Otolar için birim park alanı en az 20 m²; kamyon ve otobüsler için manevra alanı hariç olmak üzere en az 50 m² üzerinden hesaplanmaktadır.

Örneğin, mesken olarak kullanılacak 4 dairesel bir apartmanda, her bir daire için bir adet otomobilin mevcut olacağı düşünülür ise, vaziyet plânında $4 \times 20 = 80m^2$ otopark alanı gösterilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, binanın Taban Alanı Kat Sayısı (TAKS) ve Kat Alanı Kat Sayısı (KAKS/Emsal) değerleri hesaplanarak toplam inşaat alanının sınır değerlerini aşmış olmadığını kontrolü, yine vaziyet plânında yapılmakta; TAKS ve KAKS hesaplamaları da vaziyet plânı üzerinde gösterilmektedir¹⁸.

TAKS, yapı taban alanının imar parseli alanına oranından elde edilen sayıyı; KAKS (Emsal) ise, yapının katlar alanı toplamının

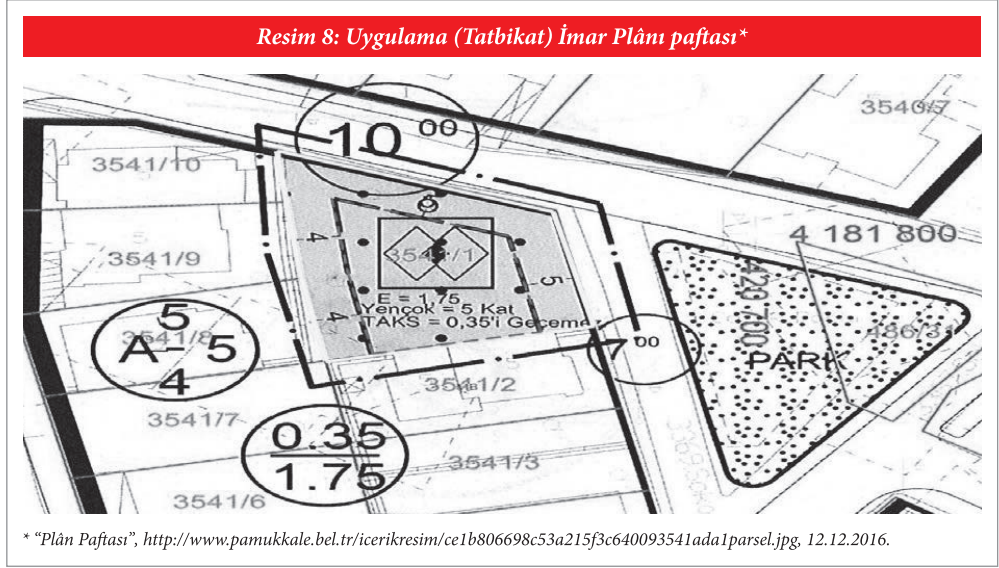
15 Bina Yan Cephe Görünüş Çizimleri, s.53.

16 Bina Yan Cephe Görünüş Çizimleri, s.53.

17 Otopark kullanım miktarlarının ne kadar olacağı hususlarına dair hükümler için Otopark Yönetmeliği'ne bakılması gerekmektedir.

18 Bina Yan Cephe Görünüş Çizimleri, s.56.

Resim 8: Uygulama (Tatbikat) İmar Plânı paftası*

* "Plân Paftası", <http://www.pamukkale.bel.tr/icerikresim/ce1b806698c53a215f3c640093541ada1parsel.jpg>, 12.12.2016.

imar parseli alanına oranından elde edilen sayıyı ifade etmektedir.

Söz konusu TAKS ve KAKS (emsal) değerleri, ilgili Uygulama İmar Plânı paftalarında gösterilmektedir.

Örneğin, Resim 8'de yer verilen Uygulama İmar Plânı pafta kısmında, 3541 ada 1 sayılı parselin yapılaşma koşulları;

- TAKS = 0,35,
- KAKS = 1,75 olarak verilmiş;
- Ön bahçe çekme mesafesi 5,00 m,
- Yan bahçe çekme mesafesi 4,00 m olarak gösterilmiştir;
- Kat adedi (h.max/Y.ençok) 5 kat,
- Yapı nizamı => Ayrık Nizam (A) olarak belirlenmiştir.

Parsel/Arsa alanının 1.000 m² olduğunu kabul edersek, bu verilere göre;

Yapının Taban Alanı (YTA) = Arsa alanı x TAKS formülü ile bulunmaktadır. Örneğimize göre,

$$YTA \Rightarrow 1.000 \times 0,35 = 350 \text{ m}^2 \text{dir.}$$

Dolayısıyla, söz konusu arsaya "en fazla" 350 m² taban alanında bir yapının yapılması mümkündür.

Taban alanının söz konusu değer ile uyumluluğuna ilâveten yapı yaklaşma ve çekme mesafelerine de dikkat edilmesi, yapı yaklaşma ve çekme mesafelerine dair kural-ların da yapı taban alanının belirlenmesin-de dikkate alınması gerektiği tabiidir.

Yapının Katlar Alanı (YKA) = Arsa alanı x KAKS formülü ile bulunmaktadır. Örneğimize göre,

$$YKA \Rightarrow 1.000 \times 1,75 = 1.750 \text{ m}^2 \text{dir.}$$

Dolayısıyla söz konusu arsaya yapılacak olan binanın katlarının alanları toplamının 1.750 m²'yi geçmemesi gerekmektedir.

Yukarıdaki örnek Uygulama (Tatbikat) İmar Plânı paftasında, Ayrık Nizam 5 kat yapılaşma koşuluna yer verilmiştir.

YKA ÷ YTA oranı üzerinden verilerin sağlanması yapıldığında;

$$1.750 \div 350 = 5$$

sonucuna varılmaktadır.

Resim 9: Yapı ruhsatında TAKS ve KAKS değerleri

42. Yapılan ünitelerin kullanıma amacı	43. Ünite sayısı	44. Yüzölçümü (m ²)	45. Benzer yapı sayısı	46. Toplam yapı sayısı	47. Yapının taban alanı (m ²)	48. Toplam taban alanı (m ²)
MESKEN	1	165	17	18	82x8=656	656
BÖLÜMÜK ARAZİ	—	72	1/8	8	24x8=192	192
BÜRO	7				3	
					4	
						A

Bu sonuç, örnekteki 1.000 m² alanlı arsaya, Uygulama (Tatbikat) İmar Plânı hükümlerine göre bina yapmanın (yapı yaklaşma ve çekme mesafelerine uymak koşulu ile) mümkün olduğunu ifade etmektedir.

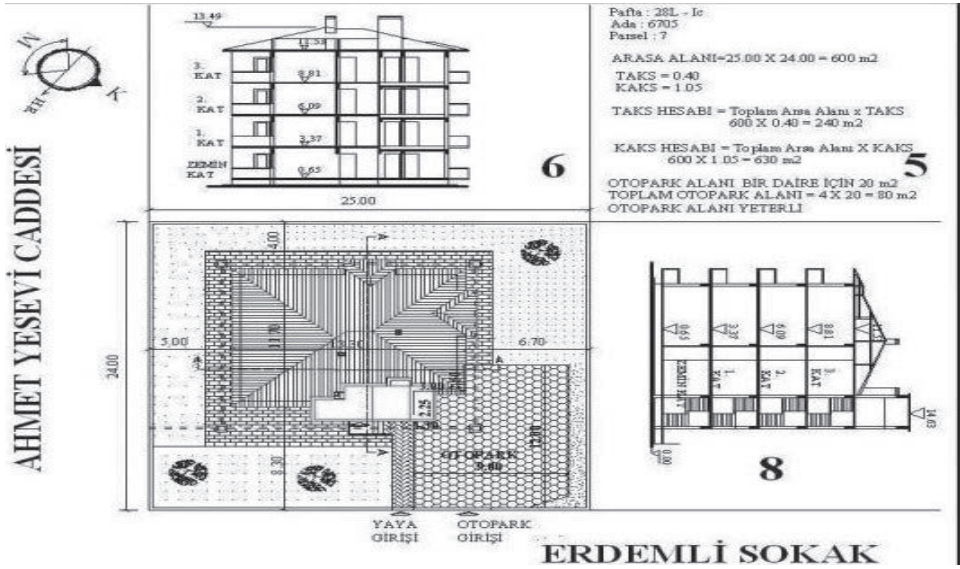
Diğer yandan; vaziyet plânı üzerinde gösterilen TAKS ve KAKS değerlerine esas alınan arsa alanı, kat adedi, bina taban alanı gibi değerlere, (Resim 9'da kesik mavi çizgilerle çevrili kısımda görüldüğü üzere) daha

sonra onaylanacak olan yapı ruhsatında ayrı-yeten yer verilmektedir.

Dolayısıyla, vaziyet plânı – yapı ruhsatı ilişkisi, yapı ruhsatı adı verilen belgede bu yönden daha somut görülmektedir.

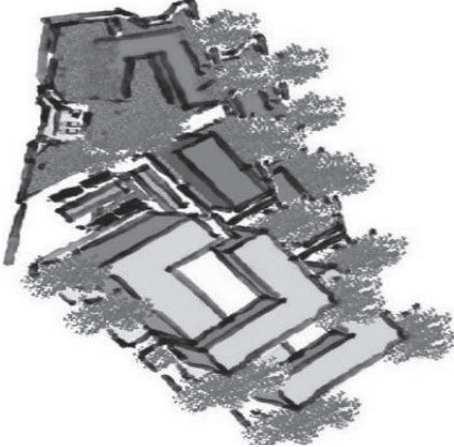
Mimarî projenin ilk paftasını oluşturmakta olan vaziyet plânında ayrıca Sığınak Yönetmeliği hükümlerine göre oluşturulacak olan sığınaklar da (sığınakların büyüklüğü,

Resim 10: Vaziyet plânı örneği*

*Bina Yan Cephe Görünüş Çizimleri, s.66.

Resim 11: Avan proje*

* "Avan Proje", http://www.kadikoy.bel.tr/_uploads/File/strateji/KB_SOSYAL.pdf, 12.12.2016.

duvar kalınlığı, giriş yerleri, havalandırma durumları bakımından) boyutlandırılmakta ve vaziyet plânında gösterilmektedir.

2.6.2. Kat plânı

Vaziyet plânı gibi, kat plânı da mimarî projenin bir unsurudur. Mimarî proje ise yapı ruhsatının bir parçası idi. Dolayısıyla kat plânı, aynı zamanda yapı ruhsatının bir parçasıdır.

Kat plânı; bodrum katı, zemin kat, normal katlar ve çatı konstrüksiyon plânı ile (istenmesi halinde) temel plânından oluşan, ölçekli plânları ifade etmektedir¹⁹.

Bodrum katı, zemin katın (giriş katın) altında bulunan katlardır, bu nedenle eksi (-) kot ile ölçülmektedir. Zemin katından sonra gelen kat "birinci bodrum kat" daha sonra gelenler "ikinci, üçüncü, dördüncü ilh... bodrum katı" olarak isimlendirilmektedir²⁰.

Bir yapıya girişte, girilen/basılan ilk döşemeye (kat döşemesine) "giriş katı" veya

"zemin katı" adı verilmektedir²¹. Zemin katın özelliği, bir yapıya girişteki ilk ayak basılan kat olmasıdır. Çoğunlukla ± 0.00 m yüksekliği ile ölçülmektedir. Bazen zemin katına birkaç basamak çıkılarak veya birkaç basamak inilerek girilebilmektedir. Zemin katın üstündeki normal katlardan veya altındaki bodrum katlardan farklı özelliklerde ve büyüklüklerde yapılması mümkündür²².

Zemin katın (giriş katın) üstündeki bir-birine benzeyen "birinci kat", "ikinci kat", "üçüncü kat"lara da "normal katlar" denilmektedir²³. Normal katların diğer katlardan farkı, giriş katın üstünde olması ve birbirinin benzeri olarak inşa edilmesi, ayrıca sayılarının birden fazla olmasından ileri gelmektedir. Normal katların ölçülmesi ise artı (+) kotu ile yapılmaktadır²⁴.

Mimarî Proje Düzenleme Esaslarında, kat plânları ile ilgili

i- "Avan (ön) proje",

21 Kat Plânı Çizme, s.7.

22 Kat Plânı Çizme, s.8.

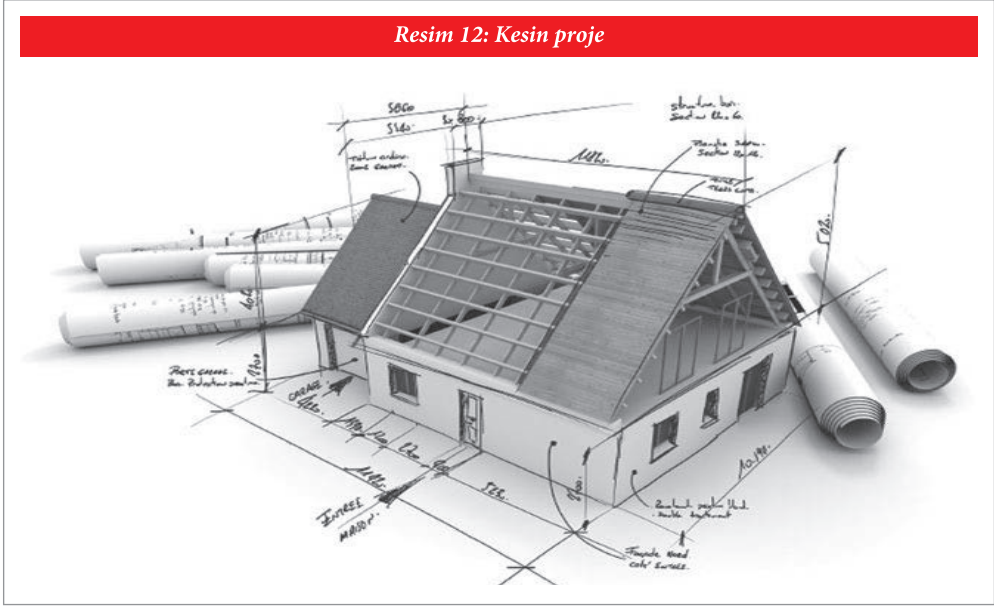
23 Kat Plânı Çizme, s.7.

24 Kat Plânı Çizme, s.8.

19 "Yapı Ruhsatı (İnşaat İzni) Alınması", s.3.

20 Milli Eğitim Bakanlığı, Kat Plânı Çizme, s.7.

Resim 12: Kesin proje

ii- “Kesin proje” ve

iii- “Tatbikat (uygulama) projesi” olmak üzere, kat plânı üç ayrı proje ile açıklanmıştır. Dolayısıyla, kat plânı bu üç ayrı projenin bir araya gelmesinden oluşmaktadır.

i- Avan (ön) proje: Bir yapının, kesin ihtiyaç programı, öngörülen maliyet tavanı, arsa verileri dikkate alınarak; mimar tarafından taslak durumunda geliştirilen fikirlerin, yapı sistemi ve biçim/mekân yorumu bakımından açıklandığı plânları ifade etmektedir. Ayrıca, avan proje ile plânlara, kesitlere, görünüşlere; insan, mobilya, yeşillik çizimleriyle renk, hareket, ışık/gölge katılarak, tasarıma gerçeğe daha da yaklaştırılmaktadır²⁵.

ii- Kesin proje: İşverenle ve diğer teknik proje hizmetlerini gören mühendislerle yapılan değerlendirmelerden sonra; son şeklini alarak çizilen ön (avan) proje, kesin proje olarak geliştirilmektedir. Kesin projede mimarî projenin, statik ve tesisat projeleriyle olan uyumu daha teknik düzeyde ve daha

ayrıntılı olarak ele alınmakta olup; bu proje içeriğinde vaziyet plânı ile kat plânları, çatı plânı²⁶, asma tavan plânları²⁷, kesitler, görünüşler ve detay listesi bulunmaktadır²⁸.

iii- Tatbikat (uygulama) projesi: Ön/Avan proje ve kesin proje çizimlerinin son aşaması olan uygulama projesi aşamasında; çizilen her çizgi, yazılan her yazı ve konan her ölçü bir elemanı ortaya çıkarmaktadır²⁹. Tatbikat projesi; yapının inşa edilebilmesi için, statik projenin bütün inşai ölçülerini, tesisat projesinin inşaatı etkileyen bütün elemanlarını, imalat detaylarına uygun ölçü ve karakterde mimarî elemanları, detaylarla ilgili referansları ve bütün detayları, kendi çizim teknikleri ile eksiksiz olarak ihtiva eden;

26 Mimarî Proje Düzenleme Esasları: Çatı plânında meyiller, su toplama yerleri, dereler, tesisat ve asansör çıkıntıları, bacalar ve çatıya çıkış delikleri gösterilir. Gerekli kotlandırma ve açıklamalar yapılır. Hesaplamalar gösterilir.

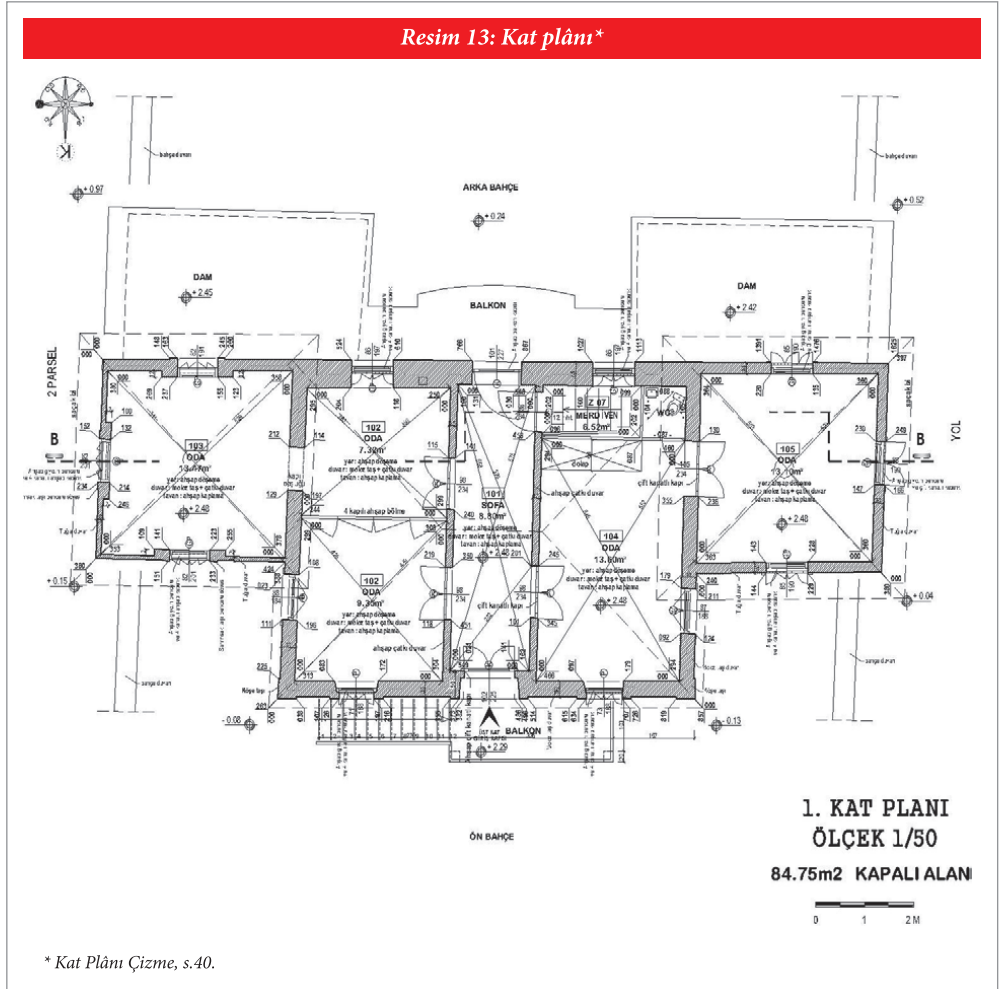
27 Mimarî Proje Düzenleme Esasları: Asma tavan yapılacak mahaller için ayrıca düzenlenen planlarda tesisat hatları, aydınlatma sistemi, tavan konstrüksiyonu gösterilir. Ölçülendirilir. Malzeme açılımı yapılır. Planların yanında ayrıca tavan kesitleri verilir. Kotlandırılır.

28 Kat Plânı Çizme, s.11.

29 Kat Plânı Çizme, s.12.

25 Mimarî Proje Düzenleme Esasları, s.9.

Resim 13: Kat plânı*

gerekli bütün ölçülerin, malzemenin ve açılımının yazıldığı; büro ve şantiyede her türlü çalışma ve imalat safhasında kullanılabilir nitelikte ve kolayca anlaşılabilir çizim tekniği ile hazırlanmış ölçekli projeyi ifade etmektedir³⁰.

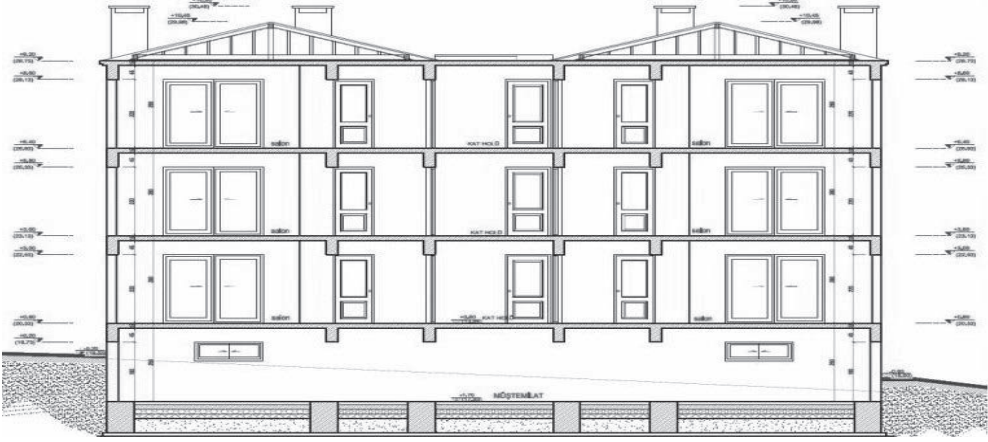
Kat plânını oluşturan “i- Avan (ön) proje”, “ii- Kesin proje” ve “iii- Tatbikat (uygulama) projesi” ile bu projelerin içeriklerinde;

Kolon çiziminden başlayarak => Duvar/

³⁰ Bu plân, iki bölüm olarak hazırlanmaktadır, bölüm detayları için bkz.: Mimari Proje Düzenleme Esasları.

Kapı/Pencere genişliklerinin çizimi => Bacaların çizimi => İç-dış sıva çizgilerinin çizimi => Merdiven basamaklarının çizimi => Balkonların çizimi => Markizin (su basman merdiven üstünü kapatan betonun) çizimi => Sabit eşyaların çizimi => Kapı/Pencere açılışlarının gösterilmesi => Balkon korkuluklarının çizimi => Kapı/Pencere ölçü numaralarının yazılması => İç ölçülendirmelerin yazılması => Taşıyıcı sistem akslarının çizilmesi => Dış ölçülendirmenin yapılması => Taşıyıcı akslara harf ve numara verilmesi => Mahal bilgilerinin yazılması => Yağmur

A-A Kesiti

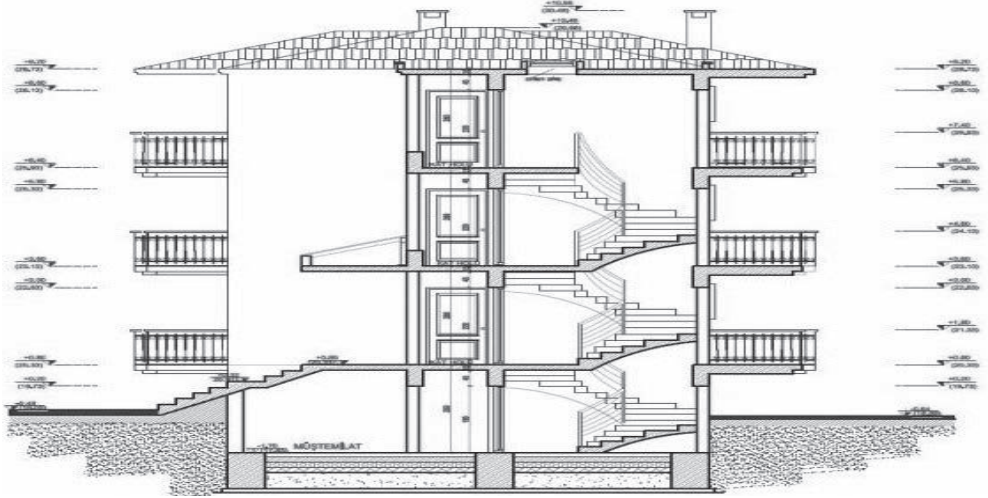

borularının gösterilmesi => Kesit yeri gösterge çizgilerinin gösterilmesi => Daire girişi işaretinin çizilmesi => Çatı şeklinin gösterilmesi yapılı³¹.

2.6.3. Tam kesit

Vaziyet plânı ve kat plânı gibi, tam kesit de mimarî projenin bir unsurudur. Mimarî proje ise yapı ruhsatının bir parçasıdır. Dola-

B-B Kesiti

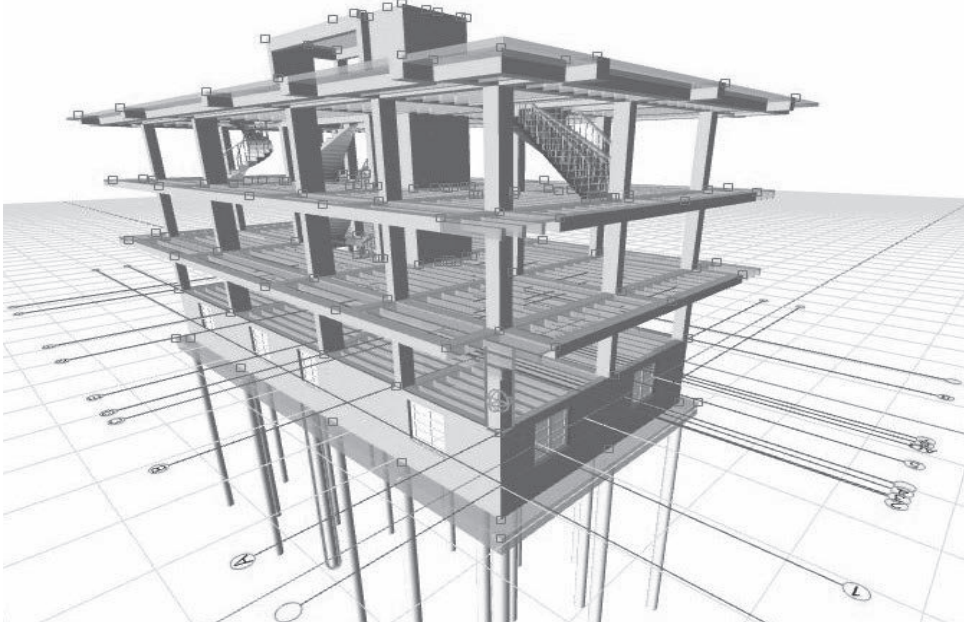
Söz konusu çizim ve gösterimleri müteakiben; Resim 13'te gösterilen şekilde mimarî projenin unsurlarından olan kat plânı ortaya çıkmış olmaktadır.

31 Kat Plânı Çizme, s.40.

yısıyla tam kesit, aynı zamanda yapı ruhsatının bir parçasıdır.

Bir cismin kesildiği varsayılarak, cismin görünmeyen iç kısımlarının görünür olarak ifade edildiği görüşlere "kesit görünüşü"

Resim 14: Statik proje*

* "Statik Poje", <http://muhendisliktasarim.com/wp-content/uploads/2016/05/6-5.jpg>, 22.03.2017.

adı verilmektedir ve cismin görünmeyen bu detaylarının görünür hale getirilerek anlaşılır olması ve ölçülendirilebilmesi için "kesit alma işlemi" yapılır³².

Tam kesit denildiğinde, cismin ilgili görünüşünün tamamının kesit olarak çizildiği görünüş ifade edilmektedir³³.

Mimarî proje bakımından ise tam kesit, 1/50 veya 1/100 ölçekli çizilmiş, biri merdivenlerden geçmek şartı ile binanın enine ve boyuna kesitlerini gösteren plânları ifade etmektedir³⁴.

2.6.4. Mimarî proje içeriğinde yer alan diğer belgeler

Mimarî proje içeriğinde yer alan ve yu-

32 "Kat Plânı"; <http://www.restorasyon.info/wp-content/uploads/2013/05/3-1-kat-plan%C4%B1.jpg>, 25.03.2017.

33 Çevik, s.9.

34 "Yapı Ruhsatı (İnşaat İzni) Alınması", s.3.

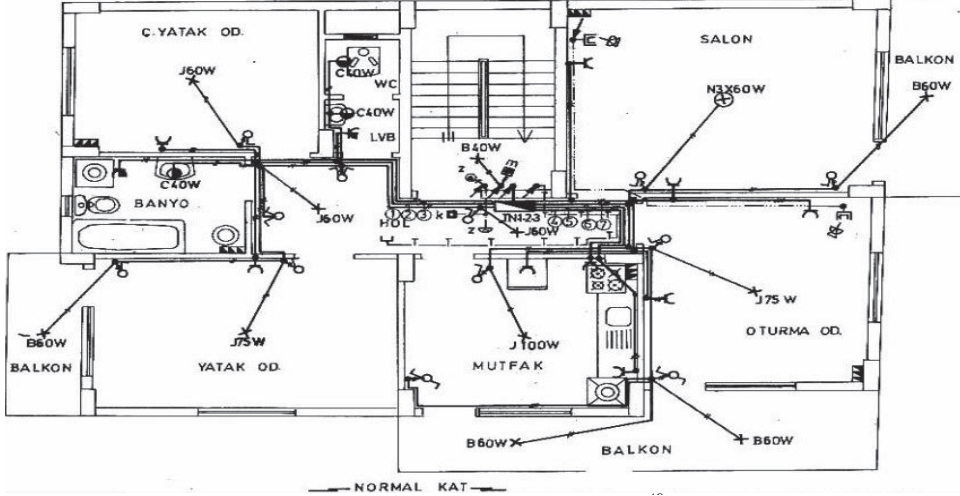
karıda sayılan plânlara ve projelere ilâveten, mimarî proje kapsamında "toprak kazı hesabı", "ısı yalıtım projesi veya raporu", "yapı aplikasyon projesi", "peyzaj projesi" de yer almaktadır.

Vaziyet plânı, kat plânı, tam kesit gibi, "toprak kazı hesabı", "ısı yalıtım projesi veya raporu", "aplikasyon projesi", "peyzaj projesi" de mimarî projenin birer unsurudur. Mimarî projenin yapı ruhsatının bir parçası olması dolayısıyla "toprak kazı hesabı", "ısı yalıtım projesi veya raporu", "yapı aplikasyon projesi" ve "peyzaj projesi", aynı zamanda yapı ruhsatının bir unsurudur.

2.7. Statik Proje

Yapı ruhsatının unsurlarından olan ve ruhsata esas alınan bir diğer belge, statik projedir. Statik projeler, binanın taşıyıcı sistem imalatının her bir detayının, standartla-

Resim 15: Elektrik tesisat projesi*

* Çevik, "Teknik Resim - Genel Uygulamalar-1: Ders Notları", s.33.

ra ve yönetmeliklere uygun olarak anlatıldığı resimlerden oluşan projeler/çizimler topluluğundan oluşmaktadır³⁵.

Resim 14'te görüldüğü üzere, statik projenin hiçbir aşamasında kapı, pencere, kaplama, duvar gibi mimarî elemanlar gösterilmez. Ancak, statik proje, mimarî projeye göre çizilir. Zira, bir yapının inşaat aşamasına, statik proje ile başlanmaktadır³⁶.

Statik proje; betonarme, yığma, çelik v.b. yapıların türlerine göre taşıyıcı sistemlerini göstermektedir. Ayrıca, bodrum kat dâhil olmak üzere bütün kat plânları, çatı plânları, bunların kesitleri, detayları ve hesaplarını ifade etmektedir. Statik projeye esas teşkil edecek zemin etüdü (jeoteknik etüt) raporu ise, (...) ilgili mühendislerce hazırlanan ve imzalanan belgeleri ifade etmektedir.

2.8. Mekanik, Tesisat ve Elektrik Projeleri

Mekanik proje, tesisat projesi ve elektrik

projesi de yapı ruhsatı ile ilişkili olan, diğer bir deyişle yapı ruhsatının unsurlarından olan belgelerdir.

Elektrik tesisat projeleri, mimarî proje esas alınarak çizilmektedir. Mimarî projeye uygun olarak elektrik mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen kuvvetli ve zayıf akıma ilişkin elektrik iç tesisatı ile elektrik mühendisi ve makine mühendisince birlikte hazırlanan asansör projeleri, elektrik tesisat projelerini ihtiva etmektedir.

İnsanların yaşam alanı olarak kullandığı mekânlarda, yaşam kalitesini ve konforu arttırmaya yönelik yapılan ve binanın iç sistemini oluşturan bileşenlerin bir kısmına ise, mekanik tesisat adı verilmektedir³⁷.

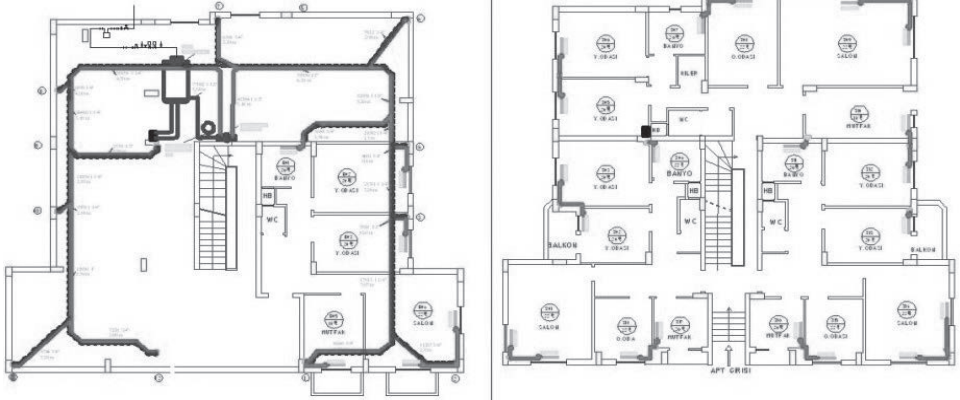
Mekanik/Tesisat projeleri, yapılacak binanın elektrik, ısıtma, havalandırma, klima, doğalgaz ve sıhhi tesisatı ile ilgili teknik özellikleri, gerekli hesaplamaları ve bina içerisindeki yerlerini ve gerekli bağlantı hatlarını

³⁵ Millî Eğitim Bakanlığı, Statik Proje Çizime Hazırlık, s.4.

³⁶ Millî Eğitim Bakanlığı, Statik Proje Çizime Hazırlık, s.4.

³⁷ Bozkurt; Durmaz, s.23.

Resim 16: Kalorifer, pissu ve sıhhi tesisat projesi*

* "Kalorifer, pissu ve sıhhi tesisat projesi", http://kuzeymimarlik.net/wp-content/uploads/2016/09/tesisat_projesi_1-1024x471.jpg, 12.12.2016.

gösteren projelerinden oluşan teknik belgelerdir³⁸. Bu projeler ile binanın ısıtma, soğutma, havalandırma, yangın önleme, bahçe sulama v.b. sisteminin nasıl olacağı ve bunlara ait cihaz türleri ve güçleri ile, binanın temiz su ve pis su (kanalizasyon) hatlarının nereden geçeceği hususları belgelenmektedir.

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Çalışmada, yapı ruhsatının muhteviyatı üzerinde durulmuştur. Görüldüğü üzere, yapı inşası bakımından mevzuat koyucunun yapı ruhsatının eki olarak isimlendirdiği onlarca belge, rapor, plân ve proje olmadan, yapı ruhsatının ortaya çıkması ve anlam ifade etmesi mümkün değildir.

Yapı ruhsatının tanzim edilebilmesi için için, her şeyden evvel yukarıda sayılan belgelerin, plânların, projelerin oluşturulması; bu belgelerin, plânların, projelerin ilgili birimler tarafından onaylanması gerekmektedir. Söz konusu onayı müteakiben, ruhsata konu yapının yapılmasının mümkün olup olmadığı, yapılacak ise hangi şekillerde yapılabileceği hususları netleştirilmekte; en nihayetinde

de yapı ruhsatı ya tanzim edilmekte, yahut da yapı ruhsatı talebi reddedilmektedir.

Şayet yapı ruhsatı tanzim edilir ise, yukarıda sayılan belgeler, plânlar ve projeler yapı ruhsatının müteammimi olarak, yapı ruhsatının bir parçası haline gelmektedir.

Dolayısıyla, ruhsat verilen bir yapının, ruhsat içeriğine yer alan ölçülerde ve şekillerde imâl edilmesi gerekmektedir.

Bu açıdan özellikle ruhsat talebinin reddi, daha evvelden verilmiş olan ruhsatın iptali, mühürleme, para cezası verilmesi, yıkım kararı alınması ve kamulaştırma ile kamulaştırma bedelinin belirlenmesi konularında, yukarıda yer verilen ruhsatın müteammimi olan belgeler ve bu belgelerde yer alan ölçü ve şekiller önem arz etmektedir.

Derginin bir önceki sayısında değinilen³⁹ yapı ruhsatının yüklendiği misyonu ve fonksiyonları yerine getirebilmesi; yapı ruhsatına temel teşkil eden ve yapı ruhsatının ayrılmaz birer parçası olan (yukarıda açıklanmaya çalışılan) belgelere bağlıdır.

38 "Yapı Ruhsatı (İnşaat İznı) Alınması", s.4.

39 Özdemir, s.3 v.d.

Ayrıca, yapı ruhsatı eki olan belgeler bize göstermektedir ki; yapı ruhsatı, sadece bir sahifeden müteşekkil arkalı önlü bir kâğıttan ibaret değildir. Yapı ruhsatı, yukarıda açıklanan belgelerle birlikte bir anlam ifade etmektedir.

Diğer bir deyişle, yapı ruhsatı ile fiziki yapı ortaya çıkmamakta, ruhsat eki belgeler çerçevesinde fiziki yapı ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan yapı ruhsatı eki belgeler, en az yapı ruhsatının kendisi kadar önem taşımaktadırlar. Ve böylelikle yapı ruhsatı marifeti ile çevre, imar ve yapılaşma kontrol altına alınarak; sağlıklı, dengeli, düzenli bir çevrenin, imarın/şehir tasarımının ve tekniğe/fenne uygun yapılaşmanın oluşması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Çevreye, imara ve şehir tasarımına ilişkin kurallar esas olarak fiziki plânlar aracılığıyla konulmakta iken; yapıya münhasır kurallar ise fiziki plânlara ilâveten daha çok yapı ruhsatı ve ekleri marifeti ile konulmakta; ayrıyeten yapılaşma ruhsat ve ekleri marifeti ile denetlenmektedir.

Bu açıdan, yapı ruhsatı ve ekleri aracılığıyla bir parselde yapı yapılıp yapılamayacağı; yapı yapılacak ise bu yapının niteliğinin ne olacağı; yapının yapılacağı arazinin haritadaki konumu, sınırları; yapının parsel içindeki oturumu/konumu belirlenmekte; zemin etüdü yapılmakta; yapının mimarî plânı, statik/betonarme projesi, elektrik/mekanik tesisat projesi, temiz/pis su tesisatları, kalorifer, asansör, vd. projeler hazırlanmaktadır.

Böylelikle yapının, hem amacına uygun imâl edilmesi, hem fen/teknik bakımından uygun yapı malzemeleri ile inşa edilmesi, hem de çevre ve insan sağlığına uygun bir yapının ve yapılaşmanın oluşturulması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA

“Aplikasyon Krokisi”, http://www.alem-darharita.com.tr/uploads/docs/Aplikasyon_Krokisi.jpg, 08.12.2016.

“Avan Proje”, http://www.kadikoy.bel.tr/_uploads/File/strateji/KB_SOSYAL.pdf, 12.12.2016.

BOZKURT, Nihat; DURMAZ İzzet; “Yapıda Mekanik Tesisat: Sistem Tasarımı”, http://cumak.cu.edu.tr/CU_MAKINA_ATABAR_YAPIDA_MEKANIK_TESISAT%20SISTEM_TASARIMI.pdf, 12.02.2017.

ÇEVİK, Mehmet, “Teknik Resim – Kesit Alma: Ders Notları”, İzmir, 2010, http://kisi.deu.edu.tr//mehmet.cevik/TeknikResim/08_Ders_TR.pdf, 12.12.2016.

ÇEVİK, Mehmet, “Teknik Resim – Genel Uygulamalar-1: Ders Notları”, İzmir, 2010, http://kisi.deu.edu.tr//mehmet.cevik/TeknikResim/08_Ders_TR.pdf, 12.12.2016.

DEMİR, Recep; “Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzni”, <http://www.kontder.org.tr/yapi-ruhsati-ve-yapi-kullanma-izni-.html>, 20.12.2014.

ERGEN, Cafer; İmar Plânları, Seçkin Yayınları, Ankara, 2006.

HSYK Hukukî Müzâkere Toplantıları; “Plan, Parselasyon, Kamulaştırma Davaları”, 21–24 Kasım 2013, Samsun, <http://hmt.hsyk.gov.tr/toplantilar/2013/idari-yargi/guz/samsun/raporlar/d6.pdf>, 11.04.2014.

“İmar Durum Belgesi”, <http://www.imarhaklarim.com/wp-content/uploads/2015/10/imar-durumu-%C3%B6rne%C4%9Fi.png>, 08.12.2016.

“Kalorifer, Pissu ve Sıhî Tesisat Projesi”, http://kuzeymimarlik.net/wp-content/uploads/2016/09/tesisat_projesi_1-1024x471.jpg, 12.12.2016.

“*Kat Plânı*”; <http://www.restorasyon.info/wp-content/uploads/2013/05/3-1-kat-plan%C4%B1.jpg>, 25.03.2017.

Millî Eğitim Bakanlığı, Bina Yan Cephe Görünüş Çizimleri, MEB Yay., Ankara, 2011.

Millî Eğitim Bakanlığı, Kat Plânı Çizme, MEB Yay., Ankara, 2006.

Millî Eğitim Bakanlığı, Statik Proje Çizim Hazırlık, MEB Yay., Ankara, 2011.

Millî Eğitim Bakanlığı, Tapu Sicil Kütükleri, MEB Yayınları, Ankara, 2011.

Millî Eğitim Bakanlığı, Tescile Konu Olmayan Talebe Bağlı İşlemler, MEB Yayınları, Ankara, 2011.

Mimarî Proje Düzenleme Esasları, <http://www.csb.gov.tr/db/eskisehir/webicerik/webicerik580.pdf>, 12.12.2016.

ÖZDEMİR, Selman; “*Yapı Ruhsatının Kolluk/Zabıta Niteliği*”, Mahalli İdareler Dergisi, Yıl 5, Sayı 51, Mart 2017.

“*Plân Paftası*”, <http://www.pamukkale.bel.tr/icerikresim/ce1b806698c53a215f-3c640093541ada1parsel.jpg>, 12.12.2016.

“*Röperli Kroki Nedir?*”, <http://emlakkulisi.com/roperli-kroki-nedir/249713>, 26.12.2014.

“*Röperli Kroki Örneği*”, [http://apeks-](http://apeks-muhendislik.com/wp-content/uplo)

[ads/2012/11/kose_roper-002-1.png](http://www.apeks-muhendislik.com/wp-content/uploads/2012/11/kose_roper-002-1.png), 22.03.2017.

SARI, Nevzat İhsan, “*Aplikasyon İşleminin Teknik ve Hukukî Boyutu*”, http://www.artvinkadastro.gov.tr/userfiles/file/Makale_20.pdf, 27.12.2014.

“*Statik Poje*”, <http://muhendisliktasarim.com/wp-content/uploads/2016/05/6-5.jpg>, 22.03.2017.

“*Tapu Kayıt Örneği*”, <http://docplayer.biz.tr/docs-images/29/13585197/images/25-0.png>, 08.12.2016.

“*Vaziyet Planı*”, http://ahmetcengizinsaat.com/dosyalar/resim/buyuk/Projeler_770_771.jpg, 23.03.2017.

“*Vaziyet Planı Nedir?*”, <http://emlakkulisi.com/vaziyet-planı-nedir/162436>, 12.12.2016.

“*Yapı Ruhsatı (İnşaat İzni) Alınması*”, www.amasya.bel.tr/Files/.../Yapı%20Ruhsatı%20Alınması.pdf, 11.02.2017.

Yerbilimsel Verilerin Planlamaya Entegrasyonu, Afet İşleri Gn. Md.lüğü Yay. Ankara, 2006.

“*Yol Kotu Nedir?*”, <http://emlakkulisi.com/yol-kotu-nedir/208403>, 12.12.2016.

“*Yol Kotu Tutanağı*”, <http://2.bp.blogspot.com/-XRL-5N-IOsA/UUXLAGvOJFI/AAAAAAAAAGA/GtXdR7GNLRg/s1600/yol-kotu.jpg>, 08.12.2016.

BELEDİYELER İLE BELEDİYE ŞİRKETLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Ayşe Çiğdem TAŞPINAR

Gelir Uzmanı

1. GİRİŞ

Belediyeler genel olarak 5393 sayılı Belediye Kanununun 70 inci maddesi ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26 ncı maddesine göre kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarıyla ilgili Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre şirket kurabilmektedirler.

Belediyelerin şirket kurabilmelerine veya kurulmuş olan şirketlere ortak olabilmelerine izin veren mevzuat hükümleri aşağıdaki gibidir;

- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26 ncı maddesi,
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 15/a maddesi,
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 18/j maddesi,
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 70 inci maddesi,
- 6102 sayılı TTK'nın 16 ve 334 üncü maddeleri,
- 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesi,

5393 sayılı Belediye Kanununun 70 inci maddesinde; "Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir" hükmü yer almaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26 ncı maddesinde ise; "Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre belediyeler şirket kurabilir veya kurulmuş şirketlere ortak olabilirler.

Ancak şirket kurulabilmesi veya ortak olabilmeleri bazı kurallara bağlıdır.¹

¹ http://www.mahalliidarelerdergisi.org/Belediyelerce_Sirket_Kurulmasi_ve_Ilgili_Mevzuat_icerik2694.html

Belediyelerin şirket kurabilmeleri ve şirketlere ortak olabilmeleri için;

1. Meclis Kararı
 2. Bakanlar Kurulu İzni
- Gerekmektedir.

2. BELEDİYE ŞİRKETLERİNE AKTARILAN PAYLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Örnek-1: X Belediyesi, meclis kararı ile 100.000-TL sermaye taahhüt ederek X A.Ş. isminde bir şirket kurmuştur.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	100.000	
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı		100.000

➤ Taahhüt edilen banka yoluyla aktarılması durumunda;

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı	100.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		100.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderleri Hesabı	100.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		100.000

Örnek-2: X Belediyesi, X A.Ş.'deki payını arttırmak amacıyla 100.000-TL sermaye artırımında bulunmuştur.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	100.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		100.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderleri Hesabı	100.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		100.000

Örnek-3: X A.Ş. yılsonunda 200.000- TL net kar elde etmiştir. Bu karın 150.000-TL'si X Belediyesinin sermaye payına eklenmiş, kalan 50.000-TL ise belediyene gönderilmiştir.

- Net karın 150.000-TL'sinin sermaye payına eklenmesi.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	150.000	
600	Gelirler Hesabı		150.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
805	Gelir Yansıtma Hesabı	150.000	
800	Bütçe Gelirleri Hesabı		150.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderleri Hesabı	100.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		100.000

- 50.000-TL'nin Belediye banka hesabına gönderilmesi.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	Banka Hesabı	50.000	
600	Gelirler Hesabı		50.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
805	Gelir Yansıtma Hesabı	50.000	
800	Bütçe Gelirleri Hesabı		50.000

Örnek-4: X A.Ş yılsonunda 50.000-TL zarar etmiştir. Zararın belediyenin sermaye payından düşülmesi kararlaştırılmıştır.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
630	Giderler Hesabı	50.000	
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı		50.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderleri Hesabı	50.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		50.000

3. TEKNOKENT A.Ş. PAYLARININ VE BELEDİYE ŞİRKETLERİNE AKTARILAN PAYLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 5 inci maddesinde göre;

“Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu yönetici şirketin kurucuları arasında, Bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüsü bulunur.

Yönetici şirkete ayrıca, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalar ve borsalar, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna bağlı odalar, birlikler ve federasyonlar, yerel yönetimler, bankalar ve finansman kurumları, yerli ve yabancı özel hukuk tüzel kişileri, AR-GE ve teknoloji geliştirme ile ilgili vakıf, kooperatif ve dernekler, ilgili kamu kuruluşları ve ihracatçı birlikleri kurucu ya da sonradan ortak olabilir. Yerel yönetimler, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın kendi meclis kararına binaen yönetici şirkete ortak olabilir.” denilmektedir.

Bu hükümlere istinaden belediyeler Teknokentlere ortak olabilmektedirler. Ancak, ortaklık payı için gönderilen tutarların 630- Giderler Hesabı ile giderleştirilmesi sonucu belediyeler Teknokentlerdeki ortaklık paylarını takip edememektedirler. Bu amaçla Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğindeki 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı kullanılmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 182 nci maddesinde hesaba ilişkin işlemler açıklanmaktadır;

a) Mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse aynı sermaye transferi şeklindeki iştirakler rayiç değerleri ile bu hesaba kaydedilir. Sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya aynı sermaye şeklindeki katılımlardan bu hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutar-

larla eşit olması gerekir. Sermaye iştiraklerinin değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan artış ve azalışlar da ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların kayıtlarına uygun olarak bu hesaba kaydedilir. Değerleme artış veya azalışlarının birbirine uygun şekilde kurum hesaplarına yansıtılmasında ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların değerlendirme işlemi sonucu ortaya çıkan yeni değerler esas alınır. Mal ve hizmet üreten kuruluşlarca yapılan yeniden değerlendirme işlemlerine ilişkin belgeler kuruma gönderilir. Muhasebe birimi sermaye hareketlerine ilişkin bu belgeleri esas alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapar. Sermaye hareketlerine ilişkin belgelerin birer kopyası muhasebeleştirme belgesine eklenir.

b) Bu hesaba kayıt yapılmasını gerektiren her bir işlemin belgesi en geç bir ay içinde muhasebe birimine intikal ettirilir. Söz konusu işlemlerden bütçe gelir ve gider hesaplarını ilgilendirenlere ilişkin kayıtların mahsup dönemi sonuna kadar, ilgili hesaplara kaydedilmek suretiyle yapılması zorunludur.

3.1. Teknokentlere Yatırılan Sermayelere İlişkin Örnekler

Örnek-1: (Y) Belediyesi illerinde kurulan Teknokent A.Ş.'ye ortak olmak amacıyla Teknokent A.Ş.'nin banka hesabına 1.000.000-TL para yatırmıştır.

➤ Hatalı Kayıt

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
630	Giderler Hesabı	20.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		20.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderler Hesabı	20.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		20.000

➤ Doğru Kayıt

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Ür. Kuruluşlara Yat. Sermayeler Hesabı	20.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		20.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderler Hesabı	20.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		20.000

➤ İlerleyen yıllarda kar eden Teknokent A.Ş. kar dağıtımında (Y) Belediyesine 20.000-TL para aktarmıştır.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
102	Bankalar Hesabı	20.000	
600	Gelirler Hesabı		20.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
805	Gelir Yansıtma Hesabı	20.000	
800	Bütçe Gelirleri Hesabı		20.000

Örnek-2: (K) İL Özel İdaresinin ortak olduğu Teknokent A.Ş. yılsonunda 10.000-TL zarar ettiği için dolayı zararın ödenmesi amacıyla (K) İL Özel idaresinin sermaye payından mahsup edilmiştir.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
630	Giderler Hesabı	10.000	
241	Mal ve Hizmet Ür. Kuruluşlara Yat. Sermayeler Hesabı		10.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderler Hesabı	10.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		10.000

4. DOĞALGAZ A.Ş. ORTAKLIK PAYLARININ MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesi hükmüne göre, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan dağıtım lisansı alan şehir içi dağıtım şirketi, yetki aldığı şehirde bulunan belediye veya belediye şirketini sermaye koyma şartı aramaksızın, yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olmaya davet etmek zorundadır.

5393 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin (i) bendi, Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına karar verme yetkisini meclisin görevleri arasında saydığı için, belediyelerin 4646 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine göre dağıtım lisansı alan şehir içi

dağıtım şirketlerine ortak olması halinde belediye meclis kararı almaları gerekmektedir. 4646 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi hükmünde, doğalgaz dağıtım şirketi "sermaye koyma şartı aramaksızın" belediyeyi yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olamaya davet zorundadır.

Bu nedenlerle meclis kararı alındıktan sonra belediyelerin bu paylarını muhasebe hesaplarında göstermeleri gerekmektedir. Bu amaçla 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı kullanılmalıdır.

Belediyeler, 2016 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer alan detay kodlarından birini seçeceklerdir.

241				MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI
241	01			Sermaye Payları
241	01	01		Sermaye Payı Oranı % 10 'a Kadar Olanlar
241	01	02		Sermaye Payı Oranı % 10-50 (Dahil) Arası Olanlar
241	01	03		Sermaye Payı Oranı % 50 'den Fazla Olanlar
241	99			Diğerleri

Örnek-1: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan dağıtım lisansı alan X Şirketi, yetki aldığı şehirdeki X Belediyesini şirkete ortak olmaya davet etmiştir. X Belediyesi de meclis kararı ile ortak olma çağrısını kabul ederek onaylamıştır. Şirketin %10 nispeti 100.000-TL sermayeyi ortaklık bedeli olarak şirkete göndermiştir.

➤ **Yapılan Hatalı Muhasebe Kaydı:**

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
630	Giderler Hesabı	100.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		100.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderler Hesabı	100.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		100.000

➤ **Doğru Muhasebe Kaydı:**

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Ür. Kuruluşlara Yat. Sermayeler Hesabı	100.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		100.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderler Hesabı	100.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		100.000

5. MECLİS KARARI İLE BELEDİYE ŞİRKETLERİNE AKTARILMASI KARARI ALINAN SERMAYELERİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 50 nci maddesinde, bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği, Genel Yönetim

Muhasebe Yönetmeliğinin 9/(ç) maddesinde, Yönetmelikte belirtilen durumlarda varlıkların, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleriyle gösterilebilmesi için, varlıklardaki değer düşüklükleri gösterilerek karşılıkları ayrılacağı, dönen varlıklar ana hesap grubu içinde yer alan alacaklar, stoklar ve diğer dönen varlıklar içindeki ilgili kalemler için yapılacak değerlendirme sonucunda, gerekli durumlarda uygun karşılıklar ayrılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

2015 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında yer almayan ancak 2016 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına eklenen 247- Sermaye Taahhütleri Hesabı ile artık Mahalli İdareler sermaye taahhüdünde buldukları tutarları muhasebeleştirebileceklerdir. 2016 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında

247- Sermaye Taahhütleri Hesabına ilişkin detaylar yer almamakla birlikte hesabın 240- Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesapları ile birlikte kullanılacağı da bir gerçektir.

Örnek-1: X Belediyesi, belediyenin şirketi olan YİTAŞ'a meclis kararı ile 200.000-TL aktarılmasına karar vermiştir.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	200.000	
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı		200.000

➤ Taahhüt edilen banka yoluyla aktarılması durumunda;

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı	200.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		200.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderleri Hesabı	200.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		200.000

Örnek-2: Y Belediyesi, Belediye şirketi olan GİTAŞ'a 100.000-TL tutarında sermaye taahhüdünde bulunmuştur. Ancak, nakit yetersizliği nedeniyle bu tutarın yarısını 1 ay sonra gönderebilmiştir.

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	100.000	
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı		100.000

Taahhüt edilen tutarın yarısı olan 50.000-TL'nin banka yoluyla aktarılması durumunda;

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
247	Sermaye Taahhütleri Hesabı	50.000	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		50.000

Kod	Hesap Adı	Borç	Alacak
830	Bütçe Giderleri Hesabı	50.000	
835	Gider Yansıtma Hesabı		50.000

ÖNEMLİ: 247- Sermaye Taahhütleri Hesabı, taahhüt edilen tutarların ne kadar olduğu, ne kadarının ödenip ne kadar ödenmediğinin takip edilmesi açısından son derece önemlidir.

6. SONUÇ

Belediyeler mevzuatları gereği şirket kurabilmekte, şirketlere ortak olabilmekte ve mevcut şirketlerine dair birçok karar alabilmektedir. Ancak, bu işlemleri yaparlarken uymaları gereken muhasebe ilkeleri bulunmaktadır. Belediyeler, yukarıda açıklamış olduğumuz örneklerde yer alan muhasebe temel kavramlarından olan **önemlilik ve dönemsellik ilkelerini uygulamak zorundadırlar**. Böylece, mali tablolarının güvence verebilmesini sağlayacaklardır.

KAYNAKÇA

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

KAMU İHALE MEVZUATINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER - I

Dr. Bülent BÜBER

Grup Başkanı
Kamu İhale Kurumu

1. GİRİŞ¹

2016 yılının son ayları ve 2017 yılının ilk aylarında yayımlanan Kanun Hükmünde Kararnameler ile kamu ihale mevzuatında değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca, Danıştay tarafından İhale Uygulama Yönetmeliklerinin ve Kamu İhale Genel Tebliğinin belirli maddelerinin yürütmesinin durdurulması ve/veya iptaline karar verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda yapılan değişikliklere uyum sağlamak; yargı kararlarının gereğini yerine getirmek; Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) ve diğer elektronik gelişmelere uyum sağlamak; uygulamada yaşanan sorunlara çözüm getirmek, ikincil kamu ihale mevzuatında yapılan değişikliklerin en önemli sebepleridir.

Kanun Hükmünde Kararnameler ile mahalli idarelerinin yönetim yapısını da etkileyen önemli değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır.² Bu düzenlemelerin ayrı

1 Bu makalede yer alan görüşler tümüyle yazarına ait olup, hiçbir şekilde yazarın görev yaptığı Kurumun görüşü olarak kullanılamaz ve değerlendirilemez. Bu makale, 15/4/2017 tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat esas alınarak hazırlanmıştır.

2 Yapılan değişikliklerden birinin bu yazıda aktarılmasında yarar bulunmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanununun 57 inci

bir yazının konusu olduğunu düşünüyorum. Kamu ihale mevzuatı ve sisteminde yapılan değişiklikleri, bu ve gelecek sayıda yayımlanacak iki yazımızda ayrıntılı olarak değerlendirmeye çalışacağız.

2. DEĞİŞİKLİKLERİN GENEL ÇERÇEVESİ

2017 yılının ilk dört ayında kamu ihale mevzuatında iki kez değişiklik yapılmıştır. 25 Ocak 2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmi Gazete'de aşağıdaki değişiklikler yayımlanmıştır:

- Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

maddesine eklenen dördüncü fıkraya ila belediye veya bağlı idarelerde hizmetlerin aksatılmasının terör veya şiddet olaylarıyla mücadelede olumsuz etkilediğinin veya etkileyeceğinin valilik tarafından belirlenmesi halinde, valilik söz konusu hizmetin Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, il özel idaresi veya kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla yapabilecek veya yaptırabilecektir. Valiliğin talebi üzerine, yapılan veya yapılacak harcamalar karşılığı tutarlar, Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketince ilgili idare payından kesilerek ilgili kurum ve kuruluşa gönderilir. Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idarelerine aktarılan tutarlar bu idarelerin bütçeleriyle ilişkilendirilir. Bu fıkraya kapsamındaki ihtiyaçlar, parasal ve bütçe sınırlamasına tabi olmaksızın 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde belirtilen usule göre temin edilebilecektir.

- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ,
- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

4 Mart 2017 tarihli ve 29997 sayılı Resmî Gazete’de ise kamu ihale mevzuatına ilişkin olarak aşağıdaki değişiklikler yayımlanmıştır

- Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,
- Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ,
- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

Mevzuatta yapılan değişiklikleri özetleyecek olursak başlıca değişiklik konuları şunlardır:

Belgelerin sunulmuş şekli,

Oda kayıt belgelenin sunulmuş şekli,

Yapım işleri ve hizmet alımı ihalelerinde aşırı düşük teklif sınır değerinin hesaplanmasında dikkate alınacak teklifler,

Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değerin belirlenmesi,

İsteklilerin kendi malı olan araçları tevsik işlemi noter tarafından onaylanmış ruhsat örneklerinin sunulması halinde örnek çıkarma işleminin ilan veya davet tarihinden sonra yapılmış olmasına yönelik değişiklik,

Elektronik araçlar yardımıyla tablolaştırma programları kullanılarak oluşturulan teklif mektuplarında aritmetik hataya yönelik açıklama,

Şikâyet ve itirazın şikâyet başvurularına eklenecek belgeler,

Şikâyet başvurularının EKAP’a yüklenmesi

Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kayıtlı olan gerçek ve tüzel kişilerin belirli bilgileri Platforma kaydetmelerinin zorunlu hale getirilmesi,

Büyüklüğü ne olursa olsun tüm ihale dokümanlarına EKAP üzerinden ulaşılabilmesi, bir başka ifade ile büyüklüğü ne olursa olsun tüm ihale dokümanlarının EKAP yüklenmesi zorunluluğu.

Değişiklikler incelendiğinde bazı değişikliklerin tüm ihale türlerinde (Mal, hizmet, yapım ve danışmanlık işleri) yapılmış olmasına karşın bazı değişikliklerin ise sadece bazı ihale türleri ile sınırlı olduğu görülmektedir.

3. BÜTÜN İHALE TÜRLERİNİ ET- KİLEYEN DEĞİŞİKLİKLER

3.1. İhalelerde Fotokopi veya İnternet Çıktısı Belgelerin Sunulmasına Yönelik Değişiklik

İhale Uygulama Yönetmelikleri ve tip idari şartnamelerin belgelerin sunulmuş şekline ilişkin maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Bu maddelerdeki düzenleme “İhaleye katılım ve yeterlik kriterlerine ilişkin sunulan belgelerin, EKAP üzerinden veya kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden temin edilebilmesi ve teyidinin yapılabilmesi durumunda, bu belgeler için belgelerin sunulmuş şekline ilişkin şartlar aranmaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklik ile EKAP üzerinden veya kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden temin edilebilen ve teyidi yapılabilen belgelerin “aslının”, “noter onaylı örneğinin” veya “aslı idarece görülmüştür.” şerhi taşıyan suretinin” sunulması zorunluluğu ortadan kalkmıştır. Bu belgelerin fotokopisi veya internet çıktısı sunulabilecektir.

İhale üzerinde bırakılan istekli tarafından sözleşme imzalanmadan önce sunulması gereken belgelerden, EKAP üzerinden veya kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden temin edilebilen ve teyidi yapılabilenler için de belgelerin sunulmuş şekline ilişkin şartlar aranmayacaktır.

Bu düzenlemeyle ihaleye teklif veren firmanın ana sözleşmesi ve diğer değişik-

liklerin yayımlandığı Ticaret Sicil Gazetesi'nin internet çıktısı ya da ihale üzerinde bırakılan isteklinin sözleşme imzalaması için idareye sunmak zorunda olduğu vergi borcu veya sosyal güvenlik borcu bulunmadığına ilişkin belgelerin internet çıktısı veya bu çıktılarının fotokopisi sunulabilecektir.

İsteklilerce sunulan belgelere ilişkin olarak gerekli görülmesi durumunda, ihale komisyonu veya idare, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından gerekli belge ve bilgileri isteyebilir.

3.2. Terör Örgütlerine İltisakı Yahut Bunlarla İrtibatı Olduğu Bildirilen Gerçek ve Tüzel Kişilerin İhalelere Teklif Verememesi

678 sayılı Kanun Hükmünde Kararnenin (KHK) 30 uncu maddesi ile 4734 sayılı Kanunun “İhaleye katılamayacak olanlar” başlıklı 11 inci maddesinin birinci fıkrasına (g) bendi ile yeni (beşinci) bir fıkra eklenmiştir. 23/1/2017 tarihli ve 684 sayılı KHK ile anılan bent ve fıkrada değişiklik yapılmıştır.

4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında “doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamayacak olanlar” düzenlenmiştir.

Yapılan değişiklikle “terör örgütlerine iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından bildirilen gerçek ve tüzel kişiler ile bu kapsamda olduğu Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından bildirilen yurt dışı bağlantılı gerçek ve tüzel kişiler” doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri

veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamayacaktır.

Birinci fıkranın (g) bendi kapsamında-ki bildirimlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenecektir. Söz konusu bent kapsamında olduğu tespit edilen istekliler ihale dışı bırakılacaktır. Ancak bunların teminatları hakkında dördüncü fıkrada yer alan hüküm uygulanmayacak ve gelir kaydedilmeyecektir. Bu bent kapsamındaki işlemlerin yürütülmesinde görev alan kamu görevlilerinin, yaptıkları iş ve işlemler nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmayacaktır. Yürütülen faaliyetler çerçevesinde elde edilen bilgi ve kayıtları, hukuka aykırı olarak kullanılan, bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılacaktır.

3.3. EKAP'a Kayıt Edilecek Bilgiler ve Bunların Güncellenme Zorunluluğuna Yönelik Değişiklik

Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği ve Kamu İhale Genel Tebliğinde yapılan değişiklikler uyarınca, EKAP'a kayıtlı olan gerçek kişilerin kendileri ile vekil veya temsilcileri; tüzel kişilerin ise kendileri, ortakları ve ortaklık oranları (halka arz edilen hisseler hariç), yönetimindeki görevliler ile vekil veya temsilcileri için Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde sayılan bilgileri EKAP'a kaydetmeleri zorunlu hale getirilmiştir. Söz konusu bilgilerin doğru ve güncel olarak en geç 15.03.2017 tarihine kadar EKAP'a kaydedilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

EKAP'a kayıtlı bilgilerde değişiklik yapılmasının gerektiği hallerde bu değişikliklerin, en geç değişiklik tarihini izle-

yen 7 (yedi) gün içerisinde ancak her durumda son başvuru veya ihale tarihinden önce, son başvuru veya ihale tarihinden sonra gerçekleşen değişikliklerin ise sözleşme imzalanmadan önce güncellenerek EKAP'a kaydedilmesi gerekmektedir.

3.4. Ortak Girişim Olarak Gerçekleştirilen İşlerin İş Hacmi Olarak Kullanılması Konusundaki Değişiklik

4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde ortak girişim, "İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumlar" olarak tanımlanmaktadır. Ortak girişim, "iş ortaklığı" veya "konsorsiyum" olarak iki türlü oluşturulabilir.

Ortak girişime ilişkin temel düzenleme, 4734 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile İhale Uygulama Yönetmeliklerinin "Ortak Girişim" başlıklı bölümlerinde yer almaktadır. İş ortaklığı ve konsorsiyumların, yeterlik kriterlerini nasıl sağlayacağına ilişkin düzenlemeler ise ilgili İhale Uygulama Yönetmeliklerinin yeterliğe ilişkin maddelerinde bulunmaktadır.

İhaleye teklif veren (ya da ihaleye teklif veren iş ortaklığının ortağı olan) firma, başka iş ortaklığının/ortaklıklarının pilot ya da özel ortağı olarak farklı işlerde yüklenici olabilmektedir. Ortak girişim olarak gerçekleştirilen işlerin iş hacmine yönelik kriterler çerçevesinde sunulup sunulmayacağı konusunda tereddütler yaşanmıştır. 25 Ocak 2017 tarihinde yapılan mevzuat değişikliği ile bu husus açıklığa kavuşturulmuştur.

İsteklinin iş hacmi tutarının değerlendirilmesinde, kendi iş hacmi tutarı ile bir-

likte ortak olduğu ortak girişime/girişimlere ait iş hacmi tutarı da hissesi oranında dikkate alınarak toplanmak suretiyle toplam iş hacmi tutarı belirlenecektir. Bu isteklinin iş hacmi tutarı kullanılan ortak girişimdeki/girişimlerdeki hisse oranını gösteren belgelerin de teklif kapsamında sunulması gerekmektedir.

3.5.Yabancı Ülkelerde Düzenlenen Belgelerdeki Tasdik İşlemine Yönelik Açıklama

İhale Uygulama Yönetmeliklerinin “Belgelerin sunulmuş şekli” başlıklı maddesinde, yabancı ülkelerde düzenlenen belgelerin “apostil tasdik şerhi” taşıması, “apostil tasdik şerhi” taşımayan belgelerin ise o ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu tarafından veya sırasıyla o ülkenin Türkiye’deki temsilciliği ile Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tarafından tasdik edilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Bu kapsama giren belgelerin; düzenlendiği ülkedeki yetkili diğer mercilerce belgedeki imzanın doğruluğunun, belgeyi imzalayan kişinin hangi sıfatla imzaladığının ve varsa üzerindeki mühür veya damganın aslı ile aynı olduğunun teselsülen tasdik edilmiş olması ve apostil tasdik şerhinin veya o ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslugu tasdikinin ya da Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı tasdikinin bir önceki merciye ilişkin olması halinde de usulüne uygun olarak sunulduğu kabul edilecektir.³

3.6. Elektronik Araçlar Yardımıyla Tablolama Programları Kullanılarak Oluşturulan Teklif Mektuplarında Aritmetik Hata

Elektronik araçlar yardımıyla tablolama programları (MS Excel, Numbers,

LibreOfficeCalc ve benzerleri) kullanılarak oluşturulan teklif mektubu eki cetvelin çarpım ve toplamlarında yazılımdan kaynaklanan yuvarlamalar nedeniyle oluşan hesaplama farklılıkları, toplam teklif fiyatının binde birine eşit veya daha az olması ve ihalenin sonuçlandırılmasına esas teklif sıralamasının değişmemesi kaydıyla aritmetik hata olarak kabul edilmeyecektir.

Bu farklılıklar isteklinin teklif cetvelinde yazılı birim fiyatlar esas alınarak ihale komisyonu tarafından re’sen düzeltilecektir. Yapılan bu düzeltme sonucu bulunan tutar, sınır değer hesabı hariç, isteklinin teklif ve yeterlik değerlendirmesine esas nihai teklif fiyatı olarak kabul edilecektir.

Yapılan düzenlemede yuvarlamalar nedeniyle oluşan hesaplama farklılığının teklif bedelini yükseltmesi ve geçici teminat tutarının bu oranı karşılamaması durumunda teklifin değerlendirme dışı bırakılmayacağına yönelik bir açıklama yer almamaktadır.

3.7. Tüzel Kişilerin Teklif Vermeye Yetkili Olduğunu Gösteren Belgeler

İhaleye katılabilmek için başvuru veya teklif dosyasında sunulması gereken, tüzel kişi isteklinin teklif vermeye yetkili olduğu hususunda son durumu gösterir belgelere ilişkin mevzuatta geçen “tüzel kişi ortakları” ifadesinden, bu ortakların ilgisine göre ad, soyad/ticaret unvanı, T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası ile ortaklık oranları (halka arz edilen hisseler hariç); “tüzel kişilerin yönetimindeki görevliler” ifadesinden ise teklif veya başvuru mektubu ya da sözleşmeyi imzalayanlar da dahil olmak üzere tüzel kişilikteki yönetim, temsil ve ilzama yetkili kişilerin anlaşılması gerektiğine yönelik Kamu İhale Genel Tebliğinde düzenleme yapılmıştır.⁴

3 Kamu İhale Genel Tebliğinin 8.5 inci maddesi

4 Kamu İhale Genel Tebliğinin 10/A maddesi

4. ŞİKÂYET VE İTİRAZEN ŞİKÂ-YET BAŞVURULARINDA KONUSUN-DA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik ile İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğde yapılan değişiklikler şikâyet ve itirazın şikâyet başvuruları ile bu başvuruların incelenmesini etkilemektedir. Son değişiklikler gerek firmalara gerekse de idarelere yükümlülükler getirmektedir.

İlana ve ön yeterlik veya ihale dokümanına yönelik başvurularda, şikâyet dilekçesi ekine ihale konusu alanda faaliyet gösterildiğine ilişkin belge eklenmesi zorunlu hale getirilmiştir.⁵

4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde istekli olabilecek, **“İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişi ya da bunların oluşturdukları ortak girişim”** olarak tanımlanmıştır. Ancak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda “Ultra Vires” ilkesinin kaldırılması⁶ sebebiyle firmaların faaliyet alanının belirlenmesi konusunda zorluklar yaşanmaktadır. Özellikle ana sözleşmede “her türlü ihaleye teklif verme” gibi düzenlemeler yer alması

5 İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğin Ek 1 inci maddesinde yer alan Şikâyet Başvuru Dilekçesi Örneğinin Ekler kısmında yer alan Not başlığı altına “3- İlana ve ön yeterlik veya ihale dokümanına yönelik başvurularda, şikâyet dilekçesi ekine ihale konusu alanda faaliyet gösterildiğine ilişkin belge eklenmesi zorunludur.” açıklaması eklenmiştir.

6 Daha önce yürürlükte bulunan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 137 nci maddesinde, “Ticaret şirketleri hükmü şahsiyeti haiz olup şirket mukavelesinde yazılı işletme mevzuunun çevresi içinde kalmak şartıyla bütün hakları iktisap ve borçları iltizam edebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar mahfuzdur.” hükmü yer almaktaydı. 6102 sayılı Kanunun “Tüzel kişilik ve ehliyet” başlıklı 125 inci maddesinde, “(1) Ticaret şirketleri tüzel kişiliği haizdir.

(2) Ticaret şirketleri, Türk Medeni Kanununun 48 inci maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar saklıdır.” hükmü yer almıştır.

uygulamada tereddüt yaratmaktadır. Ayrıca, idareler ve Kamu İhale Kurumunun ihale konusu alanda faaliyet göstermeme sebebiyle ehliyet bakımında başvuruları reddetmesine ilişkin kararlar idari yargıda dava konusu olabilmektedir.

Kamu İhale Kurumuna yapılan itirazın şikâyet başvurusuna “şikâyet dilekçesinin bir örneğinin” eklenmesi zorunlu hale getirilmiştir. Diğer taraftan İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına eklenen hüküm ile de “*idareye verilen şikâyet dilekçesinin taranarak EKAP’a da kaydedilmesi*” gerekmektedir.

5. SONUÇ

Bu yazımızda tüm ihale türlerini etkileyen değişikliklere odaklandık. Gelecek sayıda her bir ihale türüne özgü değişiklikleri değerlendireceğiz. İdareler özellikle şikâyet başvurularını EKAP’a kaydedilmesi konusunda dikkatli olmalıdır. Ayrıca 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinin uygulanmasına ilişkin olarak Bakanlar Kurulunca yayımlanacak Esas ve Usuller yakından takip edilmelidir.

EKAP üzerinden veya kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden temin edilen belgelerin internet çıktısı ya da fotokopilerinin sunulması halinde bu belgelerin teyidi yapılmalıdır. Kamu İhale Kurumu da teyit işleminden ne anlaşılması gerektiğini açığa kavuşturmasında yarar bulunmaktadır.

Suat ŞİMŞEK

Maliye Bakanlığı, Maliye Uzmanı

KAMU MALLARINDA PARSELASYON UYGULAMALARI-4

Çalışmamızın, birinci bölümünde kamu malı kavramını, sonrasında ise kamu mallarının bir türü olan hizmet mallarında imar uygulaması ile ilgili kuralları açıklamıştık. Çalışmamızın ikinci bölümünde ise kamu mallarının diğer bir türü olan orta mallarında imar uygulamasını izah etmiştik. Çalışmamızın üçüncü bölümünde ise çeşitli kamu mallarının parselasyona tabi tutulmasını izaha başlamıştık. Çalışmamızın son bölümünde ise çeşitli kamu mallarının parselasyona tabi tutulması konusunu açıklayarak kamu mallarının parselasyona tabi tutulması konusunu tamamlayacağız.

13. YOLLARIN VE MEYDANLARIN PARSELASYONA TABİ TUTULMASI

Yolların imar uygulamasına tabi tutulması açısından özel bir durum söz konusu değildir. **Yollar imar uygulamasına tabi tutulabilir. Bu açıdan kadastral yollar ile imar yolları arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır.**

Parselasyon açısından yolların özellikli durumu, kapanan kadastral yolların ihdas edilip edilemeyeceği ve edilecekse kimin adına tescil edileceğidir. Bu konu da ayrı bir çalışmanın konusudur. Burada izah edilmeyecektir.

14. SİT ALANLARINDA KALAN TAŞINMAZLARIN İMARUYGULAMASINA TABİ TUTULMASI

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, kültür ve tabiat varlıklarının korunması için bazı hükümler ihtiva etmektedir. Örneğin, Kanunun 5 inci maddesine göre; “Devlete, kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile özel hukuk hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlarda varlığı bilinen veya ilerde meydana çıkacak olan korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları Devlet malı niteliğindedir.”

Ayrıca Kanun, bu alanlarda yapılacak imar planlarını ve uygulamalarını da bazı şartlara bağlamıştır. Şimdi bu şartları açıklayalım.

14.1. Koruma Amaçlı İmar Planı Şartı

2863 sayılı Kanunun 17 nci maddesine göre bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilan, bu alanda her ölçekteki plân uygulamasını durdurur. Bu alanda uygulama yapılabilmesi için öncelikle sit alanının etki-leşim çevresine ilişkin varsa 1.25.000 ölçekli plân kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak yeniden gözden geçirilerek ilgili idarelerce onaylanması gerekir. Son-

rasında nazım imar planının ve sonrasında ise koruma amaçlı 1/1000 ölçekli uygulama imar planının¹ yapılmış olması gerekir.

Dolayısıyla, bu alanlarda arazi ve arsa düzenlenmesi yapılabilmesi için koruma amaçlı 1/1000 ölçekli uygulama imar planının yapılmış olması gerektiği açıktır.

14.2. Geçiş Döneminde Parselasyon Yapılamaması

Bu alanlarda koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde belirlenen geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları geçerlidir. Ancak, bunlar parselasyon yapımı için yeterli değildir. **Sit alanı ilan edilen bir alanda, koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar geçerli olan geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları esas alınarak arazi ve arsa düzenlenmesi yapılamaz².**

15. DEVLETİN HÜKÜMVE TASARRUFU ALTINDAKİ YERLERİN İMAR UYGULAMASINA TABİ TUTULMASI

1 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda yer alan bu plan, 2863 sayılı Kanun uyarınca belirlenen sit alanlarında, alanın etkileşim geçiş sahasını da göz önünde bulundurarak, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla arkeolojik, tarihi, doğal, mimari, demografik, kültürel, sosyo-ekonomik, mülkiyet ve yapılaşma verilerini içeren alan araştırmasına dayalı olarak halihazır haritalar üzerine, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren iş yerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri, koruma esasları ve kullanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağlıklaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, alt yapı tesislerinin tasarım esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modellerini de içerecek şekilde hazırlanan, hedefler, araçlar, stratejiler ile planlama kararları tutumları, plan notları ve açıklama raporu ile bir bütün olan nazım ve uygulama imar planlarının gerektirdiği ölçekteki planları, ifade etmektedir.

2 Danıştay Altıncı Dairesi, 20.10.2003, E:2002/2528, K:2003/4986; 27.01.2003, E:2001/6654, K:2003/675; 15.10.2001, E:2000/3784, K:2001/4619

15.1. Genel Olarak

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer kavramının yasal bir tanımı bulunmamaktadır. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler, doğal nitelikleri gereği herkesin doğrudan yararlanmasına ve kullanılmasına açık bulunan ve herhangi bir tahsis işlemine gerek duyulmayan mallardır³. İnsanların bu malları ortak bir şekilde kullanmaları için tahsis işlemine (idari) gerek yoktur. Kardeş, bu alanları şu şekilde tanımlamaktadır: “*Tapu sicilinde kayıtlı olmayan, tarıma elverişli bulunmayan yerler, dağlar, tepeler, kayalar, genel sular, bunlardan çıkan kaynaklar gibi sahihsiz yerler ile orta malları ve özel kanunları gereğince bu nitelikte olduğu belirtilen yerleri*” ifade eder⁴.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler, Medeni Kanunun 715 inci maddesinde belirtilmiştir. Madde hükmüne göre sahihsiz yerler ile yararı kamuya ait mallar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Aksi ispatlanmadıkça, yararı kamuya ait sular ile kayalar, tepeler, dağlar, buzullar gibi tarıma elverişli olmayan yerler ve bunlardan çıkan kaynaklar, kimsenin mülkiyetinde değildir ve hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olamaz. 3402 sayılı Kadastro Kanununun 16 ncı maddesinin (C) bendinde “Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan kayalar, tepeler, dağlar (bunlardan çıkan kaynaklar) gibi tarıma elverişli olmayan sahihsiz yerler ile deniz, göl, nehir gibi genel sular tescil ve sınırlandırmaya tabi değildir, istisnalar saklıdır” denilerek Medeni Kanunun 715 inci maddesindeki ifade tekrarlanmıştır.

Ancak, sahihsiz mallar maddede sayılanlar ile sınırlı değildir. Anayasada kıyılar, or-

3 Aydınlı, Bekir (1992), Türk Hukukunda Kamu Malları, s: 67

4 Kardeş, Salahaddin (2004), Ansiklopedik Hazine Malları Sözlüğü, s: 187

manlar ile tabii servetler ve kaynaklar da özel mülkiyete konu olmayan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden sayılmaktadır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri iki kısımda değerlendirmek mümkündür. Bunlardan **bir kısmı, hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olmayacak yerlerdir**. Kıyılar, ormanlar, tabii servetler ve kaynaklar bu gruptandır. Bunların arazi ve arsa düzenlenmesinde özel mülkiyete konu olması mümkün değildir. **İkinci grup ise özel mülkiyete konu olabilecek nitelikte olmakla birlikte henüz hiç kimsenin mülkiyetinde olmayan yerlerdir**. Hangi gruptan olursa olsun Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan bu yerlerin, kuru mülkiyeti (rekabesi) Hazineye aittir. Bunun doğal sonucu olarak, bu alanlardan özel mülkiyete konu olabilecekler, Hazine adına tescil edilir.

Bu genel belirlemeden sonra, nitelikleri açısından farklılık arz eden sahihsiz malları farklı başlıklar altında incelemek gerekir.

15.2. Tarıma Elverişli Olmayan Tescil Harici Alanlar

Medeni Kanununun 715 inci maddesi anlamında tarıma elverişli olmayan arazi, üzerinde düzenli bir tarımsal faaliyet yapılmayan, bir tarımsal yararlanma sağlanamayan arazidir. Bu yerler, kural olarak özel mülkiyete konu olabilecek durumda olmakla beraber henüz hiç kimsenin mülkiyetinde olmayan sahihsiz yerlerdir. Bazı yerlerinde yabancı bir şekilde yetişmiş meyvelerin, mantarların ve çiçeklerin varlığı, bir araziye tarıma elverişli arazi niteliğini kazandırmaz.

Tarıma elverişli olmayan tescil harici alanların, arazi ve arsa düzenlenmesine tabi tutulması konusunda yaşanan en önemli sıkıntı, bu alanların kimin adına tescil edileceğidir. Bu konuda uygulama birliği bulunmamaktadır.

15.3. Tarıma Elverişli Olmayan Tescil Harici Alanlarda Uygulama

Bazı belediyeler, tescil harici alanları AAD uygulamalarında kendi adlarına tescil ettirmektedirler. Bu uygulamaya dayanak olarak da (mülga) 1580 sayılı Belediye Kanununun 159 uncu maddesini göstermektedirler. Söz konusu madde hükmüne göre “belediye sınırları içinde sahihsiz arazi mahiyetindeki seyrangah, harman yeri, koruluk ve bataklıkların ve belediye marifetiyle deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsaları ve enkazının tasarruf, idare ve nezareti kaffei hukuk ve vekaibi ve varidatı ile beraber belediyelere devrolunur.”

Bazı belediyelerin ise düzenleme alanındaki Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki bu taşınmazları DOP hesabında değerlendirdikleri, yani bu alanları DOP’tan düşükleri görülmektedir. Bu uygulamaya örnek vermek gerekir ise, düzenleme alanında umumi hizmetler için gereken miktarın (a), Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alan miktarının ise (b) olması durumunda belediyeler, (a)’dan (b) miktarını çıkararak DOP ihtiyacını belirlemektedirler⁵.

Bazı belediyeler, bu alanlardan imar planına göre umumi hizmetlere denk gelenleri tescil etmemekte ve bunları DOP hesabından düşmekte; buna karşılık imar planına göre özel mülkiyete konu olabilecek alanlara rastlayanları ise kendi adları veya Hazine adına ihdas etmektedirler.

Bazı uygulamalarda ise bu alanların tamamı Hazine adına ihdas edilmektedir. Böyle bir durumda bu taşınmazlar Hazine

⁵ Şimşek, Suat (2013)“Kamu Malları Teorisi Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri: Yargıtay ve Danıştay Kararları Işığında Bir Değerlendirme”, s: 259

taşınmazı gibi uygulama görmekte, bunlardan DOP kesintisi ve diğer kesintiler yapıldıktan sonra kalanı imar parsellerine tahsis edilmektedir.

15.4.TKGM Görüşü

TKGM'nin konuya ilişkin görüşleri, 1477 ve 1498 sayılı Genelgelerinde açıklanmıştır. 1477 sayılı Genelge bu alanların belediye ya da Hazine adına tescilini öngörmektedir. Genelgeye göre "İmar planı sınırları içinde kadastral yollar, meydanlar ile Medeni Kanunu'nun 641 nci maddesi kapsamında olup, 766 sayılı Tapulama Kanununun 35 nci maddesi gereğince sadece sınırlandırılması yapılan mer'a, yaylak, kışlak ve harman yerleri ile tespit harici bırakılan yerler hazırlanan imar planının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybederek onaylanmış imar planı kararı ile getirilen kullanma amacına konu ve tabi olurlar.

1580 sayılı Belediye Kanununun 159 ncu maddesi ile belediye sınırları içerisindeki sahihsiz arazi mahiyetindeki seyrangah, harman yeri, çayır ve mer'alar belediyelere devrolunmuştur.

Büyük Millet Meclisinin 17/Mayıs/1934 tarih 808 sayılı tefsir kararında da belediyelere devrolunan hususun yalnız idare ve nezaret hakkı olmayıp, tasarruf hakkını da kapsadığı belirtilmiştir.

Bu nedenle; imar planları içerisinde kalan mer'a, yallak, kışlak, harman yeri, seyrangah ve çayır ile tescil harici bırakılmış yerlerin tescili için Medeni Kanunun 912'nci maddesindeki tescili muktazi aynı hak doğmuş olacağından belediye sınırları içerisindeki bu gibi yerlerin imar parselasyon planının uygulanması sırasında, arsa vasfı ile planda gösterilen kullanım ve kamu hizmetine tahsis amacına göre belediye veya hazine adına tescil edilecek

ve belediye adına yapılan tescillerden hazineyi temsilen maliye kuruluşuna bilgi verilecektir."

Fakat 1498 sayılı Genelge, imar planına göre tescil harici alanlarda (örneğin yol ya da park gibi) kalan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların tescil edilmeyeceğini (bir başka ifadeyle planla getirilen kullanım amacına tabi olacağını), bunların dışındaki alanların ise Hazine adına tescil edileceğini öngörmüştür. 1498 sayılı Genelgede "3194 sayılı İmar Yasasının 11 inci maddesinin son fıkrası uyarınca imar planı kapsamında kalan mera, yaylak, kışlak ve harman yeri gibi tescil harici yerler ile, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahihsiz yerlerden olması nedeniyle tespit harici bırakılmış yerler, imar planlarının kesinleşmesi ile bu vasıflarını yitirerek imar planındaki kullanım amacına konu ve tabi olacağından, imar parselasyon planlarının tescili sırasında, imar planında meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılmış yerler dışında kalan ve konut, sanayi ve ticaret alanı gibi özel mülkiyete konu olan kısımlar arsa vasfı ile Maliye hazinesi adına tescil edilecektir." görüşüne yer verilmiştir.

Aynı Genel Müdürlüğün 1993/05 sayılı Genelgesine göre; kesinleşen imar parselasyon planlarının tescilleri sırasında, imar planında meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılan ve tescile tabi olmayan yerlere isabet eden mera, yaylak, kışlak ve harman yeri gibi tescil harici yerler ile Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup da tespit harici bırakılan alanların, öncelikle imar planındaki kullanım amacı kapsamında tasarrufa konu edilmeden Maliye Hazinesi adına tescil edilmesi, daha sonra sicilden terkin edilmesi ve terkin nedeniyle kapatılan kaydın kütük sayfasının beyanlar hanesine

'bu taşınmaz malın, onaylı imar planında, ... ayrılması nedeniyle, 3194 sayılı İmar Yasası'nın 11 'inci maddesi uyarınca kamunu ortak kullanımına açık olmak üzere (Belediyesine / İl Tüzel Kişiliğine) bedelsiz terki yapıldığından, satılamaz ve başka bir maksat için kullanılamaz. İlerde, imar planı değiştirilerek kullanış şekli özel mülkiyete konu edilecek hale getirildiği takdirde, tekrar aynı şartlarla Hazine adına tescil edilir' şeklinde belirtme yapılması gerekir.

Bu Genelgede ayrıca "tescile tabi olmayan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların tescili sadece imar planlarıyla yapılacak değişikliklerde taşınmazların hukuki durumunun izlenmesi amacıyla yönelik olduğundan, bu taşınmazların imar planı gereği sicilden terkinlerinde Maliye Bakanlığı onayının aranmasına gerek bulunmadığı" ifade edilmiştir.

Ancak, 1498 sayılı Genelge ile 1993/05 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nedenle, konu hakkındaki TKGM görüşünün 1477 sayılı Genelge esas alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

15.5. Değerlendirmemiz

Mevcut durumda 1477 sayılı Genelgeye göre, düzenleme alanında kalan tescil harici taşınmazların belediye ya da Hazine adına tescil edilmesi gerektiğine göre bu alanların umumi hizmetler hesabında (DOP hesabında) değerlendirilmesi mümkün değildir. **Bir başka ifadeyle DOP'tan karşılanması gereken alanların, tescil harici Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan karşılanması mümkün değildir. Zaten Danıştay kararlarına göre tescil harici Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların DOP'tan düşülerek DOP ihtiyacının buna göre belirlenmesi mümkün değildir⁶.**

6 Danıştay Altıncı Dairesi, 09.11.1992, E:1991/3280,

1477 sayılı Genelgeye göre bu alanlar parselasyon esnasında mutlaka (belediye ya da Hazine) ihdas edilecektir. Tartışılması gereken nokta bu alanların belediyeler adına tesciline imkan olup olmadığıdır.

Belediye adına tescilin olabileceğini öne süren görüşlerin iki dayanağı bulunmaktadır.

Bunlardan bir tanesi 1580 sayılı Belediye Kanununun 159 uncu maddesidir. Bu belediyeler, bu nitelikteki yerlerin kendi adlarına tescillerini, (mülga) 1580 sayılı Belediye Kanununun 159 uncu maddesine dayandırmaktadırlar. TKGM'nin 1477 sayılı Genelgesi de aynı gerekçeyi kullanmaktadır: "Büyük Millet Meclisinin 17/Mayıs/1934 tarih 808 sayılı tefsir kararında da belediyelere devrolunan hususun yalnız idare ve nezaret hakkı olmayıp, tasarruf hakkında kapsadığı belirtilmiştir."

Ancak, 159 uncu madde, belediyelere Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri resen kendi adlarına tescil yetkisi vermemektedir⁷. Pek çok Yargıtay ve Danıştay kararında belirtildiği üzere 159 uncu madde belediyelere sadece tasarruf hakkı tanımaktadır. Bu tasarruf hakkı ise mülkiyet ile değil, sadece taşınmazın kullanım şekli ile ilgilidir. Örneğin, HGK tarafından verilen 26.03.1976 tarihli ve E:1975/14-19, K:1976/1172 sayılı kararda, meraların 159 uncu madde karşısındaki hukuki durumu ile ilgili olarak şu görüşlere yer verilmiştir: "Belediye sınırları içerisindeki meraların yalnızca tasarruf, idare ve nezaret hakkı belediyelere verilmiştir. Meraların mülkiyeti Devlet üzerinde kalmıştır. Eğer kanun vaznı (kanun koyucu) meraların mülkiyetinin belediyele-

K:1992/4042

7 Danıştay Altıncı Dairesi, 09.11.1992, E:1991/3280, K:1992/4042

re devrini isteseydi bunu madde metninde açıkça yazardı. Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan meralar özel mülkiyete konu teşkil etmezler. Aynı Kanununun 70. maddesinin 11. bendine göre belediye meclisleri, belediye sınırları içerisindeki meraların sadece kullanma ve yararlanma şeklini değiştirebilir.”

Aynı şekilde, Yargıtay 14. Hukuk Dairesi tarafından verilen 27.01.1995 tarihli ve E:1994/9923, K:1995/673 sayılı kararda da; 1580 sayılı Kanun hükümlerine göre belediye sınırları içindeki meraların yalnızca tasarruf, idare ve nezareti belediyelere devredildiği, meraların mülkiyetinin Devlete, intifa hakkının ise, sınırları dâhilinde bulunduğu belediyeye ait olduğu, belediye meclislerinin, mülkiyeti Devlete ait olan meraların sadece kullanma ve yararlanma şeklini değiştirebilecekleri, 3194 sayılı Kanununun 11. maddesi ile getirilen “hazırlanan imar planı sınırları içindeki meralar, imar planının onayı ile bu vasıflarını kendiliklerinden kaybederek, onaylanmış imar planı kararı ile getirilen kullanım amacına konu ve tabi olurlar” kuralının, onaylanmış imar planında genel hizmetler dışında bir amaca ayrılmış olması halinde, çıplak mülkiyeti Hazineye ait olan meraların belediyeye terkisinin ve özel mülkiyet olarak belediyeye geçmesinin mümkün olmadığı şeklinde anlaşılması gerektiği, bu durumda, böyle bir yerin belediyece satışına olanak bulunmadığı,” belirtilmiştir.

Bu alanların belediye adına tesciline dair **ikinci dayanak olarak** 3194 sayılı İmar Kanununun 11 inci maddesinin son fıkrası ileri sürülmektedir. TKGM'nin 1477 sayılı Genelgede de bu fıkraya atıfta bulunularak “tesbit harici bırakılan yerler hazırlanan imar planının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybederek onaylanmış imar planı kararı ile getirilen kullanma amacına konu ve tabi olurlar.” ifadelerine yer verilmiştir. Oysaki, mevzuatı-

mızda tescil harici Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların imar planıyla getirilen kullanım amacına tabi olacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. 3194 sayılı İmar Kanununun 11 inci maddesinin son fıkrası sadece kapanan kadastral yollar ile meydanları kapsamaktadır. Madde metnine göre hazırlanan imar planı sınırları içindeki kadastral yollar ile meydanlar, imar planının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybederek, onaylanmış imar planı kararı ile getirilen kullanma amacına konu ve tabi olurlar. Görüldüğü üzere madde metninde Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile ilgili herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle 1477 sayılı Genelgedeki bu görüşe katılmak imkanı bulunmamaktadır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki bu alanların, kuru mülkiyeti (çıplak mülkiyet, rekabe) Hazineye aittir. İslam hukukuna göre mülkiyet hakkının kuru mülkiyet (ayn, rekabe), kullanım hakkı (menfaat) ve zilyetlik olmak üzere üç unsuru bulunmaktadır.⁸ İslam hukukuna göre bir nesnenin kuru mülkiyeti⁹ (ayn'ı) ve kullanım hakkı (menfaati) farklı kişilere ait olabilir.¹⁰ Örneğin miri arazinin rekabesi devlete, menfaati ise tasarruf sahiplerine aittir. Aynı şekilde vakıf mallarının rekabesi Allah'a, menfaati ise lehine vakfedilen kişi-ye (meşrutunleyh) aittir. Bu farklı kişiler her iki unsur (ayn ve menfaat) açısından ayrı ayrı mülkiyet hakkına sahiptirler. Bu alanlarda devlet dışındaki kişilerin mülkiyet hakkı, ancak kanun (örneğin 3402 sayılı Kadastro Kanununun 14 üncü maddesi gibi) ile açıkça izin verilirse mümkündür. Bu şekilde bir istisna söz konusu değilse, 3402 sayılı Kadast-

8 Cin, Halil, Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1978, s: 8

9 Bu bir mülkiyet hukuku terimidir. “çıplak mülkiyet” veya Osmanlı hukukundan ilhamla “rekabe” olarak da adlandırılır.

10 Ansay, S. Şakir, Hukuk Tarihinde İslam Hukuku, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1954, s:89

ro Kanununun 18 inci maddesinde, bu alanların Hazine adına tescilinin öngörülmesi de bu görüşümüzü doğrulamaktadır. Kadastro Kanununun 18 inci maddesine göre ekonomik yarar sağlaması muhtemel Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin Hazine adına tescil edilmesi gerekir.

Bundan dolayı imar planında yol, park, yeşil alan gibi alanlara rastlayanlarda dâhil olmak üzere tüm Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin parselasyon işlemleri esnasında Hazine adına tescil edilmesi gerektiği açıktır.

Bu nedenle, düzenleme alanında Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer var ise bunlara uygulama öncesinde geçici olarak bir parsel numarası verilmesi, bu alanların Hazine taşınmazı olarak uygulamaya tabi tutulması, uygulama neticesinde Hazine adına tescil edilmesi ve bu taşınmazlardan da diğer taşınmazlar gibi DOP alınması gerekir.

Danıştay kararları da bu yöndedir. **Örneğin, Danıştay kararlarına göre kapanan su arklarının ve kuruyan dere yataklarının belediye adına tescili mümkün değildir. Bu alanların uygulama esnasında Hazine adına tescil edilmesi gerekir¹¹.** Bu alanların doğrudan belediye adına tescil edilmesi konusunda belediyenin yetkisi bulunmaktadır. Danıştayın bu şekilde karar vermesinde Türk Medeni Kanununun; “*Birikme, dolma, toprak kayması veya kamuya ait suların yatağında ya da seviyesinde değişme gibi sebeplerle sahihsiz yerlerde yeniden oluşan yararlanmaya elverişli arazi Devlete ait olur. Devlet, bu araziye kamusal bir sakınca bulunmadığı takdirde öncelikle arazisi kayba*

uğrayana veya bitişik arazi malikine devredilir. Toprak parçalarının kendi arazisinden koştüğünü ispat eden malik, bunları, durumu öğrendiği tarihten başlayarak bir ve her halde oluşumun gerçekleştiği tarihten başlayarak on yıl içinde geri alabilir” hükmünü ihtiva eden 708 inci maddesinin de etkili olduğu görülmektedir¹².

16. SONUÇ

Genel kabul gören bir ayrıma göre, Türk hukukunda devletin sahip olduğu taşınmazlar, devletin özel malları ve kamu malları olmak üzere iki kısımda değerlendirilmektedir. Bu ayrımda kamu malları, devletin özel mallarından ayrı değerlendirilmekte ve nitelik olarak farklı bir statüye tabi olarak görülmektedir. Kamu mallarının bu şekilde özel bir statüye tabi kılınması, ancak bu malların özel bir korumaya tabi kılınması ile mümkün olabilmektedir.

Bu kurallar kamu mallarının parselasyona tabi tutulmasında özellikli durumları ortaya çıkarmaktadır.

Örneğin, bir kamu hizmeti için tahsisli kamu mallarında, kamu hizmetinin devamını engelleyici plan/plan değişikliği ve parselasyon yapılamaz. Ayrıca, parselasyon öncesi kamu hizmeti için tahsisli olan ve parselasyon sonrasında da aynı amaçla ayrılan kamu mallarında parselasyon nedeniyle değer artışı meydana gelmeyeceği için bu parsellerden DOP kesintisi yapılmaması gerekir.

Mera Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce nazım imar planı kapsamında olan meraların bu vasıfları kendiliğinden kalkar, bunlar için Mera Komisyonundan izin alınmasına gerek yoktur. Mera Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten sonra na-

11 Danıştay Altıncı Dairesi, 18.10.2000, E:1999/3205, K:2000/5204

12 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere İtiraz ve Dava,

zım imar planı kapsamına alınan meraların (eğer imar planı yapılırken izin alınmamış ise) parsellasyona tabi tutulması için Mera Komisyonundan izin alınması gerekir. Her durumda meralar, Hazine adına tescil edilmiştir.

Kıyılar ve orman alanları imar uygulamasına tabi tutulamaz. Bu nedenle imar planı içinde veya sınırında orman var ise düzenleme sınırının ormanı içine almayacak şekilde geçirilmesi gerekir. Eğer düzenleme alanında bulunan orman vasıflı alanların yüzölçümü küçük ise bu alanlar da düzenlemeye alınabilir ancak ormanlardan DOP kesilemez.

Sit alanlarında koruma amaçlı imar planı yapılmadan ve koruma bölge kurulmadan izin alınmadan parsellasyon yapılamaz.

Son olarak belirtelim ki düzenleme alanında bulunan tescil harici alanların, imar planında denk geldiği durum dikkate alınmaksızın (hem imar adalarına, hem de yola, parka ya da yeşil alanlara denk gelenlerin), Hazine adına tescil edilmesi gerekir. Bu alanların belediyeler adına ihdası mümkün olmadığı gibi DOP hesabında değerlendirilmesi de mümkün değildir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda yer alan bu plan, 2863 sayılı Kanun uyarınca belirlenen sit alanlarında, alanın etkileşim geçiş sahasını da göz önünde bulundurarak, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla arkeolojik, tarihi, doğal, mimari, demografik, kültürel,

sosyo-ekonomik, mülkiyet ve yapılaşma verilerini içeren alan araştırmasına dayalı olarak halihazır haritalar üzerine, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren iş yerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri, koruma esasları ve kulanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağlıklaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, alt yapı tesislerinin tasarım esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modellerini de içerecek şekilde hazırlanan, hedefler, araçlar, stratejiler ile planlama kararları tutumları, plan notları ve açıklama raporu ile bir bütün olan nazım ve uygulama imar planlarının gerektiği ölçekteki planları, ifade etmektedir.

KAYNAKÇA

Aydınlı, Bekir (1992), Türk Hukukunda Kamu Malları, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 1992

Kardeş, Salahaddin (2004), Ansiklopedik Hazine Malları Sözlüğü, Maliye Bakanlığı, APK Kurulu Yayını, Ankara, 2004

Şimşek, Suat (2013)“Kamu Malları Teorisi Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri: Yargıtay ve Danıştay Kararları Işığında Bir Değerlendirme”, Adalet Dergisi, Yıl: 2013, Sayı: 46

AKARYAKIT ÖDEMELERİNDE FİYAT FARKI HESABININ UYGULAMASI

Mustafa Kemal ÇAYIROĞLU

Rektör Danışmanı & Mali Hizmetler Uzmanı

ÖZET

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak Bakanlar Kurulu Kararı ile bazı mal, hizmet ve yapım işlerinde yüklenicilere hak ediş ödemeleri esnasında fiyat farkı uygulaması düzenlemeleri yapılmıştır. Bu düzenleme uyarınca Kamu İhale Kanununa göre mal alımı kapsamında sayılan akaryakıt alımlarında fiyat farkı uygulaması yapılabilmektedir.

Bu çalışmada; akaryakıt alımlarında fiyat farkı hesaplamasının ayrıntıları ile ihale dokümanlarında belirtilmeden ve doğrudan temin usulüyle yapılan alımlarda fiyat farkı ödenip ödenmeyeceği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fiyat Farkı; Akaryakıt; Petrol Ürünleri; EPDK.

1. GİRİŞ

Halkın oyları ile göreve gelen Belediye ve İl Özel İdare Yönetimi Kanunun kendilerine vermiş olduğu görevleri yerine getirirken hiç şüphesiz kurum bütçesinden harcama yapmaları gerekmektedir. Bu harcamalar içinde akaryakıt alımları büyük bir yekûn tutmaktadır. Çünkü bu kurumların iş makineleri halka hizmet götürmek için aralıksız çalışmaktadır. Hepimizin bildiği gibi Ülkemizde akaryakıt fiyatlarında sürekli bir değişiklik söz konusudur. Temel amacı kar elde etmek olan işletmelerin sunmuş oldukları hizmetlerden zarar etmesi hiç kimse tarafından beklenemez. Zaten yasa koyucu ihale mevzuatında bu konuya zımnen yer vererek, kamu idarelerinin yüklenicilerden zararına iş yaptırmasını yasaklamış, sınır değer ve aşırı düşük teklif kriterleri belirlemiş, aşırı düşük teklif sınır değerinin altında teklif sunan

isteklilerin teklifi açıklama istenmeksizin reddedileceği yönünde hükümler koymuştur¹. Bu nedenle bazı alımlarda “fiyat farkı” kararnameyi çıkararak bu konuda düzenleme yapılmıştır.

2. AKARYAKIT ALIMLARINDA FİYAT FARKI KARARNAMESİ

İhale işlerinde fiyat farkı uygulanması konusu 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 8 inci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde ile sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usullerin tespiti Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Bu yetki çerçevesinde Mal Alımlarında Uyulacak Fiyat farklarına İlişkin Esasları 2013/5216 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenerek 31/08/2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Bu karar uyarınca da EPDK (Enerji Piyasası Denetleme Kurulu) tarafından fiyatı yayımlanan petrol ürünlerinde fiyat farkı ödenmesi öngörülmüştür.

3. FİYAT FARKI HANGİ HALLERDE ÖDENİR?

Fiyat farkı ödenebilmesi veya kesilebilmesi için, söz konusu işlerin ihalelerine ilişkin onay belgesi, idari şartname ve sözleşmelerde fiyat farkı hesaplanacağını belirtilmiş olması gerekmektedir.

Sayıştay Temyiz Kurulu 29637 dosya numaralı 01/07/2008 tarihli kararının 5/A maddesinde; İstanbul'da bir belediyenin “Bölge Çöp Toplama, Nakil, Cadde ve Sokakların Süpürülmesi, Pazar Yerlerinin Süpürülmesi ve Çöplerinin toplanması İşinde” sözleşme ve idari şartnamede belirtilmediği halde, teknik şartnamede belirtilerek fiyat farkı ödenmesine ilişkin işlemde belediyeyi kusurlu bularak, fiyat farkı olarak ödenen tutarın tazminine karar vermiştir.

Diğer taraftan, bir başka belediye 2006 yılında idari şartname ve sözleşmeye 2886 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan 90/1216 sayılı fiyat farkı kararnamesine göre fiyat farkı ödeneceğini yazdığı halde Sayıştay 6. Dairesi 11310 sayı ve 11/04/2004 sayılı kararında 4734 sayılı Kanuna göre düzenlenmiş Fiyat Farkı Kararnamesinin dikkate alınarak akaryakıt fiyat farkı hesaplanabileceğini hükmetmiştir.

Bu kararlardan anlaşılması gereken, fiyat farkı uygulaması yapılabilmesi için ihale dokümanlarında bunun mutlaka belirtilmiş olması gerektiğidir. İdare ihale dokümanlarında fiyat farkı uygulanacağını belirttiği ancak sehven farklı bir fiyat farkı mevzuatına atıfta bulunduğu halde Sayıştay bunu geçerli kabul etmiştir. Çünkü idarenin kararı fiyat farkı uygulanacağı yönündedir.

O halde; **fiyat farkı ödemesi yapabilir**

memiz için ister doğrudan temin ister ihale olsun yapılacak alıma ait, “*onay belgesi*”, “*sözleşme*” ve “*idari şartnamede*” fiyat farkı verileceğinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

4. İHALE DOKÜMANLARINDA BELİRTİLMEDİĞİ HALDE MÜCBİR SEBEMLERLE FİYAT FARKI ÖDENMESİ

İdari şartname ve sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülmediği halde 4735 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde belirtilen **mücbir sebep hallerinin gerçekleşmesi** nedeniyle süre uzatımı verilmesi ve verilen süre uzatımının, sözleşmesindeki teslim süresi 3 aydan az olan alımlarda 3 aydan; sözleşmesindeki teslim süresi 3 ay ile 12 ay arasında olan alımlarda ise 6 aydan fazla olması halinde fiyat farkı uygulanabilmektedir. Ayrıca, idareden kaynaklanan nedenlerle, malın tesliminin sözleşmede öngörülen sürede yapılamaması halinde; sözleşmedeki teslim süresi 3 aydan az olan alımlarda teslimattaki gecikmenin 3 aydan fazla olması, sözleşmedeki teslim süresi 3-12 ay arasında olan alımlarda ise 6 aydan fazla olması, hallerinde fiyat farkı uygulanabilmektedir.

Çünkü bu durumların gerçekleşmesi yüklenicinin inisiyatifinde değildir. Birinci durumun gerçekleşmesi idarenin de inisiyatifi dışındadır. İkinci durumun gerçekleşmesi ise idareden kaynaklanmakta, yüklenicinin bir kusurundan bahsedilememektedir. Hal böyle olunca yüklenici akaryakıt istasyonunun mali kaybının önlenmesi gerekmektedir. Aksi durum yüklenicinin cezalandırılması anlamına gelmektedir. Ancak, idare kendisinden kaynaklanan durumun gelişmesinde kendi görevlilerinin ihmali olup olmadığını inceleme yetkisi tartışmasızdır.

Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller aşağıda belirtilmiştir:

a) Doğal afetler,

- b) Kanuni grev,
- c) Genel salgın hastalık,
- d) Kısmi veya genel seferberlik,
- e) Gerektiğinde Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenecek benzeri diğer hal-ler.

Ancak mücbir sebep hallerinin gerçekleşmesi halinde fiyat farkı hesaplamasında;

- a) "A1" için, sözleşmeye göre malın teslim edilmesi gereken tarihin,
- b) Süre uzatımı verilen hallerde "A2" için, uzatılan süreye göre yeniden belirlenen malın teslim edilmesi gereken tarihin teslim edilmesi gereken tarihin,
- c) İdareden kaynaklanan nedenlerle teslimatın geç yapılması halinde "A2" için, malın teslim edildiği tarihin, içinde bulunduğu aya ait endeks veya o ayda yayımlanan ortalama fiyat esas alınarak fiyat farkı hesabı yapılması gerekmektedir.

5. DOĞRUDAN TEMİN USULU İLE YAPILAN AKARYAKIT ALIMLARINDA FİYAT FARKI UYGULANIR MI?

4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesi çerçevesinde doğrudan temin usulüyle yapılan akaryakıt alım sözleşmelerinde bu fiyat farkı verileceği belirtilmiş ise fiyat farkı uygulanabilmektedir. Bu konu 32/08/2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların" 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenmiştir.

Doğrudan temin usulü ile alınacak akaryakıt alımları belirli bir süreyi kapsayacak şekilde peyder pey alınacaksa teklif aşamasında bu durumun belirtilmesi, onay, idari şartnamede yer alması ve akaryakıt istasyonu ile sözleşme imzalanması kaydıyla fiyat farkı uygulanması yerinde olacaktır. Zira, ül-

kemizdeki petrol ürünlerindeki hareketlilik bunu zorunlu kılmaktadır.

6. AKARYAKIT ALIMLARINDA FİYAT FARKI HESAPLAMASI

Fiyat farkı hesaplamasının nasıl yapılacağı 2013/5216 sayılı Kararnamenin 5 inci maddesinde belirtilmiştir. Ancak, fiyat farkı hesaplaması için birçok verinin kullanılması nedeniyle kamu idarelerinin ve petrol istasyonlarının elinde otomatik bir hesap tablosu olmadığı durumlarda eksik veya fazla ödemelere sebebiyet verilmektedir. Nitekim, Sayıştay 35037 dosya numaralı 18/09/2012 tarihli kararı ile Karayolları Genel Müdürlüğünün bir saymanlığına yanlış fiyat farkı hesabı sonucu fazla ödemeye sebebiyetten nedeniyle 670.113,00-TL tazmin hükmü vermiştir. Diğer taraftan, aynı şekilde Sayıştay, Yozgat'ta bir Belediyenin akaryakıt fiyat farkını hatalı ödediği gerekçesi ile 32768 dosya numaralı 10/10/2012 tarihli kararı ile tazmin hükmü vermiştir.

Sayıştay Temyiz Kurulu 04/02/2014 tarih ve 2014/38375 sayılı başka bir kararında özetle; "İşe ait hak ediş ödemelerinde fiyat farkı hesabı yapılmadığı, sözleşme bedeli üzerinden hesaplanan tutarın yükleniciye doğrudan ödendiği görülmüştür. Oysa ihale tarihinden sonra akaryakıt fiyatları ülke genelinde düşüşe geçmiş ve fiyat farklarının negatif çıkmasına sebep olmuştur. Bu durumda hak ediş bedelleri ödenirken yükleniciden fiyat farkı kesintisinin yapılması gerekmektedir. Bu itibarla, dilekçi talebinin reddi ile 1329 sayılı ilamın 1. maddesi ile 108.086,60 TL'ye ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASFİKİNE," şeklinde karar vermiştir.

Bu nedenle, fiyat farkı verilmesi onay, sözleşme ve idari şartnamede öngörüldüğü veya yukarıda açıklandığı şekilde mücbir sebeplerin ortaya çıktığı durumlarda hesabın da doğru yapılması fazla ve eksik ödemeye meydan verilmemesi için aşağıda verilen

“akaryakıt fiyat farkı hesaplama tablosunun” (Bkz: Tablo-1 ve Tablo-2) veya benzerinin oluşturulması ya da **Mahalli İdareler Dergisinin** www.mahalliidarelerdergisi.org internet sitesinden indirilmesi önerilmektedir.

Fiyat farkı uygulaması petrol ürünlerinin fiyatlarında meydana gelen artış ve eksiliş nedenleri ile pozitif veya negatif çıkabilmektedir. Pozitif çıkması halinde ilave ödeme yapılması, negatif çıkması halinde ise hak edişten düşülmesi gerekmektedir.

Fiyat farkı hesabı formülü Bakanlar Kurulu Kararının 5 inci maddesinde belirtildiği gibi; “ $F = (MxB) \times [(A2/A1)-1]$ ” şeklinde olup, harflerin açıklamaları Tablo-1 ve Tablo-2’de verilmiştir.

Örnek-1: A Belediyesinin açık ihale usulü ile 2 Ocak 2017 tarihinde ihalesi yapılan “motorin” alımına ilişkin sözleşme 20 Ocak 2017 tarihinde B Petrol A.Ş ile “fiyat farkı”

ödenmek koşulu ile 4,50-TL’den imzalanmış olduğunu varsayalım.

Belediyenin iş makinesine 23 Ocak 2017 tarihinde 1.500 litre, 30 Ocak 2017 tarihinde 1.500 litre olmak üzere toplam 3.000 litre motorin alınmasına ilişkin fatura düzenlendiğinde, idare EPDK’nın internet sayfasından² iş makinesine motorin alındığı tarihe ait fiyatları “Petrol Piyasası Bayi Satış Fiyatı Bülteninden” temin ederek hesap tablosunun “A2” sütununa yazmalıdır. “A1” sütununa da aynı şekilde EPDK internet sayfasından alacağı fiyatı yazacak ve tabloda istenilen tarihleri ve sözleşme fiyatını yazdıktan sonra fiyat farkını otomatik olarak hesaplayacaktır.

Verilen örneğe göre birinci alımda 191,46-TL fiyat farkı hesaplanırken, 2 nci alımda petrol fiyatlarındaki düşüş nedeniyle fiyat farkı 105,07-TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 1

AKARYAKIT FİYAT FARKI HESAP PROGRAMI												
FORMÜL AÇIKLAMALARI												
F :	Fiyat farkı tutarı (TL)											
A1 :	İhale tarihinde geçerli bayi satış fiyatı veya satın alınan malın ücret tarifesindeki fiyatı											
B :	Sözleşme fiyatı											
A2 :	Mal teslim tarihinde geçerli bayi satış fiyatı veya satın alınan malın ücret tarifesindeki fiyatı											
M :	Bayi satış fiyatının veya ücret tarifesinin değişmesinden sonra idarece alınan mal miktarı											
FORMÜL: $F=(M*B)*[(A2/A1)-1]$												
SIRA NO	İHALE TARİHİ	A1	B	A2	M	F	18%			KDV	KDV'LI TOPLAM	
	İHALE TARİHİNDEKİ FİYAT	SÖZLEŞME TARİHİ	SÖZLEŞME FİYATI	MAL TESLİM TARİHİ	MAL TESLİM TARİHİNDEKİ FİYAT	MAL MİKTARI	MAL TUTARI	FİYAT FARKI	TOPLAM	KDV	KDV'LI TOPLAM	
1	2.1.2017	4,58438	20.1.2017	4,50000	23.1.2017	4,71441	1.500,00	6.750,00	191,46	6.941,46	1.249,46	8.190,92
2					30.1.2017	4,65574	1.500,00	6.750,00	105,07	6.855,07	1.233,91	8.088,98
				MAL MİKTARI GENEL TOPLAM		3.000,00						
							MAL TUTARI GENEL TOPLAM	13.500,00				
								FİYAT FARKI GENEL TOPLAM	296,52			
									GENEL TOPLAM	13.796,52		
										KDV TOPLAMI	2.483,37	
											KDV'LI TOPLAM	16.279,90
YASAL DAYANAK: 31/08/2013 tarihli RG yayımlanan 2013/ 5216 BKK												

Örnek-2: B İl Özel İdaresi doğrudan temin usulü ile son teklif verme günü 20 Mart 2017 tarihli “kurşunsuz benzin 95 oktan” alımına ilişkin sözleşmeyi 21 Mart 2017 tarihinde C Petrol A.Ş ile “fiyat farkı” ödenmek koşulu ile 5,10-TL’den imzalanmış olduğunu varsayalım.

İl Özel İdaresi makam aracına 22 Mart 2017 tarihinde 50 litre, 24 Nisan 2017 tarihinde 50 litre olmak üzere toplam 100 litre benzin alınmasına ilişkin fatura düzenlendiğinde, idare EPDK’nın internet sayfasın-

dan2 makam aracına benzin alındığı tarihe ait fiyatları “Petrol Piyasası Bayi Satış Fiyatı Bülteninden” temin ederek hesap tablosunun “A2” sütununa yazmalıdır. “A1” sütununa da aynı şekilde EPDK web sayfasından alacağı fiyatı yazacak ve tabloda istenilen tarihleri ve sözleşme fiyatını yazdıktan sonra fiyat farkını hesaplayacaktır.

Verilen örneğe göre birinci alımda 0,00 TL fiyat farkı hesaplanırken, 2 inci alımda petrol fiyatlarındaki artış nedeniyle fiyat farkı 10,91-TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2

AKARYAKIT FİYAT FARKI HESAP PROGRAMI												
FORMÜL AÇIKLAMALARI												
F :	Fiyat farkı tutarı (TL)											
A1 :	İhale tarihinde geçerli bayi satış fiyatı veya satın alınan malın ücret tarifesindeki fiyatı											
B :	Sözleşme fiyatı											
A2 :	Mal teslim tarihinde geçerli bayi satış fiyatı veya satın alınan malın ücret tarifesindeki fiyatı											
M :	Bayi satış fiyatının veya ücret tarifesinin değişmesinden sonra idarece alınan mal miktarı											
FORMÜL: $F=(M*B)*[(A2/A1)-1]$												
SIRA NO	SON TEKLİF VERME TARİHİ	A1 SON TEKLİF VERME TARİHİNDEKİ FİYAT	B SÖZLEŞME TARİHİ	SÖZLEŞME FİYATI	MAL TESLİM TARİHİ	A2 MAL TESLİM TARİHİNDEKİ FİYAT	M MAL MİKTARI	MAL TUTARI	FİYAT FARKI	TOPLAM	18% KDV	KDV’Lİ TOPLAM
1	20.3.2017	5,13973	21.3.2017	5,10000	17.4.2017	5,13973	50,00	255,00	0,00	255,00	45,90	300,90
2					24.4.2017	5,35971	50,00	255,00	10,91	265,91	47,86	313,78
MAL MİKTARI GENEL TOPLAM							100,00					
MAL TUTARI GENEL TOPLAM								510,00				
FİYAT FARKI GENEL TOPLAM									10,91			
GENEL TOPLAM										520,91		
KDV TOPLAMI											93,76	
KDV’Lİ TOPLAM											614,68	

YASAL DAYANAK: 31/08/2013 tarihli RG yayımlanan 2013/ 5216 BKK

Açıklamalar:

a) Kararnamenin 4/i maddesi uyarınca petrol ürünlerinde bir önceki yıl gerçekleşen piyasa büyüklüklerine göre en büyük işlem hacmine sahip olduğu EPDK tarafından belirlenen ilk sekiz akaryakıt firmasının fiyat ortalaması EPDK web sayfasında yayınlanmaktadır.

b) “Akaryakıt Fiyat Farkı Hesaplama Programının” renkli hücreleri yanlış hesaplamaya meydan vermemek için veri girişine kapalı olup, hesaplama yapacak görevlinin

izin verilen hücrelere istenilen verileri girişi yeterli olmaktadır.

c) Tabloya veri girişi yapılırken virgülden sonra beş rakam dikkate alınmalıdır.

d) Akaryakıt alımlarında mutlaka fiş alınmalı ve fiyat farkı hesaplanırken yakıt alım tarihleri özenle tabloya girilmelidir.

e) “A2” sütununda “mal teslim tarihindeki fiyat” ifadesi fişin üzerindeki fiyat veya alım yapılan petrol istasyonunun fiyatını değil EPDK’nın internet adresinde yayınlanan

ilk sekiz akaryakıt firmasının fiyat ortalaması yazılmalıdır.

7. SONUÇ

Ülkemizde petrol ürünlerinde yaşanan hızlı fiyat hareketleri nedeniyle idarenin veya yüklenicinin hak kaybına uğramaması açısından akaryakıt alımlarında mutlaka fiyat farkı uygulanması ve teklif aşamasında isteklilere bu durumu bilerek fiyat vermelerini teminen ihale veya doğrudan temin dokümanlarında bu hususun açıkça belirtilmesi önem arz etmektedir. *Fiyat farkı uygulamasından sadece fiyat artışlarında ilave ödeme olarak anlaşılmamalıdır. Fiyat farkı uygulaması; ihale tarihinden sonra petrol fiyatlarında artış olması halinde fiyat farkı ödemesi, düşüş olması halinde ise hak edişten kesinti yapılarak uygulanmaktadır.* Fiyat farkı uygulaması yapılabilmesi için BKK'nın 6 ncı maddesi uyarınca mutlaka onay belgesi, idari şartname ve sözleşmede "fiyat farkı" uygulanacağını belirtilmesi gerekmektedir. Bunun dışında sadece çalışmamızın "IV" bölümünde belirtildiği üzere mücbir sebeplerin gerçekleşmesi halinde fiyat farkı uygulanabilir. Fiyat farkı uygulaması hesabı bazı idareler tarafından petrol istasyonlarının muhasebe departmanlarına yaptırıldığı ve ödemelerde bu hesabın dikkate alındığı gözlenmektedir. Kamu yönetiminde bir işin başladığı yerde sonuçlanmaması prensibi benimsemiştir.

Kaldı ki, yüklenici firmanın böylesi önemli bir konuda tek başına tahakkuk yapması ne derece doğru olabilir. Be nedenle, her iki tarafında birbirlerinin hesaplarını kontrol etmeleri ve ayrı ayrı hesaplama yaparak sonuçları karşılaştırmaları önerilmektedir.

Fiyat farkı hesaplamalarında fazla veya eksik ödemeye sebebiyet vermemek için "Akaryakıt Fiyat Farkı Hesaplama Programı" kullanılması önerilmektedir. Sözü edilen program tahakkuk görevlilerince Excell programı ile oluşturulabileceği gibi 5253 sayılı Dernekler Kanununun 27 nci maddesi uyarınca 2006/10646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu yararına çalışan dernek statüsüne alınmış bulunan³ "Mahalli İdareler Dergisi" <http://mahalliidarelerderneği.org.tr> internet adresinden de indirilebilmektedir.

KAYNAKÇA

1-4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 38'inci maddesi, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 59'uncu maddesi

2-EPDK; <https://bildirim.epdk.org.tr/bildirim-portal/faces/pages/tarife/petrol/yonetim/bultenSorgula.xhtml>

3- İçişleri Bakanlığı; <https://www.dernekler.gov.tr/tr/anasayfalinkler/kamu-yararına-calisan-dernekler.aspx>

Hasan KAHKECİ

Halkla İlişkiler ve Tanıtım Şube Müdürü
H.Ü.İ.İ.B.F. Yüksek Lisans Öğrencisi

MARKA ŞEHİRDEN KİMLİĞİ OLAN ŞEHİRE DÖNÜŞ SÜRECİNDE BELEDİYELERİN ROLÜ

ÖZET

Yerel yönetimlerin asli görevlerinin yanında sosyal ve kültürel anlamda şehirleri cazibe haline getirip, o şehirlere sosyal ve ekonomik katkı ve canlılık katabilirler. Nasıl ki, yerel yönetimler kurumsal tanıtıma ihtiyaç duyuyorsa, aynı zamanda şehirlerin kimlikleştirilmesine de ihtiyaç duyarlar, yani şehrin tanıtımında kültürel kimlik olarak yerel yönetimlerde şehirlerin kimlikleştirilmesi mi yoksa markalaşması mı kullanılmalıdır? Bu çalışmamızda yerel yönetimlere yardımcı olmak amacıyla araştırma ve inceleme yapılmıştır.

1. GİRİŞ

Yaşadığımız şehirlerin önemi o şehrin ayrıcalığıyla olur. Şehir yaşanılan yer ve kültür olarak bağlandığımız yerdir. Şehirli olmak ve şehrin yaşam düzenine uymak ve kültürünü benimsemek o şehirlerin kimliğini belirler. Şehir yaşanılan bir kültürdür ve bu kültür o medeniyetin insanlarını doğurur. Şehirlerin markalaşması mı yoksa kimlikleştirilmesi mi gereklidir? Bu konunun önemi ve şehirlerin marka değerinde şehir kimliğinin oluşturularak cazibe haline getirmek ve o şehirlerin kimlikleri sayesinde değerlerini ortaya çıkarmaktır.

2. MARKA ve ŞEHİR KİMLİĞİ KAVRAMLARI

Marka nedir? Şehir kimliği nedir?

Şehir markası;

Bir toplumun ürettiği her şey marka olabilir. Marka bir nesnenin güvenilirliğini,

metanın sağlığını, diğerlerinden ayırt edilebilir ticari özelliğini ortaya koyması olarak tanımlayabiliriz. Marka kavramı ile ilgili olarak “Kapitalizm karşıtı tepkiler, Batı dillerinden ithal edilen ve aynı zamanda rant, metalaşma vb. çağrışımlar içeren “marka” kavramının itici bulunmasına neden olabilmektedir. Oysa “Marka Şehir” kavramı ile kastedilen şehirlerin özgün kimliklerini bulması ve bu çerçevede ekonomik ve sosyal anlamda gelişmesidir. Bu bağlamda “Marka Şehir” kavramı “Bayrak Şehir” gibi bir çağrışımla birlikte düşünülmelidir.” ifadesinde bulunmuştur.(ÖZEV,2014: 8)

Şehir markası kavramında şehirleri marka düzeyine çıkarmak marka statüsünü belirlemek ve şehri bu statü de sunmaktır. Marka ticari pazar payı olan bir statü ve konumdur. Şehirler her ne kadar topluma marka algısı olarak zihinlere yerleştirilse bile şehirlerin marka düzeyinde sunulması sağlanılsa da sonuçta “marka” doğan, yaşayan ve kaybo-

lan bir olgudur. Yerel yönetimler, sorunları içerisinde, yaşamış oldukları şehirlerin değerlerini ortaya koyamamakta ve bunları sergileyememektedir. Bu nedenle, mahalli idareler marka şehir adı altında yapılan çalıştaylar düzenlemekte ve bu çalıştaylara katılarak kendi şehirlerini kimlikleştirmek yerine çoğu zaman şehirlerini pazarlamaktadırlar. Marka ve kimlik kavramları tanımdan ziyade karşılaştırması yapıldığında “*Marka kavramı pazarlama alanının geliştirdiği bir kavramdır. Markalaşmadan söz edilmeye başlandığında, gerçekten var olan ve sürdürülmekte olan ama yaygın olarak bilinmeyen bir başarı hakkındaki farkındalığı artırmaktan söz edilmiş olmaktadır. Kent kimliği de, kenti diğer yerleşmelerden ayıran bir özelliktir. Kent kimliği dendiğinde bu ilişkisel bir kimliktir. Kentin kimliğini ilişkileri belirlemektedir. Bu ilişkilerin biçimine bakarak bir kent, dünya kenti, metropoliten kent, liman kenti, sanayi kenti, çeşitlenmiş kent kategorilerine sokulabilir. Bir kentin kimliği zaman içinde oluşur. Kimlik zaman içinde oluşan, ama yönetilen bir şeydir.* (TEKELİ, 2008: 4-8-13-14) Yani marka aslında bir modelledir-idoldür. Kent kimliğinin yıllara dayalı oluşumu ve belli bir kimlikleşmesi bu doğrultuda oluşmaktadır. Markanın çıkış noktası ise diğer bir anlatımla “*Kent kimliği kent markasının çıkış noktasıdır. Kimlik olmadan imajdan söz edilemez. İmajı tanımlayan değerler, kent kimliğini oluşturan elemanların doğru şekilde tanımlamanın öneminin vurgulandığı bir önceki aşamanın sonuçları üzerine kuruludur*” (TAŞTEKİN 2016:38) ifadesiyle görüşünü savunmuştur.

Şehirlerin-kentlerin markalaştırılması mümkün olsa dahi şehirlerin kimliği olmadan markalaşma yoluna gidilemeyeceği açıktır. Bununla ilgili olarak markalaşma sürecini “*Kentlerin markalaşması üç aşama-*

lı bir süreçte ortaya çıkmaktadır. Öncelikle kentin kimliğinin ortaya çıkarılması, ortaya çıkan kent kimliğinin imaja dönüştürülmesi ve sonunda kent imajının yayılması diğer bir ifade ile pazarlaması yoluyla kentlerin markalaşma süreçlerini tamamladıkları söylenebilir.” şeklinde ifade etmiştir. (TAŞTEKİN 2016:37)

Mahalli idareler kentlerinin değerlerini gözetmeksizin marka şehir adı altında tanıtım amaçlı yapacakları tüm çalışmalar o kentin tanıtımını olumsuz etkileyebilir. Kentler kendi değerleri doğrultusunda öne çıkmalıdır. Bu doğrultuda sonuç alınmalıdır. Markanın bir sembol ile bir ürünü ortaya çıkardığı dolayısıyla, o şehrin bütünlüğünü yansıtmadığı görülmektedir. “*Günümüzde kentler yatırım çekmek, ekonomilerini güçlendirmek, öne geçmek için birer çekim merkezine dönüşmek, farklı olmak zorundalar. Bu çerçevede turizmin her türü, kültür turizmi, sanat turizmi, fuar ve kongre turizmi, festival turizmi, sağlık turizmi vb. kentlerin can damarı. Bu uğurda her kent kendi özgün kimliğini, farkını, özelliklerini öne çıkarmaya, rekabette öne geçmeye çalışıyor, hatta kendilerine yeni kimlikler biçmeye uğraşılıyor. Son yıllarda turizm planlamalarında yer alan destinasyonların da bu anlayışla “marka” tanımları ile gündeme geldiği gözlemleniyor. Piyasa koşullarına göre gelişen, kentleri birer “ürün”e dönüştüren, bu anlamda bir pazarlama stratejisi niteliği taşıyan markalaşma anlayışı, kentleri, kültürleri ve tarihi mirası rekabetin öngörülemesliğine ve tüketim iştahına feda ediyor. Oysa, kentlerin, kendilerine özgü görünüşleri, fiziksel yapıları ve yaşam biçimlerinin yanı sıra onları farklı kılan bir “ruh”u vardır¹.*

¹ http://www.tarihkentlerbirliigi.org/wpcontent/uploads/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirK%C3%B-Cl%C3%BCrTurizmi_2012-Ekitap.pdf E.T.12.10.2016

Şehirlerin bir kimliği marka düzeyinde sunulurken aynı kimliğin başka şehirlerde de yer alması o şehrin o kimlikle öne çıkması yeterli olmayabilir. Bu durumda şehirleri marka olarak değil çoklu kimlik olarak sunmak daha doğru olacaktır. “Marka” kelimesi, kavram itibariyle farklılığı çağrıştırmaktadır. Şehir markası açısından bakıldığında özgün yönlerin ortaya çıkarılıp geliştirilmesi markalaşma sürecini hızlandıracaktır. Bu bağlamda örneğin Şanlıurfa’yı bir “Peygamberler Şehri” olarak markalaştırmaya çalışmak yeterli olmayabilir, çünkü dünyada aynı özelliğe sahip olduğunu ileri süren başka şehirler de bulunmaktadır.” demiştir. (ÖZEV 2014: 18) Bir şehrin birden fazla ayırt edici özelliği olabilir. Şehirlerin kimliğinde, farklılığın çok olması diğer şehirlerden daha fazla önemini ortaya çıkarmasını sağlar.

Şehir kimliği;

Yaşanılan bir şehrin sosyal, kültürel ve ekonomik olarak farkındalık ortaya konulması ile bu farkındalık algısını dünya kamuoyuna tanıtımın en etkin bir şekilde yapılarak marka değerinde şehre kimlik kazandırması olarak tanımlayabiliriz.

Şehir kimliği; şehir imajını etkileyen her şehirde farklı ölçek ve yorumlarla kendine özgü nitelikler taşıyan; fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, tarihsel ve biçimsel faktörlerle şekillenen şehirli ve onların yaşam biçiminin oluşturduğu; sürekli gelişen ve sürdürülebilir şehir kavramını yaşatan; geçmişten geleceğe uzanan büyük bir sürecin ortaya çıkarttığı anlam yüklü bütünlüktür. Bir şehir mekânının kimliği, o mekânın tüm fiziki ve beşeri özelliklerini içine almakta ve her yaşanan toplumsal değişim, çevresel biçimlenmeler üzerinde de değişimlere neden olmaktadır. Böylece, şehir kimliği, doğal ve yapma çevre özellikleri arasındaki etkileşim-

ler ile insan davranışları ve yapısal biçimleri sonucu ortaya çıkmakta; kısacası uzun bir zaman dilimi içinde oluşmakta, gelişmekte, değişmekte ve sürekli olarak yeniden üretilmektedir.²

Şehir kimliğinin kavramını; “Şehrin, insan tarafından oluşturulmuş bir “eser” olduğunu vurgular ve şöyle der: “Şehir, doğaya insan tarafından el konulmasıdır. İnsanın doğaya karşı eylemidir, insanın korunmaya ve çalışmaya yönelik organizmasıdır. Bir eserdir.” şeklinde tanımlamıştır. (LE CORBUSIER 2015:8)

Şehir kimliği kavramını yazar yine başka bir şekilde (şehir kimliğini) hafıza olarak tanımlanmıştır. “çevrenin özelliklerinin zaman içinde insan gruplarının hafızalarında bir amblem veya simge oluşturması” olarak açıklamıştır. (LYNCH 2015:11) Yani şehir kimliği özellik ve farklılık olarak logo, ablem gibi hafızalara yer edinmesi olarak da algılanabilir.

3. ŞEHİRLERİN ÖZGÜN KİMLİĞİNE KAVUŞTURULMASI

Yerel yönetimlerin şehirleri markalaştırma girişimlerinin çabası içerisinde yer almaları değerler üzerinde durularak şehrin marka değerinde kimikleştirilmesidir. Bir şehrin doğrudan marka gibi sunulması, algı yaratılması ve markalaşmış olarak ilan edilmesi değerlerinin nihayetinde marka gibi sönmesine sebep olabilir ve o şehrin değerlerine yapı taşlarına zarar verebilir. Kentler marka adı altında pazarlanmamalıdır! Çünkü o kent değerlerine zarar verir ve birçok olumsuz kanaatlerin oluşmasına sebep olur.” *Bir takım beceriler ve stratejiler ile şehrin markalaşması mümkündür. Ama medeniyetin temel karakteristiğini belirleyen temel ilkelerin aşınması*

² <http://www.sehirkimligi.com/sehir-kimligi.html> E.T. 25.10.2016

şehir ve medeniyet birikiminin geleceğini tehlikeye sokar. Aynı şekilde tarih birikimi günün koşulları ve medeniyet aidiyeti bağlamında iyi yorumlanmadığı takdirde dezavantaja dönüşebilir.” demiştir. (ÖZEV 2014: 9) Bu nedenle, öncelikle yerel yönetimlerin, şehir kimliği konusunda kentlerinin değer yargılarını ekonomik değerine bakılmaksızın sahiplenmesi ve bu doğrultuda bakış açısının olması gerekmektedir. Nitekim, bu konuda “Merkezi ve yerel yönetimler de birlik içinde kentlerin ürettiği kültür birikimini korumalı ve kent kimliğine sahip çıkmalıdır. Ayrıca kentlinin de aidiyet duygularını güçlendirerek, yaşadığı mekânı benimsemesi sağlanmalıdır. Kentli kimliği ve kentli bilinci yaratmanın önkoşulu, kenti ‘o kent’ yapan tarihsel serüveni canlı tutmak, tarihsel dokusuyla, mekânlarıyla, adabı erkânıyla, ilişki biçimleriyle tanıdık hale getirmek, geçmişle bugünü birbirine bağlayıp geleceğe uzanmaktır.” (DEDEHAYIR, 2010).

Şehir markalaşması üzerine yapılan çalışmalarda yer alan ÇEKÜL Vakfı Başkanı 2007 yılında Şanlıurfa tarihi kentler birliği konuşmasında marka kelimesini şöyle ifade etmiştir. “marka” sözcüğünü ben hiç sevmiyorum. Bilinç, birikim ve ortak akıl demeyi tercih ediyorum” demiştir.³

Şehirlerin markalaşması toplumsal değer çakışmalarını da doğurabilir. Şanlıurfa marka şehir çalıştay sonuç raporunda “Toplantıda kavramların düşünce üretiminin yapı taşları olduğu belirtilmiş; “Marka Şehir” ve “Peygamberler Şehri” gibi kavramlar arasındaki gerilime dikkat çekilmiştir. Bu bağlamda “medeniyet” kavramının içeriğinin nasıl doldurulduğu özellikle önemlidir”. (ÖZEV 2014: 9) ifadesi yer almış ve toplantının bu konudaki tartışma ortamını da belirtmiştir.

3 <http://www.tarihikentlerbirligi.org/tkb-sanliurfa-bulusmasi-basladi/> E.T.13.10.2016

Şehir yaşanılan bir kültürdür ve bu kültür o medeniyetin insanlarını doğurur ve bu insanların oluşturduğu toplumsal yaşam kültürü ise o şehrin kimliğine katkı sağlar. Her kent belli kimliksel özelliklerle kültürü yaratır, barındırır; kültürü ve kültürün ürünü olarak kendisi olur; başka bir anlatımla, kentle kültür arasındaki ilişki o kentin kimliğini kurar ya da oluşturur (ÇOTUKSÖKEN, 2009:193-194) “Şehrin kimliği, şehirdeki değişik kesimlerin sağladığı imgeler mozaikğine göre kurulur. Mozaikğin her parçasının oluşmasına insan etkinliklerinin katkısı farklı düzeyde, farklı yoğunlukta ve nitelikte olur. Şehirde yaşayan farklı toplumsal gruplar, şehri farklı biçimlerde algılayacaklardır. Şehirde sürekli yaşayanlar ile şehri kısa süreliğine görenler farklı izlenimlere sahip olacaklardır. Şehir parça parça algılanıp bu algıların mozaiklerinin bir araya gelmesiyle bir imge oluşur” (TEKELİ 1991:82-83) Şehirlerin belleklerinin şehir kimliği oluşumunda yer alması kaçınılmaz bir olgudur.

Şehir kimliğinde kültürün katkısı inkâr edilemez bu doğrultuda kültür şehrin kimliğine katkıda bulunur, dolayısı ile kültür ve kimlik olguları bir arada olur ve birbirilerini destekler;»Bir kentin kimliğini oluşturan onun kültür varlığı; kültürüne katkıda bulunan da kentin kimliğidir. Her ikisi arasında çok yakın bir etkileşimin bulunduğu yadsınamayacak bir gerçektir”.(KELEŞ 2005:14)

Çevresel faktörlerin şehir kimliği oluşumunu etkilediği de kaçınılmaz bir olgudur.”Bir şehir kimliği, o mekânın tüm fiziki ve beşeri özelliklerini yansıtmakta, insan çevre ilişkileri arasındaki etkileşimden etkilenerek insanın davranışları ve yapısal biçimleri sonucunda ortaya çıkmaktadır.⁴

4 <http://www.turizmhaberleri.com/koseyazisi.asp?ID=3123> E.T. 25.10.2016

Şehirde yaşayan insan faktörünün de önemli olduğu unutulmamalıdır, yani insan faktörü de o şehrin kimliğinin oluşmasına katkı sağlar. Bu konuda “bir yerin kimliğinin ancak onun üzerinde yaşayan insanların karakter ve davranışlarıyla bütünleşerek ortaya çıktığını vurgulamıştır. Bir başka deyişle, yerin kimliği insanların gelenek, görenek, birbirleri ile iletişim kalıpları ve deneyimleri ile şekillenir.” görüşünü savunmuştur. (RELPH 2015:12)

Şehirlerin kimlik oluşumunda demografik yapıyı sadece nüfus olarak düşünmek doğru değildir. Bir Şehir kozmopolitik bir yaşamın içinde yer alan insanın var ettiği kültür ve değerlerin katkısıdır. “Şehir kimliği son kertede o bölgede yaşayan bireylerin ve grupların kimliklerinin bir karmasıdır. Tanıma bu şekilde bakıldığında, kimliğin küresel sistemin bir parçası olmaktan ziyade, otonom davranışların bir mahsulü olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu çerçevede, şehir kimliğinin tanımlanması için, o şehir üzerinde yaşayan insanları sadece “kalabalık” olarak algulamadan, ortaya koydukları katkıları değerlendirecek sosyoloji, etnoloji, antropoloji, şehir coğrafyası ve ekoloji gibi bilim dallarının üzerinde interdisipliner çalışmaların yapılması gerekir. Bir şehrin büyüklüğünü, şeklini ve coğrafi koordinatlarını belirtmek, o şehri tanımlamak için yeterli değildir. Bir şehre ait kimliğin ortaya çıkarılması tıpkı insanın kişiliğinin ortaya konması kadar güç ve kompleks değerlendirmeleri kapsar.” (BURSAC, 2006:24)

Kentlerin değer ve kimlik oluşumunu zaman içerisinde insan ve yaşam biçimi belirler bu zaman diliminde kişilere ait olan değerlerin; kişilerin sahipliğinden halkın sahipliğine geçerek toplumsal değer elde eder ve kente ait değer olur, dolayısıyla, bu değer anonim olarak kentin kimliğinde yer alır ve

o şehrin kimliğine katkı sunar. “Şehir kimliği, bireysel değil, toplumsal bir kavramdır. Şehir kimliğini, toplumda yaşayan bireylerin her birisinin yıllar içinde ortaya koyduğu değerler, kültür, mimari, sanat vb. şekillendirir. Ancak, o şehirde yaşayan herkesin kendinden bir şey bulduğu şehir kimliği, toplumun ortaya koyduğu değerlerden de ötede kendine has özelliklere sahiptir. (EKTİREN 2015: 4)

Şehirlerin yapı taşları şehrin kimliğinin oluşmasında katkı sağlar.”Gerçekten de kentsel mekân, kentte yaşayanların ve üzerinde faaliyet gösterenlerin kendilerinden öncesinden devraldıkları algının harmanlaması olarak karşımıza çıkar. Zaman içinde toplumların yaşam biçimleri ve çevreyle etkileşimleri fizik mekânı da etkiler ve onun da şekil almasına etken olur (EKTİREN 2015:4) Kastamonu ile Mardin fotoğraflandığında şehrin kimliği konusunda hafızalarda iz bırakır. Ancak, Türkiye’nin konut politikasına baktığımızda tamamen şehrin mimari yapısından uzak olduğu görülmektedir. Örneğin; Şanlıurfa’nın Karaköprü ilçesi ile Ankara’nın Çankaya ilçesi fotoğraflansa konut benzerliği açısından farkı yok denecek kadar az olduğu görülecektir. Yani şehri kimlik olarak belirleyen öğelerinden olan yapı taşlarının olmadığı görülecektir. İnşaat sektöründe ve yerel özel müteahhit firmaların mimari yapıdan yoksun evleri inşa ettiği ve bu durumda, tamamen ekonomik rantın düşünüldüğü görülmüştür. Son 15 yıl içinde devlet eli ile yapılan konutlarda da durum aynı olmaktadır. TOKİ tüm şehirlerde konut yapmakta, fakat yaptığı konutlar gerek görsel mimari gerekse iç mimari olarak o şehrin mimari yapısından ve kimliğinden yoksun olduğu aşıkardır. TOKİ binaları başta olmak üzere artık ülkemizde tarihimize bölgelerin karakteristik özelliklerine göre mimari bina inşa etmek dönemi gelmiştir geçiyor. ”Bu gün içinde yaşadığımız

şehirleri paylaşmıyoruz, onlara karşı sevgisiz yaklaşıyoruz. Şehirle şehirde yaşayan insan arasındaki hissi ve manevi bir bağ hemen hemen kalmadı. Gelecek nesillere gururla bırakabileceğimiz çok az eserimiz var, beklide hiç yok. Kentlerimizin kimliği olmadığı gibi, geleneksel kimliğini de koruyamadık. Yeni bir kent tasarımına ve etiğine ihtiyacımız var. Şehirlerimizin kimliğini, mahalleden başlayarak yeniden kurabilir miyiz acaba? (ÇELİK 2016:3)

Kentlerin kimikleştirilmesi mi? yoksa markalaştırılması mı? Konusunda Sivil toplum kuruluşlarına bu konuda yerel yönetimler açısından bakıldığında 2011 yılında Kültür Turizmi Zirvesine konuşmacı olarak katılan ÇEKÜL Vakfı Başkanı dinleyicilere “Marka mı? Kimlik mi?” sorusunu ilk olarak kendisi sormuştur. Alıntılı konuşmada “Metin Sözen kültür politikalarına değinerek marka mı kimlik mi? sorusunu sordu. Kentlerin somut ve somut olmayan kültürel ve tarihi değerleriyle yaşamaya devam etmesi için kimlikli kent vurgusunun yapılmasını isteyen Sözen, marka kent kavramının özellikle turizm potansiyeli yüksek bölgelerde rekabet algısı yarattığını vurguladı; aynı havzayı paylaşan kentler arasında rekabet değil ortaklık kurulması gerektiğini söyledi. Tarihi Kentler Birliği'nin gündemini oluşturan başlıkların ülke gündemi yarattığına değinerek yerel yönetimlerin kamu-yerel-sivil-özel birlikteliğini söylem olmaktan çıkarıp eyleme dönüştürdüğünün altını çizdi.”⁵

2015 yılı Aralık ayında Gaziantep'te düzenlenen “Kültür Yol Haritası” toplantısı esnasında Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı, Sosyal medya paylaşımında ise “Marka kent olmaz. Şehirlerin kimliği olur” ifadesini

5 <http://www.tarihikentlerbirligi.org/tkb-sanliurfa-bulusmasi-basladi/> E.T.13.10.2016

kullanmıştır.⁶ Gaziantep Büyükşehir Belediye eski Başkanı GÜZELBEY, “Kültür Yol Haritası” toplantısından sonra gazetecilerle yapılan röportajında detaylı açıklamalar yaparak şöyle demiştir. “Şehirlerin marka şehir kimliği ile adlandırılmasına karşı çıktığını toplantıda, şehirlerin” Marka” olamayacağını, kimlikli olacağını savundum. Ancak Ticari Ürünler Markalı olur. Örneğin gazozun markası olur. Uludağ gazozu gibi... Gaziantep, Marka Şehir olamaz. Yanlış bir isimlendirme. Çünkü Gaziantep gazoz değildir. Tarihi değerlerini sahiplenen kimlikli bir şehirdir” değerlendirmeleri yaptı.⁷

Rize Valisi YAZICI ,1. Rize Sempozyumu toplantısı konuşmasında “Her şehrin kimlik ve kişiliği vardır” demiştir.⁸

“Şehrin kimliği yoksa insanın kimliği de elden gider,Şehirleri ayakta tutan manevi bir kimya var” Diyenler olduğu gibi. (RAMAZANOĞLU 2015:30) “Şehri anlamak her şeyi anlamaktır. “ diyenlerde olmuştur.⁹

Şehirlerin kimliğinin, ruhunun, insanla şehir arasında bir bağı vardır. Şehircilik şurasında konuşan Cumhurbaşkanı ERDOĞAN “İnsanların şehirler üzerinde hakkı olduğu gibi şehirlerinde insanlar üzerinde hakkı vardır. İbn-i Haldun’a göre şehirlerin bir ruhu vardır şahsiyeti vardır. İnsanlar zamanla yaşadıkları şehrin ruhu ile özdeş hale gelir” ifadesinde bulunmuştur.¹⁰

Şehirlerin kimliğinin olduğunu kimi zaman şehir duyularla tanımlarken de görebiliriz ve şehirlerin kafa kâğıdının da olduğunu şair ve yazar. “Şehir vardır, başkadır. Sazı-sözü başka, sesi başkadır. Şehir vardır, türküle-

6 <https://twitter.com/drasimguzelbey?lang=tr> E.T. 13.10.2016

7 <http://www.megahaber27.com/haber/6049/guzelbeyden-sok-cikis-marka-kent-olmaz.html> E.T.13.10.2016

8 <http://www.rize.gov.tr/her-sehrin-kimlik-ve-kisiligi-vardir> E.T.13.10.2016

9 www.turkhukuksitesi.com E.T.27.02.2017

10 <http://www.csb.gov.tr> E.T.27.02.2017

ri-hoyratları yakıcı sığağa eş dağıtmıştır, eşini dostunu çelik tırnaklı metropollere. Hasret doludur türküleri. Türkü o şehrin kafa kâğıdıdır. O şehir yüreğimin şehridir, iflah olmaz sevdasıdır. O şehir Urfadır.” diyerek duyularını dile getirerek anlatmıştır.(KARAKAŞ,2003:13-16)

4. SONUÇ

Yerel yönetimler asli görevlerinin dışında kendi şehirlerinin tanıtımına ihtiyaç duymakta ve bunu dünya kamuoyuna taşımak istemektedirler. Mahalli idareler bu konuda birçok çalışma yapmakta “marka şehir, markalaşmış şehir, markasını tamamlamış şehir” gibi ifadeler ile kamuoyuna duyuruya ve tanıtıma yer verdikleri ve çalıştaylarda yer aldıkları görülmektedir. Ancak, dünya şehirlerine baktığımızda Paris’in aşıklar şehri, moda şehri ve Eiffel kulesi gibi birden fazla kimliklerle ortaya çıktığı, Rio de Janeiro şehrinin Rio karnavalı, kurtarıcı İsa heykeli gibi şehirle bütünleşen somut sembollerle şehrin kimliğini oluşturduğu, Portekiz, İspanya ve İtalya-Venedik gibi şehirlerin tarihsel değer ve öğelerle birden fazla kimliklerle dünyaya tanıtıldıkları gözlemlenmektedir. Bahsedilen sembollerin şehrin tanınırlığına zihinlerde oluşan algısına katkı sunduğu şehir ile bütünleştiği şehre bir kimlik kazandırdığı ve marka şehir algısı uyandırmadığı tam aksine şehirlerin bu kimliklerle bütünleştiği görülmektedir. **Yerel yönetimler ve yöneticilerinin geniş vizyon bakışları doğrultusunda, kentlerin toplumsal değerleri, kültürleri, inançları ve mimari yapı taşları üzerinden dünya kamuoyu oluşturup kimliklerini ortaya koyabilmelidirler.** Gaziantep dünya gastronomi şehri, Antalya film festivali, Dünya UNESCO mirası listesine giren Konya “Şeb-i Arus” törenleri Mevlana ve mesnevisi, çok kimlikli şehir unvanına sahip peygamberler şehri Şanlıurfa’da bulunan tarihin

başlangıcı konusunda dünya tarih literatürünü yeniden tartışmaya açan Göbeklitepe Stelleri gibi semboller düşünüldüğünde hafızalarda o şehre ait kimlikler belirlemektedir. Bahsedilen sembollerin bazen bir ve ya birden fazlasının bir araya gelerek şehre kimlik kazandırdığı görülmektedir. Markalarda ise bir sembol ile bir ürünü ortaya çıkardığı dolayısıyla, o şehrin bütünlüğünü yansıtmadığı görülmektedir. Bu nedenle, yerel yönetimler şehirlerini birden fazla değerler ile kimliklendirme/karakterlendirme çalışmaları yapmalıdır. **Yerel yönetimler kendi şehirlerinde bütün riskleri varsayarak maliyet gözetmeksizin ortak projelerle dünyanın kabul görmüş olduğu büyük organizasyonları üstlenerek ve ev sahipliği yaparak bu tür tanıtımlarla kendi kentlerinin kimliklerini ortaya koyabilirler.** Tıpkı Mersin Akdeniz olimpiyatları, Antalya EXPO 2016, Erzurum kış olimpiyatları gibi organizasyonlar o kentlerin kimikleştirmesine ve tanıtılmasına büyük katkı sağlamıştır.

Tarihi ve kültürel öğeleri bulunan şehirler ve şehrin yöneticileri yoğun ve profesyonel çalışmalar ile UNESCO toplantılarına ev sahipliği yapması konusunda talip olabilirler. NATO toplantılarının İstanbul gibi metropol şehirlerde yapılması güzel bir örneği teşkil eder. Mahalli idareler-belediyeler şehrin-kentin kimliğini oluşturmak için tek başlarına yetinmeyebilirler; bu tür organizasyonlar da ortak projelerde yer alabilirler ve yardım alabilirler. Bu doğrultuda kentin kimliğine katkıda bulunabilirler.

KAYNAKÇA

BURSAC, B. 2006. Identifying and Creating the Identity of Belgrade, Master Thesis, University of Arts in Belgrade, Universite Lyon 2, UNESCO Chair for Cultural Management and Cultural Policy in the Balkans,

Belgrad. Gaziantep Şehir Kimliği Çalıştayı T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İşbirliği yayınlanan çalıştay Sonuç Raporu 2015:24

<http://www.cevresehirkutuphanesi.com/basili-yayinlar/detay/gaziantep-sehir-kimligi-calistayi-sonuc-raporu-nisan-2015> E.T.12.10.2016

ÇEKÜL Vakfı Sürdürülebilir Kültür Turizmi İçin Kamu-Yerel-Sivil-Özel İşbirliği kılavuzu syf.11 http://www.tarihikentler-birligi.org/wpcontent/uploads/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirK%C3%BClt%C3%BCrTurizmi_2012-Ekitap.pdf E.T.12.10.2016

ÇELİK, M. Lamih , “Şehri Anlamak Herşeyi Anlamaktır”. http://www.hukuki.net/portal_External.asp?LinkID=111&LinkName=T%FCrk%20Hukuk%20Sitesi&CatID=29&CatTitle=&URL=http://www.turk-hukuksitesi.com E.T. 28.02.2017

ÇOTUKSÖKEN, B. Kent, Kimlik ve Kültür, ” *Toplum ve Demokrasi dergisi* 4 (8-9-10), Ocak- Aralık, s. 193-198. Arzu ERDİNÇ Antalya Örneğinde Kent Kimliği Makalesinden alıntı aktarma.

<http://www.toplumvedemokrasi.org.tr/index.php/tdd/article/view/106/105> E.T.17.04.2017

DEDEHAYIR,Handan “*Bana Kentimi Anlat, Bana Kendimi Anlat*”, <http://www.cekulvakfi.org.tr/icerik/haftaninYazisi.asp?ID=66> E.T.12.10.2016

DEDEHAYIR,Handan ÇEKÜL Vakfı Yayın Koordinatörü <http://www.cekulvakfi.org.tr/makale/surdurulebilir-kultur-turizmi> E.T.12.10.2016

EKTİREN, M. T. 2015. Ektiren, M. T. 2015. Kent Meydanlarının Kent Kimliği İle

İlişkisi <http://www.cevresehirkutuphanesi.com/basili-yayinlar/detay/gaziantep-sehir-kimligi-calistayi-sonuc-raporu-nisan-2015> E.T.12.10.2016

ERDOĞAN, Recep Tayyip <http://www.csb.gov.tr/projeler/sehirciliksurasi/index.php?Sayfa=haberdetay&Id=106663> E.T.27.02.2017

GÜZELBEYA <http://www.megahaber27.com/haber/6049/guzelbeyden-sok-cikis-marka-kent-olmaz.html> E.T.13.10.2016

KARAKAŞ, Abdurrahman ”Bir yel aldı şehri”, *Seyir Dergisi Bahar* 2003/7 s.13-16

KELEŞ, Ruşen Prof. Dr. “Kent ve Kültür Üzerine” mülkiye dergisi YIL 2005 Cilt: XXIX Sayı: 246:14

LE CORBUSIER, 1987. Şehirciliğin Şiarları. Çev: İ. Bilgin. Defter. Ekim-Kasım.

Şanlıurfa Şehir Kimliği Çalıştayı T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi İşbirliği yayınlanan çalıştay sonuç raporu 2015:8

<http://www.cevresehirkutuphanesi.com/basili-yayinlar/detay/sanliurfa-sehir-kimligi-calistayi-sonuc-raporu-subat-2015> E.T.12.10.2016

LYNCH, K.,1972. What Time is This Place. Cambridge: MIT Press.

Şanlıurfa Şehir Kimliği Çalıştayı T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi İşbirliği yayınlanan çalıştay sonuç raporu 2015:11

<http://www.cevresehirkutuphanesi.com/basili-yayinlar/detay/sanliurfa-sehir-kimligi-calistayi-sonuc-raporu-subat-2015> E.T.12.10.2016

RAMAZANOĞLU, Yıldız “İçimden geçen Şehirler” (2015:30)

RELPH, E., 1976. Place and Palacelessness. Pion Limited, London.

Şanlıurfa Şehir Kimliği Çalıştayı T.C. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi İşbirliği yayınlanan çalıştay sonuç raporu 2015:12

<http://www.cevresehir kutuphanesi.com/basili-yayinlar/detay/sanliurfa-sehir-kimligi-calistayi-sonuc-raporu-subat-2015> E.T.12.10.2016

ÖZEV, Muharrem Hilmi Yrd. Doç. Dr. Hilmi TASAM (Türk Asya stratejik araştırmalar merkezi) nin Şanlıurfa marka şehir Raporu 2014: 8-18

SÖZEN, Metin <http://www.cekulvakfi.org.tr/haber/cekulden-surdurulebilir-kultur-turizmi-kilavuzu> E.T.12.10.2016

SÖZEN, Metin ÇEKÜL Vakfı ve TKB Danışma Kurulu Başkanı <http://www.tarihikentlerbirligi.org/tkb-sanliurfa-bulusmasi-basladi/> E.T.13.10.2016

ŞAHİN, Mustafa ”Şehirlerin Ruh

”Hece Dergisi Şehirlerin Dili özel sayısı 2009:150/151/152 s.1

TANIR, M Şehir Kültürü Ve Şehir Kimliği Yönetim, sosyal ve ekonomik açılardan bakış... <http://www.turizmhaberleri.com/koseyazisi.asp?ID=3123> E.T. 25.10.2016

TAŞTEKİN, Abdullah “Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Kapsamında Stratejik Araştırmalar” kitapta yer alan küreselleşme sürecinde kentlerin markalaşması: Şanlıurfa örneği 2016: 37-38

TEKELİ, İ. 1991. Kent Planlaması Konuşmaları. TMMOB Mimarlar Odası Yayınları. Ankara. Konya şehir kimliği çalıştayı sonuç raporundan aktarma 2015

TEKELİ, İ. 2008, *Bir Kentin Kimliği ve Marka Olması Konusunda Nasıl Düşünülebilir?* Kent-Müze-Tarih Söyleşileri Dizisi – 5, Antalya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Antalya Kent Müzesi Projesi, Antalya.

YAZICI, Ersin <http://www.rize.gov.tr/her-sehrin-kimlik-ve-kisiligi-vardir> E.T 10.10.2016

BELEDİYE TOPTANCI HALLERİ NASIL YÖNETİLİR

Süleyman Ruhi AYDEMİR

Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi
Bağımsız Denetçi

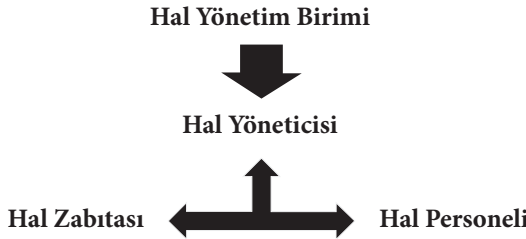
Toptancı Hallerinin nasıl yönetileceği, hal yöneticisi ve diğer personelde aranacak özellikler ile bunların görev ve yetkilerinin neler olduğu Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelikte (Yönetmelik) anlatılmıştır. Söz konusu Yönetmelik; 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 3, 5, 9, 12, 15 ve 16 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmış ve 07/07/2012 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

A. TEŞKİLATLANMA

Belediye toptancı halleri, belediye teşkilatı bünyesinde norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak kurulan toptancı hal yönetim birimi tarafından yönetilir.

Hal yönetim birimi, hal yöneticisi ile mevcut belediye zabıta personeli arasından görevlendirilen hal zabıtası ve diğer personelden oluşur.

Hal Yönetim biriminin yönetim şeması aşağıdaki gibidir:

1. Hal Yöneticisi (ve Yardımcısı) Atanma Şartları

Belediye toptancı halini yönetmek üzere belediye tarafından bir hal yöneticisi görevlendirilir. Hal yöneticisi olarak atanacak kişide aşağıdaki şartlar aranır:

- **Kamu Haklarından Mahrum Olma Şartı:** Herkes tarafından kullanılan dev-

redilmez haklardan olan kamu haklarının en önemlisi seçme ve seçilme hakkı ve çalışma özgürlüğüdür. Hal yöneticisi olarak atanacak kimsenin, seçme ve seçilme hakkından mahrum olmaması veya memur olmasını engelleyen mahkûmiyetinin bulunmaması şarttır. Bu haklar ancak kanunla kısıtlanabilir. Böylece kamu hakları kanunla kısıtlanmış olan kimse hal yöneticisi olamaz.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma” başlıklı 53 üncü maddesinde;

“(1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan,

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayınlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, yoksun bırakılır.

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz

hükmü bulunmaktadır.

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma ile ilgili yukarıya alınan 53 üncü maddenin birinci fıkrasında, kişinin kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetinin kanuni sonucu olarak hangi hakları kullanmaktan yoksun bırakılacağı sayılmış, ikinci fıkrasında, kişinin işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar

yoksun bırakıldığı hakları kullanamayacağı belirlenmiştir. Böylece, kamu haklarından mahrum olma belirli bir hapis cezasının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

- **Mahkum Olmama Şartı:** Hal yöneticisi olarak atanacak kişinin; 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmaması gerekmektedir. Kamu haklarından mahrum olma ile mahkûm olmama şartı birbirlerinden farklıdır. Kişi belirli bir hapis cezasının sonucu olarak kamu hakkından mahrum bırakılmış olabilir. Veya kamu hakkından mahrumiyet kaldırılmış olabilir. Mahkûm olmama şartında ise kişinin TCK 53'te sayılan suçları

- **Askerlik Şartı:** Hal Yöneticisi olarak atanacak kişinin Askerlikle ilgisi bulunmaması, askerlik çağına gelmemiş olması, askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut erteletmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olması gerekmektedir.

- **Sağlık Şartı:** Hal yöneticisi olarak atanacak kişinin görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmaması gerekmektedir.

- **Eğitim Şartı:** İllerdeki toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisinin en az lisans, ilçe veya beldeledeki toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisinin ise en az lise mezunu olması gerekmektedir.

Yönetmelikte yukarıda bahsedilen şartlara yönelik herhangi bir belgeden bahsedilmemesine rağmen, hal yöneticisi olarak atanacak kişiden bu şartları tevsik eden belgelerin istenmesi yararlı olacaktır.

Belediye toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisi belediye başkanı, özel veya işletim yetkisi devredilmiş toptancı halinde görev yapacak hal yöneticisi ise belediyenin uygun görüşü üzerine işletmecisi tarafından görevlendirilir veya atanır.

İşlem hacmine göre toptancı halinde yeterli sayıda hal yönetici yardımcısı görevlendirilebilir veya atanabilir. Ancak, şube niteliğinde faaliyet göstermek üzere kurulan belediye toptancı hallerinde, halin sevk ve idaresi için bir hal yönetici yardımcısının görevlendirilmesi veya atanması zorunludur. Bu kişilerin görevlendirilmesi veya atanmasında, hal yöneticisine ilişkin bu maddede belirtilen usul ve esaslar uygulanır.

Hal yöneticisi ve yardımcısı, toptancı halinde görev yaptığı sürece belediyenin veya işletmenin diğer işlerinde çalıştırılmaz ve birimlerinde görevlendirilemez.

Herhangi bir nedenle hal yöneticisi ma-

Belediyece görevlendirilecek zabıta sayısı, halin büyüklüğüne göre aşağıdaki gibidir.

	Küçük	Orta	Büyük
Asgari İşyeri Sayısı	Toplam işyeri sayısı, 30 ila 100	Toplam işyeri sayısı, 101-250	Toplam işyeri sayısı, 251 ve üzeri
Asgari Zabıta Sayısı	3	15	30

Toptancı halinde görevlendirilecek zabıtların görev süresi altı aydan az olamaz ve bunlar toptancı halinde görev yaptığı sürece belediyenin diğer işlerinde çalıştırılmaz ve birimlerinde görevlendirilemez.

Toptancı halinin, işyeri sahipleri ve çalışanların güvenliğini sağlamak ve zabıtaya yardımcı olmak üzere 10/6/2004 tarihli ve

kamının boşalması durumunda, yenisi görevlendirilinceye veya atanıncaya kadar, bu makama varsa hal yönetici yardımcısı, yoksa bu görevi yürütebilecek nitelikleri haiz bir personel vekâleten görevlendirilir veya atanır. Ancak, vekâlet süresi bir yılı geçemez.

Görevlendirilen veya atanan hal yöneticisi, sistem üzerinden yetkilendirilmesi amacıyla üç iş günü içinde il müdürlüğüne bildirilir.

2. Hal zabıtası

Belediye toptancı hallerinde hal yöneticisine bağlı olarak münhasıran toptancı hali ve bu çerçevedeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla istihdam edilmek üzere belediye tarafından hal zabıtası görevlendirilmek zorundadır.

Bu görevlendirmelerde veya görevlendirmenin iptalinde, hal yöneticisinin olumlu görüşü alınır.

Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde de, denetim hizmetlerini yerine getirmek üzere ilgili belediyece toptancı hal zabıtası görevlendirilir.

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun hükümlerine göre özel güvenlik hizmeti sağlanabilir. Özel güvenlik hizmetinin sağlanmış olması, üçüncü fıkrada belirtilen asgari sayıdaki zabıtanın görevlendirilme zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerinde görevlendirilen hal zabıta-

sı, çalışmalarını hal yöneticisi ile koordineli ve işbirliği içinde yürütür.

B. GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR

1. Toptancı hal yönetim biriminin görev, yetki ve sorumlulukları

Toptancı hal yönetim biriminin görev, yetki ve sorumluluklarını aşağıdaki şekilde ayırmak mümkündür:

Haldeki Genel İşleyişe Yönelik Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Toptancı halini işletmek, halin çalışma dönemi veya günleri ile açılış ve kapanış saatlerini belirlemek,

Toptancı halinde can ve mal güvenliğini koruyucu tedbirleri almak, gerektiğinde itfaiye ve kolluk kuvvetlerinden yardım istemek,

Toptancı halin faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin her türlü mal ve hizmet satın alım işlemlerini ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütmek veya yürütülmesini sağlamak,

Evrak, arşiv, demirbaş ve ayniyatlara ilişkin işlemleri yürütmek, defter ve kayıtları tutmak ve muhafaza etmek, belge ve yazışmaları usulü dairesinde dosyalamak ve saklamak,

Personelin özlük işleri ile diğer işlemlerini yürütmek,

Toptancı halindeki tahmil, tahliye, hamaliye ve nakliye hizmetlerinin düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamak, gerektiğinde bu işler için hizmet satın almak ve bu amaçla sözleşmeler akdetmek,

Haldeki hizmet tesislerinin amaçlarına uygun olarak kullanılmasına yönelik her türlü iş ve işlemleri yürütmek veya yürütülmesini sağlamak,

Hal içindeki trafik düzeni ve güvenliğini sağlayıcı tedbirleri almak ve gerekli düzenlemeleri yapmak,

Halin bulunduğu yerde, sebze ve meyvelerin fiyatları ile ihracat potansiyelinin sağlıklı olarak belirlenmesi amacıyla ilgili kuruluşlarla bilgi alışverişinde bulunmak ve işbirliği yapmak.

Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili idari düzenlemeler yapmak, (Kanun, bu Yönetmelik ve Bakanlık düzenlemelerine aykırı hükümler ihtiva edemez)

Haldeki Mal Alım Satımı Çerçevesindeki Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Malların sağlıklı şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamını oluşturmak, alt yapı ve çevre düzenlemelerini yapmak veya yaptırmak,

Malların ticaretinin serbest rekabet şartları içinde yapılmasını sağlamak, serbest rekabetin ortadan kaldırılmasına, engellenmesine ve bozulmasına yönelik eylemleri önlemek için gereken tedbirleri almak,

Toptancı haline gelen araçlar ile halden çıkan araçlarda bulunan mallara ilişkin kontrol ve kayıt işlemleri ile bu bilgiler doğrultusunda stok kontrolünü yapmak,

Sebze ve meyvenin cins, miktar ve fiyatları ile Bakanlıkça uygun görülen diğer bilgileri elektronik ortamda tutmak, bu bilgilerden istatistikler oluşturarak uygun görülenleri yayımlamak ve ilgili kurum ve kuruluşlarca istenilenleri vermek,

Bildirim işlemleri ile hal rüsumuna ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, bildirimciler tarafından iletilen analiz sonuçlarını aynı gün içinde sisteme işlemek,

Bildirimde bulunmak üzere doğrudan hale başvuranların bildirim işlemlerinin sağ-

lıkl bir şekilde yürütülmesi için gerekli tedbirleri almak,

Haldeki İşyerlerine Yönelik Görev, Yetki ve Sorumluluklar

İşyerlerinin kiralanması, satışı ve devrine ilişkin işlemler ile toptancı halindeki diğer yerlere ilişkin işlemleri yürütmek veya yürütülmesini sağlamak, işyeri kiralama veya satın alma talebinde bulunanların beyan ettiği hususların doğruluğunu araştırmak,

Teminat işlemlerini yürütmek, teminatlarla ilişkin bilgileri sisteme kaydetmek ve güncellemek, teminattan kesme ve ödemeye ilişkin bildirilen hal hakem heyeti veya mahkeme kararlarını yerine getirmek ya da getirilmesini sağlamak,

İşyerleri ile burada faaliyet gösteren üretici, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarlara ilişkin bilgileri sisteme kaydetmek, kayıtlı bilgileri güncellemek, sisteme kaydedilenlerin her biri için dosya açmak ve ilgili evrakı bu dosyada muhafaza etmek,

Haldeki diğer yerlerin ve buralarda faaliyet gösterenlerin kayıtlarını tutmak ve güncellemek,

İşyerleri ve haldeki diğer yerlerde faaliyet gösterenler ile bunların çalıştırdıkları kişilerle ilgili, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çerçevesinde gerekli işlemleri yapmak,

Denetim ve Diğer Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik çerçevesinde, gerekli denetimleri yapmak ve mevzuata aykırı eylemleri tespit edilenler hakkında cezai işlem uygulamak veya uygulanmasını sağlamak,

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik ve ilgili mev-

zuatta öngörülen diğer iş ve işlemleri yerine getirmek.

Belediye ve hal işletmecisince, bu madde de belirtilen görevleri yerine getirmek üzere hal yöneticisine bağlı gerekli hizmet birimleri oluşturulur ve yeterli sayı ve nitelikte personel istihdam edilir.

Görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulmasından ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanmasından toptancı hali işletmecileri ile belediyeler sorumludur.

Toptancı hal yönetim birimi, işyerlerinde faaliyet gösteren üreticilerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde tutulan ilgili sistemlere kaydının, üretici örgütü, komisyoncu ve tüccarların ise vergi mükellefiyeti ile kayıt zorunluluğu varsa ilgili meslek kuruluşuna kaydının güncelliğini her yılın Nisan ayında kontrol eder. Bu kontrol işlemi, ilgili kurum veya kuruluşlarla yazışmak suretiyle yapılır.

2. Hal yöneticisinin görev ve yetkileri

Hal yöneticisi; toptancı halini sevk ve idare eder, halde yürütülen faaliyet ve işlemleri denetler.

Hal yönetim biriminin idari işlerini ve çalışmalarını düzenler, koordine eder ve yönetir. Personelin görev ve yetki dağılımını yapar.

Hal yönetim biriminin faaliyetleri, hesapları ve işlemleri ile personelinin çalışmalarını denetler, personele gerekli emir ve talimatları verir.

Toptancı halinin çalışması, sorunları ve ihtiyaçları hakkında raporlar hazırlar ve bunları önerileri ile birlikte yönetime sunar.

Toptancı halindeki faaliyetlere ilişkin Bakanlıkça istenecek raporların düzenlenmesini sağlar.

Hal yönetim birimince yapılan işlemlerle ilgili kayıt ve defterlerin tutulmasını, gerekli belgelerin düzenlenmesini ve bunların muhafazasını sağlar.

Personelin beceri ve mesleki bilgi açısından daha iyi yetişmesi amacıyla gerektiğinde eğitim programlarının tertip edilmesini, yurt içi ve dışında düzenlenen kurs, seminer ve toplantılara katılmasını sağlar.

Personelin işe alınması, yükselmesi, ödüllendirilmesi, cezalandırılması ve işine son verilmesi konusunda yönetime önerilerde bulunur, personelin izinlerini düzenler

Hal Kayıt Sisteminin kullanılmasına yönelik yetkilendirme işlemlerini yapar

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik ve ilgili mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Hal yöneticisinin görevde bulunmadığı izin, hastalık ve diğer hallerde bu Yönetmelik çerçevesinde hal yöneticisine verilmiş olan görev ve yetkiler, varsa hal yönetici yardımcısı, yoksa hal yöneticisince yetkilendirilen bu görevi yürütebilecek nitelikleri haiz bir personel tarafından yerine getirilir ve kullanılır.

3. Hal Zabıtasının Görev ve Yetkileri

Hal zabıtaları toptancı hali içinde gerekli denetim ve uygulamaları yapmakla görevli ve yetkilidir. Toptancı hali dışında bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hal zabıtaları aracılığıyla denetim yapma yetkisini haizdir. Sınırı ve mücavir alanları içinde toptancı hali bulunmayan belediyeler, bu denetimi belediye zabıtaları aracılığıyla yerine getirir.

Hal zabıtaları ile toptancı halindeki işyeri ve diğer yerlerle sınırlı olmak kaydıyla hal yöneticisince görevlendirilen personel, Kanun ve bu Yönetmelik kapsamına giren hususlarda ilgili kişilerden her türlü bilgi, belge ve defterleri istemeye, bunları incelemeye ve örneklerini almaya yetkili olup, ilgililer istenilen bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

Denetim yapmakla görevli, yetkili personelin talebi üzerine, kolluk kuvvetlerince gerekli yardım sağlanır.

Kontrol ve denetim noktalarında denetimleri gerçekleştirmek görevi de hal zabıtasına verilmiştir. 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 15 inci ve 17 nci maddelerine dayanılarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığınca hazırlanmış olan “**Kontrol Ve Denetim Noktalarının Kurulmasına ve İşletilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ**” 04 Ağustos 2016 tarihli ve 29791 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Kontrol ve denetim noktalarındaki denetimler hal yöneticisi ya da hal zabıtası ve/veya hal yöneticisince görevlendirilen diğer personelce yerine getirilir. **Denetimlerin süre ve personel planlaması belediyelere bırakılmıştır.** Bu bağlamda da ne zaman ve kaç personel ile denetim yapılacağına ilişkin planlama sebze ve meyve sezonları dikkate alınarak yapılır.

Kontrol ve denetim noktalarında kolluk kuvveti görevlendirilmesi ihtiyaç haline bağlıdır. Bu çerçevede görevlendirilecek kolluk kuvveti belediyenin talebi üzerine mülki amirin görevlendirmesine bağlıdır.

Belediyeler, kontrol ve denetim noktalarında yürütülecek denetim faaliyetinin, trafik güvenliğini olumsuz etkilemeyecek şekilde yürütülmesine yönelik gerekli her türlü tedbiri almakla sorumlu tutulmuşlardır.

Kontrol ve denetim noktalarında durdurulan araçlarda yüklü bulunan sebze ve meyvelerin, Sisteme bildirilip bildirilmediği sistem üzerinden alınan künye belgelerinin kontrolü ile tespit edilir. Bu kontrol ibraz edilecek künye belgesi üzerinde yer alan ya da nakil esnasında beyan edilecek künye numarasının Sistemden sorgulanması şeklinde yapılır¹.

1 Bilindiği gibi bildirimciler toptan satış miktarı veya üzerindeki sebze ve meyvelerin her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devrini yapan gerçek veya tüzel kişilerdir. Organik ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilen sertifikalı ürünlerin alım satım ve devrini yapan kişiler de buna dahildir. Bu çerçevede tanımlanan bildirimciler; sınıai üretimde kullanmak üzere mal satın alan sanayiciler, ihraç etmek üzere mal satın alan ihraçatçılar, ilgili mevzuatı çerçevesinde mal ithal eden ithalatçılar, üretici örgütleri, komisyoncular, tüccarlar, üreticiden temin ettiği malları, tüketiciye satan market, manav, pazarcı ve diğer perakendeciler, üreticiden temin ettiği malları münhasıran kendi tüketiminde kullanan lokanta, otel, yemekhane, hastane ve yurt gibi kuruluşlardır.

Bildirimciler, sisteme kaydolmakla, toptan satış miktarı veya üzerinde alım, satım ve devri yapılan mallara ilişkin bildirimde bulunmakla, bildirimle ilgili olarak sistem tarafından gönderilen bilginin doğruluğunu kontrol etmek, eksiklik veya yanlışlıkların derhal düzeltilmesini sağlamakla, bildirim üzerine tahakkuk eden hal rüsumunu beş iş günü içinde ödemek veya ödenmesini sağlamakla yükümlü kılınmışlardır.

Toptan satış miktarı veya üzerindeki malların üretildiği yerden veya girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerden her ne sebeple olursa olsun sevkinden önce bildirimciler tarafından sisteme yapılan beyan işlemi olarak tanımlanmış ve 3 farklı bildirim usulü getirmiştir.

Doğrudan toptancı haline başvurularak yapılacak bildirim: Bu usulde bildirimci doğrudan toptancı haline başvurarak bildirim yapabilecektir. Bildirim, bildirimcinin veya yetkilendirdiği kişinin beyanına göre toptancı halinde görevli personelce sistem üzerinden yapılacaktır.

Sistem web sayfası üzerinden: <http://hks.hal.gov.tr/> 'i ifade eden sistem web sayfasına bildirimci tarafından giriş yapılarak bildirimci tarafından yapılacaktır.

Çağrı merkezi yoluyla yapılacak bildirim: Bildirimcinin çağrı merkezini (444 0 425) aramak suretiyle beyan edeceği bilgiler doğrultusunda çağrı merkezinde görevli personelce yapılacak olan bildirimdir.

Bahsedilen tüm bildirim usullerinde bildirim sistem üzerinden gerçekleştirilecektir.

Bildirim sonucunda bir künye numarası oluşur. Künye, Malların üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici ve işletmeye ait

Kontrol ve denetim noktası personeline durdurulan araçlardaki malların bildirmsiz olduğu tespit edilince araç üzerindeki mallar için cezalı hal uygulaması yapılmak zorundadır.

Eğer bir mal;

Sisteme bildirilmeden toptan alınıp satılmış, perakende satılmış veya sınıai üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp bildirimde bulunulmadan iç piyasada satışa sunulmuş ise,

Miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulmuş ise,

Bu mallar için hal rüsumu cezalı olarak hesaplanır. Hesaplama, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde o mallar için oluşan bir önceki gün birim fiyatlarının en yükseği, bir önceki gün fiyat oluşmamışsa o mallar için oluşan en son birim fiyatlarının en yükseği esas alınarak belirlenen **toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak yapılır**. Eğer tespitin yapıldığı yerde toptancı hali bulunmaması durumunda cezalı hal rüsumu, o yere en yakın il, ilçe veya belde merkezindeki belediye toptancı halinde oluşan fiyatlar esas alınarak hesaplanır. Bu hesaplama yapılırken o malın türü ve cinsi de dikkate alınır².

olduğunu, varsa sertifika bilgilerini ve Bakanlık ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca uygun görülecek diğer hususları ihtiva eden barkodlu etiketi veya bu bilgileri içeren belgedir. Bir malın üretim yerini, cins ve miktarını, hangi üretici ve işletmeye ait olduğunu, varsa sertifika bilgilerini içeren künye, mala ait yapılan bildirim işleminden sonra sistem tarafından üretilen numara ile ifade edilen bir çeşit malın kimliğidir. Bu kimlik, künye belgesi adı verilen bir belge ile delillendirilecektir.

2 Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına veya idari para cezası uygulanmasına yetkili personelce düzenlenen ceza tutanağına istinaden ilgili belediye encümenince tutanakların düzenlendiği günü takip eden ilk belediye encümen toplantısında gündeme alınarak görüşülür ve karar verilir. Bu kararla birlikte tahakkuk işlemi gerçekleştirilmiş olur. Eğer belediye encümeni ceza kesilmemesine karar vermiş ise bu karar gerekçeli olarak alınır.

Cezalı hal rüsumu uygulamasında, denetim yapmakla görevli ve yetkili personelce, Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğin 1 ve 2 nolu eklerinde yer alan tutanaklar düzenlenir. Bu ceza tutanakları, üç nüsha olarak düzenlenir, tutanakların bir nüshası ilgiliye verilir, bir nüshası belediye encümenine sunulur, sabit nüshası ise dip koçan olarak saklanır. Tutanaklar, otokopili kâğıtlara seri itibarıyla matbu cilt ve sıra numarası taşıyacak şekilde bastırılır, yetkili personele zimmet karşılığında verilir ve kullanılan ciltlerin dip koçanları teslim alınmadan yeni cilt verilmez. Tutanaklar üzerinde kazıntı ve silinti yapılmaz, yanlış tanzim edilen tutanaklar, üzerine gerekli açıklama yapılmak suretiyle iptal edilir ve dip koçanlarıyla birlikte muhafaza edilir.

Cezalı hal rüsumuna ilişkin ödemeler, ilgili belediyece bu iş için açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle yapılır.

Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar, mal sahibi ile birlikte müteselsilen sorumludur. Ceza tutanakları üç nüsha olarak düzenlenir. Bu tutanakların bir nüshası ilgiliye verilir, bir nüshası ceza tutanaklarına ilişkin rapora eklenir, sabit nüshası dip koçan olarak saklanır.

Özel toptancı hal işletmeleri ile belediye toptancı halinin işletim yetkisini devralan işletmeler ve bu işletmelerde görevli kişiler, denetim yapamaz ve ceza tutanağı düzenleyemez.

Recep GÜNER

Ç.S.G.B. İş Müfettişi
Elektrik ve Elektronik Mühendisi

Turgay MERDİVEN

Ç.S.G.B. İş Müfettişi
Endüstri Mühendisi

BELEDİYELERİN ALT İŞVERENLERİ İLE BERABER SORUMLU OLDUKLARI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

ÖZET

Belediyelerin işyeri dışından gelen çalışanlara karşı iş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri bulunmaktadır. Genel hatlarıyla gerekli önlemlerin alınması, alınan önlemlerin kontrol edilmesi, çalışanlara eğitim verilmesi, çalışanların bilgilendirilmesi ve risk değerlendirmesi yapılması gibi hususlarda belediyelerin ve görevlendirdikleri alt işverenlerin müteselsil sorumlulukları söz konusudur.

***Anahtar Kelimeler:** Belediyelerin alt işveren ile müteselsil sorumlulukları, belediyelerin alt işveren çalıştırması, İş Sağlığı ve Güvenliği, Alt İşveren Çalışmada İş Güvenliği*

1. GİRİŞ

Belediyeler yapmakta oldukları işi zamanında yerine getirebilme, kendisinde bulunmayan bilgi, teknoloji ve teçhizattan yararlanabilme veya kendi uzmanlık alanı dışındaki işlerde daha kaliteli hizmet sunabilme amacıyla alt işveren çalışma şekline başvurmaktadır. Alt işverenlik ilişkisi kapsamında asıl işveren olarak belediyeler işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işleri veya asıl işin bir bölümünü, bu işte uzman başka işverenlere devretmektedir. Alt işveren devir aldığı işlerde kendi çalışanlarını görevlendirmektedir. Kurulan iş ilişkisi kapsamında belediyelerin asıl işveren olarak kendi işyerine dışarıdan gelen çalışanlara karşı bazı sorumlulukları doğmaktadır. Söz konusu sorumlulukların yerine getirilmemesi durumunda belediyelere ağır para cezaları uygulanmaktadır. Aynı şekilde belediyelerin yükümlülüklerini yerine getirmemesinden kaynaklanan iş kazaları ve meslek hastalıklarında idari ve cezai sorumlulukları ortaya

çıkılmaktadır. Bu kapsamda belediyelerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumlulukları sadece kendi çalışanları ile sınırlı olmayıp alt işverenlik ilişkisi kapsamında işyerine dışarıdan gelen çalışanları da kapsamaktadır. Belediyelerin alt işverenleri ile müteselsil sorumlu olduğu iş güvenliği yükümlülükleri 6331 sayılı Kanunda ve bu kanunun 30 uncu maddesine istinaden çıkarılan yönetmeliklerde düzenlenmiştir.

2. ASIL İŞVEREN OLARAK BELEDİYELERİN ALT İŞVERENLERİ İLE MÜTESELSİL SORUMLULUĞU

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında işçinin işverene bağımlılığı mevcuttur. İşçi, işveren ile yapmış olduğu sözleşme gereği işin görülmesi süreci içinde işverenin emir ve otoritesi altında¹ olmakta ve işverene karşı hukuki bir bağımlılığı bulunmaktadır.² İşçi,

1 Sützek, İş Hukuku, 8. b.s., İstanbul, Beta Yayınları, 2012, s.16.

2 A.e.,s.264.

işverenden aldığı emir ve talimatlar çerçevesinde iş sözleşmesinden doğan edim borcunu yerine getirmekte ve emeğini işverenin yararına sunmaktadır. İş sözleşmesinin, edimin ifasında işçi üzerinde işverenin egemenliğini kurduğu itiraz edilemeyecek bir durumdur. İş ediminin borçlusu olarak işçi, edim programını kendisi organize etmemekte, faaliyeti işveren tarafından planlanmaktadır.³ İşveren çalışma boyunca iş sürecini ve sonuçları denetlemektedir.⁴ İşçi, işverenin emir ve talimatları doğrultusunda kendisine verilen işten kaynaklanan riskler nedeni ile beden ve ruh sağlığı bakımından tehlike altına girmektedir. İşçinin, işverenin emir ve talimatları çerçevesinde, işveren tarafından kurulmuş organizasyonun bir parçası olarak risklere maruz kalması durumu işverenin söz konusu risklere karşı iş güvenliği önlemlerini alması borcunu doğurmaktadır.⁵ İşverenin işçiye emir ve talimat verme yetkisi, ona işçinin beden ve ruh bütünlüğünü koruması için iş güvenliği önlemlerini alma borcunu yüklemektedir. İşverenin önlem alma borcu kapsamında gerekli her türlü tedbiri alma yükümlülüğünün kaynağı en genel manada çalışan ile yapmış olduğu iş sözleşmesi denilebilir.

Bilindiği gibi alt işveren çalışma şekli kabaca asıl işverenin asıl işin bir bölümünü veya yardımcı işleri başka bir işverene vermesidir. 4857 sayılı İş Kanununa göre asıl işveren alt işverenin çalışanlarına karşı İş Kanununda ve iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerden alt işveren ile beraber sorumludur⁶. Bu

kapsamda alt işveren çalışanlarının sağlık ve güvenliğinin sağlanmasında asıl işveren ve alt işveren müteselsil sorumludur.

3. GEREKLİ HER TÜRLÜ TEDBİRİN ALINMASI

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu “işçi” tanımı yerine “çalışan” tanımını kullanmaktadır. Her iki kavramda hukuksal olarak aynı anlama gelmektedir. 6331 sayılı Kanuna göre işveren, sevk ve idaresi altında bulunan çalışanın sağlık ve güvenliğini sağlamakla görevlidir. 6331 sayılı Kanunun 4/1 inci maddesine göre işveren “çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede; *mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar*” yapmalıdır. Asıl işveren olarak belediyeler kendi çalışanlarının sağlık ve güvenliğini sağlamak için gerekli her türlü önlemi almakla yükümlü olduğu aşikârdır. Yukarıda izah ettiğimiz gibi alt işveren çalışanlarının sağlık ve güvenliğinin sağlanmasında asıl işveren ve alt işveren beraber sorumludur. Bu kapsamda asıl işveren olarak belediyeler kendi işyerine gelen alt işveren çalışanlarını iş kazası ve meslek hastalıklarından korumakla yükümlüdür.

İşveren olarak belediyelerin her türlü tedbiri alma yükümlülüğü sınırsız ve sonsuz kapsamda görüne de; ölçüt çagın fen ve tekniği imkânları dâhilinde mesleki risklerin kabul edilebilir seviyeye indirilmesi⁷ olarak çizilmektedir. Bu kapsamda işveren iş kazasına veya meslek hastalığına sebep olabilecek risklerin bertaraf edilmesi için mümkün olan bütün tedbirleri almalıdır. **İşveren işyerinde kapsamlı bir risk değerlendirmesi yaparak çalışanların ruh veya beden bü-**

3 İ.Hamdi Mollamahmutoglu, *İş Hukuku*, 3.bs., Ankara, Turhan Kitabevi, 2008, s.264.

4 Mehmet Uçum, “Karar İncelemesi: İş Sözleşmesi Niteliğini Belirleyen Unsurlar ve İş Mahkemelerinin Görev Alanı”, *Çalışma ve Toplum*, 2005/4, s. 102, (Çevrimiçi) www.calisma-toplum.org/sayi7/karar_inceleme.pdf, 21 Aralık 2014.

5 Mustafa Kabakçı, “İş Sağlığı ve Güvenliğinin Hukuk Sistemindeki Yeri”, *TBB Dergisi*, S:86, 2009 s. 249, (Çevrimiçi) www.tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-86-583, 12 Ekim 2013.

6 **4857 sayılı İş Kanunu Madde 2:** Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur.

7 **Kabul edilebilir risk seviyesi:** Yasal yükümlülüklerle ve işyerinin önleme politikasına uygun, kayıp veya yaralanma oluşturmayacak risk seviyesidir.

tünlüğüne zarar verebilecek riskleri belirlemeli ve mevzuatta yer alsın veya almasın belirlenen riskleri bertaraf edecek önlemleri almalıdır. Bu noktada işyerinin ekonomik gücü, işverenin iş sağlığı ve güvenliği ile teknik konularda bilgi seviyesinin yeterli olmaması ve benzer işyerlerinde benzer önlemlerinin alınmamış olmaması gerekli önlemlerin alınmaması için birer mazeret olamaz.

4. TEDBİRLERİN İZLENMESİ VE DENETLENMESİ

Ülkemizde çalışanların kendilerine verilen baret, çelik burunlu ayakkabı vb. KKD⁸leri giymediği, ekipmanların koruyucularını söktüğü, iş güvenliği talimatlarına uymadığı vb. kendilerinin ve çevresinde bulunan diğer çalışanların güvenliğini tehlikeye attığı sıklıkla gözlenmektedir. Bu sebepten ötürü işverenin gerekli iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alması tek başına yeterli değildir. İşveren gerekli her türlü tedbiri almanın yanında tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığını izlemeli ve denetlemelidir. 6331 sayılı Kanununun 4/1.b maddesine göre işveren “işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini” sağlamalıdır. İşverenin salt manada iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almasının yeterli olmadığı yargı kararlarında da ortaya konulmuştur. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 31.10.1978 tarih ve 1978/7689 sayılı bir kararında “İşyerinde işçilerin sağlığını ve iş güvenliğini korumak için gerekli olanı yapmakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğün sadece önlem almakla yetinilebileceği anlamını taşımadığı, alınan önlemlere uyulup uyulmadığını denetleme ve giderek önlemlere uyulmasını temin anlamında bulunduğu da kuşkusuzdur. Başka bir deyişle, işveren işyerinde, geniş anlamda, doğmuş veya doğabilecek tüm tehlikeleri önlemek zorundadır. Bu zorunluluk sonucu olarak işyerinde, işveren bakımından tam

anlamı ile geniş bir kontrol mekanizması” kurulması gerektiği dile getirilmiştir.

Bilindiği gibi iş hukuku açısından asıl işveren ve taşeronun işyerleri birbirinden ayrı iki iş yeri olarak düşünülmekte ve ona göre yükümlülükler belirlenmektedir⁹. **Konu iş sağlığı ve güvenliği yönünden ele alındığında iki farklı işyerinden söz etmek mümkün değildir.** Alt işveren ilişkisi sistemi kapsamında asıl işverenin işyerinde ve asıl işverenin planladığı üretim programı dâhilinde farklı bir işverenin (alt işveren) çalıştığı görülmektedir. Asıl işveren ve alt işveren çalışanları iç içe çalışması gereken durumlar olabilmektedir. Mal veya hizmet üretim sürecinin çoğu safhasında asıl işveren ve alt işveren faaliyetleri kesişmesi kaçınılmazdır¹⁰. İşyeri bir bütün olarak ele alınmalı ve alt işverenin görevlendirildiği çalışma ortamını işyerinden ayrı düşünülmemelidir. Bu noktada daha önce dile getirdiğimiz gibi asıl işveren olarak belediyeler işyerinin bütününde alınan tedbirleri izleme, denetleme ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlama ile sorumludur.

5. ÇALIŞANLARIN EĞİTİM ALMASI VE BİLGİLENDİRİLMESİ

İşveren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 17 inci maddesinde göre “İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını” sağlamakla yükümlüdür. İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesi için çalışanların karşılaşılabilecekleri mesleki riskleri ve alınması gerekli tedbirleri içeren eğitimler verilmesi son derece önemlidir. Belediyeler kendi çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almasını sağlamakla yükümlü olup, bunun yanı sıra çalışanların

9 4857 sayılı İş Kanunu 3 üncü maddesinde alt işverenlik ilişkisi kapsamında “iş alan alt işveren; kendi işyerinin tescilli için asıl işverenden aldığı yazılı alt işverenlik sözleşmesi ve gerekli belgelerle birlikte...” ibaresiyle iş hukukunda taşeronun işyerinin asıl işverenin işyerinden ayrı başka bir işyeri olarak ele alındığı görülmektedir

10 Şeref Özcan, “İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Alt İşverenlik,” 19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi, 11-15 Eylül 2011, İstanbul.

8 KKD: Kişisel Koruyucu Donanım

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin 5/3 üncü maddesine göre alt işveren çalışanlarının da eğitim alması noktasında alt işveren ile beraber sorumludur. Verilecek olan eğitimler çalışanlara güvenli çalışmaya yönelik davranış değişikliği kazandıracak nitelikte olması gerekmektedir¹¹.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun Çalışanların Eğitimi başlıklı 17 nci maddesinin devamında “*Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar işe*” başlatılmayacağı belirtilmiştir. Söz konusu maddenin özellikle “başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar” ibaresinin üzerinde durulması gerekmektedir. **Belediyeler söz konusu hüküm kapsamında eğer işyeri tehlikeli veya çok tehlikeli işyeri sınıfında yer alıyorsa işyerine gelen diğer işverenlerin çalışanlarının gerekli eğitimi alıp almadığını sorgulamalıdır.** Hüküm alt işverenlik ilişkisinin yanı sıra geçici iş ilişkisi, ödünç iş ilişkisi, eser sözleşmesi¹² (Borçlar Kanunu, Anahtar teslim iş) vb. ilişki ve sözleşme tiplerini kapsamaktadır. Gerekli tedbirlerin alınması, tedbirlerin kontrol edilmesi vb. yükümlülükler sadece alt işverenlik ilişkisinin kurulması durumunda söz konusu olmaktadır. Eser sözleşmesi dediğimiz en genel anlamı ile anahtar teslim işlerde belediyelerin söz konusu yükümlülükleri bulunmamaktadır. Yalnız 6331 sayılı Kanun çalışanlara eğitim verilmesi hususunda kapsamı son derece geniş tutmuş ve sadece alt işveren çalışanlarını değil işyerine gelen bütün çalışanları yükümlülük kapsamına almıştır. Tabi ki, ziyaretçi veya müşteri gibi iş ilişkisi haricinde işyerine gelenler eğitim yükümlülüğünün kapsamı dahilinde değildir.

Bununla beraber, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 17/6 nci maddesinde “*geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini*” sağlayacağı belirtilmiştir. Bakım, onarım, yenileme vb. hizmetler için kurduğu iş ilişkisi kapsamında çalışacak işçilerin bilgilendirilmesini ve işverenlerince bu işçilere gerekli eğitimin verilmesini sağlamalıdır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre işveren çalışanlara eğitim vermenin yanı sıra belirtilen konularda çalışanları bilgilendirmelidir. İşverenin çalışanlarını bilgilendirme yükümlülüğü 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 16 nci maddesinde dile getirilmektedir. Söz konusu hükme göre işveren çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak aşağıdaki konularda bilgilendirmekle yükümlüdür;

- *İşyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler.*
- *Kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar.*
- *İlk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler.*

Söz konusu hükmün devamında işveren ciddi ve yakın bir tehlikeye maruz kalan veya kalma riski bulunan bütün çalışanları tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında derhal bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu konuda bilgilendirilecek olanların asıl işverenin kendi çalışanı olması şartı aranmamakta işyerindeki bütün çalışanlar bilgilendirilmek zorundadır. Asıl İşveren ciddi ve yakın bir tehlikeye maruz kalma riski olmayan geçici çalışan veya alt işveren çalışanlarının ise sadece işverenlerine gerekli bilgileri sağlamak-

11 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 16.06.2004 tarih ve 21-365/369 sayılı Kararı

12

la yükümlüdür.¹³ Bu durumda belediyeler sadece ciddi ve yakın bir tehlikeye maruz kalan veya kalma riski bulunan bütün çalışanları tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında derhal bilgilendirmekle yükümlü olup diğer çalışanların sadece işverenlerine daha önce sıralamış olduğumuz konularda bilgi vermekle yükümlüdür¹⁴.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde “*Varsa alt işveren ve geçici iş ilişkisi kurulan işverenin çalışanları ile müşteri ve ziyaretçi gibi işyerinde bulunan diğer kişileri acil durumlar konusunda*” bilgilendirme sorumluluğu verilmiştir. Söz konusu bilgilendirme acil durumlarla mücadelede elzem olan acil çıkış yolları, tahliye planı, muhtemel acil durumlar ve bunların sonuçları, alınması gereken önlemler, acil durumlarda görevlendirilen destek personeli, ilk yardım, arama, kurtarma ve yangınla mücadele ekibi gibi konuları içermesi gerekmektedir. Bunun yanında acil durum planının hazırlanması noktasında ise asıl işveren bütün işyerinden sorumlu tutulmakta ve bu durumdan ötürü asıl işveren hem kendi işçilerini hem de alt işveren işçilerini etkileyebilecek tehlikeleri göz önünde bulundurarak acil durum planı hazırlaması gerekmektedir¹⁵.

6. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULU OLUŞTURULMASI

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 22 nci maddesine göre elli ve daha

¹³ İbrahim Aydın, “6331 Sayılı Kanunda Düzenlenen İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerinin Alt İşveren İlişkisinde Gösterdiği Özellikler ve Hukuki Sorumluluk”, *Sicil İş Hukuku Dergisi*, 2013, S:30, s.38

¹⁴ 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu madde 16/2.a: 12 nci maddede belirtilen ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları, tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında derhal bilgilendirir.

¹⁵ İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliği madde 18/1: Bir işyerinde bir veya daha fazla alt işveren bulunması halinde acil durum planlarının hazırlanması konusunda işyerinin bütünü için asıl işveren, kendi çalışma alanı ve yaptıkları işler ile sınırlı olmak üzere alt işverenler sorumludur.

fazla çalışanı bulunan ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı bütün işyerleri iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturmak zorundadır. Kamu kurumlarında 6 aydan uzun sürelerde taşeron görevlendiriliyorsa aşağıdaki şartlar göz önünde bulundurularak iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurulmalıdır.

- Belediye ve alt işveren çalışan sayıları ayrı ayrı elli ve daha fazla ise her ikisi de kurul oluşturmak zorundadır. Faaliyetlerin yürütülmesi ve kararların uygulanması konusunda iş birliği ve koordinasyon asıl işveren durumunda olan belediye tarafından sağlanmalıdır.
- Belediyenin çalışan sayısı ellinin üzerinde taşeronun çalışan sayısı ellinin altındaysa sadece asıl işveren konumunda olan belediye tarafından kurul oluşturulur, kurul oluşturması gerekmeyen taşeron, koordinasyonu sağlamak üzere kurula vekâleten yetkili bir temsilci atar.
- Belediyenin çalışan sayısı ellinin altında taşeronunun çalışan sayısı elli ve üzerinde ise kurul taşeron tarafından oluşturulur. İşyerinde kurul oluşturması gerekmeyen belediye, alt işveren tarafından oluşturulan kurula iş birliği ve koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.
- Kurul oluşturması gerekmeyen belediyenin ve alt işverenin toplam çalışan sayısı elliden fazla ise, koordinasyonu asıl işverence yapılmak kaydıyla, belediye ve alt işveren tarafından birlikte bir kurul oluşturulur.

Asıl işveren ve alt işveren tarafından oluşturulan kurullar arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması gerekmektedir. Aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması halinde işverenler,

birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirmek zorundadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliğinin 5 inci maddesine göre işverene bağlı, fabrika, müessese, işletme veya işletmeler grubu gibi birden çok işyeri bulunduğu hallerde elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu her bir işyerinde ayrı ayrı kurul oluşturmalıdır. Özellikle bünyesinde birden fazla farklı işyeri barındıran belediyeler her işyerini taşeronları ile birlikte ayrı ayrı değerlendirmesi gerekmektedir.

7. RİSK DEĞERLENDİRMESİ YAPILMASI

6331 sayılı Kanununun 4 üncü ve 10 uncu maddesi kapsamında bütün işverenler risk değerlendirmesi¹⁶ yapmakla yükümlüdür. Bu kapsamda hem asıl işveren konumunda olan belediyeler hem de bütün alt işverenler¹⁷ ayrı ayrı kendi yürütmüş oldukları mal veya hizmet üretimiyle ilgili hususları da kapsayacak risk değerlendirmesi yapmalıdır. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 15 inci maddesine göre “*Asıl işveren, alt işverenlerce yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını denetler ve bu konudaki çalışmalarını koordine*” etmekle yükümlüdür. Bu kapsamda asıl işveren konumunda olan kamu kurumları, taşeron tarafından hazırlanmış olan risk değerlendirmesinin amacına uygun bir şekilde hazırlanmasını, risk kontrol adımlarının uygulanmasını, dokümantasyonun mevzuata uygunluğunu denetlemek ve izlemek, noksanlık tespit edilmesi halinde bunların giderilmesini

16 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde 3: Risk değerlendirmesi işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli tüm çalışmalardır.

17 Belediyeyle ait işyerlerinde alt işverenlik ilişkisi söz konusu olduğu hallerde İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 15 inci maddesine göre “*Her alt işveren yürüttükleri işlerle ilgili olarak, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca gerekli risk değerlendirmesi çalışmalarını*” yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.

sağlamakla sorumludur. Belediyeler risk değerlendirmesi çalışmalarını kapsamında ihtiyaç duyulan bilgileri alt işverenlere sağlamak¹⁸ zorundadır. Özellikle alt işveren çalışanlarının görevlendirildiği veya yakınında tehlike ortaya arz edebilecek nitelikte olan ekipmanlar, kimyasallar ve bunların müstahzarları, üretim süreci, işyeri bina ve eklentileri, acil durum müdahale prosedürleri vb. konularda alt işverenin risk değerlendirmesi hazırlarken ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeler asıl işveren konumunda olan belediyeler tarafından sağlanması gerekmektedir¹⁹. Bunun yanı sıra aynı hükme göre belediyeler asıl işveren olarak kendi yapmış olduğu risk değerlendirmesiyle alt işverenin risk değerlendirmelerini birleştirmeli ve risklerin bertaraf edilmesi için risk kontrol tedbirlerinin uygulanmasını izlemeli, uygulanmasını denetlemelidir²⁰.

8. SONUÇ

Yukarıda 6 başlık altında belirtmiş olduğumuz yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyelere ağır idari para cezaları uygulanmaktadır. Alt işverenden kaynaklanan hayati tehlike olması durumunda işyerinde tamamen veya kısmen işin durdurulması dahi söz konusu olabilmektedir. İdari yaptırım olarak para cezası ve işin durdurulması yanı sıra alt işveren çalışanın iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına tutulması durumunda ihmali olan belediyelerin cezai sorumluluğu doğmaktadır.

Yukarıda izah ettiğimiz yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyelere 2016 yılı için aşağıdaki miktarlarda idari para cezaları uygulanır.

18 İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği madde 15/1.b

19 Recep Güner, “Asıl İşverenin Alt İşveren (Taşeron) İşçilerinin İş Sağlığını ve Güvenliğini Sağlama Sorumluluğunun Kapsamı ve Sınırı”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Mayıs 2015, S:105, s.58

20 İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği madde 15/2

	10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50-+ Çalışanı Olan İşyerleri			TL / her çalışan için * TL / her aykırılık için çalışan başına* ayrı ayrı TL / her hüküm için tespit tarihinden itibaren aylık
	AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%25 artırlarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%50 artırlarak)	AZ TEHLİKELİ (Aynı miktarda)	TEHLİKELİ (%50 artırlarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%100 artırlarak)	AZ TEHLİKELİ (%50 artırlarak)	TEHLİKELİ (%100 artırlarak)	ÇOK TEHLİKELİ (%200 artırlarak)	
Madde 4.1.a: İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	2.603	3.253	3.905	2.603	3.905	5.207	3.905	5.207	7.810	TL
Madde 4/1-b: İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek. yükümlülüklerini yerine getirmemek.	2.603	3.253	3.905	2.603	3.905	5.207	3.905	5.207	7.810	TL
Madde 16 da belirtilen Bilgilendirmeleri yapmamak	1.301	1.301	1.301	1.301	1.301	1.301	1.301	1.301	1.301	TL / her çalışan için *
Madde 17'de belirtilen Eğitim yükümlülüğünü yapmamak	527	527	527	527	527	527	527	527	527	TL / her aykırılık için çalışan başına* ayrı ayrı TL / her hüküm için tespit tarihinden itibaren aylık
Risk Değerlendirmesi ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemek	1301	1626	1952	1301	1952	2603	1952	2603	3905	TL / her hüküm için tespit tarihinden itibaren aylık

KAYNAKÇA

Akın, Levent: “İş Sağlığı ve Güvenliğinde İşyerinin Örgütlenmesi”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.V, S:54-1, Ankara 2004,

Aydın, İbrahim: “6331 Sayılı Kanununda Düzenlenen İş Sağlığı ve Güvenliği Yükümlülüklerinin Alt İşveren İlişkisinde Gösterdiği Özellikler ve Hukuki Sorumluluk”, Sicil İş Hukuku Dergisi, 2013,S:30

Baycık, Gaye: “Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Haklarında Yeni Düzenlemeler” Ankara Barosu Dergisi, No:2013/ 3, Ankara, 2013

Çelik, Nuri : İş Kanunundaki Asıl İşin Bir Bölümünün Alt İşverene Verilmesi Koşulluna İlişkin Bir Yasal Değişiklik Girişimi Üzerine Düşünceler, Beta Yayınları, İstanbul, 2012

Güner, Recep: “Asıl İşverenin Alt İşveren (Taşeron) İşçilerinin İş Sağlığını ve Güvenliğini Sağlama Sorumluluğunun Kapsamı ve Sınırı”, Terazi Hukuk Dergisi, Mayıs 2015, S:105

Mollamahmutoğlu, Hamdi “ 4857 Sayılı Yeni İş Kanunu'nun Getirdiği Önemli Bazı Yenilikler”, Kamu İş Dergisi, C: VII, S: 2004-4

Özcan, Şeref: “İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Alt İşverenlik”, 19. Dünya İş Sağlığı ve Gü-

venliği Kongresi, 11-15 Eylül 2011, İstanbul

Süzek, Sarper: İş Hukuku, Beta Yayınları, 8. b.s, İstanbul 2012

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. Ankara. Resmi Gazete (28339 sayılı)

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Ankara. Resmi Gazete (29335 sayılı)

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği. Ankara. Resmi Gazete (28512 sayılı)

İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği.

Ek-Tehlike Sınıfları Listesi (NACE Kodları Rev.2)(19.02.2015). Ankara Resmi Gazete (28509 sayılı)

Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği Resmi Gazete (28648 sayılı)

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliği Resmi Gazete (28532 sayılı)

İSTEKLİNİN TEKLİF VERMEDİĞİ KISIMLAR İÇİN İTİRAZ ETME HAKKI VAR MIDIR?

Av. Necati TORUN

İhale ve İş Hukuku Uzmanı

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunundaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ekonomik değeri 120 milyar TL'yi geçen bir alandır.¹

Bu alandan ekonomik olarak yararlanmak isteyen isteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilen ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

Makalemizde kısmi teklif verilmesine açık olan ihalelerde isteklinin teklif vermediği kısımlar için itiraz hakkının olup olmadığı Kamu İhale Kurulu kararları ve idari yargının bakiş açısıyla işlenmeye çalışılacaktır.

2. KAMU İHALE KURULUNA İTİRAZ ŞİKAYET BAŞVURUSU

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki idarelerimizin satınalma süreçlerindeki eksiklikleri gidermek amacıyla yürürlüğü konmuş bulunan bir Kanun olarak bir çok yenilik getirmiştir.

Bu yeniliklerden birisi de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleş-

tirilen ihale süreçlerine yönelik olarak idari yargıya başvuru öncesi ihaleyi gerçekleştiren idareye şikayet ve idarenin almış olduğu karar başvuran kişi açısından uygun değilse Kamu İhale Kurumuna itirazın şikayet başvurularında bulunulması doğrultusunda mahkeme öncesi bir mekanizmanın kurulmuş olmasıdır.

Kamu İhale Kurulu kararları ihalelerimizi gerçekleştiren idareler açısından ihalelerin süreçleri konusunda ehemmiyet arz eden ve yol gösteren kararlardır. Kamu İhale Kurulu kendisine yapılan itirazın şikayet başvurularını İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde değerlendirerek karara bağlamaktadır.

İdareler hukuki durumda değişiklik yaratan Kurul kararlarının gerektirdiği işlemleri ivedilikle yerine getirmek zorundadır. Şikâyetler ile ilgili Kamu İhale Kurumu tarafından verilen nihai kararlar Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinde dava konusu edilebilir ve bu davalar öncelikle görülür. İvedi yargılama usulüne göre yargılama süreçleri işlemektedir.

3. İSTEKLİNİN TEKLİF VERMEDİĞİ KISIMLAR İÇİN İTİRAZ ETME HAKKI VAR MIDIR?

Makalemizin konusuna doğrudan giriş yapmadan önce kısmi teklif ne demektir bu-

¹ www.kik.gov.tr/istatistikler/2016

nun açıklanmasının faydalı olacağını düşünmektedir:

3.1. Kısmi Teklif Ne Demektir?

Kısmi teklif, birim fiyat üzerinden teklif alınan ihalelerde, idarelerce ihaleye katılımı, rekabeti, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında temini ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla ihale konusu hizmetin birden fazla kalemden oluşması halinde ihale konusu hizmetin bir veya birden fazla hizmet kalemlerine teklif verilmesine imkân tanıyan bir teklif türüdür.

Eğer ihale kısmi olarak açılmış bir ihale ise 3 kısım için ihaleye çıkılmış ise 1 kısım için teklif verip diğer 2 kısım için teklif sunmayabilecektir.

Peki makalemizin konusunu örnek üzerinden devam ettirecek olursak 1 kısma teklif verip diğer 2 kısma teklif vermeyen isteklinin teklif vermediği kısımlar için şikayet hakkı bulunmakta mıdır?

İşte Kamu İhale Kurulu ve idari yargının bakış açısı bu noktada ayrıışmaktadır. Makalemizin konusunu teşkil eden isteklilerin teklif sunmadığı kısımlar için şikayet haklarının olup olmadığı Kamu İhale Kurulu kararları ve Danıştayın bakış açısıyla bu bölümde açıklanmaya çalışılmıştır.

3.2. Kamu İhale Kurulunun Konuya Bakış Açısı

Kamu İhale Kurulunun 11.05.2016 tarihli ve 2016/UH.I-1259 sayılı Kararında, kısmi teklife açık olan ihalede istekli teklif sunmadığı kısımlar için şikayet başvurusunda bulunmuştur. Şikayet eden firma ihalenin 1 inci ve 4 üncü kısımlarına teklif vermiştir.

İtirazen Şikayet Dilekçesinde makalemizi ilgilendiren iddiaları aşağıdaki şekildedir:

“1) İdare tarafından 01.04.2016 tarihinde EKAP üzerinden ihalenin 1 ve 4'üncü kısmı-

nın Y... Ltd. Şti., 2'nci kısmının T. Y., 3'üncü kısmının E. A.. üzerinde, 5'inci kısmının K.... nin üzerinde kaldığının bildirildiği, firmalarının 1 ve 4'üncü kısma teklif verdiği ve 1'inci kısımda aritmetik hata yapıldığı, idare tarafından verilen teklif cetvelinin son sayfası olan genel icmal sayfasının verilen teklif cetvelindeki genel toplam sayfası olmadığı ve 1 ve 4'üncü kısmın genel toplamının yazılmadığı gerekçeyle tekliflerinin değerlendirme dışı bırakıldığı, idareye 11.04.2016 tarihinde yapılan şikayet başvurusunun ise idarece 13.04.2016 tarihinde reddedildiği, ihale komisyonu tarafından alınan kararın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde sayılan temel ilkelere aykırı olduğu, 4. Kısım için tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmaması gerektiği, ihale komisyonu tarafından verilen tüm tekliflerin eşit muamele ilkesi doğrultusunda değerlendirilmediği,

...

3) E. A.. 1'in teklif mektubu eki birim fiyat teklif cetvelinin her sayfasının imzalı ve kaşeli olmamasına rağmen uygun görülürken firmalarına ait tekliflerin genel toplam sayfasının olmadığı gerekçeyle değerlendirme dışı bırakılmasının 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelere aykırı olduğu,”

Görüleceği üzere istekli kısmi teklife açık olan ihalede ihale edenin 1 inci ve 4 üncü kısımlarına teklif vermişken itirazen şikayet dilekçesinde ihalenin teklif vermediği kısımları için de itirazen şikayet dilekçesinde iddialarda bulunmuştur.

Kamu İhale Kurulu ihale üzerinde kalan firmanın başvuru ehliyetine sahip olup olmadığını aşağıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirmiştir:

İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin “Başvuru ehliyeti” başlıklı 5 inci maddesinde

“(1) İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden;

a) İstekli olabilecekler; ön yeterlik ve/veya ihale dokümanının verilmesi, ön yeterlik ve/veya ihale ilanında veya ön yeterlik ve/veya ihale dokümanında yer verilen düzenlemeler ve/veya bu düzenlemeler ile idari uygulamalar arasındaki uyumsuzluklar,

b) Adaylar; belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihalelerde ön yeterlik başvurularının sunulması, değerlendirmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin idari işlem ve eylemler; belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde ise kısa listeye alınmış olmaları kaydıyla ayrıca ihale daveti ve/veya ihale dokümanının gönderilmesi, ihale dokümanında yer verilen düzenlemeler ve/veya bu düzenlemeler ile idari uygulamalar arasındaki uyumsuzluklar,

c) İstekliler; yeterlik başvurularının veya tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve ihalenin sonuçlandırılmasına ilişkin idari işlem veya eylemler hakkında başvuruda bulunabilir.”

hükmü yer almaktadır.

Mevzuattaki düzenlemeler doğrultusunda Kamu İhale Kurulunun kararı aşağıdaki şekilde oluşmuştur:

“Başvuru sahibi tarafından birim fiyat teklif alınmak suretiyle kısmi teklife açık olarak gerçekleştirilen başvuruya konu ihalenin 1 ve 4’üncü kısmına teklif verilmiş olup tekliflerin değerlendirilmesine yönelik iddiaların yukarıda aktarılan mevzuat hükmü çerçevesinde sadece teklif verdiği kısımlar için yapılmıştır.

Bunun yanında başvuru sahibi tarafından itirazın şikayet başvurusunun birinci iddia-

sında ihalenin 4’üncü kısmı için tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmaması gerektiği iddia edilirken üçüncü iddiasında da ihalenin 2. ve 3. Kısımına teklif veren ve ihalenin 2’nci kısmı için ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi olarak belirlenen E A’in teklif mektubunun her sayfası imzalı ve kaşeli olmamasına karşın uygun görülürken firmalarına ait teklif mektubunun uygun görülmemesinin 4734 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinde yer alan temel ilkelere aykırı olduğu ve idare tarafından tüm tekliflerin eşit muamele ilkesi çerçevesinde değerlendirilmediği iddia edilmekte birlikte teklif değerlendirmesine ilişkin incelemenin ancak başvuru sahibinin teklif verdiği kısımlar açısından yapılabileceğinden başvuru sahibinin ihalenin 2 ve 3’üncü kısmına teklif veren ve ihalenin 2. Kısmı için ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi olarak belirlenen E A’in teklif mektubuna dair herhangi bir inceleme ve değerlendirme yapılmamıştır.

Sonuç olarak ihalenin 1 ve 4’üncü kısmına teklif veren başvuru sahibinin teklifinin idare tarafından, 1’inci kısmın aritmetik hata yapıldığı gerekçesiyle, 4’üncü kısmı için de birim fiyat teklif cetvelinin genel toplam satırı/sütununun bulunduğu sayfanın bulunmadığı gerekçesiyle değerlendirme dışı bırakıldığı 01.04.2016 tarihli ihale komisyon kararından anlaşılabilir olup bu çerçevede yapılan incelemede;

...”

Özetle Kamu İhale Kurulu itirazın şikayet başvurusunda bulunan isteklinin teklif sunmadığı kısımlar için başvuru ehliyeti bulunmadığı gerekçesiyle iddialarının ihalenin bu kısımlarına ilişkin iddialarının incelenmeden reddedileceği doğrultusunda karar vermiştir.

3.3 Danıştayın Konuya Bakış Açısı

Söz konusu Kamu İhale Kurulu kararı itiraz eden firma tarafından idari yargıya taşınmıştır.

Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin 05.08.2016 tarih ve E:2016/2639, K:2016/2171 sayılı kararı ile “davanın reddine” karar verilmiştir. Yani idare mahkemesi Kamu İhale Kurulunun kararını hukuka uygun bulmuştur. Ancak, bu kararı istekli hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle bir üst mahkemeye sunmuştur.

Bu kez Danıştay 13. Dairesi tarafından verilen 24.11.2016 tarihli ve E:2016/4184, K:20163871 sayılı kararında,

İdare Mahkemesi kararının; dava konusu işlemin davacının ihalenin 2. ve 3. kısımlarına ilişkin iddialarına dair bölümleri yönünden davanın reddine yönelik kısmına gelince;

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “İhalelere Yönelik Başvurular” başlıklı 54. maddesinde; “ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanun'da belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikâyet ve itirazın şikâyet başvurusunda bulunabilirler. Şikâyet ve itirazın şikâyet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.” kuralına yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un “Tanımlar” başlıklı 4. maddesinde ise; aday, ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimler; istekli, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidi; istekli olabilecek ise, ihale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişi ya da bunların oluşturdukları ortak girişim olarak tanımlanmıştır.

İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin “Başvuru Ehliyeti” başlıklı 5. maddesinde ise;

“(1) İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden;

a) İstekli olabilecekler; ön yeterlik ve/veya ihale dokümanının verilmesi, ön yeterlik ve/veya ihale ilanında veya ön yeterlik ve/veya ihale dokümanında yer verilen düzenlemeler ve/veya bu düzenlemeler ile idari uygulamalar arasındaki uyumsuzluklar,

b) Adaylar; belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihalelerde ön yeterlik başvurularının sunulması, değerlendirmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin idari işlem ve eylemler; belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde ise kısa listeye alınmış olmaları kaydıyla ayrıca ihale daveti ve/veya ihale dokümanının gönderilmesi, ihale dokümanında yer verilen düzenlemeler ve/veya bu düzenlemeler ile idari uygulamalar arasındaki uyumsuzluklar,

c) İstekliler; yeterlik başvurularının veya tekliflerin sunulması, değerlendirilmesi ve ihalenin sonuçlandırılmasına ilişkin idari işlem veya eylemler hakkında başvuruda bulunabilir.” düzenlemesi yer almaktadır.

Aktarılan kurallara göre, ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya isteklilerin yanında, doküman satın almak suretiyle ihale sürecine katılma istek ve iradesini ortaya koymuş olan istekli olabileceklerin de ihalelere yönelik başvuru yollarını kullanma hakları bulunduğu açıktır.

Bu durumda, ihale dokümanını satın alıp, anılan ihaleye kısmi teklif veren davacı şirketin teklif vermediği kısımlar yönünden de şikâyet ve itirazın şikâyet başvurusunda bulunabileceği kabul edilerek, itirazın şikâyet başvurusunun ihalenin davacı şirketin

teklif vermediği 2. ve 3. kısımlarına yönelik bölümünün esasının incelenmesi gerekirken, başvurunun bu bölümlerinin ehliyet yönünden reddinde hukuka uygunluk, temyize konu Mahkeme kararının dava konusu işlemin itirazın şikâyet başvurusunun ehliyet yönünden reddine dair bölümü bakımından davanın reddine ilişkin kısmında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davacının temyiz isteminin kısmen reddi ile temyize konu Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin 05.08.2016 tarih ve E:2016/2639, K.2016/2171 sayılı kararının; dava konusu işlemin itirazın şikâyet başvurusunun reddine ilişkin bölümü yönünden davanın reddine dair kısmının onanmasına, temyiz isteminin kısmen kabulü ile kararın dava konusu işlemin itirazın şikâyet başvurusunun ehliyet yönünden reddine ilişkin bölümü bakımından davanın reddine dair kısmının bozulmasına ve dava konusu işlemin bu kısmının iptaline” denilmek suretiyle Ankara 18. İdare Mahkemesi'nin 05.08.2016 tarih ve E:2016/2639, K.2016/2171 sayılı kararının kısmen kabul/kısmen reddine karar verilmiştir.

...”

Denilerek dava konusu Kamu İhale Kurulu Kararının iptaline karar verilmiştir.

Özetle, Danıştay ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya isteklilerin yanında, **doküman satın almak suretiyle ihale sürecine katılma istek ve iradesini ortaya koymuş olan istekli olabileceklerin de ihalelere yönelik başvuru yollarını kullanma hakları bulunduğu açıktır** diyerek Kamu İhale Kurulu kararının iptaline karar vermiştir. Danıştay şikâyet başvuru ehliyetinin ihale dokümanı satın alması yönüyle daha geniş bir çerçevede ele alınması gerektiğini belirtmiştir.

4. SONUÇ

İsteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilmekte ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

Kısmi teklif verilmesine açık olan ihalelerde isteklinin teklif vermediği kısımlar için itiraz hakkının olup olmadığı konusunda Kamu İhale Kurulu ve Danıştayın bakış açısı birbirinden ayrılmaktadır.

Bu tarz başvurularda Kamu İhale Kurulu itirazın şikâyet başvurusunda bulunanın teklif sunmadığı kısımlar için hukuken korunması gerekli bir hakkının veya menfaatinin bulunmadığı, herhangi bir hak kaybına uğraması ve bunun sonucunda zarar doğma ihtimalinin bulunmadığı, bu nedenle anılan isteklinin başvuru ehliyetinin olmadığı gerekçesiyle itirazın şikâyet başvurusunun teklif vermediği kısımlar için reddine yönelik karar vermektedir.

Danıştay ise Kamu İhale Kurulunun bakış açısından farklı bir yaklaşımla isteklinin ihale dokümanı satın alması ile şikâyet başvuru ehliyetine kavuştuğu ve şikâyet ve itirazın şikâyet başvurusunda bulunan isteklilerin teklif sunmadığı kısımlar için dahi olsa iddialarının esasa girilerek incelenmesi gerektiği doğrultusunda karar vermektedir.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, erişim: www.basbakanlik.gov.tr/mevzuat

www.kik.gov.tr/istatistikler/2016 Yılı İstatistikler

YÜKSEK DİSİPLİN KURULUNDA “SON SAVUNMA HAKKI”

M. Lamih ÇELİK

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

1. GİRİŞ

Anayasanın 129 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları mensuplarına savunma hakkı tanınmadıkça disiplin cezası verilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu Anayasa hükmünün gerekçesinde, “yapılacak disiplin kovuşturmalarda ve disiplin cezası uygulamasında ilgilie isnad olunan hususun bildirilmesi, dinlenilmesi, savunmasını yapma imkanı tanınması bu madde ile güvence altına alınmaktadır” ifadelerine yer verilerek, disiplin cezaları ile ilgili olarak Anayasal güvenceye bağlanan savunma hakkının içeriği belirtilmiştir.

Anayasanın 129 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının emredici nitelikteki hükmü uyarınca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, memurların savunma haklarını düzenleyen 129 uncu maddesinde **hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memurun, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahip olduğu** ve 130 uncu maddesinde, devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemeyeceği, soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya be-

lirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memurun, savunma hakkından vazgeçmiş sayılacağı kurallarına yer verilmiştir.

Hakkında soruşturma yürütülen personelin, savunma yardımına gerek duymaksızın doğrudan doğruya kendisini savunabilmesi, onun en doğal hakkıdır. Bu hak kapsamında savunma araçlarını ve kendi savunmasının kapsamını kendi iradesiyle özgürce belirleyebilmelidir. Suçlama karşısında susmak da bir savunma şeklidir.”¹

Belediyelerde Devlet Memurluğundan Çıkarılması cezasını verecek olan Yüksek Disiplin Kurulu kimlerden oluşur?

a-Büyükşehir Belediyesi hariç diğer Belediyelerde Yüksek Disiplin kurulu;

30 Büyükşehir belediye başkanlığı hariç diğer belediyelerin yüksek disiplin kurulu, İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kuruludur.

İçişleri Bakanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliğine göre²; Yüksek Disiplin Kurulu, Müsteşarın Başkanlığında Teftiş Kurulu Başkanı, 1.Hukuk Müşaviri, Personel Genel Müdürü ve Emniyet Genel Müdüründen teşekkül eder. (m.5)

1 Hamide ZAFER, Savunma Hakkı ve Sınırları, s.510
<http://dosya.marmara.edu.tr/huk/fak%C3%BCtedergisi/nurcentel/hamidezaf.pdf>

2 Resmi Gazete: 29.05.2002- 24769

b-Büyükşehir Belediyelerinde Yüksek Disiplin Kurulu;

Büyükşehir belediye başkanlıklarında Yüksek Disiplin Kurulu büyük şehir belediye encümeninden teşekkül eder.

5216 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinde, büyükşehir belediye encümeninin, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşacağı, belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreterin başkanlık edeceği hükme bağlanmıştır.

Hakkında disiplin soruşturması yürütülen Devlet memurunun üyesi olduğu sendikanın temsilcisi de bu maddede belirtilen disiplin ve yüksek disiplin kurullarında yer alır. Her bir disiplin ve yüksek disiplin kurulunda görevlendirilen temsilci ilgili sendika tarafından önceden bildirilir. Bu şekilde üyesi çift sayıya ulaşan kurullarda oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu tarafın kararına itibar edilir.

Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönetmeliğinin 4 üncü maddesine göre “Yüksek Disiplin Kurulu ve Disiplin Kurulu başkan ya da üyeliği aynı kişide birleşmez.” Bu durumda Genel Sekreter yüksek disiplin kurulu üyesi olduğundan belediye disiplin kurulunun genel sekreter yardımcısının başkanlığında toplanması uygun olacaktır. Ayrıca, encümen üyesi olan kişiler yüksek disiplin kurulu üyesi olduğundan bu kişiler disiplin kurulunda görev alamazlar.

Haklarında aylıktan kesme veya kademe durdurulması cezası uygulanmış olanlar, 657 sayılı Kanununun 133 üncü maddesi hükümlerinden yararlanarak 5-10 yıl şartını sağlayıp disiplin cezalarını sildirmiş olsalar

dahi disiplin ve yüksek disiplin kurullarında görevlendirilemezler.(m.5) Ancak, disiplin cezalarının affına ilişkin Kanun ile disiplin cezaların tüm hukuki sonuçlarıyla ortadan kalktığından af Kanunundan önceki cezalar görevlendirmede dikkate alınmaz.

Devlet Memurları Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre Büyükşehir Belediyesine bağlı bir kuruluş olan Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünde çalışan memur personele, devlet memurluğundan çıkarma cezanın Büyükşehir Belediye Encümeninden teşekkül eden Yüksek Disiplin Kurulunca verilmesi gerekir.³

657 sayılı Kanununun 126 ncı maddesinde; Devlet memurluğundan çıkarma cezası⁴ amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir. Yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.

Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren azami altı ay içinde bu kurulca, karara bağlanır.”

Devlet memurluğundan çıkarma cezasına karşı itiraz yolu öngörülmediğinden, tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içinde doğrudan dava açılması gerektiği, bu ceza-

3 Danıştay 12. D. T. 6.2.2008,E. 2007/1295 K. 2008/647

4 Her biri farklı disiplin cezalarını gerektiren eylemler nedeniyle, ortada yasal bir düzenleme bulunmadan bu cezaların tümü toplanarak Devlet memurluğundan çıkarma cezası uygulanamaz. (Danıştay 10. Dairesi 07.06.1984 gün ve E.1984/1258, K.1984/1238) “Davacının Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren eyleminin uyarma cezası verilmesi işlemine itiraz edilmemesi nedeniyle kesinleşmesinden sonra, verilen cezanın yok hükmünde sayılarak aynı eylem için yeniden soruşturma yapılarak Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmez. (Danıştay 12. Dairesi 26.03.2007 gün ve E.2006/3521, K.2007/1413) “

ya karşı yapılan itirazın dava açma süresini durdurmaz.⁵

Yüksek Disiplin Kurulunda, memura “son savunma hakkı” verilmesi gerekir mi?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 130 uncu maddesinde “Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır” hükmüne yer verilmiştir.

Savunma hakkı memur disiplin hukukunun en önemli teminatlar, arasında yer alır. Bir memura savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilmesi iptal sebebi oluşturur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 129 uncu maddesinde ise, Devlet memurluğundan çıkarma cezasını verme konusunda yetkili kılınan Yüksek Disiplin Kurullarının gerek inceleme yöntemi, gerekse bu kurullar önünde kullanılacak savunma hakkı bakımından diğer cezalara göre daha farklı ve detaylı düzenlemeler öngörülmüştür.

Maddede “Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde, ilgilinin sicil dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan bilgi almaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, mahallen keşif yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir. Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, sicil dosyası hariç, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir” hükmü yer almıştır. 130 uncu maddede diğer cezalar bakımından memura sadece 7 günden az olmamak üzere yazılı veya sözlü bir savunma hakkı

tanınmışken 129 uncu maddeyle memuriyetten çıkarma cezası açısından, soruşturma ile ilgili evrakın incelenmesinden veya vekili vasıtasıyla sözlü savunma yapılmasına kadar, 130 uncu maddeden farklı olarak geniş bir savunma hakkı tanınmış bulunmaktadır. Kanun koyucu disiplin cezası bakımından ilgili açısından en ağır sonuçları doğuran Devlet memurluğundan çıkarma cezasının verilmesinde, bu şekilde bir savunma hakkının tanınmasını memur statüsü açısından önemli bir güvence olarak öngörmüştür.

Bu durumda, Yüksek Disiplin Kurulunca, hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması teklif edilen ilgiliye (konunun kurula intikalinden önce savunması alınmış olsa bile) son savunma hakkı tanınması gereklidir.⁶

“Yüksek Disiplin Kurulunca, hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması teklif edilen ilgiliye (konunun kurula intikalinden önce savunması alınmış olsa bile) son savunma hakkı tanınması gereklidir.”⁷

“Disiplin cezasıyla cezalandırılması için hakkında soruşturma açılan kamu görevlisinin savunması alınırken disiplin suçunu oluşturan eylemi açık bir şekilde belirlenmeli, disiplin suçu oluşturan eyleminin hangi disiplin kurallarını ihlal ettiği ortaya konulmalıdır.” (Danıştay12. Daire 2008/7024 E , 2011/1314 K.)

⁶ Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 2007/1846 E. , 2011/6 K.

⁷ Danıştay 12. D. E: 2008/2174 K: 2009/1703 HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU HUKUKİ MÜZAKERE TOPLANTILARI 14-17 KASIM 2013 / ADANA Devlet Memurluğundan çıkarma cezası verilebilmesi için ilgiliye “son savunma hakkı” tanınmasının zorunlu olduğu, meslekten çıkarma cezası ve diğer cezalar için “son savunma hakkının” söz konusu olmadığı, bir kez savunmasının alınmış olmasının yeterli olduğu, <http://hmt.hsyk.gov.tr/toplantilar/2013/ida-ri-yargi/guz/adana/raporlar/d12.pdf> HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU HUKUKİ MÜZAKERE TOPLANTILARI 30 Mayıs-02 HAZİRAN 2013 – İSTANBUL “Son savunmanın Devlet Memurluğundan çıkarma cezasında zorunlu olan bir prosedür olduğuna değinildi.” <http://hmt.hsyk.gov.tr/konular/ida-ri-yargi/idare/7-Dan12daire/3.pdf>

⁵ Danıştay 12.D. E: 2007/1500 K: 2007/3405

"Davacılar ancak soruşturma raporunda yer verilen maddi olayı, tanık ifadelerini, inceleme yapanın görüş ve kanaatini, işlemin hukuki dayanağını, soruşturmacının önerilerini açık ve etraflı bir biçimde öğrenme suretiyle adil yargılanma hakkını kullanabilecektir. İncelenemeyen bir soruşturma raporuna karşı iddia ve savunmada bulunmak zor, hatta imkansızdır." (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu E:2005/3292 K:2008/1633)

2. SONUÇ

Disiplin yaptırımı olarak devlet memurluğundan çıkarma işlemi, bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memuriyetten çıkarmaktır. Yüksek disiplin kurulunun kararıyla uygulanabilen en ağır disiplin cezasıdır. Meslekî yaşamının tamamını kamu hizmetini görmeye adanmış aylığından başka meslekî düzenli geliri olmayan kişinin kendisini ve varsa bakmakla yükümlü olduğu kişileri malî, sosyal ve hatta manevî yönden sıkıntılı duruma düşürebilecek olmasından dolayı, söz konusu yaptırıma ilişkin soruşturma esnasında savunması alınmış olsa bile Yüksek Disiplin kuruluna memura son savunma hakkı verilmesi mecburiyeti getirilmiştir.

KAYNAKÇA

ARSLAN Zehredin, 657 Sayılı Kanuna Göre Disiplin Suç ve Cezaları, İstanbul 2001, s. 41.

AKYILMAZ Bahtiyar , Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar, GÜHFD, C. 7, S. 1-2, Yıl Haziran-Aralık 2003.

DİLEK Muzaffer,Memur Disiplin Hukukunun Temel Esasları,www.mulkiyeteftis.gov.tr.

GÜRAN Sait, Anayasa Mahkemesi'nin 1982 Anayasası Döneminde Personel Hukukuna Bakışı , Anayasa Yargısı 6, s. 64

KAYA Cemil, "Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmalarına Hakim Olan İlkeler", Amme İdaresi Dergisi, C. 38, S. 2, Haziran 1995 s. 61-87.

KÜÇÜK Ayhan,Memur Disiplin Hukukunda 6111 sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi,legal Hukuk dergisi, Haziran 2011 Yıl:9 S.102 s.2357-2367

SANCAKDAR Oğuz, Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memurluğundan Çıkarma ve Yargısal Denetimi, Yetkin Yay., Ankara 2001.

ZAFER, Hamide,Savunma Hakkı ve Sınırları,s.510

<http://dosya.marmara.edu.tr/huk/fak%-C3%BCItdergisi/nurcentel/hamidezafer.pdf>

ASİLDE ÖNGÖRÜLEN USULLE YAPILMAYAN VEKALETEN ATAMALARDA VEKALET AYLIĞI İLE ZAM VE TAZMİNATLAR ÖDENİR Mİ?

Ahmet ARSLAN

Denetçi, SM Mali Müşavir

1. GİRİŞ

Kamu idarelerinde özellikle yeniden yapılanma veya üst yöneticinin değişmesi dolayısıyla görevden almalar nedeniyle boşalan idari görevlere vekaleten atamaların (görevlendirme) yapıldığı ve vekalet dönemlerinin uzun sürdüğü görülmektedir.

Asilde öngörüldüğü usulde yapılan atamalarda 657 sayılı Kanunun vekalet süresi ve tutarlarına ilişkin sınırlamalarına bağlı olarak ödeme yapılırken asilde öngörülen usulden farklı şekilde yapılan vekaleten görevlendirmelerde durum farklılık arz etmektedir.

Bu yazımızda asilde öngörülen usulde yapılmayan vekaleten atamalarda vekile vekalet aylığı, zam ve tazminatlar ile diğer özlük ödemelerinin yapılıp yapılmayacağı ilgili mevzuat ve yargı kararları doğrultusunda irdelenecektir.

2. İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Vekalet müessesesi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesinde düzenlenmiştir.

Söz konusu Kanun maddesinin birinci fıkrasında, memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde, yerlerine

kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, dördüncü fıkrasında ise, aynı kurumdan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara, vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için vekalet aylığı ödeneceği, altıncı fıkrasında da boş kadroya vekalet durumu düzenlenmiş ve boş kadrolara ait görevlerin lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebileceği belirtildikten sonra anılan Kanunun 174 üncü maddesinde, vekalet aylıklarının ödenebilmesi için görevin fiilen yapılmasının zorunlu olduğu hükmü yer almış, aynı Kanunun 175 inci maddesine 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen ikinci fıkrada, vekalet aylığı ödenebilmesi için vekilin asilde aranan şartları taşımamasının zorunlu olduğu hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Anılan Kanunun, mülga 213 üncü maddesinden sonra gelen ek maddesi, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 152 nci madde olarak “zam ve tazminatlar” başlığıyla Kanunda yer almış olup anılan kanun maddesine istinaden hazırlanan ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve aynı Kanunun ek geçici 9 uncu maddesi kapsamına giren kurumlardan aylık alanlara ne miktarda zam ve tazminat verilmesine ilişkin 19.01.1998 tarih ve 98/10548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının (Yan Ödeme Kararnamesi), karara ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerdeki or-

tak hükümleri düzenleyen 6 ncı maddesinin (H/b) bendinde, kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilenlere, bu kararnamede asli kadroları için öngörülen zam ve tazminatlarının toplamı ile vekalet ettikleri kadro için öngörülen zam ve tazminatların toplamının net tutarları mukayese edilerek fazla olanı;

657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görevin fiilen yapıldığı sürece ödeneceği, ancak bu ödemenin yapılabilmesi için vekalet eden personelin 99 seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde açıklandığı üzere asilde aranan şartları haiz olması gerektiği belirtilmiştir.

17.05.1987 günlü, 19463 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 99 sayılı Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde ise;

“1- Bir görevin vekaleten yürütülmesi halinde görevin gerekleri ve nitelikleri değişmeyeceğinden bu görevi vekaleten yürütecek olanların asil memurda aranan şartlara sahip olmaları gerekmektedir. Bu sebeple;

a) 1-4. dereceli kadrolara vekalet edeceklerin 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olmaları,

b) 5-15. dereceli kadrolara vekalet ettirileceklerin öğrenim durumları itibariyle tesbit olunan yükselinebilecek dereceyi aşmamak kaydıyla vekalet ettirilecekleri kadronun derecesinin, kazanılmış hak aylık derecesinin üç üst derecesinden fazla olmaması gerekmektedir.

2-Asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde, hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcıları yoksa asilde aranan şartlara en yakın personel tarafından tedviren gördürülmesi mümkün görülmektedir.

3-657 sayılı Kanununun vekalet ücreti ödemesine ilişkin 175 inci maddesinde göre, tedvir dolayısıyla herhangi bir ödeme yapılması mümkün bulunmamaktadır.”

denilmektedir.

Söz konusu yasal düzenlemeler ve yargı içtihatlarına göre, asilin atanma usulü de asilde aranan şartlar arasında bulunmadır.

Bu nedenle, asilde öngörülen usulden farklı şekilde atanan kamu görevlisinin asilde aranan şartlardan en azından birini taşımaması sonucu ortaya çıkmaktadır.

99 Seri Nolu Genel Tebliğde asilde aranan şartları taşımayan kamu görevlisine vekalet ettiği göreve ilişkin herhangi bir ödeme yapılması mümkün bulunmadığı için vekalet ettiği görev için ilgili mevzuatında öngörülen aylık, zam ve tazminatlar, idari görev ödeneği, döner sermaye ek ödemesi vb. altında ödeme yapılması yasal olarak mümkün değildir.

Örneğin, 5393 sayılı Belediye Kanununun “Norm kadro ve personel istihdamı” başlıklı 49 uncu maddesine göre; Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Birim müdürlerini vekaleten görevlendirmesinin örneğin, belediye başkan yardımcısı tarafından yapılması ya da belediye başkanı tarafından yapılan böyle bir görevlendirmenin ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaması halinde usule aykırı bir görevlendirme olacağından söz konusu görev uzun süre fiilen yürütüle bile vekile vekalet aylığı ile zam ve tazminatlar ödenmeyecektir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun “Personel istihdamı” başlıklı 22 nci

maddesine göre büyükşehir belediyelerinde genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine İçişleri Bakanı tarafından atanır. Sadece belediye başkanının onayıyla genel sekreterlik görevine vekalet ettirilen kişiye söz konusu göreve ilişkin özlük ödemelerinin yapılması yasal olarak mümkün değildir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 36 ncı maddesine göre, il özel idaresi personeli, vali tarafından atanır ve ilk toplantıda il genel meclisinin bilgisine sunulur. Vekaleten görevlendirmenin örneğin genel sekreter tarafından yapılması ya da vali tarafından yapılan böyle bir görevlendirmenin ilk toplantıda il genel meclisinin bilgisine sunulmaması atanması halinde usule aykırı bir görevlendirme olacağından söz konusu görev uzun süre fiilen yürütüle bile vekile vekalet aylığı ile zam ve tazminatlar ödenmeyecektir.

Aynı şekilde, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre dekanlar rektörün önerceği üniversite içinden veya dışından üç profesör arasından Yükseköğretim Kurulu tarafından atanmaktadır. Dekanın herhangi bir sebeple görevinden ayrılması halinde vekaleten dekan olarak atanan görevlinin vekalet aylığı ile vekalet edilen göreve ilişkin zam, tazminat ve ödeneklerden yararlanabilmesi için söz konusu atamanın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir.

Konuya ilişkin olarak yargı içtihatları ile Maliye Bakanlığının görüşleri bu yönde bulunmaktadır.

3. EMSAL YARGI KARARLARI

Konuya ilişkin istikrar kazanmış yargı kararları asilde öngörülen usulden farklı şekilde atanan kamu görevlisine vekalet ettiği göreve ilişkin herhangi bir ödeme yapılamayacağı yönünde bulunmaktadır.

Danıştay 11. Dairesinin 12.11.2013 tarih ve 2010/5479 E., 2013/9841 K. nolu kararı;

“...

Dosyanın incelenmesinden, sağlık memuru olan davacının 29.5.2008 tarihli Valilik oluru ile Nevşehir Sağlık Müdürlüğü Aile ve Toplum Sağlığı (Sağlık Ocakları) Şube Müdürü olarak vekâleten görevlendirildiği, davacı tarafından Valilik oluru ile görevlendirildiği yerde çalışmaya başladığı 2.6.2008 tarihinden itibaren döner sermaye ek ödemesinden vekâlet ettiği görevin kadro unvan katsayısı esas alınarak yararlandırılması istemiyle 2.6.2009 tarihinde yapılan başvurunun reddi üzerine bakılan davanın açıldığı, anılan döneme ilişkin görevlendirmenin yukarıda adı geçen Yönetmelik'in 5. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendinde yer verilen şartlara uygun olarak yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, vekâleten görevlendirmesi Yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak Bakan onayı ile yapılmayan ve 657 sayılı Kanun'un 86. maddesi uyarınca asilde aranan şartları taşımayan ve Yönetmeliğin Geçici 4. maddesinde belirtilen istisna hükmü kapsamında da bulunmayan davacının, döner sermaye ek ödemelerinin vekâlet ettiği görevin kadro unvan katsayısı üzerinden ödenmemesi yolunda tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.”

Danıştay 2. Dairesinin 20.12.2010 tarih ve 2008/1382 E., 2010/4958 K.nolu kararı;

“...

Danıştay'ın istikrar kazanmış bulunan kararlarına göre, personel rejiminde tedviren görevlendirmenin hukuki bir dayanağı bulunmamakta olup, bir görevin o kadroya atama veya asilde aranan şartlara sahip vekil marifetiyle gördürülmesi ve söz konusu vekalet görevinin de atamaya yetkili amir tarafından verilmiş olması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden, Yüksekökl mezunu olan davacının Maliye Bakanlığı'nın 20.6.2001 günlü ve 29.11.2001 günlü Olurları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86. ve 175. maddelerine istinaden...

...Atatürk Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Döner Sermaye Saymanlığı görevini yürütmek üzere vekaleten atandığı, Maliye Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün 22.9.2003 günlü, 44142 sayılı işleminde, kadrosu Bakanlıklarına ait olmayan, ancak, ataması Bakanlıklarınca yapılan döner sermaye saymanlığı kadrolarına vekalet eden personelin, hangi şartlar altında ek ödemeden yararlanabileceğinin 2003/2 sayılı Genelgenin 2 nci maddesi ile belirlendiği, fakat, 10.6.2003 tarihli Makam Oluru ile Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esasların yeniden tespit edildiği, buna göre kadrosu Bakanlıklarına ait olmayan, ancak atama, izin, sicil, disiplin ve terfi işlemlerinin tümü Bakanlıklarınca gerçekleştirilen döner sermaye saymanlarına ek ödemede bulunulabileceği, bu nedenle bahsi geçen kadrolara vekaleten atanan başka kurum personelinin atama, izin, sicil ve disiplin gibi özlük işlemleri hariç, diğer özlük işlemlerinin (terfi gibi) Bakanlıklarınca yerine getirilmesi mümkün olmadığından, söz konusu personele ek ödemede bulunulmasının anılan Olur gereğince mümkün bulunmadığının belirtilmesi nedeniyle davacının söz konusu ek ödemeden yararlandırılmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan hükümler uyarınca, bir görevi yürüten kimseye vekaletle ilişkin parasal hakların verilebilmesi için, vekaleten görevlendirmenin, atamaya yetkili amirce yapılması ve vekilin asilde aranan şartları taşıması gerekmektedir.

4. EMSAL SAYIŞTAY KARARLARI

Konuyla ilgili olarak Sayıştay 5. Dairesinin 19.01.2017 tarih ve 228 Kararı, 117 İlam Nolu Kararında;

“Belediyede Zabıta Müdürlüğü kadrosuna vekalet eden personele, söz konusu kadro için mevzuatın gerektiği şartları taşımadığı halde vekalet ücreti ödenmesi neticesindeTL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak,

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun “Vekalet Görevi ve Aylık Verilmesinin Şartları” başlıklı 86. maddesinde “Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır...”

denilmiş ve aynı Kanunun “Vekalet, İkinci Görev Aylık ve Ücretleri ile Diğer Ödemeler” başlıklı 175 inci maddesinde “Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise (Köy ve kasaba imamlığı kadrolarına atananlara 146 ncı maddede yazılı asgari ücret aylık tutarından aşağı olmamak üzere) üçte ikisi verilir. Buldukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanununun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.

Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur...” hükümlerine yer verilmiştir.

02.11.2011 tarih ve 28103 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 666 Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen 30.06.1989 tarih ve 20211 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu

maddesinin (5) inci fıkrasında; *“Birinci fıkra kapsamına giren personelden; kurumlarınca bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekalet ettirilene, vekaletin 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine istinaden yapılmış ve bu hususun onayda belirtilmiş olması, vekalet görevinin Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadrolar için ilgili bakan, diğer kadrolar için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi, vekalet eden personelin asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşınması kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde, aradaki fark, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödenir. Ancak, mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere bu şekilde ödeme yapılmaz”* hükümleri yer almaktadır. Bu hükümler uyarınca, Belediye Şube Müdürlüklerinde müdürlük kadrolarına vekalet eden personele, vekalet ettikleri kadrolara ilişkin öngörülen özel hizmet tazminatı ve ek ödeme tutarları ile kendilerine fiilen ödenen özel hizmet tazminatı ve ek ödeme tutarları arasındaki farkın ödenebilmesi için, bu kadrolara asaleten atanacaklar için aranan tüm şartları taşımaları gerekmektedir.

...

Sorumlulardan Harcama Yetkilisi’nın savunmasında sözünü ettiği Anayasa Mahkemesinintarih ve esas sayılı kararında, iptal edilen hüküm, Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan *“Aynı kurumdan birinci fıkra da sayılan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekâlet*

görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, ... vekâlet aylığı ödenir.” hükmündeki *“Birinci Fıkra da Sayılan”* ifadesidir. Söz konusu ifadenin işaret ettiği *“birinci fıkra da sayılan”* hususlar, mezkur maddenin (1) inci fıkrasındaki *“Kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma”* nedenleridir. Burada üzerinde durulan husus da dolu kadroya vekaleten atamalarıdır. **Sonuç olarak, emeklilik, istifa, ölüm veya naklen atama gibi nedenlerle boşalan kadrolara vekaleten atanarlara vekalet aylığı ödenmesi ile ilgili şartlarda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.** Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin mezkur kararında boş müdürlük kadrolarına vekalet edenlere vekalet aylığı ödenmesine ilişkin mevzuatın öngördüğü şartlar ile ilgili bir husus yer almamaktadır.

Bu itibarla, Belediyede Zabıta Müdürlüğü kadrosuna vekalet eden personele, söz konusu kadro için mevzuatın gerektiği şartları taşımadığı halde vekalet ücreti ödenmesi neticesinde oluşan.....TL kamu zararının;

..... TLsinin Harcama Yetkilisive Gerçekleştirme Görevlisi’a,

..... TLsinin Harcama Yetkilisive Gerçekleştirme Görevlisi’e,

Müştereken ve müteselsilen,

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereği işleyecek faizleri ile ödettirilmesine,

İş bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren aynı Kanunun 55 inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu ve 56 ncı maddesi gereğince beş yıl içinde Sayıştay Daireleri nezdinde yargılamanın iadesi yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.”

Yukarıda örnek olarak belirtilen emsal Sayıştay dairesi kararı gibi Sayıştay dairele-

rinin aynı yönde verilmiş bir çok kararı bulunmaktadır.

5. MALİYE BAKANLIĞININ GÖRÜŞLERİ

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 23.03.2009 tarih ve B.07.0.BMK.0.15.115825-3 sayılı görüş yazısı;

“...

Görüldüğü üzere, Anayasanın 130 uncu maddesi uyarınca öğretim elemanlarının atamalarının Kanunla düzenlenmesi gerekmekte ve bu hüküm uyarınca da 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda gerekli düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır.

2547 sayılı Kanunun;

- 16 ncı maddesi ile dekanın; rektörün önerceği üniversite içinden veya dışından üç profesör arasından Yükseköğretim Kurulunca üç yıl süreyle seçilip normal usulle atanacağı, dekanın görevi başında olmadığı zaman yardımcılarından birinin vekalet edeceği, göreve vekaletin altı aydan fazla sürmesi halinde yeni bir dekanın atanacağı öngörülmüş; aynı maddede, dekanın; kendisine çalışmalarında yardımcı olmak üzere fakültenin aylıklı öğretim üyeleri arasından en çok iki dekan yardımcısı seçeceği ve bu kişilerin üç yıl için atanacağı,

- 19 uncu maddesinde enstitü müdürünün; ilgili fakülte dekanının önerisi üzerine rektör tarafından, enstitü müdür yardımcısının ise; enstitüde görevli aylıklı öğretim elemanları arasından üç yıl için atanacağı, enstitü müdürüne vekalet etme veya müdürlüğün boşalması hallerinde dekanlarda olduğu gibi işlem yapılacağı,

- 20 nci maddesi ile yüksekokul müdürünün, üç yıl için ilgili fakülte dekanının önerisi üzerine rektör tarafından atanacağı, müdürün okulda görevli aylıklı öğretim elemanları arasından üç yıl için atayacağı en çok iki yar-

dımcısının bulunacağı, müdüre vekalet etme hallerinde yapılacak işlemin dekanlarda olduğu gibi yapılacağı,

- 21 inci maddesinde; bölüm başkanlarının bölümün aylıklı profesörleri, bulunmadığı taktirde doçentleri, doçent de bulunmadığı taktirde yardımcı doçentleri arasından fakültelerde dekanca, fakülteye bağlı yüksekokullarda müdürün önerisi üzerine dekanca, rektörlüğe bağlı yüksekokullarda müdürün önerisi üzerine rektörce üç yıl için atanacağı, bölüm başkanının görevi başında bulunmadığı süreler için öğretim üyelerinden birini yerine vekil bırakacağı ve herhangi bir nedenle altı aydan fazla ayrılmalarda, kalan süreyi tamamlamak üzere aynı yöntemle yeni bölüm başkanı atanacağı, hükümlerine yer verilmiştir.

Görülebileceği üzere, 2547 sayılı Kanunla idari görevlere kimlerin, hangi usulle ve hangi makam tarafından atanacağı açıkça belirtilmiş, söz konusu idari görevlerde bulunanların görevleri başında bulunmadıkları taktirde bu görevlerin kimler tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir. Yapılan bu düzenlemelerde vekalet usulü benimsenirken, tedvir müessesesine ise yer verilmemiştir.

...

Buna göre; idari görevlere atanabilecek olanlar ve atanma usulleri ile bu görevlere vekalet edebilecek olanların 2547 sayılı Kanunla belirlenmiş olması nedeniyle söz konusu idari görevleri anılan kanunda belirtilen usul dışında vekaleten yürüten öğretim elemanlarına yürüttükleri görevlerinden dolayı herhangi bir ödeme yapılması söz konusu olmadığı gibi, 2914 sayılı Kanunla öngörülen ders yükü muafiyeti ve indirimlerinden yararlanmalarına da imkan bulunmamaktadır.”

Aynı yöndeki görüş Bakanlığın 13.09.2007 tarih ve B.07.0.BMK.0.15.115807-17 sayılı görüş yazısında da yer almaktadır.

Üniversiteler için verilmiş olan söz konusu görüşlerin, belediyeler, il özel idareleri, bakanlıklar ile 657 sayılı Kanun kapsamındaki tüm idareler tarafından uygulanması gerekmektedir.

6. SONUÇ

Asli kadrolara yapılacak atama usul ve esasları her bir kamu idaresine özgü ilgili mevzuatında düzenlenmiştir. 657 sayılı Kanun, Yan Ödeme Kararnamesi, 99 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği hükümleri ile yargısal içtihatlar ve Maliye Bakanlığının görüşleri idari makamda bulunan asilin herhangi bir nedenle görevinden ayrılması halinde yerine görevlendirilen vekilin vekalet aylığı, zam ve tazminatlar, ek ödeme, ödenek vb. altında yapılan ödemelerden yararlanabilmesi için **söz konusu vekilin asilin öngörüldüğü usulle atanmış olması gerektiği yönündedir.**

Bu nedenle, vekalet ettiği makama atanmak için asilde öngörülen şartları taşısa

bile usulüne aykırı şekilde yapılan atanan vekile asil için ilgili mevzuatında öngörülen herhangi bir ödemenin yapılması yasal olarak mümkün değildir.

KAYNAKÇA

Ahmet ARSLAN; Kamu Harcama Kılavuzu, 4. Baskı, Haziran 2016, Ankara.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

99 sayılı Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği

19.01.1998 tarih ve 98/10548 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

Danıştay Başkanlığının resmi web sayfası (www.danistay.gov.tr)

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün resmi web sayfası (www.bumko.gov.tr)

TOPLUM YARARINA PROGRAMLARDA ÇALIŞANLARIN TAZMİNAT HAKKI

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Başmüfettişi

1. GİRİŞ

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen aktif işgücü hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin uygulamalardan birisi de toplum yararına programlardır. Toplum yararına programların hedefi; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek, işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamaktır.

2. TOPLUM YARARINA PROGRAM

12.03.2016 tarih ve 28585 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 62 nci maddesine göre toplum yararına programların hedefi; *işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara*

geçici gelir desteği sağlamaktır. Hizmet alılabilecek ya da işbirliği yapabilecek kurum ve kuruluşlar Yönetmeliğin 63 üncü maddesinde; *kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör işyerleri olarak sayılmıştır.* Kamu kurum ve kuruluşları, örneğin **belediyeler ile düzenlenecek toplum yararına programlarda, ilgili çalışma ve iş kurumu il müdürlüğü ile işbirliği yapılması esastır.** Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör işyerleri ile hizmet alım yoluyla toplum yararına program düzenlenebilecektir. Yönetmeliğin 63 üncü maddesinde de belirtildiği üzere kamu kurumlarıyla yapılan işbirliğinde sadece katılımcılara ödenmesi gereken zorunlu giderler karşılanacak ve ilana çıkılmaksızın toplum yararına programlar düzenlenecektir. **Sivil toplum kuruluşları ve özel sektör işyerlerinden hizmet alımı yoluna gidilmesi halinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun, 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi hükmü uyarınca doğrudan temin yöntemi kullanılacaktır.** Bu nitelikteki hizmet alımlarında, komisyon kurma zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından ilana çıkmak suretiyle hizmet satın alınır. İl müdürlükleri gerektiğinde 4734 sayılı Kanunun ilgili diğer hükümlerini uygulama yetkisine sahiptir. İlgili çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince uygun bulunması halinde aynı hizmet sağlayıcılar ile cari

yıl için aynı alanda birden fazla toplum yararına programlar düzenlenebilir.

2.1. Toplum Yararına Program Uygulanabilecek Alanlar

Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin, 65 inci maddesine göre toplum yararına programlar aşağıdaki olanlarda uygulanabilir.

- Çevre temizliği.
- Kamusal altyapının yenilenmesi.
- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda çevre düzenlemesi.
- Bakım onarım ve temizlik işleri yapılması.
- Restorasyon, tarihi ve kültürel mirasın korunması.
- Ağaçlandırma.
- Park düzenlemeleri.
- Vadi ve dere ıslahı.
- Erozyon engelleme çalışmaları.

Bu sınırlar çerçevesinde toplum yararına programlar uygulanacak alanların belirlenmesinde ilgili çalışma ve iş kurumu il müdürlüğüne kamu yararı gözetilir. Düzenlenecek toplum yararına programlar konusu, hiçbir şekilde kamunun ortak kullanım alanları dışında özel mülkiyet ya da özel kullanıma tahsis edilmiş alanlar olamaz. Toplum yararına programlar düzenlenecek alanlar belirlenirken, il geneli ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmak şartıyla, öncelik kamunun ortak kullandığı alanlar olmak üzere, kamu yararının daha yüksek olduğu programlara verilir. Bu çerçevede düzenlenecek toplum yararına programlar, proje bazlı olarak hazırlanacak teklifler üzerinden değerlendirilecek olup belirli bir mesleğe yönelik toplum yararına programlar değerlendirilmeye alınmayacaktır.

2.2. Toplum Yararına Programların Süresi Ve Tekrar Yararlanma

Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 66 ncı maddesine göre toplum yararına programlarda haftalık süre kırk beş saattir. Uygulama süresi, her bir program için dokuz aydan fazla olamaz. İlgili çalışma ve iş kurumu il müdürlüğü toplum yararına programların niteliğine göre, toplam süreyi aşmamak şartı ile süreyi belirleme yetkisine sahiptir. Katılımcılar için yararlanma süresi, on iki ay içerisinde ayrı ayrı olarak veya bir defada en fazla dokuz aydır. Dokuz aylık süre, kişinin toplum yararına programlar kapsamındaki bir programdan yararlanmaya başlama tarihi üzerinden değerlendirilir. Katılımcıların programa başladığı tarihten on iki ay sonra yeniden yararlanma hakkı doğar. Bir katılımcı aynı kurum veya kuruluşla düzenlenen toplum yararına programlardan en fazla on sekiz ay yararlanabilir. Mazeretsiz olarak toplum yararına programlardan ayrılanlar veya kendi kusuru nedeniyle ilişkisi kesilenler ile yararlandığı toplum yararına program bittikten sonra İş Kurumu tarafından teklif edilen niteliklerine uygun en az üç iş teklifini mazeretsiz olarak kabul etmeyenler, son yararlanma tarihi üzerinden yirmi dört ay geçmedikçe yeni bir toplum yararına programa başvuramazlar.

2.3 Toplum Yararına Programlara Katılım Şartları

Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 67 nci maddesine göre toplum yararına programlara katılmak için aşağıdaki şartlar aranır.

- Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsiz olmak,
- 18 yaşını tamamlamış olmak,
- Emekli ve malul aylığı almamak,
- Öğrenci olmamak (açık öğretim öğrencileri hariç),

2.4. Toplum Yararına Programlara Katılımcı Şartları ve Seçimi

Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 68 inci maddesine göre toplum yararına programlara katılımcı sayısı, uygulanacak programın niteliğine, uygulanacak alanın genişliğine ve/veya toplum yararına programlara ayrılan kaynağın miktarına göre beş kişiden az olmamak üzere belirlenir. Katılımcıların toplum yararına programlar konusuna uygun eğitim, yaş, cinsiyet ve diğer nitelikleri bulunanlar arasından toplum yararına programların uygulandığı yere en yakın bölgeden seçilmesi esastır. Toplum yararına program katılımcıları öncelikle istihdamında güçlük çekilen işsizler arasından seçilir. İlgili çalışma ve iş kurumu il müdürlüğü sözleşme konusu işin niteliğine ve özelliğine uygun katılımcıları belirleyebilmek, özellikle istihdamında güçlük çekilen işsizlerin istihdam edilebilirliklerini artırmak ve desteklemek; ilin sosyo-ekonomik farklılıklarını gözeten uygulamaları gerçekleştirebilmek ile toplum yararına programların aksamasına ve başarısız olmasına sebep olabilecek kişileri engelleyebilmek amacıyla katılımcı seçiminde noter kurası yöntemi veya liste yöntemi kullanılabilir ya da katılımcıların yüzde seksenini noter kurası yöntemi, yüzde yirmisini ise liste yöntemi ile belirleyebilir. İl müdürlüğünün hangi yöntemi kullanacağını katılımcı seçimine ilişkin ilanda belirtmesi gerekir. Toplum yararına programların başlatılması aşamasında belirlenen sayıda katılımcı bulunamaması halinde ya da toplum yararına programların yürütülmesi sırasında hizmet sağlayıcının kusuru dışında katılımcı sayısında azalma olması halinde hizmetin gereği şekilde ifasına engel olmamak kaydıyla toplum yararına programlara devam edilebilir. Toplum yararına programlardan ayrılan ya da ilişkisi kesilen katılımcının yerine yedeklerden, bunun da mümkün olmaması halinde yeni katılımcı belirlenmesi yoluyla

şartları uyan yeni katılımcılar alınabilir. Niteliklerinin uygun olmaması nedeniyle bir toplum yararına program ile ilişkisi kesilenler, niteliklerine uygun diğer toplum yararına programlarına başvuru hakkına sahiptirler.

2. TOPLUM YARARINA PROGRAMLARDA ÇALIŞANLARIN TAZMİNAT HAKKI

4857 sayılı İş Kanununun 8 inci maddesine göre; iş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmesi, Kanunda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekilde tâbi değildir. Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur. Yazılı sözleşme yapılmayan hallerde işveren işçiye en geç iki ay içinde genel ve özel çalışma koşullarını, günlük ya da haftalık çalışma süresini, temel ücreti ve varsa ücret eklerini, ücret ödeme dönemini, süresi belirli ise sözleşmenin süresini, fesih halinde tarafların uymak zorunda oldukları hükümleri gösteren yazılı bir belge vermekle yükümlüdür. Kanun hükmü gereği, ücret, iş görme (emek) ve bağımlılık iş sözleşmesinin belirleyici unsurlarıdır. İş sözleşmesini diğer iş görme sözleşmeleri olan eser ve vekalet sözleşmelerinden ayırt edici en önemli kıstas bağımlılık ilişkisidir. Her üç sözleşmede iş görme edimini yerine getiren iş görülen kişiye (işveren-eser sahibi veya temsil edilen) karşı ekonomik bağımlılığı vardır. Yargıtay¹ kararında da belirtildiği üzere iş sözleşmesini belirleyen kriter hukuki-kişisel bağımlılıktır. Gerçek anlamda hukuki bağımlılık, işçinin işin yürütümüne ve işyerindeki davranışlarına ilişkin talimatlara uyma yükümlülüğünü üstlenmesi ile doğar. İşçi edimini işverenin karar ve talimatları çerçevesinde yerine getirmektedir. İşçinin bu anlamda işverene karşı kişisel bağımlılığı ön plana çıkmaktadır. Bu

1 Yargıtay 9.HD-E:2009/10827-K:2011/12158-T:21.04.2011

anlamda işveren ile işçi arasında hiyerarşik bir bağ vardır. İş sözleşmesine dayandığı için hukuki, işçiyi kişisel olarak işveren bağladığı için kişisel bağımlılık söz konusudur. İş sözleşmesinde bağımlılık unsurunun içeriğini; işverenin talimatlarına göre hareket etmek ve iş sürecinin ve sonuçlarının işveren tarafından denetlenmesi oluşturmaktadır. İşin işverene ait işyerinde görülmesi, malzemenin işveren tarafından sağlanması, iş görenin işin görülme tarzı bakımından iş sahibinden talimat alması, işin iş sahibi veya bir yardımcısı tarafından kontrol edilmesi, bir sermaye koymadan ve kendine ait bir organizasyonu olmadan faaliyet göstermesi, ücretin ödeme şekli kişisel bağımlılığın tespitinde dikkate alınacak yardımcı olgulardır. Toplum yararına programa katılan katılımcılarla ile yükleniciler arasında düzenlenen herhangi bir iş sözleşmesi bulunmadığı gibi, katılımcıların, iş sözleşmesinin esaslı unsurlarından biri olan bağımlı çalışma olgusu da toplum yararına programlarda bulunmamaktadır.

Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 73 üncü maddesi gereği toplum yararına programlar katılımcılarına çalışmaları karşılığında günlük olarak 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri çerçevesinde asgari ücret tespit komisyonu tarafından on altı yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen günlük asgari ücret miktarınca ödeme yapılmaktadır. Yapılan ödeme yüklenici tarafından düzenlenen bordrolara istinaden Türkiye İş Kurumunca yükleniciye ödenmekte, yüklenici tarafından da katılımcılara ödenmektedir. Katılımcıların programda buldukları süre için Sosyal Güvenlik Kurumuna kısa (iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası) ve uzun vadeli (malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası) sigortalı kolları için sigorta primleri yüklenici tarafından yatırılmaktadır.

4857 sayılı İş Kanununun 32 nci maddesine göre ücret, bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından

sağlanan ve para ile ödenen tutar olarak tanımlanmıştır. Toplum yararına programların düzenlenmesindeki asıl amaç işsizlerin çalışma yaşamına uyumlarını sağlamak ve kendilerine geçici bir gelir desteği sunmaktır. Bu gerekçe ile toplum yararına programlara katılanlara çalıştıkları her gün için günlük asgari ücret miktarında yapılan ödemenin İş Kanunu anlamında ücret olarak yorumlanması kanaatimce mümkün değildir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesi sigortalıyı “kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi” olarak tanımlamıştır. **Toplum yararına programların düzenlenmesindeki asıl amaç işsizlerin çalışma yaşamına uyumlarını sağlamak ve kendilerine geçici bir gelir desteği sunmaktır. Bu gerekçe ile çalışılan günler için kişilerin sosyal güvenlik primlerinin ödenmesi de bu kişilerin işçi olarak nitelendirilmesi için kanaatimce yeterli değildir.**

Toplum yararına programların özelliği gereği 4857 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinde yer alan belirsiz süreli sözleşmelere ilişkin olarak belirlenmiş olan bildirim sürelerinin uygulanmayacağı Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 72 nci maddesinde belirtilmiştir. Toplum yararına program katılımcılarının çalışmaları kanaatimce 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında değildir. **Bu gerekçe ile katılımcıların ihbar ve kıdem tazminatı hakkı yoktur.**

3. SONUÇ

İstihdamın korunmasına ve artırılması, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, **işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere yapılan faaliyetler aktif işgücü hizmetleri** olarak tanımlanır. İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde doğrudan

veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını amaçlayan ve bunlara geçici gelir desteği sağlayan programlar ise **toplum yararına program olarak tanımlanır.**

4857 sayılı İş Kanununun 32 nci maddesine göre ücret, bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutar olarak tanımlanmıştır. Toplum yararına programların düzenlenmesindeki asıl amaç işsizlerin çalışma yaşamına uyumlarını sağlamak ve kendilerine geçici bir gelir desteği sunmaktır. **Bu gerekçe ile toplum yararına programlara katılanlara çalıştıkları her gün için günlük asgari ücret miktarında yapılan ödemenin İş Kanunu anlamında ücret olarak yorumlanması kanaatimce mümkün değildir.**

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesi

sigortalıyı “*kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişi*” olarak tanımlamıştır. Toplum yararına programların düzenlenmesindeki asıl amaç işsizlerin çalışma yaşamına uyumlarını sağlamak ve kendilerine geçici bir gelir desteği sunmaktır. **Bu gerekçe ile çalışılan günler için kişilerin sosyal güvenlik primlerinin ödenmesi de bu kişilerin işçi olarak nitelendirilmesi için kanaatimce yeterli değildir.**

Toplum yararına programların özelliği gereği 4857 sayılı İş Kanununun 17 nci maddesinde yer alan belirsiz süreli sözleşmelere ilişkin olarak belirlenmiş olan bildirim sürelerinin uygulanmayacağı Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinin 72 nci maddesinde belirtilmiştir. Toplum yararına program katılımcılarının çalışmaları kanaatimce 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında değildir. Bu gerekçe ile **katılımcıların ihbar ve kıdem tazminatı hakkı yoktur.**

KENT KONSEYİ HAKKINDA BİLMEK İSTEDİKLERİNİZ

Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı
Mahalli İd. Gn. Md. Şube Md.

1. GENEL OLARAK

Kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi, kent hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmek üzere kent konseyleri oluşturulmuştur.

Belediyelerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesinde, kamu kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğinin desteklenmesi çok önemlidir. Bu bağlamda katılımcılığın geliştirilmesi, yerel kalkınmaya ilişkin paydaşlar arasında ortaklık kültürünün oluşturularak bir sinerji yaratılması büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda sinerji yaratacağı düşünülen oluşumlardan biri de, kent konseyleridir.

Kent konseylerine ilişkin yasal düzenlemeler, 5393 sayılı Belediye Kanununda, ayrıca bu Kanuna dayanarak çıkarılan “**Kent Konseyi Yönetmeliği**”nde ayrıntılı olarak yer almıştır.

Bu yazımızda, kent konseylerinin oluşumundan, görev ve yetkilerine; organlarından bu organların üyelerinin seçimine kadar çeşitli konular ele alınıp değerlendirilecektir.

2. KENT KONSEYİ

2.1. Kent Konseyinin Oluşumu

Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde oluşturulur.

Kent konseylerinin oluşumu ile ilgili olarak, **5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesinin** ikinci fıkrasında; belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, varsa üniversiteler, ilgili sivil toplum örgütleri, siyasi partiler, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşacağı belirtilmiş, **Kent Konseyi Yönetmeliğinin 8 inci maddesinde** ise kent konseylerinin;

- Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,
- Belediye başkanı veya temsilcisi,
- Sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,
- Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam

muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,

- Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,
- Üniversitelerden ikiden fazla olmak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,
- Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden,
- Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden¹,

oluşacağı belirtilerek, kent konseyinin oluşumuna açıklık getirilmiştir.

Bu üyelerin aynı zamanda belediye meclis üyesi olması da mümkündür. Üyeler belirli görev ve sıfatlarla kent konseyi genel kurul üyesi olurlar. Bu sıfat ve görevlerini kaybeden üyelerin kent konseyi üyelikleri de kendiliğinden sona erer.²

Kent konseylerinin tüzel kişiliği yoktur. Bu nedenle, resmi yazışmalarda veya isim tabelalarında T.C. kısaltması kullanmaları, bu

1 "Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi" ibaresiyle doğal üyeler kastedilmektedir. **Kent Konseyinin doğal üyeleri**, usulüne göre seçimleri yapılan ve oluşturulan kent konseyi meclis başkanları, kent konseyi çalışma grubu temsilcileri ve kent konseyi yürütme kurulu üyeleri genel kurulun doğal üyeleri olup, seçme ve seçilme haklarına sahiptirler.

2 Erkan Kara, "Kent Konseylerinin Çalışma Usul ve Esasları" İdari ve Mali Mevzuat, Vizyon Yayınları, Mayıs 2014, Sayı 164, s.5

kapsamda ilişkilerini ve taleplerini belediye kanalıyla yapmaları gerektiğini söyleyebiliriz.

2.2. Kent Konseyinin İlk Toplantısı

Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde oluşturulur. Bu oluşumu müteakip, kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır.

Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından **en az üç kişiden oluşan divan kurulunu** seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi başkanı ve kent konseyi yürütme kurulu seçilir.

Bu çerçevede, en son mahalli idareler genel seçimi 30 Mart 2014 tarihinde yapıldığına göre, kent konseyi **genel kurulu ilk toplantısını** 30 Haziran 2014 tarihine kadar yapmış olması gerekir. Kent konseyinin hangi gün, hangi saat ve nerede toplanacağını belediye başkanınca belirlenmesi ve kent konseyi üyelerine yazı olarak duyurulması gerekir.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilecektir.

☐ **Kent konseyi oluşumlarının mahalli idareler seçimleri ile başlayıp sona ereceği, her mahalli idareler seçimi sonunda kent konseyi genel kurulu toplantısının mevcut belediye başkanının çağrısı ile mi yapılacağı, kent konseylerinin ilk oluşumundan sonra belediyeden bağımsız olarak kendi kongresi ile diğer iş ve işlemlerini yapıp yapamayacağı?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 26.06.2014 tarihli ve B.05.0.HUK.0.02.00.00-045-02.01/7731 sayılı mütalaasında,

“....

GÖRÜŞ İSTENİLEN KONU : Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün ilgi yazısıyla, kent konseyi oluşumlarının mahalli idareler seçimleri ile başlayıp, sona mı ereceği, her mahalli idareler seçimi sonunda kent konseyi genel kurulu toplantısının mevcut belediye başkanının çağırısı ile mi yapılacağı, kent konseylerinin ilk oluşumundan sonra belediyeden bağımsız olarak mı çalışacağı hususunda Hukuk Müşavirliğinin görüşü sorulmaktadır.

İLGİLİ BİRİMİN GÖRÜŞÜ : Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü konu ile ilgili olarak özetle:

“... Kent konseyi başkanı ve yürütme kurulunun görev süresinin de belediye başkanlık divanında olduğu gibi ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıl olduğu göz önüne alındığında, kent konseylerinin her mahalli idareler genel seçimleri sonucunda, yeni seçilen belediye başkanının çağırısı ile ilk genel kurul toplantısını yaparak organlarını teşekkül ettireceği, bunun her seçim döneminde tekrarlanacağı değerlendirilmektedir...”

şeklinde görüş bildirmiştir.

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNİN GÖRÜŞÜ:Konu ilgili olarak mevzuatta,

5393 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu maddesinde; “Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. İlk iki yıldan sonra seçilecek başkanlık divanı yapılacak ilk mahallî idareler seçimlerine kadar görev yapar...”;

76 ncı maddesinde;“Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

8.10.2006 tarihli ve 26313 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği’nin “Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri” başlıklı 5 inci maddesinde;

“(1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur.

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağırısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.”;

“Yürütme kurulu” başlıklı 11 inci maddesinde; “(1) Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

...”

11/A maddesinde;“(1) Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

...”

Hükümleri yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden;

Kent konseylerinin, her mahalli idare seçimi ile başlayıp, sona mı ereceği ve her mahalli idareler seçimi neticesinde, kent konseyi genel kurulu toplantısının mevcut belediye başkanının çağırısı ile mi yapılacağı, hususunda Hukuk Müşavirliğinden Bakanlık görüşü oluşturulmasının istendiği anlaşılmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri ve ilgili birim görüşü çerçevesinde konu değerlendirildiğinde:

Kent Konseyi Yönetmeliğindeki düzenlemeye göre, kent konseylerinin her mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde oluşturulması gerektiği, bu konseylerin görev sürelerinin bir sonraki mahalli idare seçimlerinden sonra yeni kent konseyinin oluşturulmasıyla sona ereceği, söz konusu Yönetmelik uyarınca, kent konseyi genel kurulunun ilk toplantısını, belediye başkanının çağırısı üzerine yapacağı ve oluşturulan kent

konseylerinin belediyelerden bağımsız olarak kendi organlarının kararları doğrultusunda çalışıp iş ve işlemlerini yürüteceği,

Değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

2.3.Kent Konseyinin Görevleri

Kent konseylerinin görevleri (KKY, md.6);

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımçılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,

- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

2.4. Çalışma İlkeleri

Kent konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür (KKY, md.7).

- YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslar arası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterik, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,

- Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

3. ORGANLARI

Kent konseyleri, aşağıdaki organlardan oluşur (KKY, md.9):

- Genel Kurul
- Yürütme Kurulu
- Meclisler ve çalışma grupları
- Kent konseyi başkanı

3.1. Genel Kurul

Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyeler ile kent konseyi doğal üyelerinden oluşur (md.10). **Kent konseyinin doğal üyeleri**, usulüne göre seçimleri yapılan ve oluşturulan Kent Konseyi Meclis Başkanları, Kent Konseyi Çalışma Grubu Temsilcileri ve Kent Konseyi Yürütme Kurulu Üyeleri genel kurulun doğal üyeleri olup, seçme ve seçilme haklarına sahiptirler.

Kent konseyi genel kurulu, daha önce belirttiğimiz üzere, **ilk toplantısını** yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan dıvan kurulunu seçer.

Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi **yürütme kurulu** ve kent konseyi **başkanı** seçilir.

Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, Kent Konseyi Yönetmeliği hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.

Kent konseyleri genel kurulunun ilk toplantısından sonraki toplantıları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda yapılır. Genel kurul, her yıl **ocak** ve **eylül** aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır.

Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder.

Genel kurul, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamada eşitlik çıkması durumunda, başkanının bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

3.2. Yürütme Kurulu

Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur (KKY, md.11). Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder.

Yürütme kurulunun görev süreleri, ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

Yürütme kurulu, genel kurulun gündemini tespit eder ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunar ve uygulamayı izler.

☐ **Kent konseyi yönergeseine eski belediye başkanı gibi yeni üye ekleme imkanı var mıdır? Kent konseyi üyesi olarak 3 yıllığına yürütme kurulu üyesi seçilen, ancak başkanlık ettiği dernekteki başkanlık görevi sona eren ya da derneği kapanan yürütme kurulu üyesi görevine devam edebilir mi?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünce

Zonguldak Kent Konseyi Belediye Başkanlığına verilen 21.02.2012 tarihli ve B.05.0. MAH.0.01.01.00/5042 sayılı mütalaada; “Kent konseylerince kendi yönergelerinin hazırlanması sırasında, bu yönergelere eski belediye başkanı gibi yeni üye ekleme imkanı olup olmadığı, ayrıca kent konseyi üyesi olarak 3 yıllığına yürütme kurulu üyesi seçilen ancak başkanlık ettikleri dernekteki başkanlık görevi sona eren ya da derneği kapanan yürütme kurulu üyelerinin görevlerinin devam edip etmediği hususunda görüş soran ilgi yazınız incelenmiştir.

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin; “Kent Konseyi üyeliği” başlıklı 8 inci maddesinde; “(1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur: a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, b) Belediye başkanı veya temsilcisi, c) Sayısı 10'u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci, f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri, g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.” hükmü, ‘Genel kurul’ başlıklı 10 uncu

maddesinde“1) Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyelerden oluşur. ... (3) Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.” hükmü, Yürütme kurulu başlıklı 11 inci maddesinde; “(1) Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur...” hükmü, Yönerge çıkarma başlıklı 16 ncı maddesinde “Kent konseyi genel kurulu bu Yönetmeliğe aykırı olmamak kaydıyla uygulama yönergeleri çıkarabilir.” hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; Genel Kurul tarafından çıkarılacak uygulama yönergesinin Kent Konseyi Yönetmeliğine aykırı olamayacağı, bu bakımdan Yönetmelikte gösterilen temsilciler dışında kent konseyi üyesi belirlenemeyeceği, bunun dışında yürütme kurulu üyesi olarak seçilen ancak, temsil ettiği dernekte başkanlığı sona eren veya derneği kapanan temsilcilerin kent konseyi yürütme kurulundaki görevlerinin de sona ereceği değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

☐ Yürütme kurulu üyesi iken temsil ettiği oda ya da dernekteki görevi sona eren kişilerin yürütme kurulundaki görevleri sona erer mi?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün Zonguldak Kent Konseyi Başkanlığına hitaben 02.08.2010 tarihli ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/22187-45964 sayılı mütalaasında;

“Kent Konseyi Yönetmeliğinin 11 inci maddesinde “Yürütme kurulu, genel kurul ta-

rafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur...”, 11/A maddesinde “Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır...” hükümleri yer almaktadır.

Yönetmelik hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; ... temsil ettiği oda veya dernekteki görevi sona eren kişinin yürütme kurulu üyeliğinin de sona ermesi gerektiği değerlendirilmektedir.

3.3. Kent Konseyi Başkanı

Kent konseyi başkanı, genel kurul tarafından seçilir (KKY, md.11/A). Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır.

Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur.

Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşiminde tamamlanır.

Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekalet eder.

☐ Kent Konseyi başkan ve yürütme kurulu üyelerinin görev süresi ne kadardır?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nce verilen iki görüş aşağıya alınmıştır:

1. Gümüşhane Kent Konseyi Başkanlığına verilen **08.02.2011 tarihli ve B.05.0. MAH.0.01.01.00/ 3933 sayılı mütalaada**; “.. Gümüşhane Kent Konseyi 1. Genel Kurulunun 28 Nisan 2010 tarihinde yapılan toplantısında seçilen yürütme kurulu ile kent konseyi başkanının görev süreleri hakkında görüş soran ilgi yazınız incelenmiştir.

Kent Konseyi Yönetmeliğinin, “Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri” başlıklı 5 inci maddesinde, “*Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur... Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.*” hükmü, Kent Konseyi Üyeliği başlıklı 8 inci maddesinde, “*Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:...*” hükmü, “Organları” başlıklı 9 uncu maddesinde; “*a) Genel Kurul, b) Yürütme Kurulu, c) Meclisler ve çalışma grupları, ç) Kent konseyi başkanı*” hükmü ve “Kent Konseyi Başkanı” başlıklı 11 inci maddesinde; “*Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır... Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.*” hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; *kent konseyi başkanı ve yürütme kurulunun belediye teşkilatı olan yerlerde*

genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde seçileceği, görev sürelerinin ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıl olacağı, ancak Gümüşhane Kent Konseyi birinci Genel Kurul toplantısı 28 Nisan 2010 tarihinde mahalli idare seçimlerinden bir yıl sonra yapıldığından, bu toplantıda seçilen kent konseyi başkanı ve yürütme kurulunun görev süresinin ilk dönem için 2 yıl, ikinci dönem için geri kalan süreyi tamamlaması gerektiği değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

2. Burdur Valiliğine verilen **28.01.2013 tarihli ve 30546965 - 2883 sayılı mütalaada**; “....İlinizde 2007 yılında oluşturulan Burdur Kent Konseyinin 2007-2009 yıllarında yürütme kurulu üyeliğinde bulunan tarafından Valiliğinize verilen dilekçede, Kent Konseyince 10.08.2009 tarihinde yapılan Genel Kurul Toplantısında Başkan ve Yürütme Kurulu üyelerinin seçildiği, kendisinin bu toplantıya çağrılmadığı gerekçesiyle konuyu yargıya taşıyarak işlemi iptal ettirdiği, yargı kararı üzerine 01.04.2011 tarihinde yeniden Genel Kurul yapılarak başkan ve yürütme kurulu üyelerinin seçildiği ve halen görevlerine devam ettiğinden bahisle, başkan ve yürütme kurulunun görev süresi hususunda görüş bildirilmesi istenildiği ifade edilmekte ve konu hakkında Bakanlığımızca görüş verilmesi talep edilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76 ncı maddesinde; “*Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin,*

kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usûl ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.” hükmü, 08.10.2006 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 5 inci maddesinde “Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur. Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.” hükmü, 11 inci maddesinde; “Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur. Yürütme kuruluna kent konseyi başkanı, bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi başkanlık eder..” hükmü, 11/A maddesinde, “Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır..” hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; Burdur Kent Konseyince 10.08.2009 tarihinde yapılan ve yargı kararı ile iptal edilen toplantının, mahalli idareler genel seçimleri sonucunda yapılması gereken

ilk toplantı olduğu, bu toplantıda başkan ve yürütme kurulu üyelerini seçtiği, 01.04.2011 tarihindeki toplantının ise yargı kararı ile iptal edilen ilk toplantı yerine yapıldığı ve seçimlerin gerçekleştirildiği dikkate alındığında, 01.04.2011 tarihindeki toplantıda seçilen başkan ve yürütme kurulu üyelerinin görev süresinin 2 yıl olması gerektiği değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

☐ İki yıl süreyle görev yapmak üzere seçilen kent konseyi başkanının istifa etmesi durumunda, boşalan kent konseyi başkanlığı nasıl doldurulacaktır?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 27.08.2015 tarihli ve 97110469-045.02-E.12067 sayılı mütalaasında,

“..

Dosyasının tetkikinden;

Burdur ilindeki Kent Konseyinin 16.06.2014 tarihinde genel kurulunu yaparak, 2 yıllığına görev yapmak üzere yürütme kurulu ve başkanını belirlediği, Kent Konseyi Başkanı olarak görev yapan şahsın 02.07.2015 tarihinde istifa ettiği, Yürütme Kurulu üyeleri tarafından Kent Konseyi Başkanlığına’in getirildiğinden bahisle, Kent Konseyi Yönetmeliğinde, boşalan kent konseyi başkanlığının nasıl doldurulacağı hususunda açık bir hüküm bulunmadığından, istifa ile boşalan Burdur Kent Konseyi Başkanlığının nasıl doldurulacağı konusunda tereddüde düşüldüğü belirtilerek, Bakanlık görüşü istenildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda değinilen mevzuat hükümleri çerçevesinde görüş istenilen konu irdelendiğinde;

Kent konseyi başkanının hangi organ tarafından ne kadar süre ile seçileceğinin düzenlendiği, ancak yürütme kuruluna istifa eden

başkanın yerine görevlendirme yapma yetkisi verilmediği görülmektedir. Bu nedenle, ilk iki yıl için seçilen kent konseyi başkanının istifa etmesi durumunda, kalan süreyi tamamlamak üzere genel kurul tarafından başkan seçilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

☐ **Genel kurul üyesi olmayan biri, kent konseyi başkan adayı olabilir mi ?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 24.02.2010 tarihli ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 6030-45227 sayılı mütalaasında,

“... Kent Konseyi Yönetmeliğinin, ‘Kent Konseyinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri’ başlıklı 5 inci maddesinde “ *Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci Maddede belirtilen üyelerden oluşur... Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.*” hükmü, ‘Kent Konseyi Üyeliği’ başlıklı 8 inci maddesinde “*Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmaya üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:...*” hükmü, ‘Organları’ başlıklı 9 uncu maddesinde “a) Genel Kurul, b) Yürütme Kurulu, c) Meclisler ve çalışma grupları, ç) Kent konseyi başkanı” hükmü ve ‘Kent Konseyi Başkanı’ başlıklı 11 inci maddesinde “*Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır... Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır.*” hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükmünün değerlendirilmesi neticesinde; Kent Konseyinin bir organı olan

kent konseyi başkanı aynı zamanda genel kurul ve yürütme kurulunda başkanlığı yapmaktadır. Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen üyelerden oluşan kent konseyi genel kurulu kendi üyeleri arasında Yönetmelikte belirtilen süre ve usullere göre kent konseyi başkanını seçmesi gerekmekte olup, genel kurul üyeleri dışında bir kişinin kent konseyi başkanı seçilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

☐ **Genel kurula katılan herkesin organlara üye olup olamayacağı, genel kurul temsilcileri dışındakilerin seçimler için oy kullanıp kullanmayacakları, yürütme kurulunun doğal üyesi olan kadın ve gençlik meclisi başkanları yanısıra diğer meclis başkanları da yürütme kurulunun doğal üyesi sayılıp sayılmayacağı?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Çanakkale Kent Konseyine hitaben 03.03.2010 tarihli ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 6807-45260 sayılı mütalaasında,

“...Kent Konseyi Yönetmeliğinin, ‘Kent konseyi üyeliği’ başlıklı 8 inci maddesinde “*Kent konseyi;merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmaya üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur...*” hükmü, ‘Yürütme kurulu’ başlıklı 11 inci maddesinde “*Yürütme kurulu, genel kurul tarafından birinci dönem için iki, ikinci dönem için üç yıl görev yapmak üzere seçilen, kadın ve gençlik meclis başkanlarının da yer aldığı en az yedi kişiden oluşur...*” hükmü ve kent konseyi başkanı başlıklı 11 inci maddesinde “*Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır...*” hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükmünün değerlendirilmesi neticesinde kent konseyi genel kuruluna üye olarak katılanlar kent konseyi başkanlığı için aday olabilecekleri ve kent konseyi başkanının bu adaylar arasından genel kurul üyeleri tarafından seçileceği, kent konseyinin yürütme kurulunda kadın ve gençlik meclislerinin başkanları doğrudan yer almakla birlikte diğer meclis ve çalışma gruplarının başkanları ancak genel kurul tarafından seçilmeleri durumunda yürütme kurulunda görev alacakları, doğrudan görev alamayacakları değerlendirilmektedir.

☐ Kent konseyi başkanı, genel kurul üyeleri dışından seçilebilir mi ?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Zonguldak Kent Konseyi Başkanlığına hitaben 02.08.2010 tarihli ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/22187-45964 sayılı mütalaasında;

“Kent Konseyi Yönetmeliğinin 8 inci maddesinde “Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmak üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur: a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, b) Belediye başkanı veya temsilcisi, c) Sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30’unu geçmemek ve 20’den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, d) Belde teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, e) Üniversitelerden ikiden fazla

olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci, f) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri, g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.”, 10 uncu maddesinde “Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyelerden oluşur...”... hükümleri yer almaktadır.

Yönetmelik hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; Kent Konseyinin bir organı olan kent konseyi başkanı aynı zamanda genel kurul ve yürütme kurulunun da başkanlığını yapmaktadır. Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen üyelerden oluşan kent konseyi genel kurulu kendi üyeleri arasından Yönetmelikte belirtilen süre ve usullere göre kent konseyi başkanını seçmesi gerekmekte olup, genel kurul üyeleri dışında bir kişinin kent konseyi başkanı seçilmesinin mümkün olmadığı...değerlendirilmektedir.

4. MECLİSLER VE ÇALIŞMA GRUPLARI

Meclisler ve çalışma gurupları; kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapıları ifade etmektedir (KKY, md.4/c).

Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 12 nci maddesi hükmüne göre; kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma gurupları oluşturabilir.

Bu kapsamda kent konseyleri bünyesinde kadın, gençlik ve çocuk meclisleri ile çalışma gurupları oluşturabilir.

Meclislerin ve çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları genel kurulca belirlenir.

Meclislerde ve çalışma guruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulur.

☐ **Mahalli idareler genel seçimi sonuçlarını izleyen 3 ay içerisinde Yönetmelikte gösterilen kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla yeniden oluşturulması gereken kent konseyinde, bu oluşum sırasında bir önceki dönemde kent konseyince kurulan meclis ve çalışma grupları temsilcilerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği ?**

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 13.06.2014 tarihli ve B.05.0.HUK.0.02.00.00-045-02.01/7123 sayılı mütalaasında;

“....

GÖRÜŞ İSTENİLEN KONU: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ilgi yazısıyla; İstanbul Valiliğinin 07.05.2014 tarih ve 21711 sayılı yazısında; 5747 sayılı Kanunla kurulan ve 2009 yılı mahalli idareler genel seçimleri sonucunda faaliyete geçenBelediyesinde 5393 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine göre kent konseyi kurulduğu ve çalışmalarına devam ettiği, Kent Konseyi Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin uygulanmasında Yönetmeliğin 8 inci madde birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen “Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi” ifadesinin 2013 yılındaki kent konseyince kurulan meclis ve çalışma grupları temsilcilerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği konusunda Hukuk Müşavirliğinin görüşü sorulmaktadır.

İLGİLİ BİRİMİN GÖRÜŞÜ : Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü konuya ilişkin olarak;

“...Kent Konseyinin 30 Mart 2014 tarihinde yapılan mahalli idareler genel seçimleri sonuçlarını izleyen 3 ay içerisinde 8 inci maddede gösterilen kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla yeniden oluşturulması gerektiği, bu oluşum sırasında 2013 yılında kent konseyince kurulan meclis ve çalışma grupları temsilcilerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği yönünde Yönetmelikte açık bir hüküm bulunmadığı, bu nedenle sözü edilen temsilcilerin değiştirilip değiştirilmeyeceği hususunun kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının takdirinde olduğu”

Şeklinde görüş bildirmiştir.

HUKUK MÜŞAVİRLİĞİNİN GÖRÜŞÜ: Konuya ilişkin mevzuatta;

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Kent konseyi” başlıklı 76 ncı maddesinde;

“Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

08.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan **Kent Konseyi Yönetmeliği’nin** “Kent konseyinin oluşumu, görevleri ve çalışma ilkeleri” başlıklı 5 inci maddesinde;

“(Başlığı ile değişik :RG-6/6/2009 - 27250)

(1) Kent Konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur.

(2) Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer.

(3) Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir.”,

“Kent konseyi üyeliği” başlıklı 8 inci maddesinde;

“(Başlığı ile değişik : RG-6/6/2009 -27250)

(1) Kent konseyi; merkezi yönetimi, yerel yönetimi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmaya üzere aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşur:

a) Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,

b) Belediye başkanı veya temsilcisi,

c) Sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,

ç) Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzere

rine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30’unu geçmemek ve 20’den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri,

d) Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,

e) Üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci,

f) Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, baroların ve ilgili dernekler ile vakıfların temsilcileri,

g) Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi.”,

“Organları” başlıklı 9 uncu maddesinde;

“Kent konseyi aşağıdaki organlardan oluşur:

a) Genel Kurul

b) Yürütme Kurulu

c) Meclisler ve çalışma grupları

ç) (Ek : RG-6.6.2009 - 27250) Kent konseyi başkanı.”.

Hükümleri yer almaktadır.

Dosyasının tetkikinden;

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü ilgi yazısıyla; Belediyesinin 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile kurulduğu ve 29.03.2009 mahalli idareler genel seçimleri sonucunda faaliyete geçtiği, 5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesi ve Kent Konseyi Yönetmeliği hükümlerine göre “... Kent Konseyi” nin kurulduğu ve ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla belirtilen süre içerisinde çalışmalarına başladığı;

ancak 30 Mart 2014 seçimlerini müteakip 2013 yılındaki kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının temsilcilerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği konusunda tereddüde düşüldüğü ve buna istinaden, Bakanlık görüşü istenildiği anlaşılmaktadır.

Mevcut mevzuat hükümleri ve ilgili birimin değerlendirmesi çerçevesinde görüş istenilen **konu irdelendiğinde;**

....Kent Konseyinin 30 Mart 2014 tarihinde yapılan mahalli idareler genel seçimi sonuçlarını izleyen 3 ay içerisinde ilgili mevzuatta gösterilen kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla yeniden oluşturulması gerektiği; bu oluşum sırasında 2013 yılında kent konseyince kurulan meclis ve çalışma grupları temsilcilerinin değiştirilip değiştirilmeyeceği yönünde Yönetmelikte açık bir hüküm bulunmadığı, bu nedenle sözü edilen temsilcilerin görevlerine devam edip etmemeleri hususunun kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının takdirinde olduğu

Değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

5. TOPLANTI VE GÖRÜŞME USULÜ

5.1.Toplantı ve Görüşme Usulü

Kent konseylerinin toplantı ve görüşme usulü, Kent Konseyi Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre;kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde, başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

Genel kurul, yürütme kurulu başkanı tarafından doğrudan veya 8 inci maddede öngörülen katılımcı sayısının üçte birinin (1/3) teklifi üzerine olağan üstü toplantıya çağırılabilir.

5.2.Görüşlerin İlanı

Kent konseyi görüşlerinin ilanı, Kent Konseyi Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre; Kent konseyi genel kurulunca oluşturulan görüşler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur.

6. GENEL SEKRETERLİK

Kent konseyi genel sekreterlikleri, Kent Konseyi Yönetmeliğinin 14/A maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre; kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilecektir.

Kent konseyi genel sekreteri, 6 ncı maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar.

Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.

☐ Kent konseyi genel sekreterine belediye bütçesinden ücret ödenebilir mi?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği'nin 04.08.2010 tarihli ve B.05.0.HUK.0.02.00.00-045-02.01/11509 sayılı mütalaasında,

“... Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.”hükmü ile Kent Konseyi Yönetmeli-

ğinin “Kent konseyinin mali yapısı” başlıklı 16/A maddesinde yer alan “Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.” hükmü birlikte değerlendirildiğinde, belediyece sağlanması gereken aynı ve nakdi yardımdan, toplantı hazırlık, ağırlama, ilan, basım-dağıtım vb. gibi faaliyet giderlerinin anlaşılması gerektiği, Konseyin sekreteryası için belediye personelinden görevlendirilen kişiler için ödeme yapılamayacağı, nitekim Anayasanın 128 inci maddesinin “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir” amir hükmü gereği bu tür bir ödeme yapılabilmesi için açık kanuni düzenleme gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak; açıkça düzenlenmiş kanuni dayanağı olmadan, genel sekreter ya da başka unvanlar altında Kent Konseyinde görev yapan herhangi bir personele belediye bütçesinden ücret ya da maaş benzeri bir ödeme yapılamayacağı değerlendirilmektedir.” görüşüne yer verilmiştir.

6.1. Sekreteryaya Hizmetleri

Kent konseyleri sekreteryaya hizmetleri, Kent Konseyi Yönetmeliğinin 15 inci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre; kent konseyinin sekreteryaya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir.

Sekreteryaya hizmetlerini yürüten personel, bu çalışmalarında genel sekretere karşı sorumludur.

Belediyeler, sekreteryaya hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli imkan ve kolaylıkları sağlar. Bu amaçla, kendi binalarından kent konseyi kullanımına yer verebileceği gibi, özel bir kiralama da yapabilir.

7. KENT KONSEYİNİN MALİ YAPISI

5393 sayılı Kanununun 76 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükmü ile; belediyeler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlama görevi verilmiştir.

Bu hükümden hareketle, Kent Konseyi Yönetmeliğinin 16/A maddesinde kent konseylerinin mali yapısına kapalı biçimde değiştirilmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre; belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.

Bu çerçevede, nakdi yardım belediye bütçesinin 05 Cari Transfer kodundan yapılabilir. Kent konseylerinin muhasebe birimi, belge düzeni ve kayıt usulü bulunmadığından, nakdi yardım yapılmasında uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenle, kent konseylerinin harcama yerlerini ve miktarlarını belirlemek ve buna ilişkin kayıtları tutmak üzere harcama esas ve usulleri belirleyen bir yönerge çıkarılması uygun olur.

Kent konseyinin rutin ve periyodik giderleri, Genel Sekreterin talebi üzerine belediyenin kent konseyi ile ilişkilendirilmiş müdürlük eliyle ödenmekte ve ihtiyaçlar karşılanmaktadır. Konseyin rutin ve periyodik olmayan ihtiyaçları ise, yürütme kurulunun kararı ve belediye başkanının onayı ile belediyenin kent konseyi ile ilişkilendirilmiş müdürlükçe karşılanmaktadır.

▣ Belediyeler, Kent Konseylerine aynı ve nakdi yardım yapabilir mi?

Konu ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünce Edirne Valiliğine verilen 09.10.2013 tarihli ve 30546965-27688 sayılı mütalaada; “.. 5393

sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesi kapsamında oluşturulan Edirne Kent Konseyinin aynı ve nakdi yardım talebine ilişkin ilgili belediye ve Valiliğiniz tarafından olumsuz yanıt verildiği belirtilerek, konu hakkında yapılacak bir işlem bulunup bulunmadığına dair görüş sorulmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, “Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.” hükmü; bu maddeye dayanılarak hazırlanan ve 08/10/2006 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Kent Konseyi Yönetmeliğinin 16/A maddesinde, “Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar.” hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; Belediyenin kent konseyi faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda bütçesinden ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapma ve destek sağlama görevi bulunmaktadır.

8. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Kent konseyleri, 5393 sayılı Kanunun 76 ncı maddesine dayanılarak belediyelerde, kent yaşamında; *kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini* hayata geçirmek üzere kurulmuş oluşumlardır.

Konsey, Kanunda gösterilen kamu kurum ve kuruluşları, ilgili sivil toplum örgütleri ve diğer ilgililerin katılımıyla oluşmakta ve belediyelere kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlama görevi verilmiştir.

Kent konseylerinin tüzel kişiliği yoktur. Bu nedenle, *resmi yazışmalarda veya isim tabelalarında T.C. kısaltması kullanmayacakları* gibi, ilişkilerini ve taleplerini belediye kanalıyla yapmaları gerekmektedir.

Kent konseyine önem kazandıran konulardan biri de, *konseyde oluşturulan görüşlerin, belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirileceğidir.*

MAHALLİ İDARE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞUNDA VE SERMAYE ARTIRIMINDA NAKDİ SERMAYENİN ÖDENME YÖNTEMİ

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Uzmanı

1. GİRİŞ

Günümüzde birçok mahalli idare (belediye ve il özel idareleri), kanunların kendilerine verdiği görev ve hizmetlerin ifası kapsamında özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliği haiz olmak üzere ticaret şirketi kurmakta veya kurulu bulunan şirketlere ortak olmaktadır. Belediyeler/il özel idareleri tarafından kurulabilen veya ortak olunan şirket türleri ise anonim ve limited şirketlerdir. Öğretide ve uygulamada bu şirketler, “mahalli idare şirketi” olarak adlandırılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹ (TTK) uyarınca sermaye şirketlerinin ve dolayısıyla mahalli idare şirketlerinin belli bir sermayeye sahip olması zorunludur. Esas sermaye tutarı; anonim şirketlerde 50.000 TL’den, limited şirketlerde ise 10.000 TL’den az olamaz. Söz konusu şirketlerin kurulmasında asgari tutarın altında bir sermaye miktarı belirlenemeyeceği gibi sermaye miktarı bu tutarların altına da düşürülemez.

Mahalli idare şirketlerinin sermayesi, aynı ve nakdi sermayeden oluşur. Nakdi sermaye, ortağın belli bir miktar “para” ile şirkete katılmasını ifade eder. Dolayısıyla, nakdi sermaye deyince akla ilk gelen nakit para olmaktadır. Uygulamada da en yaygın sermaye taahhüdü türü nakdi sermayedir. Aynı sermayenin kapsamına ise üzerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden

değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları gelmektedir. Ancak, mahalli idare şirketlerinde hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olarak konulamaz (TTK md. 342/I, 581/I).

Mahalli idare şirketleri zaman zaman finansman ihtiyaçlarını karşılamak, özkaynak benzeri fonları sermayeye dönüştürmek, sermayelerini güçlendirmek, azalan sermayelerini tamamlamak veya belli bir kanuni zorunluluğu yerine getirmek amacıyla sermaye artırımına gitmektedir. Kuruluşta olduğu gibi sermaye artırımında da sermaye taahhüdü aynı veya nakdi sermaye şeklinde yapılabilir.

İşte bu çalışmada, TTK hükümleri çerçevesinde, mahalli idare şirketlerinin kuruluşunda ve sermaye artırımında nakdi sermayenin ödenme yöntemi tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

2. MAHALLİ İDARE ŞİRKETLERİNİN KURULUŞUNDA VE SERMAYE ARTIRI- MINDA ÖN ŞART OLARAK BELEDİYE/ İL GENEL MECLİSİNİN KARAR ALMASI

2.1. Kuruluşta²

5393 sayılı Belediye Kanununun³ 18/I-i-

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² Mustafa Yavuz, Belediye Şirketlerinin Kurulma Usulü, Mali Yönetim ve Denetim Dergisi, Mayıs-Haziran 2016.

³ 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun⁴ 28 inci maddeleri uyarınca belediye ve büyükşehir belediyelerinde şirket kurulmasına ilişkin karar alma yetkisi belediye meclisine, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun⁵ 10/I-e maddesi gereğince de il genel meclisine aittir. İl genel/belediye meclisinin olumlu kararı olmadıkça belediyeler/il özel idareleri şirket kuramazlar. İl genel/belediye meclisinin şirket kurulmasına ilişkin kararı gerekçeli ve ayrıntılı olmalıdır. Söz konusu kararda; kurulacak şirketin türü (anonim/limited şirket), faaliyet alanı, ortakları, **sermaye miktarı, bu sermayenin** ödenme usulü, belediyenin/il özel idaresinin pay oranı ile şirketin belediyeye/il özel idaresine sağlayacağı faydalar ve benzer hususlar belirtilmelidir.

Yeni bir şirket kurmanın yanında, kurulu bulunan bir şirkete ortak olmak için de il genel/belediye meclisinin karar alması gerekmektedir. Ancak, hibe yoluyla bir sermaye şirketinin tamamının veya bir kısmının il özel idaresi/belediye tarafından devralınması için il genel/belediye meclisinin karar alması zorunlu değildir.

2.2. Sermaye Artırımında

Mahalli idare şirketlerinde hâkim ortak genellikle belediyelerdir/il özel idareleridir. Söz konusu şirketlerde sermayenin taahhüt yoluyla, bir başka ifadeyle pay bedellerinin ortaklar tarafından taahhüt edildiği durumlarda, öncelikle il genel/belediye meclisinin bu konuda olumlu bir karar alması gerekmektedir (5393 sayılı Kanun md. 18/I-i, 5302 sayılı Kanun md. 10/I-e). İl genel/belediye meclisi karar almadıkça, mahalli idare şirketinin ortağı olan belediye/il özel idaresi

sermaye artırımına katılamaz. Öte yandan, kuruluşun aksine, mahalli idare şirketinin sermaye artırımında Bakanlar Kurulundan izin alınması gerekmez. Zira, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun⁶ 26/IV. maddesi ile Bakanlar Kuruluna tanınan izin yetkisi sadece mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunulmasıyla sınırlıdır. **Mahalli idare şirketlerince yapılan sermaye artırımını, anılan hüküm kapsamında değildir. Dolayısıyla, bu şirketlerin sermaye artırımlarında sadece il genel/belediye meclisinin karar alması yeterlidir.**

Diğer taraftan, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında ise il genel/belediye meclisinin bir karar almasına gerek yoktur. Nitekim, bu sermaye artırım türünde belediyeden/il özel idaresinden herhangi bir nakit çıkışı olmamakta, şirketteki fonlar fiktif olarak sermayeye dönüştürülmektedir.

3. KURULUŞTA NAKDİ SERMAYENİN ÖDENMESİ

3.1. Nakdi Sermayenin Ödenme Usulü

Mahalli idare şirketlerinin sözleşmesinde, şirketin sermayesi ile her payın itibari değerinin ve bunların ödenmesinin şekil ve şartlarının gösterilmesi zorunludur. Anonim şirketlerde nakdi sermayeye ilişkin esaslar, TTK'nın 344 ve 345 inci maddelerinde düzenlenmiştir. Aynı Kanunun 585 inci maddesinde yapılan atıf dolayısıyla söz konusu maddelerde yer alan kurallar limited şirketler için de kıyasen geçerlidir. Dolayısıyla, ilgili hükümlerin, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketleri hakkında da aynen uygulanması gerekmektedir.

Bu doğrultuda, anonim ve limited şirket

4 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23.07.2004 tarihli ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 04.03.2005 tarihli ve 25745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

6 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun, 27.11.1994 tarihli ve 22124 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinde **nakit olarak taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az % 25'inin (1/4'ünün) tescilden önce, gerisinin de(%75'lik kısmının da) şirketin tescilini izleyen 24 ay içinde ödenmesi şarttır.** Mezkûr düzenleme kapsamında örneğin; kuruluş sermayesi 50.000 TL olan bir mahalli idare şirketinde, esas sermayenin %25'ine tekabül eden 12.500 TL'nin kuruluş sırasında, kalan 37.500 TL'nin ise tescil tarihinden itibaren 24 ay içinde ödenmesi gerekir. Bir mahalli idare şirketinin, 01.03.2017 tarihinde ticaret siciline tescil edildiğini varsaydığımızda, henüz ödenmemiş olan 37.500 TL tutarındaki sermayenin, en geç 01.03.2019 tarihine kadar taahhüt eden ortak (belediye/il özel idaresi) tarafından mahalli idare şirketine ödenmesi lazımdır.

Belirtelim ki, anonim veya limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinin kuruluşunda ticaret siciline yapılan başvuruda, kural olarak, pay bedellerinin en az %25'inin TTK'ya uygun olarak bankaya yatırıldığını gösterir banka mektubunun ticaret siciline verilmesi zorunludur. **Nakdi sermayeye ilişkin TTK'da öngörülen asgari tutarın ödenmesine dair şartın yerine getirilmemesi durumunda, ticaret sicili müdürü tarafından mahalli idare şirketinin tesciline ilişkin talep reddedilir. Bu halde, hem kuruluş işlemleri tamamlanmamış, hem de mahalli idare şirketi tüzel kişilik kazanamamış olur.**

TTK uyarınca tescilden önce peşin ödenmesi gereken asgari sermaye oranı, toplam sermayenin en az %25'idir. Ödenen tutar, bu orandan daha az olamaz. Bununla birlikte, şirket sözleşmesinde⁷ daha yüksek bir

oran belirlenebilir. Bir başka anlatımla, şirket sözleşmesinde, şirketin tescilinden önce nakit olarak ödenecek yüzde, daha yüksek miktarda ve hatta tamamının ödenmesi şeklinde tespit edilebilir. Bu durumda şirket sözleşmesindeki oran kadar tutar bankada bloke edilir. Ancak, şirket sözleşmesinde bir hüküm bulunmasa dahi kurucular, kendi iradeleriyle bu orandan daha fazlasını (örneğin sermayenin % 50'sini, %75'ini, hatta tamamını) tescilden önce ödeyebilir. Diğer taraftan, şirket sözleşmesinde, kalan sermaye taahhüdünün ödenmesine ilişkin öngörülen 24 aylık süre, daha kısa (örneğin bir yıl) olarak tespit edilebilir. Şirket sözleşmesinde belli bir sürenin belirlenmesi halinde ortaklar, taahhütlerini bu süre içerisinde yerine getirmek zorundadır. Aksi takdirde, TTK'da öngörülen sonuç ve yaptırımlara maruz kalırlar.⁸

3.2. Nakdi Sermayenin Bankada Bloke Ettirilmesi⁹

TTK'nın 345 inci maddesinde nakdi ödemelerin, 5411 sayılı Bankacılık Kanununa¹⁰ bağlı bir bankada, kurulmakta olan şirket adına açılacak özel bir hesaba, sadece şirketin kullanabileceği şekilde yatırılacağı hükme bağlanmıştır. Adı geçen Kanunun 3 üncü maddesinde banka ibaresi, "mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankaları" şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla, mahalli idare şirketleri, kuruluşta sermayenin asgari %25'lik kısmını sadece mevduat bankalarında değil, katılım, kalkınma veya yatırım bankalarında da bloke¹¹ ettirebilir.

8 Mustafa Yavuz, Anonim ve Limited Şirketlerin Kuruluşunda Nakdi Sermayenin Ödenme Usulü, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Aralık 2012, S.108.

9 Mustafa Yavuz, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, agm.

10 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 01.11.2005 tarihli ve 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

11 **Bloke para;** kısmen veya tamamen belli bir ödemeye ya da işleme karşılık tutularak, kullanılması veya harcanması kısıt-

TTK'nın yürürlüğe girmesi sonrasında, kurulacak şirketler adına hesap açma konusunda bankalar tereddüt yaşamış ve bu sebeple şirket kuruluş işlemlerinde sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu husustaki şikayet ve talepleri dikkate alan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı uygulamada yaşanan sorunların aşılması ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla, Türkiye Bankalar Birliğine 26.07.2012 tarihli bir yazı göndermiştir. Bu yazı, aynı zamanda tüm ticaret sicili müdürlüklerine de iletilmiştir. Anılan yazıda, kurulacak şirket adına hesap açılmasında, ilgili vergi dairesinden kurulacak şirket adına alınmış potansiyel vergi kimlik numarasının aranması, bunun bulunmaması halinde ise Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 17.07.2012 tarihli ve 44060 sayılı Genelgesi uyarınca ilgililerden "vergi kimlik numarası talep formunun" alınması, açılan hesaba para yatıran şirket ortaklarının adı soyadı/unvanı ile her ortağın yatırdığı tutarların ve toplam yatırılan tutarın gösterileceği bir banka mektubunun hazırlanarak dekontla birlikte ilgiliye verilmesi hususları ifade edilmiştir. Söz konusu yazı sonrasında sorun çözülmüş ve bankalar, kurulmakta olan mahalli idare şirketleri ve diğer şirketler adına hesap açmaya başlamışlardır.

Öte yandan, taahhüt edilen payların, kanunda öngörülen en az tutarının ödendiği hususunun ticaret siciline yöneltilecek bir banka mektubu ile ispatlanması zorunludur. Banka bloke edilen tutarı, mahalli idare şirketinin tüzel kişilik kazandığını bildiren ticaret sicili müdürlüğü yazısının sunulması üzerine sadece mahalli idare şirketine öder (TTK md. 345, 585). Her ne kadar, bloke

lanmış ya da yasaklanmış para şeklinde tanımlanabilir. Bloke edilen para, bloke ediliş amacı sonuçlanıncaya ya da ilgili kuruluştan bir talimat gelinceye kadar hiçbir şekilde ödeme, nakil ve transfer konusu olamaz. (http://www.ekodialog.com/konular/bloke_para.html) (Erişim-22.02.2017)

edilen paranın şirkete ödenebilmesi için Kanunda sicil müdürlüğünden bir yazı alınması öngörülmüşse de, yazı dışında şirketin tescil edildiğini gösteren sicil tasdiknamesine istinaden de şirkete ödeme yapılabilir. ***Bloke edilen tutar, sicil müdürlüğü yazısı veya sicil tasdiknamesi ibraz edilmedikçe, banka tarafından şirket kurucusu olan belediyeye/il özel idaresine ya da başka bir kimseye ödenemez.***

Bununla birlikte, kurucuların ve/veya bunların temsilcilerinin şirket sözleşmesindeki imzalarının noterce onaylandığı tarihten itibaren üç ay içinde mahalli idare şirketi tüzel kişilik kazanmadığı takdirde, bu hususu doğrulayan bir sicil müdürlüğü yazısının sunulması üzerine, bloke edilmiş olan para banka tarafından kuruculara geri verilir (TTK md. 345/II).

4. SERMAYE ARTIRIMINDA NAKDİ SERMAYENİN ÖDENMESİ

TTK'ya göre mahalli idare şirketlerinin sermayesi üç farklı yöntemle artırılabilir. Bunlar; "sermaye taahhüdü yoluyla artırım" (pay bedellerinin ortaklar veya diğer üçüncü kişiler tarafından nakdi veya aynı olarak taahhüt edilmesi), "iç kaynaklardan sermaye artırım"¹² ve "şarta bağlı sermaye artırım"¹³ dir. Sermaye taahhüdü yoluyla artırım, kendi içerisinde ayrıca esas sermaye

12 İç kaynaklardan sermaye artırım, şirket sözleşmesi veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımlarının ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonların sermayeye dönüştürülmesidir. Bu tür sermaye artırımında mahalli idare şirketinin malvarlığında bir büyüme olmaz, yalnızca bilançoda malvarlığını oluşturan kalemler arasında yapılan bir muhasebe işlemi ile esas sermaye miktarı artırılır.

13 Şarta bağlı sermaye artırım, anonim şirketlerde genel kurulun yeni çıkarılan tahviller veya benzeri borçlanma araçları nedeniyle, şirketten alacaklı olanlara veya çalışanlara, esas sözleşmede değiştirme veya alım haklarını kullanmak yoluyla yeni payları edinmek hakkı sağlamak suretiyle sermayenin şarta bağlı artırılmasıdır.

sistemi ve **kayıtlı sermaye**¹⁴ sistemi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kayıtlı sermaye sistemi ve şarta bağlı sermaye artırımı, sadece anonim şirketler için geçerli olup, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare **şirketlerinde** bu yöntemler uygulanamaz. Şarta bağlı sermaye artırımı yöntemi, sadece mahalli idare şirketlerinde değil, diğer anonim şirketler arasında da henüz yaygınlaşmamış olan bir sermaye artırımı türüdür. **Dolayısıyla, mahalli idare** şirketlerinde en çok başvuru sermaye artırımı yöntemi, esas sermaye sisteminde olmak üzere sermaye taahhüdü yoluyla artırımı ve iç kaynaklardan sermaye artırımındır.

Mahalli idare şirketlerinin esas sermayesinin taahhüt yoluyla artırılmasında nakdi sermayenin ödenmesi, kuruluşta olduğu gibi aynı veya nakdi şekilde yapılır. Nakdi sermayenin ödenmesinde ise bir önceki bölümde yer verilen TTK'nın 344 ve 345 inci maddeleri kıyas yoluyla uygulanır (TTK md. 459/III). Bu noktada, anonim şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketlerinin sermaye artırımında, nakden taahhüt edilen sermaye tutarının en az %25'inin, sermaye artırımının tescilinden önce bir bankada açılacak olan hesapta bloke edilmesi ve geri kalan kısmın da sermaye artırımı kararının tescilini izleyen 24 ay içinde ödenmesi gerekmektedir. Bloke edilen tutar, sermaye artırımı kararının tescil edildiğini bildiren sicil müdürlüğü yazısına istinaden banka tarafından sadece mahalli idare şirketine ödenebilir. Söz konusu kural, TTK'nın 585 ve 590 ncı maddelerinde yapılan atf kapsamında, limited şirket şeklinde kurulan mahalli idare şirketleri hakkında da aynen geçerlidir.

14 Kayıtlı sermaye sistemi, anonim şirketlerin esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak kaydıyla, TTK'nın esas sermaye sistemindeki sermayenin artırılmasına ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın yönetim kurulu kararı ile yeni pay çıkarmak suretiyle ulaşabilecekleri azami sermaye tavanını gösteren sermaye sistemidir.

Ancak, belirtelim ki, bahsi geçen sistem, sadece esas sermayenin taahhüt yoluyla artırılması halinde uygulanır; yedek akçe ve fonların sermayeye eklenmesi suretiyle iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında uygulanmaz/uygulanamaz.

5. SONUÇ

Özel hukuk hükümlerine tabi olan mahalli idare şirketlerinin kuruluş ve sermaye artırımı işlemleri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre yerine getirilir. Şirket kurucuları/ortakları arasında yer alan belediyeler/il **özel idareleri, kuruluşta ve sermaye artırımında taahhütlerini aynı ve nakdi olarak yerine getirebilirler.**

Bu kapsamda, mahalli idare şirketlerinin kuruluşunda ve taahhüt yoluyla sermayenin artırıldığı durumlarda, nakden taahhüt edilen sermaye değerinin en az %25'inin tescilden önce, kalan %75'lik kısmının da şirketin/sermaye artırımı kararının tescilini izleyen 24 ay içinde ödenmesi şarttır. Sermayenin asgari %25'ine tekabül eden nakit tutar; kuruluşta, mahalli idare şirketi adına bir bankada açılan özel bir hesaba, sadece mahalli idare şirketinin kullanabileceği şekilde yatırılır. Söz konusu tutarın bankaya yatırıldığına ve bu paraya bloke konduğuna ilişkin banka tarafından ticaret sicili müdürlüğüne hitaben bir mektup düzenlenir ve bu mektup kuruluşun/sermaye artırımının tescili sırasında ticaret sicili müdürlüğüne ibraz edilir. Böyle bir mektup sunulmadıkça mahalli idare şirketinin kuruluşu/sermaye artırımı kararı tescil edilmez ve söz konusu işlem gerçekleşmiş olmaz. Mahalli idare şirketinin/sermaye artırımı kararının tescil edilmesi sonrasında bu sefer sicil müdürlüğü bankaya hitaben şirketin tüzel kişilik kazandığına/sermaye artırımının tescil edildiğine ve bloke edilen tutarın çözülmesinde sakın-

ca bulunmadığına ilişkin bir yazı hazırlayıp şirket yetkililerine verir. Bahsi geçen yazının bankaya sunulmasını takiben banka blokeyi kaldırarak ilgili tutarı sadece mahalli idare şirketine öder.

Bununla birlikte, şirket sözleşmesinin noter tarafından onaylandığı tarihten itibaren üç ay içinde mahalli idare şirketinin tüzel kişilik kazanamaması veya sermaye artırımının genel kurul kararı tarihinden itibaren üç ay içinde tescil edilmemesi halinde, bu hususu doğrulayan bir sicil müdürlüğü yazısının sunulması üzerine, daha önce yatırılmış olan tutar banka tarafından sahiplerine geri verilir.

KAYNAKÇA

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun (27.11.1994 tarihli ve 22124 sayılı R.G.).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (23.07.2004 tarihli ve 25531 sayılı R.G.).

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (04.03.2005 tarihli ve 25745 sayılı R.G.).

5393 sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı R.G.).

5411 sayılı Bankacılık Kanunu (01.11.2005 tarihli ve 25983 mükerrer sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Yavuz, Mustafa, Anonim ve Limited Şirketlerin Kuruluşunda Nakdi Sermayenin Ödenme Usulü, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Aralık 2012, S.108.

Yavuz, Mustafa, Belediye Şirketlerinin Kurulma Usulü, Mali Yönetim ve Denetim Dergisi, Mayıs-Haziran 2016.

http://www.ekodialog.com/konular/bloke_para.html

MEVZUAT FİHRİSTİ

20/04/2017-22/05/2017 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER

- KHK'nın Adı** : Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- Karar Sayısı** : KHK/689
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.04.2017 – 30052
- Konusu** : Kamu personeline ilişkin tedbirler, İade hükümleri, **Kurum ve kuruluşlara ilişkin tedbirler, Yurtdışında öğrenim görenler,** “(8) Bu madde hükümleri 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler uyarınca gerçekleştirilen bütün kapatma işlemleri hakkında uygulanır.”
- (2) 3/10/2016 tarihli ve 675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.
- “(2) Birinci fıkrada belirtilen taşınmazların devredildiği üçüncü kişilerin terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya irtibatı olması halinde, taşınmaz üzerinde aynı faaliyete devam edildiğine bakılmaksızın devir işlemleri muvazaalı kabul edilir ve tapuda ilgisine göre Hazine veya Vakıflar Genel Müdürlüğü adına her türlü kısıtlama ve taşınmaz yükünden ari olarak resen tescil edilir.
- (3) Bu madde kapsamında görülmekte olan davalarda konusuz kalma nedeniyle davanın esası ve yargılama giderleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına hükmedilir.”

- KHK'nın Adı** : **Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**
- Karar Sayısı** : KHK/690
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29.04.2017 – 30052
- Konusu** : **Yargı ile İlgili Düzenlemeler kapsamında;**
- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanuna 3/H maddesinden sonra gelmek üzere 3/I maddesi ile “Soruşturma ve kovuşturma usulü”ne ilişkin yeni düzenleme yapılmıştır.
 - 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 46 nci maddesinin mülga altıncı fıkrası yeniden düzenlenmiştir.
 - 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 47 nci maddesine yeni fıkralar eklenmiştir.
 - 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa 27 nci maddesinden sonra gelmek üzere 27/A maddesi ile “Yabancı ülke adli veya idarî makamlarınca verilen boşanma kararlarının nüfus kütüğüne tescili”ne ilişkin düzenleme yapılmıştır.
 - 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 38 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Kurula” ibaresi “Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya cümleler eklenmiştir.
 - 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa ek madde eklenmiştir.
 - **Milli Savunma ve İç Güvenlik ile İlgili yasal değişiklikler yapılmıştır.**
 - **Sosyal Güvenlik ile İlgili düzenlemeler kapsamında;** 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda, – 29/8/1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda, – 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunlarında değişiklik yapılmıştır.
 - **Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu ile İlgili Düzenlemeler yapılmıştır.**
 - **Medya Hizmet Sağlayıcılarla İlgili Düzenlemeler yapılmıştır.**
 - **Çeşitli ve Son Hükümler başlığı altında çeşitli kanunlarda değişiklik yapılmıştır.**
 - 23/5/1928 tarihli ve 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun
 - 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu
 - 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu

– 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan “, çeşitli statülerde istihdam edilen sözleşmeli personele,” ibaresi “3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca çalışan sözleşmeli personel ile çeşitli statülerde istihdam edilen sözleşmeli personele” şeklinde değiştirilmiştir.

BAKANLAR KURULU KARARLARI

- BKK'nın Adı** : 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 71 inci Maddesi Uyarınca 2017 Yılında Sağlanacak Destek Tutarının Belirlenmesine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar
- BKK'nın Sayısı** : 2017/10326
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 20/05/2017 - 30071
- Konusu** : 16/5/2017 Tarihli ve 2017/10326 sayılı Kararnamenin Eki 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 71 inci maddesi uyarınca 2017 yılında sağlanacak destek tutarının belirlenmesine ilişkin 6/2/2017 tarihli ve 2017/98665 sayılı Kararnamenin eki Kararın 1 inci maddesine “(2) Birinci fıkra kapsamında tespit edilen prime esas günlük kazan tutarı, 18/10.2002 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş sözleşmesi Kanunu hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesi uygulanan özel sektör işverenlerine ait işyeri için, 1/5/2015 tarihinden geçerli olmak üzere 164,70-TL olarak uygulanır”
- BKK'nın Adı** : 8/1/2002 Tarihli ve 4736 Sayılı Kanununun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair 28/1/2002 Tarihli ve 2002/3654 Sayılı Kararnamenin Eki Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
- BKK'nın Sayısı** : 2017/10063
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 6/05/2017 - 30058
- Konusu** : 13/3/2017 tarihli ve 2017/10063 sayılı Kararnamenin Eki 28.1.2002 tarihli ve 2002/3654 sayılı Kararnamenin eki Karara Geçici Madde eklenmiştir. “Sigarayı bırakma tedavisi alan hastalar; sayıları 300.000'i geçmemek şartıyla herhangi bir sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın, Sağlık Bakanlığınca temin edilerek birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumu ve kuruluşlarına dağıtımı yapılacak Nikotin Replasman preparatları ile Bupropion HCI ve Vareniklin içerikli ilaçlardan tütün bağımlılığı tedavi ve eğitim birimleri vasıtasıyla yararlanmada, 8.1.2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muafır.”

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 24.04.2017 – 30047
Konusu : Marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların belge verilerek korunması ile bu haklarla ilgili diğer işlemlerde uygulanacak usul ve esasları düzenlemektir. (2) Bu Yönetmelik; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adı başvurularına ilişkin esasları, kuralları ve şartları kapsar.
- Yönetmeliğin Adı** : **İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 24.04.2017 – 30047
Konusu : 25/4/2017 tarihli ve 28628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinin 13 üncü maddede ““Elektronik ortama kayıt için istenecek bilgiler ile elektronik kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak Tebliğ ile belirlenir.” 14 üncü maddede ““(3) Birinci fıkrada kapsamında kişi ve kuruluşlara getirilecek zorunluluklar iş ekipmanları esas alınarak Bakanlıkça çıkartılacak Tebliğ ile belirlenir. Tebliğde belirtilen süre içerisinde periyodik kontrol yapacak kişilerin eğitim alması, periyodik kontrol yapacak kuruluşların ise hizmet yeterliliği belgesi alması veya akredite olması zorunludur.” ve eklerinde değişiklikler yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 28.04.2017 – 30051
Konusu : 5/12/2008 tarihli ve 27075 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmış ve kira, satış vs. işlemlerde enerji kimlik belgesi istenmesi ise Geçici 5 inci maddesi ile “25 inci maddesinin on beşinci fıkrası 1/1/2020 tarihine kadar uygulanmaz.” şeklinde ertelenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.**
R.G. Tarih ve Sayısı : 03.05.2017 – 30055
Konusu : 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelik değişikliği ile Trafik sigortası poliçelerine ilişkin primlerin tespitine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

- Yönetmeliğin Adı** : **Çocuk Ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 12.05.2017 – 30064
- Konusu** : 6/4/2004 tarihli ve 25425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yetkili makamlar” ibaresi “Millî Eğitim Bakanlığı” olarak değiştirilmiştir. 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 5/A maddesi eklenmiştir. “**Mesleki eğitim gören öğrenciler** – Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerine verilen; işletmede mesleki eğitim, staj ve çıraklık eğitimlerinin, uygulama alanına alınacak veya çıkarılacak işler ve yerler Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir.” şeklinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.05.2017 – 30068
- Konusu** : 25/1/2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Aile Hekimliği Uygulama Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Suç Eşyası Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.05.2017 – 30069
- Konusu** : 23/3/2016 tarihli ve 29662 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan suç eşyası ve suçla ilgili ekonomik kazancın, muhafaza altına alınması, elkonulması, gönderilmesi, elden çıkarılması, iadesi, müsadereci, imhası ve bu işlemlerde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sisteminin (UYAP) kullanılmasına dair usul ve esasları kapsayan yönetmeliğin 4 üncü maddesinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.05.2017 – 30069
- Konusu** : Fiziki, doğal, tarihi ve kültürel değerleri korumak ve geliştirmek, koruma ve kullanma dengesini sağlamak, ülke, bölge ve şehir düzeyinde sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, yaşam kalitesi yüksek, sağlıklı ve güvenli çevreler oluşturmak üzere hazırlanan, arazi kullanım ve yapılaşma kararları getiren mekânsal planların yapımına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlenen. Yönetmeliğin 27/f maddesi “f) Doğal sit alanlarına ait koruma amaçlı imar planlarında bölge komisyonu kararı; tabiat varlıkları ve doğal sitlerin, tarihi arkeolojik, kentsel, kentsel arkeolojik sitler ve diğer koruma statüleri ile çakıştığı alanlarda ise ilgili kurulların uygun görüşü alınır.”, 30 uncu maddesi ve geçici nci maddesi “(1) Yürürlükteki 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları, üst ölçekli

çevre düzeni planı veya nazım imar planı plan türüne dönüştürülür. Bu planlarda yapılacak değişikliklerde bu Yönetmeliğin çevre düzeni planları ile ilgili hükümlerine uyulur ve değişikliğin kullanım amacı ve niteliğine göre çevre düzeni planı ile nazım imar planı gösterimlerinden uygun olanı kullanılabilir.”

TEBLİĞLER

- Tebliğın Adı** : **Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri ve İş Bitirme Belgelerinin 2017 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 28/04/2017 – 30051
- Konusu** : 28/3/1981 tarihli ve 17293 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği uyarınca, ihalelere iştirak edecek olan müteahhitlerin, ellerinde bulunan ve geçerliliği sona ermemiş müteahhitlik karneleri, ilgili kuruluşlarca, aşağıda belirtildiği şekilde ve grubu aynı kalmak şartıyla aktararak kabul edilecektir.
- Müteahhitlik karneleri**
MADDE 1 – (1) 28/3/1981 tarihli ve 17293 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerine Katılma Yönetmeliği uyarınca, ihalelere iştirak edecek olan müteahhitlerin, ellerinde bulunan ve geçerliliği sona ermemiş müteahhitlik karneleri, ilgili kuruluşlarca, aşağıda belirtildiği şekilde ve grubu aynı kalmak şartıyla aktararak kabul edilecektir.
- Değerlendirme katsayıları**
MADDE 2 – (1) 1/1/2017 tarihinden itibaren, Müteahhitlik Karneleri ve İş bitirme Belgeleri için geçerli katsayılar aşağıda belirtilmiştir:
- Tespit olunan bu katsayılar 1/1/2018 tarihine kadar uygulanacaktır.
 - 1/3/1981-28/2/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dahil) ve geçerliliğini muhafaza eden müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 33.743,650 ile çarpılacaktır.
 - 1/3/1982-31/12/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dahil) müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 28.057,220 ile çarpılacaktır.
 - Kuruluşlarca iş bitirme belgelerinin ve müteahhitlik karnelerinin değerlendirilebilmesi için 1/1/2017 tarihinden geçerli olmak üzere aşağıda tespit olunan katsayılar uygulanacaktır:

Yıllar	2017 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2017 yılında uygulanacak katsayılar	Yıllar	2017 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	2.396.068,766	1980	48.751,049	2000	7,486
1954	2.161.267,755	1981	33.743,650	2001	6,115
1955	1.914.087,863	1982	28.057,220	2002	3,695
1956	1.568.145,900	1983	24.389,493	2003	2,837
1957	1.371.837,977	1984	19.512,373	2004	2,447
1958	1.254.850,944	1985	13.451,020	2005	2,192
1959-1966	1.065.957,415	1986	9.742,273	2006	2,067
1967	967.076,422	1987	7.509,083	2007	1,844
1968	887.720,571	1988	4.992,153	2008	1,732
1969	845.636,832	1989	3.028,564	2009	1,581
1970	789.210,496	1990	1.837,006	2010	1,543
1971	710.045,214	1991	1.178,762	2011	1,433
1972	601.764,931	1992	707,853	2012	1,457
1973	532.324,289	1993	427,001	2013	1,387
1974	395.093,622	1994	255,830	2014	1,270
1975	315.064,919	1995	116,285	2015	1,183
1976	268.732,516	1996	64,428	2016	1,100
1977	197.118,171	1997	33,095	2017	1,000
1978	140.957,104	1998	19,177		
1979	104.365,334	1999	12,378		

- Tebliğın Adı** : Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2017 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 04/05/2017 – 30056
- Konusu** : **Yapı yaklaşık birim maliyetleri** 16/7/1985 tarihli ve 85/9707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesinin 3.2 maddesi gereğince, mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak 2017 yılı yapı yaklaşık birim maliyetleri, yapının mimarlık hizmetlerine esas olan sınıfı dikkate alınarak; KDV hariç, genel giderler (%15) ile yüklenici kârı (%10) dâhil belirlenerek 1/1/2017 tarihinden itibaren geçerlik olmak üzere yeniden belirlenmiş ve 04.05.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

BELEDİYELERİN TAHSİL ETTİKLERİ KART BEDELİ¹

Davacı vekili, 07.03.2011 tarih ve 374 sayılı kararı ile ... Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Başkanlığınca, birçok alanda kullanılmak üzere özel olarak tasarlanan İstanbulkart'ın satışı sırasında kart bedeli olarak davalı/tüketiciden alınan 10 TL'nin iadesine karar verildiğini ileri sürerek, alınan kararın itirazen iptaline karar verilmesini istemiştir.

Davalı, bedel alınmasına ilişkin işlemin, 4077 sayılı Kanununun 5/3 maddesine aykırılık taşıdığını, Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararının yerinde olduğu beyanla davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş, miktar itibarıyla kesin netelikte ki bu karar davacının başvurusu üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca kanun yarına temyiz edilmiştir.

Dava, Tüketici Sorunları Hakem Heyeti'nin "İstanbulkart adıyla satışı yapılan ürünün, satış işlemi sırasında davalı/tüketiciden kart bedeli olarak alınan 10 TL'nin iadesine" işkin 07.03.2011 tarih ve 374 sayılı kararının itirazen iptaline ilişkindir. Mahkemece, "şu anda sadece ulaşım hizmetlerinde faal bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Alternatif olarak 1,2,23,5, ve 50 geçişlik sınırları kart alınarak kullanabildiği, sınırlı kartla İstanbulkart'ın sağladığı aktarmalı geçiş, aboman geçişi, indirimli geçiş, ücretsiz geçiş ve kademeli ücretlendirme özelliklerinden faydalanılmadığı anlaşılmıştır." Şekliyle, herhangi bir bilgi ve belgeye bağlı kalınmaksızın tespit yapıp, Belediyelerin hizmet sunduğu tüketiciye, bir hizmet için ayrıca başka bir mal veya hizmet satması ve de geri iade alırken bu mal veya hizmeti depozito bedelini geri ödememesinin yasalara ve hukuka aykırı bir eylem olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Hemen belirtilmelidir ki, ilke olarak, karşılıksız olarak tüketiciden alınan bedelin iade edilmesi gerektiği açıktır. O halde, somut olayda alınan bedelin, neye karşılık alındığının tespiti önem arz etmektedir. Dava konusu kartın, davacı İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü (İETT) tarafından, temazsız kart teknolojisine dayalı olarak elektronik ücret toplama işlemlerine hasren geliştirilip, diğer alternatif elektronik biletlere göre; kara, deniz ve raylı sistemlere özgü şehiriçi toplu taşıma hizmetlerinde kullanım kolaylığı sağlaması ve belirli şartlar dahilinde aktarma imkanı sunmasının yanı sıra, kartın aynı zamanda Belediye tarafından verilen değişik hizmet alanlarında da bir ödeme aracı ola-

1 Yargıtay 13. Hukuk Dairesi Esas No:2016/31315, Karar No:2017/1420

rak tasarlanmış olduğu dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Bu haliyle kart arzının, kullanıcılara bir kolaylık sağladığı tartışmasızdır. Öte yandan, davacının bu kartın üretimi için, dava dışı bir şirketle sözleşme yapıp, bir maliyet oluşturduğu da görülmektedir. Keza, uygulamanın sürdürülebilirliğinin sağlanması için bir işletim bedelinin ortaya çıkacağı tartışmasızdır. Diğer yandan, bilirkişi raporuna göre, tüketici dava konusu kartı alma konusunda mecbur bırakılmamış, alternatif kartlarla ulaşım hizmetlerinden yararlanma imkanı açık tutulmuştur. Bu açılmalara ışığında somut olay değerlendirildiğinde, dava konusu kartla ilgili bedel alınmasında kanuna aykırılık bulunmamaktadır. Buna göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, aksine düşüncelerle yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir. Açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma talebinin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile, İstanbul 1. Tüketici Mahkemesinin 08.12.2015 tarih 2013/1132 E. Ve 2015/1319 K. sayılı kararının sonucuna etkili olmamak üzere kanun yararına BOZULMASINA,

İŞYERİ DOKUNULMAZLIĞINI İHLAL²

Yaşı küçük sanığın, mülkiyeti belediyeye ait olan binanın çatısından elektrik kablosu çalmaya teşebbüs ettiği olayda, düzenlenen görgü tespit tutanağında, suçun işlendiği yerin belediyeye ait aşevi olarak kullanıldığı, **suç tarihi itibarıyla faaliyet göstermediği ve metruk durumda olduğunun** belirtilmesi karşısında, suçun işlendiği yerin faal olup olmadığı araştırılıp, faal olmadığı belirlenmesi halinde eylemin TCK'nin 142/2-b maddesinde tanımlanan hırsızlık suçunu oluşturacağı, ayrıca işyeri dokunulmazlığını bozma suçunun unsurlarının oluşmayacağı nazara alınarak bu yönden araştırma yapılması ve sonucuna göre sanığın hukuki durumunun değerlendirilmesi gerektiği gözetilmelidir. (5237 s. TCK m. 116/2, 142/1-a)

HAKLI NEDENLE DERHAL FESİH HAKKI³

İşyerinde vardiya amirine fiziksel şiddet uyguladığı iddia edilen davacı işçinin **iş sözleşmesi davalı işveren tarafından yazılı fesih bildirimi yapılmadan haklı nedenle derhal feshedilebileceğinden**, mahkemece bu husus araştırıldıktan sonra sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m.19,21,25)

İPOTEK BEDELİNİN ARTTIRILMASI⁴

Davaya konu ipotegün tesisine ilişkin Belediye Encümeninin kararına dayanılarak yapılan imar uygulamasının, İdare Mahkemesinin kararı ile iptal edildiği ve iptale ilişkin bu hükmün kesinleştiği, bu sebeple **Belediye Encümeninin sonraki tarihli kararıyla İdare Mahkemesinin iptal gerekçesi göz önüne alınarak, yeniden imar uygulaması çalışmasına başlandığı, ardın-**

2 T.C. Yargıtay İkinci Ceza Dairesi E:2014/35182, K:2016/16045, T:28/11/2016 Yargıtay Kararları Dergisi Mart 2017 s. 737

3 T.C. Yargıtay Yarımkinci Hukuk Genel Dairesi E:2017/496, K:2017/824 T:24.01.2017 Yargıtay Kararları Dergisi 2017 Mart s.565

4 T.C. Yargıtay Beşinci Hukuk Dairesi E:2015/23588, K:2016/12026, T:16/6/2106 Yargıtay Kararları Dergisi Ocak 2017, s. 41

dan Belediye Encümen Kararına istinaden tapuların üzerine “İmar uygulamasına tabidir” şehrinin işlenmesi için ilgili Tapu Müdürlüğüne bildirimde bulunduğu ve uygulamanın iptali nedeniyle kök parsellere geri dönüşüm işlemlerinin yapılması için ihale yapıldığı anlaşıldığından, kök parsellere geri dönüşüm işlemlerinin yapılması ipotek bedelinin arttırılması davasının sonucunu etkileyeceğinden, bu hususun bekletici mesele yapılarak, sonucuna göre hüküm kurulması gerektiği gözetilmelidir. (6100 s. HMK m. 165),

HUKUKİ YARAR⁵

Dava açmakta olduğu gibi, **kanun yoluna başvurmada da hukuki yararın bulunması gerektiği**, kötü niyetle temyize vekil sebebiyet vermiş ise idari para cezasının vekil hakkında uygulanacağı gözetilmelidir. (6100 s. HMK m. 114/1-h), (1086 s. HUMK m. 422/2, 434)

KAT KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMESİ⁶

Arsa payı karşılığı inşaat yapım sözleşmeleri gibi ***her iki tarafa borç yüklenen sözleşmelerde kural olarak, taraflardan birinin önceden ifada bulunma yükümlülüğü yoksa, kendi edimini ifa etmeyen borçlunun, karşı taraftan edimini yerine getirmesini talep edemeyeceği***, bu neviden sözleşmelerde öncelikle sözleşmeye uygun eser yapılması, daha sonra arsa sahibinin edimini ifa etmesinin istenmesi gerektiği gözetilmelidir.

RESMİ KURUM ARACININ KAZAYA KARIŞMASI⁷

Davacı vekili, davalıların maliki ve sürücüsü oldukları iş makinesinin kar temizleme çalışması yaparken davacının aracına çarptığını, davalı sürücü olayda tam kusurlu bulunduğunu belirterek kaza nedeni ile oluşan değer kaybı için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile belirsiz dava alacağı olarak şimdilik 500,00-TL dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesini talep etmiştir.

Davacı vekili 13.04.2015 tarihli ıslah dilekçesi ile taleplerini 875,00-TL olarak ıslah etmiştir.

Davalı İl Özel İdare Müdürlüğü vekili; davalı idareye ait iş makinesinin Demir Sigorta tarafından sigortalandığını, değer kaybindan sorumlu olan sigorta firmasına karşı davanın açılması gerektiğini belirterek davanın öncelikle husumet yönünden reddi gerektiğini, davacının zararının karşılanmasına yönelik ne sigorta şirketine ne de davalıya herhangi bir başvurusunun olmadığını ve davacının kusurlu olduğunu belirterek açılan davanın reddini talep etmiştir.

Davalı ; katıldığı duruşmalarda davanın reddini talep etmiştir.

İhbar olunan vekili; davacının talep ettiği değer kaybının teminat kapsamı dışında olduğunu, davacının hasarını kasgo sigorta poliçesinden tazmin ettiğini belirtmiştir.

5 T.C. Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi E:2016/23523, K:2016/15472, T:05.12.2016 Yargıtay Kararları Dergisi Ocak 2017, s. 27

6 T.C. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E:2014/23-724, K:2016/168 T:24.02.2016 Yargıtay Kararları Dergisi 2017 Mart s.565

7 Yargıtay 17. Hukuk dairesi Esas No:2016/4944, Karar No:2016/7927Bu karar Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Mahkemece, davanın kabulü ile 875,00-TL'nin dava tarihi 06.05.2014 tarihinden itibaren işleyerek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmiş; hüküm Davalı İl Özel İdaresi Müdürlüğü vekilinin kamu yararına bozma istemli dilekçesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 17.03.2016 gün , 2016/95770 sayılı Kanun yararına bozma talebi ile temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazası nedeniyle oluşan araç değer kaybı bedelinin sorumlulardan tahsili istemine ilişkindir.

Mahkemece, davalı İl Özel İdare Müdürlüğü'nün harçtan muaf olduğu halde, yargılama harcından sorumlu tutulması ve HMK 326/3 ve 297/1-ç hükümlerine aykırı olarak birden fazla davalı aleyhine karar verilmiş olmasına karşın vekalet ücreti ve yargılama giderleri yönünden istem ve kanun gereği olan teselsül hükümleri göz ardı edilerek yalnızca davalıdan tahsili şeklinde hüküm kurulması isabetli görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK'nun 426/6. Maddesine dayalı kanun yararına bozma talebinin kabulü ile hüküm hukuki sonuçlarına etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA, gereğinin ifası için kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine, 19/9/2016 gününde oybirliğiyle karar verildi.

DANIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE BAŞKANININ MECLİS KARARINA KARŞI DAVA AÇMASI¹

Dava, ... Belediye Başkanı olan davacı tarafından, daha önceki tarihlerde belediyeye ait olan 9 ayrı taşınmazdan sekiz tanesinin intifa hakkı tesis edilerek bir tanesinin ise bedelsiz olarak bir özel yüksek öğretim kurumuna devrine yönelik meclis kararlarının geri alınmasına ilişkin emlak İstimlak Müdürlüğü ile başkanlık teklifinin reddine yönelik 21.12.2015 günlü meclis kararlarının iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince, dava konusu meclis kararının oybirliği ile alındığı, davacı belediye başkanının kararda muhalefet şerhinin bulunmadığı, muhalif kalınmayan dava konusu karar bakımından davacının 2577 sayılı Yasa hükümleri uyarınca dava açma ehliyeti bulunmadığı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Meclis kararlarının kesinleşmesi" başlıklı 23. maddesinde; *Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisinin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idari yarıya başvurabilir*" hükmü bulunmaktadır.

9.10.2005 gün ve 25961 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği 17. maddesinde de, Belediye başkanının hukuka aykırı gördüğü

1 T.C. Danıştay Sekizinci Daire Esas No:2016/13587, Karar No:2016/10058

meclis kararını 5 gün içinde yeniden görüşülmek üzere meclise geri gönderebileceği meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla kararında ısrar ederse kararın kesinleşeceği, bu durumda meclis kararının kesinleşme tarihinin, ikinci kararın tarihi olduğu belirtilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin (a) bendinde, iptal davaları idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlandıktan sonra ilk inceleme konularının düzenlendiği 14. maddenin 3/c bendinde de, dilekçenin ehliyet yönünden inceleneceği, 15. maddenin 1/b bendinde ise, bu hususta kanuna aykırılık görülmesi halinde davanın reddedileceği hükme bağlanmıştır.

İptal davasının subjektif ehliyet koşulu olan “menfaat ihlali” doktrin ve içtihatlarda; dava konusu işlemle davacı arasında kurulan makul, meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilişkisi olarak tanımlanmaktadır.

Menfaat ilişkisi koşulunun varlığı davanın esasının incelenebilmesi için aranan ön şartlardan biri olup sınırları hukuki duruma göre değişmekte ve davanın durumuna göre taraf ilişkisinin kurulması idari yargı yerince belirlenmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, Belediye Başkanı olan davacının dava konusu 21 Aralık 2015 tarih ve 431 sayılı kararın alındığı meclis toplantısına Meclis Başkanı sıfatı ile katıldığı, toplantıda kararın oybirliği ile alındığı, 5393 sayılı Yasanın 23. Maddesi uyarınca meclis kararının, davacı başkana gönderilmesi sonrasında, davacının bu hükme uygun olarak ve emlak-istimlak müdürlüğünün, taşınmazlara ilişkin kararların usulsüz olduğu yönündeki görüşü doğrultusunda, yeniden görüşülmek üzere meclise iade ettiği, meclis tarafından 8.1.2016 gününde yapılan toplantıda oyçokluğuyla önceki kararda ısrar edilmesine karar verildiği; başkan tarafından, ısrara ilişkin karara muhalif kaldığı belirterek, ısrara konu kararın iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, **belediye meclisi tarafından alınan kararların kullandığı oyun olumlu-olumsuz olduğuna bakılmaksızın belediye başkanı tarafından iade edilmesi halinde meclis kararının kesinleşmeyeceği ve idari davaya konu olamayacağı**; iade edilen kararın ise, ancak meclisin ısrarı kararı ile kesinleştiikten sonra idari davaya konu olabileceği anlaşılmaktadır.

Aksi bir yaklaşımla; ilk meclis toplantısında alınan karara katılıp, **olumlu oy kullanması neden gösterilerek başkanın artık bu kararı karşı dava açamayacağı yönündeki tespitine ise 5393 sayılı Yasanın 23. Maddesi ile başkana tanınan düşünme süresini ve meclis kararının kesinleşmesi için öngörülen iade ve ısrar sürecini anlamsızlaştıracağı** da açıktır.

Olayda; meclisin aldığı davaya konu kararı 5 günlük yasal süresi içinde iade etmesi sonrasında, yeniden görüşülmesi ve ısrar kararı verilmesine ilişkin toplantıda **karara muhalif kaldığı** anlaşılan belediye başkanının, ısrara konu kararın iptaline istemede gerek objektif gerek subjektif ehliyetinin bulunduğu açıktır.

Diğer taraftan; davaya konu meclis kararlarında bahsi geçen taşınmazlardan bir kısmının bulunduğu mahalleler, 6360 sayılı Yasa ile Belediyesine bağlandığından ve bu taşınmazlarla ilgili olarak devir-tasfiye komisyonunun değerlendirmesi sonucu malik idare belirleneceğinden bu taşınmazlar yönünden, davanın Belediyesi ile komisyon kararına göre diğer ilgili idarelere ihbarının zorunlu olduğu da tartışmasızdır.

Bu durumda; davacı belediye başkanının dava konusu ettiği meclis kararını, yeniden görüşülmek üzere süresi içinde meclise iade etmesi üzerine kesinleşmesini engellediği ve sonrasında meclis ısrara ilişkin karara muhalif kalarak kararın kesinleşmesini müteakip, bu kararın iptalini istediği görüldüğünden karara karşı dava açma ehliyeti bulunmakla, aksi yönde verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir.

GECEKONDU ÖNLEME BÖLGESİ SINIRLARI İÇERİSİNDE BULUNMASININ TEK BAŞINA ACELE KAMULAŞTIRMA YAPILMASI²

Davacıya ait taşınmazı da kapsayan alanın gecekondu önleme bölgesi sınırları içerisinde bulunmasının tek başına acele kamulaştırma yapılmasına gerekçe teşkil etmeyeceği hakkında

Bazı taşınmazların Toplu Konut İdaresi tarafından acele kamulaştırılmasına yönelik 18.03.2013 tarihli, 28592 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2013/4326 sayılı Bakanlar Kurulu kararının ve eki paftada yer alan kamulaştırma sınırının davacıya ait ... sayılı parsel yönünden iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasanın 25. Maddesinde; “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.” hükmü yer almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek 1 nolu protokolünün “Mülkiyetin korunması” başlıklı 1. Maddesinde; “Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülkü dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslar arası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir. Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez.” hükmüne yer verilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri açısından bakıldığında, özel mülkiyet hakkının korunması gereken temel insan hakları arasında yer aldığı, anayasa ve uluslar arası sözleşmelerde mülkiyet hakkını korumaya yönelik düzenlemelere yer verildiği, bu düzenlemelerde mülkiyet hakkına müdahalelerin olabileceğinin öngörüldüğü, ancak bu müdahalelerde kamu yararı gerekçesi, kanuni düzenleme gereği ve ölçülülük ya da orantılılık gibi uluslar arası hukukun genel ilkelere varlığının dikkate alınması gerektiği, aksi durumda müdahalenin mülkiyet hakkı ihlaline neden olacağı kabul edilmiştir. Nitekim Anayasa Mahkemesi kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıyla da bu hususların açık bir şekilde ortaya konulduğu görülmektedir.

Bu açıdan, kamu gücünü kullanarak özel mülkiyetteki taşınmazların kamu eline geçirilmesini ifade etmesi anlamına kamulaştırmanın yargısal incelemesinde, mülkiyet hakkına söz konusu müdahalede yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde kamu yararının varlığının, kanuni düzenleme gereğinin ve orantılılık noktasında adil denginin sağlanıp sağlanmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

2 T.C. DANIŞTAY Altıncı Daire Esas No:203/2811, Karar No:2016 No:2016/115

Diğer taraftan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. maddesinde ise, 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda gerekli olan taşınmaz malların kamulaştırılmasında kıymet takdiri dışındaki işlemler sonradan tamamlanmak üzere ilgili idarenin istemi ile mahkemece yedi gün içinde o taşınmaz malın 10'uncu madde esasları dairesinde ve 15'inci madde uyarınca seçilecek bilirkişilerce tespit edilecek değeri, idare tarafından mal sahibi adına 10'uncu maddeye göre yapılacak davetiye ve ilanda belirtilen bankaya yatırılarak o taşınmaz mala el konulabileceği, bu Kanun'un 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında belirtilen hallerde yapılacak kamulaştırmalarda yatırılacak miktar, ödenek ilk taksit bedeli olduğu düzenlemesine yer verilmiştir.

Anayasada herkesin, mülkiyet hakkına sahip olduğu ancak bu hakkın kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği ifade edilmiştir. Yine ülkemizin taraf olduğu İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin Ek 1 Nolu Protokolüyle, mülkiyet hakkı bir insan hakkı olarak kabul edilmiş ve bu hakkın orantılılık ilkesi çerçevesinde kamu yararının karşılanması zorunluluğunun özel mülkiyet hakkının korunmasından üstün tutulması şartına bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; sayılı parselde yer alan davacıya ait taşınmazın bulunduğu alanın 14.03.2008 tarihli, 58 sayılı Adana Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla 5393 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi uyarınca Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı olarak belirlendiği, bölgedeki sağlıklı, çarpık yapılaşma ve imara aykırı gecekondular niteliğindeki yapıların yoğun olarak bulunması nedeniyle 16.07.2009 tarihli, 3412 sayılı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı oluru ile anılan taşınmazın bulunduğu bölgenin 775 sayılı Gecekondular Kanununun 5,7,9,31, geçici 4 ve geçici 9 uncu maddeleri uyarınca gecekondular önleme bölgesi olarak belirlendiği, söz konusu taşınmazın ancak gecekondular önleme bölgesi sınırları içerisinde bulunduğu ve gecekondular önleme bölgesi sınırları esas alınmak suretiyle acele kamulaştırma yapılacak alanın sınırlarının belirlendiği, davacıya ait taşınmazın da bu kapsamda 19.03.2013 tarihli, 28592 sayılı resmi Gazete'de yayımlanan 2013/4326 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile eki paftada yer alan kamulaştırma sınırı uyarınca 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27. Maddesi uyarınca acele kamulaştırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Başbakanlık savunmasında, dava konusu Bakanlar Kurulu kararı ile gecekondular önleme bölgesi ilan edilen alanda plan, proje bütünlüğü ve mülkiyet birliği sağlanarak daha iyi barınma koşullarının sağlandığı bölgelerin sağlanarak, dar gelirli kesime konut üretilmesinin sağlanması ve yeni gecekonduların yapımının engellenmesi amacıyla anlaşma yoluyla satın alınamayan taşınmazların kısa sürede elde edilmesi amacıyla kamulaştırma kararı alındığı belirtilmiştir.

Diğer taraftan idare, kamulaştırma kararının tek bir taşınmaz için alınmadığı, gecekondular önleme bölgesindeki tüm taşınmazlara yönelik alındığı bildirilmiştir.

Davacı tarafca, acele kamulaştırma kararı verilen parselde, ruhsatlı taşınmazın turizm e sosyal tesis alanı olduğu ve halen kullanıldığı, dolayısıyla taşınmazın kamulaştırılması gereken bir taşınmaz niteliğinde olmadığı belirtilmiştir.

775 sayılı Gecekondular Kanununun 31. maddesi gereğince, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının bu Kanundaki hizmetlerde kullanılmak üzere özel mülkiyetteki arazi ve arsaları, kamulaştırması mümkündür. Ancak sözü edilen idare adına, kanuni düzenleme gereği kamulaştırma

tırma yapma imkanı bulunmamakla birlikte, kamulaştırma için kanuni düzenleme yanında kamu yararı koşulunda bulunması gerekir. Bir alanın gecekondü önleme bölgesi ilan edilmesi sonrasında alanda bulunan taşınmazların niteliği, kullanım durumu ve üzerindeki yapıların durumu da dikkate alınarak aynen muhafazası mümkün olan yapıların ve taşınmazların tespit edilmesi gerekir. Gecekondü Önleme bölgesi ilan edilen sahada idarece amaçlanan hedeflerin sağlanması için ıslahı mümkün olmayan yapıların bulunduğu arsaların kamulaştırmasında kamu yararı bulunsada, ruhsatlı olan ve muhafaza edilmesi mümkün olan yapıların ve arsaların kamulaştırılmasında kamu yararının olduğundan söz edilemez. **Diğer bir anlatımla, düzenli ve planlı kentleşmenin sağlanması maksadıyla bir alanın gecekondü önleme bölgesi ilan edilerek bu alandaki bazı taşınmazların kamulaştırılması mümkün olmakla birlikte, ruhsatlı olan ve imara uygun olarak yapılan ve kullanılan taşınmazın kamulaştırılmasını haklı kılabilecek meşru bir amaçtan söz edilmesi mümkün değildir. Kamulaştırmadaki amaç, daha iyi barınma koşullarının sağlandığı bölgelerin sağlanarak, dar gelirli kesime konut üretilmesinin sağlanması ve yeni gecekonduların yapımının engellenmesi olduğuna göre bu amaca ters düşmeyen yapıların muhafazası mümkündür.**

Bakılan davada, gecekondü önleme bölgesi sınırları içerisinde bulunan uyumsuzluğa konu taşınmazı da kapsayan alanın acele kamulaştırma usulü ile kamulaştırılmasına karar verildiği; ancak davacıya ait taşınmazı da kapsayan alanın gecekondü önleme bölgesi sınırları içerisinde bulunmasının tek başına acele kamulaştırma yapılmasına gerekçe teşkil etmeyeceği; dolayısıyla taşınmazın niteliği dikkate alındığında, kamulaştırma yapmasını gerektirecek koşulların olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu nedenlerle, davacıya ait taşınmazın acele kamulaştırılmasını gerektirecek halin bulunmaması karşısında, sözü edilen doğrultuda tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu 2013/4326 sayılı Bakanlar Kurulu kararının sayılı parsel yönünden iptaline,

SAYIŞTAY KARARLARI

DERNEĞİN DÜZENLEDİĞİ YARIŞMADA VERİLEN ÖDÜLÜN BELEDİYE BÜTÇESİNDEN KARŞILANMASI¹

Derneği'nin düzenlediği ".....Yarışmasında" ... Belediye bütçesinden alınan 6 adet dizüstü bilgisayarın dernek tarafından ödül olarak dağıtılması sonucu kamu zararına neden olduğu gerekçesiyle-TL. ye tazmin hükmolunmuştur.

Sorumlular dilekçelerinde, ilgili derneğin Belediyeden talep yazısından da anlaşılacağı üzere; söz konusu taşınabilir dizüstü bilgisayarların, 2 Mayıs 2013 tarihinde devlet protokolünden bir kısım bakanların katılımıyla gerçekleştirilen ödül töreninde dağıtıldığını, Bilgisayarların devlet protokolü tarafından bizzat dağıtıldığını,

¹ <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/tkk/?krr=13434> Sayıştay 6. Dairesi, Tutanak No:42837, Tutanak Tarihi 8.3.2017

İçişleri Bakanlığının 25.4.1984 gün ve 27302 sayılı onayı ile yürürlüğe konulan Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama Ve Tören Giderleri Yönergesinin 3'ncü maddesinde; Temsil, ağırlama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayini belediye başkanının takdirine tabidir. Bu giderlerin yapılmasını gerektiren tören veya toplantıya belediye başkanın katılması şartı aramaz" düzenlemesi getirilmiş olup, Yönergesinin 4 üncü maddesinde de; gerçek ve tüzel kişilere ödül ve hediye vermenin temsil giderleri kapsamında sayıldığını,

Takdir yetkisinin, idarenin belli durum ve koşulların ortaya çıkması halinde belli bir kararı alıp almamak ya da kanunda ön görülen farklı çözümler arasında bir seçim yapabilmek konusunda mevzuat tarafından verilen bir serbestlik alanına sahip olması veya belirli bir konuda karar alabilmek için hangi koşul ve durumların ortaya çıkmasının gerekli olduğunu tespit etmek imkanının idare organına verilmesi olduğunu, 6 (altı adet) dizüstü bilgisayarın Belediyenin temsiline katkı ve fayda sağlayacak bir organizasyonda "ödül dağıtımı için kullanılmış olması" ve bu amaçla verilmesinin temsil gideri kapsamında olduğundan, zarar doğurucu mevzuata aykırı bir uygulama söz konusu olmadığını, Belediyenin bu konuda yasada açıkça ifade edilen ve yerini bulan takdir hakkını kullandığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmişlerdir.

Sayıştay Başsavcılığı aynen;

”...

Sorumlular savunmalarında, söz konusu bilgisayarların dağıtımının, Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesine göre yapıldığını ve konunun Belediye Başkanının takdirinde olduğunu belirtilerek tazmin hükmünün kaldırılması istenilmektedir.

Bir bütçe gideri özel bir kanunla belirlenen veya bütçe belgelerinde münhasıran belirlenen konularda yapılabilir. Yönergeyle bir gider konusu ve türü oluşturulması mümkün olmayıp, Yönergeyle harcamanın usulü belirlenebilir. Nelerin temsil gideri olduğu harcamaların detaylarını sınıflayan ve açıklayan analitik bütçe hazırlama rehberinde belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38. maddesinin (o) bendinde, "Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak." hükmü, ayrılan ödeneğin kullanımı ile ilgili olup, sınırsız bir takdir yetkisi olduğu anlamına gelmemektedir.

Belediyeler mahalli ve müşterek hizmet kuruluşlarıdır. Bu şekildeki harcamaların benzer durumda olan herkese ve eşit bir şekilde yapılması mümkün olmadığı gibi, mahalli ve müşterek yönü de yoktur.

Ayrıca, 5176 sayılı Kanun ve Yönetmeliği karşısında bu türden harcamaların yapılması da yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

Buna göre, Daire kararının korunmasının uygun olacağı" şeklinde görüş belirtmiştir.

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü.

5393 sayılı Belediye Kanununun 3'üncü maddesi (a) bendinde, "Belediye: Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini, ..., c fıkrasında ise "Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini ...ifade eder" denilmektedir.

Aynı Kanunun 14 üncü maddesinde ise, Belediyenin, mahalli müşterek nitelikteki ihti-

yaçları karşılayacağı, görev, sorumluluk ve yetki alanının Belediye sınırlarını kapsadığı ifade edilmiştir.

... Derneği'nin kuruluş amacı, üyelerinin ortak mesleki, ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak olup, dernek tüzüğünde belirtilmiştir. Söz konusu dernek merkezi de ... ilçesi sınırları dışında ve ... ilçesindedir. Bu nedenle yapılan harcamanın mahalli ve müşterek yönü yoktur.

Sorumlular dilekçelerinde, söz konusu bilgisayarların dağıtımının Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesine göre yapıldığını ve konunun Belediye Başkanının takdirinde olduğu belirtilmekte ise de; Temsil, Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesinde Belediye'nin mahalli müşterek nitelikte olmak şartı ile harcama yapabileceğinin belirtilmesi nedeniyle, yapılan ödemeyi bu kapsamda değerlendirmek mümkün değildir. Dernekle Belediye arasında ortak bir proje de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, sorumlu iddialarının reddi ile 266 sayılı ilamın 18 inci maddesiyle ...TL. ye verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE

SÖZLEŞMESİ FESHEDİLEN MAL ALIMINDA YÜKLENİCİNİN VERDİĞİ KESİN TEMİNATIN ENFLASYON ORANINA GÖRE GÜNCELLENEREK GELİR KAYDEDİLMESİ GEREKİRKEN GÜNCELLEME YAPILMADAN GELİR KAYDEDİLMESİ²

Sözleşmesi feshedilen mal alımında yüklenicinin verdiği kesin teminatın enflasyon oranına göre güncellenerek gelir kaydedilmesi gerekirken güncelleme yapılmadan gelir kaydedilmesi nedeniyle ...-TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Gerçekleştirme Görevlisi sıfatıyla sorumluluğu bulunan ... dilekçesinde özetle,

Bu aşamada kamu personeline rücu edilmesi gereken kamu zararı bulunmadığını; 4735 sayılı Yasanın 22/2. maddesinde aynen "19, 20 ve 21 inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik Enstitüsünce yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncellenir. Güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki fark yükleniciden tahsil edilir" denildiğini;

4735 sayılı Yasanın 22/2. maddesinde sarahaten belirtildiği veçhile güncellenen/güncellenmesi gereken teminat tutarı ile ilgili kamu alacağının asıl borçlusunun ilgili firma olduğunu;

Borçlar Kanununun 72'nci maddesinde aynen "Tazminat istemi, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın her halde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar."

Aynı yasanın 73'üncü maddesinde ise, "Rücu istemi, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişinin öğrenildiği tarihten başlayarak iki yılın ve her halde tazminatın tamamının ödendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar" hükmüne amir olduğunu;

Aynı yasanın 146'ncı maddesinde "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir" kuralının belirtildiğini;

Yukarıda belirtilen yasa maddeleri beraber değerlendirildiğinde kendisine kamu zararın-

² Sayıştay 4. Dairesi, Tutanak No 42851, Tutanak Tarihi 15.3.2017

dan dolayı borç çıkarılması için teminat tutarının güncelleme farkı ... TL'nin firmadan yasal yollar ile takibinin mümkün olmaması/ isteme konu alacağıın firma lehine/Kurum aleyhine olarak zamanaşımına uğramış olmasının gerekli olduğunu;

Teminatın gelir kaydedildiği tarihin Şubat 2014 olduğunu; dolayısıyla gerek iki yıllık zamanaşımı yönünden gerekse on yıllık zamanaşımı yönünden teminat güncelleme farkının (... TL) Kurum tarafından ilgili firmadan talep hakkının Borçlar Kanunu 72. 73. ve 146. maddeler çerçevesinde halen düşmediğini; bu itibarla Kurumun hukuki olarak hak kaybının olmadığı bir konuda doğrudan doğruya kendisine borç çıkarılmasına itiraz ettiğini;

Eğer firmadan Kurumun teminat farkını isteme hakkı zamanaşımına uğramış olsa idi, kamu zararı doğumundan bahsedilebileceğini ve kendisinin ancak, bu aşamada sorumlu tutulabileceğini;

Ayrıca, 5018 sayılı Kanun Çerçevesinde Sorumlu Tutulacak Görevli ve Yetkililerin Belirlenmesi Hakkında 14.06.2007 tarih, 5189/1 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararı'nda; "Muhasebe Yetkilisinin Görev ve Sorumlulukları Başlıklı 5'inci maddesinin (d) bendinde İdarelerce ilgili Kanunlara göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale kamu gelir ve alacakların takip ve tahsil edilmesinden Muhasebe Yetkilisinin tek başına sorumlu olduğuna" karar verilmiştir, denildiğini; bu hükümden hareketle, bu borcun kendisine değil; Muhasebe Yetkilisine çıkarılmasına karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Başsavcılık karşılama yazısında;

"121 sayılı ilamın 4 üncü maddesiyle ilgili olarak;

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun ilgili maddeleri gereği, sözleşmenin feshedilmesi halinde yüklenicinin verdiği kesin teminat enflasyon oranına göre güncellenerek ek gelir kaydedilmesi gerekirken güncelleme yapılmadan gelir kaydedildiğinden kamu zararına sebebiyet verilmiştir.

Bu nedenle mevzuata uygun Daire kararının tasdikine karar verilmesi uygun olur." denilmiştir.

Sorumlu ikinci dilekçesinde, aynı hususları tekrarlamıştır.

Duruşma talebinde bulunan ... ile Sayıştay Savcısının sözlü açıklamalarının dinlenmesinden ve dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü;

Rapor dosyası ve ekli belgelerin incelenmesi neticesinde;

... Bölge Müdürlüğünce ihale edilen, "...” içinde İdarenin sözleşmeyi, yakıtın belirlenen sürede teslim edilmemesi ve ihtarlı sürede de aynı durumun devam etmesi, sebebiyle 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 20'nci maddesi (a) fıkrasına istinaden feshettiği görülmüştür.

Fesih işlemi ile ilgili olarak İdari İşler Şubesi tarafından hazırlanarak Bölge Müdürünce onaylanan gelir kaydına ilişkin 24.02.2014 tarih ve 27-303 sayılı yazı ile, ilgili firmanın sözleşmesinin feshedilerek kesin teminatının gelir kaydedilmek üzere yazının Muhasebe Şube Müdürlüğüne havalesine karar verilmiştir.

Söz konusu yazıya istinaden, kesin teminat miktarı olan ... TL'nin gelir kaydedildiği fakat güncelleme farkı olan ...-TL'nin tahsil edilmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun “İdarenin Sözleşmeyi Feshetmesi” başlıklı 20’nci maddesinde;

“Aşağıda belirtilen hallerde idare sözleşmeyi fesheder:

a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi,

...

Hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.” hükmü,

“Sözleşmenin Feshine İlişkin Düzenlemeler” başlıklı 22’nci maddesinde;

“19, 20 ve 21 inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik Enstitüsünce yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncellenir. Güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki fark yükleniciden tahsil edilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre, yüklenici firmanın taahhüdünü yerine getirmemesi nedeniyle sözleşmenin feshedilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların, alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncellenmesi, güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki farkın yükleniciden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde, yapılan işlemin mevzuata aykırı ve eksik olduğu kabul edilmekle birlikte Borçlar Kanununun zamanaşımına ilişkin hükümlerine atıfta bulunmak suretiyle, söz konusu mevzuata aykırı işlem sonucunda bir kamu zararı oluşmadığını, teminat farkından kaynaklanan kamu alacağının yasal süresinde firmadan dava yoluyla istenebileceğini ve tahsil edilebileceğini iddia etmiştir.

Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 17’nci maddesine göre, idare gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması hallerinde, kamu zararının söz konusu işlemin zaman aşımına uğradığı tarihte oluşacağı kabul edilmekte ise de; teminat mektuplarını kanundan kaynaklanan vergi, resim, harç gelirleri, yurt gelirleri veya kredi geri ödemeleri gibi gelirler kapsamında değerlendirmek mümkün değildir.

Teminat mektubu, borçlunun alacaklıya karşı üzerine aldığı bir edimi yerine getirmemesi halinde, belirli bir miktar parayı, herhangi bir mahkeme kararına veya borçlunun rızasının alınmasına gerek olmaksızın, alacaklının ilk yazılı talebinde ona derhal ve gecikmeksizin ödemeyi kabul ve taahhüt niteliğinde bir garanti sözleşmesi sayılmakta ve Türk Borçlar Kanununun 128’inci maddesine dayandırılmaktadır.

Teminat mektubu metninde yer alan “protesto keşidesine ve hüküm istihsaline gerek kalmaksızın ve borçlunun rızasını almaksızın ilk yazılı talepte derhal ve gecikmeksizin” şeklindeki ödeme taahhüdü banka teminat mektuplarının garanti sözleşmesi niteliğinde olduğunu ve bankanın, garanti sözleşmesinde olduğu gibi asıl borçtan bağımsız bir yükümlülük altına

girdiğini göstermektedir. Bu bağlamda, teminat mektuplarından kaynaklanan alacak, derhal ve gecikmeksizin tahsili gereken bir alacaktır.

Bununla birlikte, dilekçede yer alan sorumluluk itirazına ilişkin olarak; muhasebe yetkilisinin sorumluluğu için gelirin tarh ve tahakkuk aşaması sorunsuz bir şekilde yerine getirilmesi gerekmektedir. Tarh ve tahakkuk aşaması sorunsuz yerine getirildiğinde, muhasebe yetkilisinin tahsilatla ilgili sorumluluğu başlamaktadır. Tahakkuk ettirilen gelirin muhasebe kayıtlarına alınması ve ilgililerine kanuni süresinde gönderilmesi hususunda muhasebe yetkilisinin sorumluluğundan bahsedilebilir. Tahakkuk ettirilmeyen bir gelirle ilgili olarak muhasebe yetkilisinin sorumluluktan söz etmek mümkün değildir.

Muhasebe yetkililerinin sadece tahsil edilebilir hale gelmiş gelirlerin tahsilinden sorumlu olacaklarına dair bu hususlar, 21/01/2006 tarihli ve 26056 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Muhasebe Yetkilisi Adaylarının Eğitimi, Sertifika Verilmesi ile Muhasebe Yetkililerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 'Muhasebe yetkilisinin görev ve yetkileri' başlıklı 23'üncü maddesinde:

“Muhasebe yetkilisinin görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

a) Gelirleri ve alacakları ilgili mevzuatına göre tahsil etmek, yersiz ve fazla tahsil edilenleri ilgililerine iade etmek...” ;

'Alacakların tahsil sorumluluğu' başlıklı 32'nci maddesinin birinci paragrafında ise:

“Muhasebe yetkilileri, idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının yükümlüleri ve sorumluları adına ilgili hesaplara kaydedilerek tahsil edilmesinden sorumludurlar.”

denilmek suretiyle de dile getirilmiştir.

Bu nedenle, İlama konu olayda tahsil edilebilir hale gelmemiş bir gelir söz konusu olup, bu gelirin tahsil edilememiş olmasından dolayı muhasebe yetkilisinin sorumlu tutulmamasında mevzuata uyarlık bulunmamaktadır.

Bu nedenle, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddiaların reddedilerek 121 sayılı İlam'ın 4'üncü maddesi ile verilen tazmin hükmünün yönünden TASDİKİNE, Oybirliği ile;

ARAÇ MUAYENELERİNİN ZAMANINDA YAPTIRILMAMASINDAN KAYNAKLANAN GECİKME ÜCRETLERİNİN BELEDİYE BÜTÇESİNDEN ÖDENMESİ

... Belediyesi'ne ait araçların muayenelerinin zamanında yapılmaması nedeniyle oluşan gecikme ücretinin belediye bütçesinden ödenmesi ile zamanında muayene için gerekli işlemleri yapmayanlardan bunun bedelinin tahsil edilmemesi nedeniyle kamu zararına yol açılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12'nci maddesinde, devlet memurlarının, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendine teslim edilen devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu, devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesinin esas olduğu, zararın ödettilmesinde bu konudaki genel hükümlerin uygulanacağı, ancak fiilin meydana geldiği tarihte

en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararların, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödeneceği belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun;

8'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu,

32'nci maddesinde ise harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca, kamu görevlisi olarak çalışan memur veya işçilerin görevlerini zamanında yapmaması sonucu oluşan muayene gecikme ücretinin buna sebep olan kişilerce karşılanması ya da bütçeden ödense bile ilgisinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

SOSYAL DENGES³

... Belediyesi'nde çalışan memur ve sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminatı ödemelerinin sözleşmeye göre brüt olarak dikkate alınması gerekirken net olarak dikkate alınması suretiyle sözleşmeye aykırı ödeme yapılması nedeniyle kamu zararına neden olduğu görülmüştür.

... ile ...Belediyesi arasında yapılan 1.7.2014-31.12.2015 dönemini kapsayan Toplu İş Sözleşmesinin İyileştirme Zammı başlıklı 27'nci maddesinde yer alan "tüm memurlara ve sözleşmeli memurlara ilave olarak ... TL nakdi ve ...TL yemek bedeli nakdi verilir. Toplamda ... TL nakdi verilir." İfadelerinden, yapılacak olan bu yardımların net olarak ödeneceği yönünde sözleşmede açık bir hüküm yer almadığından, söz konusu ödemelerin brüt olarak ödeneceğinin kabul edilmesi gerekmektedir.

Nitekim anılan Toplu İş Sözleşmesinin İyileştirme Zammı başlıklı 27. maddesinin (C) ve (D) fıkralarında, yapılacak ölüm ve tahsil yardımlarının net olarak ödeneceği açıkça belirtilmiştir.

Dolayısıyla, düzenleme veya metinlerde net ifadesi yer almadığı sürece vergi açısından bu tutarların brüt kabul edilmesi gerektiğinden, net ödenmesi istenen tutarların net olarak ödeneceğinin sözleşmede açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Buna göre; ... Belediyesi'nde çalışan memur ve sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminatı ödemelerinin sözleşmeye göre brüt olarak dikkate alınması gerekirken net olarak dikkate alınması nedeniyle sözleşmeye aykırı ödeme yapılması sonucunda oluşan kamu zararı, yapılan hesap hatası sonucunda ... TL olarak sorgu konusu edilmekle birlikte, yeniden yapılan hesaplama sonucunda söz konusu kamu zararı ... TL olarak bulunmuştur.

³ Dairesi 7, Karar No 52, Tutanak Tarihi 4.12.2015

KAMU İHALE KURULU KARARI

Kararın Tarihi:03.05.2017

Karar No:2017/UH.II-1258

Karar Özeti:

20 Ay sürekl malzeme dahil yemek pişirme, dağıtım ve sonrası hizmetlerine ilişkin ihalede, hastane mutfağına zorunlu tadilat ya da mücbir sebeplerden dolayı yemek çıkarılamaması durumunda; ihaleye katılım aşamasında, tüm isteklilerden noter onaylı kira sözleşmesinin istenilmesinin, ihaleye katılım aşamasında, tüm isteklilerden noter onaylı kira sözleşmesinin istenilmesinin, ihaleye katılımı sınırlandırdığı, maliyetlerin gereksiz yere artırmasına sebep olacağı, haksız rekabete yol açacağı sonucuna ulaşıldığından, ihalenin iptal edilmesi gerektiği hakkında

Karar tarihi: 03.05.2017

Karar No:2017/UY.IV-1251

Karar Özeti:

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53 üncü maddesinin (j) bendinin (2) numaralı alt bendi uyarınca şikayette bulunanlarca yatırılması zorunlu olan başvuru bedelinin kurum hesaplarına yatırılmadığı ve söz konusu eksikliğin başvuru sahibi tarafından giderilebilmesi için www.ihale.gov.tr internet adresi üzerinden yayınlandığı ancak, İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca on günlük itirazın şikayet süresi içinde giderilmediği anlaşıldığından, 4734 sayılı Kanunun 54 üncü ve İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesi uyarınca, başvurunun şekil yönünden reddi gerektiği hakkında.

TEBLİĞLER

GENELGE VE GÖRÜŞLER

Başbakanlıktan:

Konu : Doğal Gaz İletim Faaliyeti

GENELGE

2017/8

Bilindiği üzere Hükümetimizin doğalgaz kullanımının ülke sathında yaygınlaştırılması hedefi kapsamında tüm illerimize doğal gaz ulaştırılması çalışmalarında sona gelinmiştir. Bunun yanında vatandaşlarımızın yaşam konforunu artıran, sanayicinin enerji giderlerinde azalmayı sağlayan doğal gazın, ilçelerde yaşayan vatandaşlarımıza ve belli şartlara haiz Organize Sanayi Bölgelerine (OSB) ulaştırılması yönünde çalışmalar da hızla devam etmektedir. Bu çerçevede, Ülkemizin doğal gaz altyapısında 13.000 km'den fazla bir şebekeyi tesis etmiş olan Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü (BOTAŞ), yukarıda ifade edilen ilçe ve OSB'lere doğal gaz ulaştırılması için 27/06/2016 tarihli ve 2016/8990 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 17/10/2016 tarihli ve 2016/9382 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile görevlendirilmiştir. Doğal gazın çok nadir yaşanan mevsimsel koşullarda bile bir kesinti/kısıntı yaşamadan vatandaşımıza ve sanayicimize ulaştırılması amacıyla gerek iletim gerekse arz güvenliğinin sağlanması da öncelikle üzerinde durulan bir konu olup bu hususta da gereken çalışmalar BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

Vatandaşlarımıza ve sanayicimize doğal gazın belli bir planlama dâhilinde ve belirlenen sütte ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmeksizin ulaştırılabilmesi ile ilgili çalışmaların BOTAŞ tarafından gerçekleştirilebilmesi için kurumlar arası ortak çalışmaların; süratli, kararlı ve duyarlı bir biçimde, kamu kurum ve kuruluşları arasında etkin bir işbirliği ve eşgüdüm sağlanarak yürütülmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, doğal gazın iletimi ve arz güvenliği ile ilgili faaliyetler kapsamında proje güzergâhlarının belirlenmesi ve yapım süreçlerinde BOTAŞ tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından izinlerin alınması, görtlü ve değerlendirmelerin istihsalı başta olmak üzere gerekli her türlü iş ve işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması, projeler ile ilgili gerekli katkı ve desteğin verilmesi hususlarında bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Binali YILDIRIM

Başbakan

Başbakanlıktan:

Konu : Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi Politika Belgesi ve Eylem Planı

GENELGE

2017/7

Bilindiği üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu; kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolü düzenlemekte olup ülkemizdeki mali yönetim sisteminin temelini oluşturmaktadır.

Bu çerçevede idareler, mezkûr Kanun gereklerini mümkün olan en iyi şekilde yerine getirmek amacı ile bilgi ve iletişim teknolojilerinden azami ölçüde faydalanmaya çalışmakta ve kendi görev alanları ile ilgili bilişim sistemleri geliştirmekte ve işletmektedir.

Ancak söz konusu bilişim sistemlerinin geliştirilmesi sırasında ortaya konulan perspektifin kamu mali yönetiminin bütününe kavramak yerine kurumsal düzeyde kalması; bazı alanlarda mükerrer iş süreçleri oluşmasına, sistemler arasındaki entegrasyonun sınırlanmasına ve kaynak israfına yol açmaktadır. Veri tutarlılığı ve kontrol düzeyleri açısından da riskler içeren bu durum, kamu mali yönetimi ile karar vericilerin ihtiyaç duyduğu veri setinin tam anlamı ile oluşturulmasını da zorlaştırmaktadır.

Bu nedenle Onuncu Kalkınma Planı Kamu Harcamalarının Rasyonelleştirilmesi Programı, Ulusal e-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı, Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Planlarda kamu harcamalarının etkinliğinin artırılması ve kamu mali yönetiminde kullanılan bilişim sistemleri altyapılarının entegre edilmesi amaçlarına yönelik olmak üzere, “Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi” oluşturulması hedeflenmiştir.

Niteliği gereği oldukça geniş bir kullanıcı kitlesine hizmet vermesi beklenen bu sistemin, yenilikçi bir anlayışla ve tüm paydaşların ihtiyaçlarını karşılayabilecek ortak bir çalışma alanı olarak tasarlanması gerekmektedir. Bu durum; mali yönetim sistemimizde planlama, bütçeleme, uygulama, izleme, raporlama, değerlendirme ve denetim döngüsü arasında gerçekleşen süreçlerle ilgili ve sorumlu tüm paydaşların birlikte çalışması zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir.

Bu doğrultuda, Maliye Bakanlığı tarafından ilgili kamu idarelerinin görüşleri alınarak hazırlanan “Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi Politika Belgesi ve Eylem Planı (2017-2020)” bkmybs.maliye.gov.tr adresinde yayımlanmıştır.

Politika Belgesi ve Eylem Planındaki eylemlerden birinci derecede sorumlu olmak üzere, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve Hazine Müsteşarları ile Gelir İdaresi, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlarının katılımıyla Proje Yönlendirme Kurulu (Kurul) oluşturulmuştur.

Kurulun çalışma usul ve esasları, yıllık toplantı sayısı ile toplantı zamanları Kurul tarafından belirlenecek; sekreteryaya hizmetleri Maliye Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Politika Belgesi ve Eylem Planında gerekli gördüğü her türlü değişikliği yapma yetkisini haiz

olan Kurul, çalışmalarını paydaş idarelerin temsil edildiği “Proje Yürütme Ofisi” ve oluşturulacak çalışma grupları aracılığı ile gerçekleştirecektir. İhtiyaç duyulması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri çalışma gruplarına dâhil edilebilecektir.

Kamu mali yönetimimize ilişkin temel birlikte çalışabilirlik standartlarının belirlenmesi, e-Belge, e-Fatura ve e-Tedarik gibi modern uygulamalara geçilmesi suretiyle kaynak tasarrufu sağlamanın yanı sıra karar verme süreçlerini destekleyecek, mali saydamlık ve hesap verebilirliği güçlendirilecek Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi'nin hayata geçirilmesi için yürütülecek çalışmalarda ihtiyaç duyulacak her türlü destek ve yardım, bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca titizlikle sağlanacaktır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Binali YILDIRIM

Başbakan

Başbakanlıktan:

Konu : Türk Dili Yılı

GENELGE

2017/9

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın yüksek himayelerinde 15 Mart 2017 tarihinde yapılan toplantıyla 2017 yılı “Dilimiz Kimliğimizdir” başlığıyla “Türk Dili Yılı” olarak ilan edilmiştir.

Dünyanın en zengin dillerinden biri ve millî kimliğimizin ana unsuru olan Türkçemizi korumak, yaşatmak, zenginleştirmek ve gelecek nesillere güçlü bir şekilde aktarmak, bugünümüzü ve yarınımızı yeni bir bilinç hamlesiyle inşa etmek hem kamu kurum ve kuruluşlarının hem de bütün toplum kesimlerinin ortak görevidir.

Son yıllarda özellikle basın, yayın ve teknoloji yoluyla Türkçeye girmekte olan yabancı kelimelerin yanında Türkçe kelimelerin imlasına bile sirayet eden yabancılaşma tehdidi endişe verici boyutlara ulaşmıştır.

Bu kapsamda, 2017 yılının Türk Dili Yılı olarak ilan edilmesi, Türkçenin yerinde, doğru, kurallarına uygun, açık, anlaşılır ve temiz bir şekilde kullanılmasına büyük katkı sağlayacak olup bu konudaki toplumsal bilincin, öznenin ve duyarlılığın artmasına hizmet edecektir.

“Dilimiz Kimliğimizdir” başlığıyla ilan edilen “2017 Türk Dili Yılı”nın amacına ulaşabilmesi için Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bağlı kuruluşu Türk Dil Kurumu öncülüğünde; başta Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu,

yerel yönetimler olmak üzere bütün kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve basın yayın organları dilimizin doğru ve yerinde kullanımı konusunda gerekli dikkat ve özeni gösterecek olup yapılacak çalışmalara etkin bir şekilde katılacaklardır.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Binali YILDIRIM
Başbakan

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 30546965-000-9156

18/04/2017

Konu : İlçe Belediyelerinin İmar Planı Uygulamaları

İlgi : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 11/01/2017 tarihli ve 705 sayılı, 18/01/2017 tarihli ve 1182 sayılı yazıları

Bazı Büyükşehir Belediyelerimizden Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na, bu Bakanlık'tan da Bakanlığımıza intikal eden ilgi yazı ve eklerinde; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak görevinin büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayıldığı, bununla birlikte ilçe belediyelerinden 1/5.000 ölçekli nazım imar planı, revizyonları ve değişiklikleri tekliflerinin geldiği ve bu planların Büyükşehir Belediye Meclisince değerlendirilmesi aşamasında tereddüde düşüldüğü belirtilerek, anılan Kanun kapsamında ilçe belediyelerinin 1/5.000 ölçekli nazım imar planı, revizyonu veya değişikliği sunup sunamayacağı, keza onaylı 1/5000 ölçekli plana göre hazırlanmış olan 1/1000 ölçekli planın reddedilmesi durumunda büyükşehir belediye meclisince onaylanabileceği, bu durumda ilçe belediyelerinin yetkisizleştirilmesi ve her iki meclisçe alınan kararlarda çelişkiler yaşandığından bahisle, bu kapsamda büyükşehirlerin kendi projesi olan konular dışındaki diğer plan değişikliği konularında 1/5000 ölçekli plan değişiklik tekliflerinin ilçe belediye meclisince büyükşehirbe gönderilmesinin önerildiği belirtilerek, bu gibi durumlarda yapılması gereken iş ve işlemlerin neler olacağı konusunun Bakanlığımızca değerlendirilmesi konusunun Bakanlığımızca değerlendirilmesi istenilmektedir.

Bilindiği üzere, imar planlarının yapılması ve onaylanmasına dair hususlar başta 3194 sayılı Kanun olmak üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve bu kanunlara dayanılarak hazırlanıp yürürlüğe konulan uygulama yönetmeliklerinde düzenlenmiştir.

Konu ile ilgili olarak, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3 üncü maddesinde; "Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz." hükmü, 5 inci maddesinde "Bu Kanunda geçen te-

rimlerden bazıları aşağıda tanımlanmıştır. Nazım İmar Planı; varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plandır. Uygulama İmar Planı; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır. ..." hükmü,

14.06.2014 tarihli Resmi Gazete`de yayımlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği`nin 35 inci maddesinde; "(1) Planların, üst kademe planlara, bu Yönetmeliğe ve imar mevzuatına uygunluğunun sağlanması planı yapan ve onaylayan idarelerin sorumluluğundadır. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında il özel idarelerince onaylanan her tür ve ölçekteki mekânsal planların; üst kademe planlara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Yönetmeliğe uygunluğunu izleme ve inceleme işlerini Bakanlık yürütür. (2) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında il özel idarelerince onaylanan mekânsal planlar kesinleştikten sonra inceleme üzere en geç on beş gün içinde İl Müdürlüğüne iletilir. ... (4) İletilen mekânsal planlar incelenerek gerekli değerlendirmeler yapılır. Bakanlıkça, plânlarda; usul, şekil, üst ölçekli planlar ve Bakanlıkça yayımlanan yönetmeliklere aykırılık tespit edilmesi halinde, gerekli düzeltmelerin yapılması ve aykırılığın giderilmesi amacıyla ilgili idare bilgilendirilir. ..." hükmü,

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu`nun 7 nci maddesinde; "Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır: ... b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye) sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirilerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulamaya imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak. c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak,..." hükmü, 14 üncü maddesinde; "... Büyükşehir kapsamındaki ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. (Ek cümle : 6/3/2008 - 5747/3 md.) Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır." hükmü,

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği`nin 17 nci maddesinde; "...Büyükşehir ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararlar, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır. ..." hükmü, 18 inci maddesinde; "Meclisin almış olduğu kararların tam metni, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararlar onaylanmış sayılır. ..." hükmü,

İtibaren en geç yedi gün içinde belediye başkanı tarafından il merkezi belediyeler ile merkez ilçeye bağlı olan belediyelerde valiye, ilçe merkezi ve ilçeye bağlı belediyelerde kaymakama gönderilir ve uygun araçlarla halka duyurulur. Vali veya kaymakama gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez. Meclis kararları iki suret olarak mülki idare amirliğine gönderilir. (Mülga cümle:RG-27/11/2014-29188) (...) Valilik, kaymakamlık ve büyükşehir belediye başkanlığınca, teslim alınan kararın son sayfasına, karar tarihi, teslim alındığı tarih ve kayıt numarası yazıldıktan sonra kararın bir sureti belediyeye iade edilir. Bu şekilde kayıtları tamamlanan karar teslim alan makam tarafından dosyasında saklanır. Bu kararları kaydetmek üzere ilgili idareler tarafından bir defter tutulur." hükmü, yer almaktadır.

Konu ile ilgili olarak görüşüne başvurulanan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 11/01/2017 tarihli ve 73071928-305-03-99/705 sayılı, 18/01/2017 tarihli ve 73071928-305-03/1182 sayılı cevabi görüş yazılarında; "5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre, ilçe belediyelerinin yürürlükteki 1/5000 ölçekli nazım imar planına uygun olmak kaydıyla 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ve bu planlarda yapılacak değişikliklerde görev ve yetkili olduğu anlaşılmakta olup, yeni 1/5000 ölçekli nazım imar planı veya mevcut 1/5000 ölçekli nazım imar planında değişiklik ya da revizyon yapılması konusunda görev ve yetkisinin bulunmadığı,

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "Mekânsal planlama kademeleri ve ilişkileri" başlıklı 6/2 maddesinde, "Mekânsal planlar, plan kademelenmesine uygun olarak hazırlanır. Her plan, planlar arası kademeli birliktelik ilkesi uyarınca yürürlükteki üst kademe planların kararlarına uygun olmak, raporu ile bütün oluşturmak ve bir alt kademedeki planı yönlendirmek zorundadır" hükmüne göre, ilçe belediyelerince yapılan 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının ve bu planlarda yapılacak değişikliklerin yürürlükteki üst ölçekli 1/5000 ölçekli nazım imar planına uygun olarak yapılmak zorunda olduğu değerlendirilmektedir." açıklamalarına yer verilmiştir.

Ayrıca, konu hakkında Bakanlığımız Hukuk Müşavirliği'nce istihsal edilen 27/08/2015 tarihli ve 12063 sayılı görüşte; "Planlarla ilgili her aşamada Büyükşehir Belediyelerince; alt kademe planlarının yalnız üst kademe plana aykırılık nedeniyle değil, aynı zamanda mevzuata aykırılık tespit edildiği durumda, plan tadilatı veya geri iade edilmesinin mümkün olduğu" değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, Bakanlığımız Hukuk Müşavirliği ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşünün birlikte incelenmesinden; ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararların, kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar planına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanlığına gönderileceği, üç ay içinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmeyen kararların onaylanmış sayılacağı, bu çerçevede büyükşehir belediye meclisinin ilçe belediyesinin imara ilişkin kararlarını reddetme yetkisi bulunmadığı, sadece üst ölçekli planlara uygunluğunu sağlamak bakımından değiştirmeye yetkili olduğu, ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararların kabul edilmesi veya red edilmesine bakılmaksızın Büyükşehir Belediyesine iletilmesi ve mevzuatta belirtilen süre içerisinde büyükşehir belediye meclisinde görüşülmesi gerektiği, ancak gerek nazım imar planının, gerekse de uygulama imar planının ilgili kanun ve yönetmeliklere aykırı olamayacağı, bu cümleden olarak;

1. Nazım imar planının, varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilişkilerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plan olduğu, uygulama imar planının ise; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plan olduğu; bu kapsamda, çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki ilçe belediyelerinin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar islah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylama ve uygulanmasını denetleme yetkisinin büyükşehir belediyelerine ait olduğu;

2. İlçe Belediye Meclislerince uygun görülen 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarına ilişkin kararların, 5216 sayılı Kanun'un 7/b maddesine göre tamamının ret veya kabule bakılmaksızın büyükşehir belediye meclislerine gönderileceği, büyükşehir belediye meclislerinin yetkileri kapsamında 1/5000 ölçekli nazım imar planına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra ilçe belediyelerine alınan kararların gönderilmesi gerektiği,

3. Mekânsal planların, plan kademelenmesine uygun olarak hazırlanacağı, her planın, planlar arası kademeli birtakim ilkesi uyarınca yürürlükteki üst kademe planların kararlarına uygun olmak, raporu ile bütün oluşturmak ve bir alt kademedeki planı yönlendirmek zorunda olduğundan, ilçe belediyelerince yapılan 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının ve bu planlarda yapılacak değişikliklerin yürürlükteki üst ölçekli 1/5000 ölçekli nazım imar planına uygun olarak yapılmak zorunda olduğu; bu hükümlere göre, ilçe belediyelerinin yürürlükteki 1/5000 ölçekli nazım imar planına uygun olmak kaydıyla 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ve bu planlarda yapılacak değişikliklerde görevli ve yetkili olduğu, yeni 1/5000 ölçekli nazım imar planı veya mevcut 1/5000 ölçekli nazım imar planında değişiklik ya da revizyon yapılması konusunda görev ve yetkisinin bulunmadığı,

Ancak, büyükşehirlerin kendi projesi olan konular dışındaki diğer plan değişikliği konularında, ilçe belediyelerinin 1/1000 ölçekli uygulama imar planının uygulanması sırasında onaylı 1/5000 ölçekli nazım plandan kaynaklanan sorunlar olması durumunda, bu yöndeki değişiklik tekliflerinin değerlendirilmek üzere büyükşehir belediyesi meclisine gönderebileceği,

4. Bakanlığımız Hukuk Müşavirliği mütalaasında belirtildiği üzere, planlarla ilgili her aşamada büyükşehir belediyelerince; alt kademe planlarının yalnız üst kademe plana aykırılık nedeniyle değil, aynı zamanda mevzuata aykırılık tespit edildiği durumda, plan tadilatı veya geri iade edilmesinin mümkün olduğu, değerlendirilmektedir.

Konu hakkında İliniz Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediyelerinin bilgilendirilmesi hususunda,

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

...

Bakan a.

Genel Müdür V.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-010.06.02-E.8889

11.04.2017

Konu : Bürokrasi ve Kırtasiyeciliğin Azaltılması

..... VALİLİĞİNE

İlgi: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının 21/03/2017 tarihli ve 24068 sayılı yazısı.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının "Bürokrasi ve Kırtasiyeciliğin Azaltılması" konulu ilgi yazısı ilişikte gönderilmiş olup konunun iliniz dâhilindeki mahalli idarelere duyurulması hususunda;

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

...
Bakan a.
Genel Müdür V.

EK: Yazı

T.C.
ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılık Düzenleme Genel Müdürlüğü

Sayı : 14511534-399-E.24068

21.03.2017

Konu : Bürokrasi ve Kırtasiyeciliğin Azaltılması

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İlgi : 17/03/2017 tarihli ve 23818 sayılı Genelge.

Bilindiği üzere, 655 Sayılı KHK ile yeni ihdas edilen Genel Müdürlüğümüz; kendisine tevdi edilen görev yetki ve sorumluluk çerçevesinde, tehlikeli maddenin karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayoluyla taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerle uygun olarak, emniyetli ve güvenli bir şekilde taşınmasını sağlamak üzere bir dizi ulusal düzenlemeler yapmıştır.

Tehlikeli madde taşımacılık sektöründe hizmet üretenler ile hizmetten yararlananların görev yetki ve sorumluluklarını daha etkili yerine getirmelerini sağlamak, bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltarak kamu hizmetinin daha hızlı, kaliteli ve ekonomik bir şekilde yerine getirilmesi için ilgili Başbakanlık Genelgeleri dikkate alınarak, Genel Müdürlüğümüz hizmetlerinden

olan belli süreçlerin/faaliyetlerin iyileştirilmesini teminen; tehlikeli madde taşımacılığı konusunda Genel Müdürlüğümüzce hazırlanarak yayımlanan bazı mevzuattaki yükümlülüklerin uygulamalarını kolaylaştırmak amacıyla, ilgi Genelgenin yayımlanmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Genel Müdürlüğümüzün www.tmkt.gov.tr/Mevzuat/Genelgeler internet adresinde yayımlanmakta olan Genelge hakkında; ilgili kamu kurum/kuruluşlarının merkez teşkilatlarını, bağlı veya ilgili birimleri ile sivil toplum kuruluşlarının üyelerini bilgilendirmeleri, diğer taraftan Bakanlığımız Bölge Müdürlüklerinin ise ilgi Genelge hükümleri doğrultusunda hareket etmeleri hususunda, bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

...
Bakan a.
Genel Müdür V.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-010.06.99-8885 11/04/2017
Konu : Şehirlerarası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişebilir Hale Getirilmesine Dair Yönetmelik

İlgi : Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının 21/03/2017 tarih ve 32638 sayılı yazısı.

..... **VALİLİĞİNE**

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının "Şehirlerarası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişebilir Hale Getirilmesine Dair Yönetmelik" konulu ilgi yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

...
Bakan a.
Genel Müdür V.

EK: Yazı

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 96413503-331.02-E.32638 21/03/2017
Konu : Şehirlerarası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişebilir Hale Getirilmesine Dair Yönetmelik

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

İlgi: 13/01/2017 tarih ve 29947 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Şehirler Arası Yolcu Taşıma Hizmeti İle Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hâle Getirilmesine Dair Yönetmelik

Erişilebilirlik, engellilerin toplumsal yaşama katılımı için temel gerekliliklerden biridir. Engelli vatandaşlarımız güvenli ve yardıma ihtiyaç duymadan kullanabilecekleri ulaşım araçları bulunmadığında, sağlık, eğitim, rehabilitasyon hizmetleri sağlansa da bunlara erişememekte, istihdam edilse de işe gidip gelemediği için çalışmamakta, sportif ve kültürel faaliyetlere katılmamakta, sonuç olarak toplumsal yaşamdan dışlanmaktadır.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "Şehirlerarası yolcu taşıma hizmeti ile şehir içi servis ve turizm taşımacılığı hizmetinin erişilebilir hâle getirilmesi için usul ve esaslar Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görüşleri alınmak suretiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca bu fıkranın yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir" hükmüne istinaden, "Şehirler Arası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hâle Getirilmesine Dair Yönetmelik" 13/01/2017 tarihli ve 29947 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik; karayolunda şehirler arası taşıma hizmeti sağlayıcılarına, seyahat acentelerine, karayolları mola noktası ve terminal işletmecilerine, servis hizmeti sağlayıcılarına, denizyolunda şehirler arası taşıma ve kıyı tesisi işletmecilerine, demiryolu tren işletmecilerine ve hava yolu taşıyıcıları ile terminal işletmecilerine düşen yükümlülükleri belirlemektedir. Yönetmelik kapsamında ayrıca, karayolunda şehirler arası yolcu, servis ve turizm taşımacılığı yapılan araçlar, denizyolu ve iç su yolu ile demiryolunda hizmet veren araçlarda erişilebilirliğin sağlanmasıyla ilgili hususlar yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelik kapsamında yer alan hükümlerin uygulanması, yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerle ilgili olarak 5378 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi kapsamında işlem yapılabileceği ve yükümlülükleri bulunan kurum ve kuruluşlar ile hizmet sağlayıcılar, acenteler ve işletmecilerin gereken düzenlemeleri yapmaları konusunda, planlama, ruhsatlandırma ve denetleme görevleri bulunan yerel yönetimlerin gerekli tedbirleri alması için tüm valiliklere ve belediyelere bilgilendirme yapılması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Dr. Fatma Betül SAYAN KAYA

Bakan

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü

Sayı : 14836613-106.99-E.20501

16.03.2017

Konu : Yabancı uyrukların işyeri açması hk.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

İlgi : 28.02.2017 tarihli ve 16946376-5281 sayılı yazınız.

Şirket kurmak suretiyle bir veya birden fazla işyeri açma ve çalışma ruhsatı talebinde bulunan yabancılara yerel yönetimlerce ruhsat düzenlenip düzenlenmeyeceğine dair bilgi talebinde bulunulan ilgede kayıtlı yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, yabancılara verilecek çalışma izinlerine dair iş ve işlemlerde izlenecek usul ve esasları düzenleyen 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu 6'ncı maddesinde yabancıların Türkiye'de çalışmaya başlamadan önce izin almaları gerektiği, 10'uncu maddesinde hizmet sözleşmesinin süresini aşmamak koşuluyla belirli bir işyerinde ve belirli bir işte çalışmak şartıyla çalışma izni verileceği öngörülmektedir.

Ayrıca 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5'inci maddesinin (1) bendinde yer alan "Yabancı uyrukların işyeri açması ve çalıştırması konusunda, yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine uyulması" hükmü yer almakta olup, işyeri açacak yabancı şahısların çalışmaya başlamadan önce Bakanlığımızdan çalışma izni almaları zorunludur.

Yabancıların İşyeri açarak kendi ad ve hesaplarına çalışmak istemeleri halinde, bahse konu işyerlerinin ilgili merciler nezdindeki kuruluş işlemlerinin (işyerinin ticaret sicil veya esnaf odası sicil gazetesinde yayımlanması ve vergi numarası alınması gibi) tamamlanmasını müteakip Bakanlığımıza çalışma izni almak üzere başvuruda bulunulabilmektedir. Çalışma izin başvurusu e-devlet kapısı Üzerinden online olarak yapılmakta olup, başvurunun tamamlanmasının ardından sistem üzerinden alınacak Çıktının imzalanarak bir dilekçe ekinde Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bakanlığımızca yapılacak değerlendirme neticesinde talebi uygun bulunarak çalışma izni verilen yabancıların bu izin belgeleriyle birlikte yerel yönetimlere başvuru yaparak işyeri açma ve çalışma ruhsatı talep etmeleri gerekmektedir.

Birden fazla işyeri açacak yabancıların bağımsız çalışma izni almak üzere Bakanlığımıza çalışma izni başvurusu yapmaları gerekmektedir. 6735 sayılı Kanununun 10/7. maddesi gereğince; bağımsız başvuru, yabancıların eğitim düzeyi, mesleki deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı, sermaye payı, Türkiye'deki faaliyetinin veya yatırımının ülkemiz ekonomisine ve istihdama katkısı dikkate alınarak sonuçlandırılmaktadır.

Geçici Koruma Kapsamında Bulunan Suriyeliler:

Geçici koruma statüsüne tabi tutulan yabancıların ülkemizde çalışabilmelerine ilişkin usul ve esasların belirlendiği "Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yö-

netmelik" 15.01.2015 tarih ve 29594 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olup, bu kapsamda bulunan yabancıların ülkemizde çalışabilmeleri için Bakanlığımızdan çalışma izni alınması zorunludur.

Geçici koruma sağlanan yabancılara ilişkin çalışma izin başvurularının, söz konusu yabancıları çalıştıracak işverenler işvereni tarafından elektronik ortamda yapılması gerekmektedir. Geçici koruma kapsamında bulunan yabancılar için yapılacak başvurularda otomasyon sistemine girildikten sonra "Başvuru İşlemleri"1 kısmında yer alan "Geçici koruma başvurusu11 sekmesi seçilerek işlemler yürütülecektir. Başvuru yapılabilmesi için yabancıların Geçici Koruma başlangıç tarihinden itibaren 6 aylık sürenin geçmiş olması gerekmekte olup, bu sürenin dolmadığı hallerde başvuruya devam edilememektedir. Diğer taraftan, geçici koruma ile kalma hakkı sağlanan il dışındaki işyerlerinde çalışmak üzere yapılacak başvurular da işleme alınmamaktadır.

Geçici koruma kapsamında bulunan yabancılara ilişkin çalışma izin başvuru sadece e-devlet sistemi üzerinden yapılmakta olup, sistem üzerinden tamamlanan başvurulara ilişkin olarak Bakanlığımıza ayrıca belge gönderilmesine gerek bulunmamaktadır. Sistem üzerinden tamamlanan çalışma izin başvuruları direkt olarak Bakanlığımıza düşmekte olup, talebi uygun bulunanlara düzenlenen çalışma izinleri işverenlik adreslerine gönderilmektedir.

Geçici koruma kapsamında bulunan yabancılardan sadece mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışacak olanlara Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüklerince çalışma izin muafiyeti verilmekte olup, başvuruların bu kapsamda bulunan yabancı şahıslarca kalma hakkı sağlanan ildeki il müdürlüğüne yapılması gerekmektedir.

Yabancıların çalışma izin prosedürü ve işyerlerinin ruhsat işlemleriyle ilgili olarak yerel yönetimlerce yaşanan tereddütlerin giderilmesini teminen işbu yazımızda belirtilen açıklamaların tüm yerel yönetimlere duyurulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

...
Bakan a.
Genel Müdür V.

SORU - CEVAP

Sayın Fatih YALAZA'nın Sorusu

2017 yılında belediyemizde işletme iştirakler müdürlüğü bünyesinde "iktisadi ve sosyal tesisler işletmesi" adı altında yüzme havuzu, kreş, düğün salonu, tenis kortu, kafe gibi tesisleri işletmek amacıyla bütçe içi işletme kurulmuştur. Belediyemizde mevcut taşıtların akaryakıt giderleri fen işleri müdürlüğümüz tarafından karşılanmaktadır. Bütçe içi işletme bünyesindeki taşıtların da ihtiyaç duydukları akaryakıtı fen işleri müdürlüğünden temin etmelerinde bir mahsur var mıdır?

Cevap: 2017 yılında Belediyenizde bünyesinde "iktisadi ve sosyal tesisler işletmesi" adı altında yüzme havuzu, kreş, düğün salonu, tenis kortu, kafe gibi tesisleri işletmek amacıyla bütçe içi işletme kurulduğu, Belediyenizde mevcut taşıtların akaryakıt giderlerinin fen işleri müdürlüğünüz tarafından karşılandığı, bütçe içi işletme bünyesindeki taşıtların da ihtiyaç duydukları akaryakıtı Fen İşleri Müdürlüğünden temin etmelerinde bir mahsur olup olmadığı hakkında görüş talep edilmektedir.

5018 sayılı Kamu mali yönetimi ve kontrol kanunun "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31 inci maddesinde; "Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Ancak, teşkilât yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından; mahallî idarelerde İçişleri Bakanlığının, diğer idarelerde ise Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yürütülebilir.

....

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devreden idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir." Hükmü yer almaktadır.

Söz konusu yasa hükmüne göre; bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisinin harcama yetkilisi olduğu, ancak, teşkilât yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından; mahallî idarelerde İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine yürütülebileceğini öngörmektedir.

Buna göre, belediyelerde her birime bütçeyle ödenek tahsis edileceği ve harcama yetkilisinin bütçeyle kendi birimine tahsis edilen ödeneği kendi biriminin görev ve hizmetlerinin yerine geti-

rilmesi için kullanılabilceği, dolayısıyla 2017 yılında Belediyenizde bünyesinde "iktisadi ve sosyal tesisler işletmesi" adı altında bütçe içi işletme kurulduğuna göre, bu bütçe içi işletme, işletme ve iştirakler müdürlüğüne bağlı kurulmuşsa tesis giderleri ve akaryakıt giderlerinin bu birim, böyle bir birim ihdas edilip bu birime bağlanmamışsa söz konusu işletme hangi birime bağlanmışsa o birim, Fen İşleri Müdürlüğüne bağlanmışsa Fen İşleri bütçesinden karşılanabileceği, ancak bütçe içi işletme Fen İşleri Müdürlüğüne bağlanmamışsa akaryakıt giderlerinin Fen İşleri bütçesinden karşılanamayacağı, kısaca bütçe içi işletme hangi birimle ilişkilendirilmişse tesis ve akaryakıt giderlerinin o birim bütçesinden karşılanacağı değerlendirilmektedir.

Sayın İsmail TAŞ'ın Sorusu

Sahip olduğum iş denetleme belgesi, iki mühendis ile ortak olduğum bir limited şirket adına kullanılabilir mi?

Cevap: 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun "ihaleye katılımda yeterli kuralları" başlıklı 10 uncu maddesinde, iş bitirme, yönetim veya denetim suretiyle elde edilecek belgelerin belge sahibi kişi veya kuruluşlar dışındaki istekliler tarafından kullanılamayacağı, devredilemeyeceği, kiraya verilemeyeceği ve satılamayacağı açıklanmıştır. Ayrıca, aynı maddede, bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları gerektiği hükme bağlanmıştır.

Dolayısıyla, olayımızda iş denetleme belgesinin 3 mühendisin ortak olduğum bir limited şirket adına kullanılabilmesi için, belgeye sahip olan mühendisin söz konusu şirkette, yarıdan fazla hisseye en az bir yıl boyunca sahip olması gerekir. Aksi halde bu belge şirket adına kullanılamaz.

Sayın Galip HİSAMİOĞLU'nun Sorusu

Yapım işinde 1 pilot 2 özel ortakla oluşturulan bir iş ortaklığında, özel ortaklardan birinin %20 oranında, diğerinin benzer olmayan %40 oranında belge sunması halinde, pilot ortağın %100 oranında iş deneyim belgesi sunmak zorunluluğu var mıdır?

Cevap: Yapım işleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin "İş deneyimini gösteren belgeler" başlık 39 uncu maddesinde iş ortaklığında, pilot ortağın istenen asgari iş deneyim tutarının en az %80'ini, diğer ortakların her birinin ise, istenen asgari iş deneyim tutarının en az %20'sini sağlamanın zorunlu olduğum hükme bağlanmış, ilaveten iş deneyim tutarının tamamını sağlamanın halinde; diğer ortakların, istenen asgari iş deneyim tutarının %40'ından az olmamak üzere, benzer işe ait olmayan bir yapım işine ilişkin belge sunabilecekleri ifade edilmiştir.

Bu açıklamalar ışığında, burada dikkate alınması gereken husus, pilot ortağın sağlanacağı iş deneyim tutarına göre özel ortakların durumunun değerlendirilmesidir.

Bu durumda, pilot ortağın istenilen iş deneyim tutarının %80'ini sağlamanın halinde, diğer 2 özel ortağın her birinin %20 oranında iş deneyim tutarının sağlanması gerekir. Pilot ortağın istenilen iş deneyim tutarının %100'ünü sağlamanın durumunda, 2 özel ortağın her birinin benzer olmayan ve istenilen iş deneyim tutarının %40'ından az olmamak üzere, bir iş deneyim belgesi sunmaları halinde söz konusu yeterli kriterini sağlamış olurlar.

SORU: Belediyelerimizin birbirlerine geçici olarak taşıt tahsislerinin mümkün müdür?

Belediye Kanunun "Belediyenin yetki ve imtiyazları" başlıklı 15 inci maddesi: Mahalli müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesis etmek." denilmektedir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,

19.12.2010 tarih ve 27790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3 Sıra No'lu Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği ile bu husus düzenlenmiştir. Tebliğ ile, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin sahip oldukları taşınırların diğer kamu idarelerine geçici olarak tahsisine ilişkin esas ve usullerin belirlenmiştir.

Geçici olarak tahsis edilecek taşınırlar ve tahsise ilişkin genel esaslar

Taşınırlar 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda kamu kaynakları arasında sayılmış, Kanunun 8 inci maddesinde de, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların etkili, ekonomik, verimli olarak elde edilmesinden ve kullanılmasından sorumlu ve bu hususlarda yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları hükme bağlanmıştır.

Kamu hizmetlerinin, idarelerin bütçelerine konulan ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilmesi; kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için ihtiyaçların stratejik planlara, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayanılarak planlanması ve bütçeleştirilmesi; bütçe kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Bu çerçevede; kamu idareleri ancak kendi ihtiyaçları için taşınır edinebilirler ve bunları etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanmakla yükümlüdürler. **Mevcut mevzuat hükümleri çerçevesinde diğer bir idarenin ihtiyacını temin amacıyla taşınır edinemezler.**

Bununla birlikte, kamunun elinde bulunan atıl kapasitenin değerlendirilerek, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanılması ve bu suretle kamuda tasarruf sağlanması amacıyla, idarelere ait taşınırlardan bilgisayar, sunum ve gösteri cihazları, kesintisiz güç kaynakları, jeneratör veya bu tür makine ve cihazlarla donanımlı alanlar, seyyar kulübe, kabin, konteynır gibi dayanıklı taşınırlar ile taşıt ve iş makineleri, idarelerin;

a) **Önceden düşünülmeyen, ancak yapılmasında zorunluluk bulunan seminer, eğitim, toplantı, konferans, gezi ve benzeri nedenlerle,**

b) **İlgili mevzuat gereğince belirli makam ve görevlilerin hizmetine verilmiş taşıtların tamir, bakım-onarım ve benzeri nedenlerle kullanılmadığı durumlarda,**

c) **Yangın, sel baskını, deprem gibi doğal afet halleri ile kamu hizmetinin gerektirdiği ivedi ve zorunlu hallerde,**

ortaya çıkan ihtiyaçları için geçici olarak tahsis edilebilecektir.

Ayrıca, idaresince yapılan araştırma ve değerlendirme sonucunda birimlerinin dönemsel veya mevsimsel olarak kullanmayacağı tespit edilen taşıt ve iş makineleri, bunlara ihtiyaç duyan idarelere, ***mülki idare amiri tarafından, gerekli görülmesi halinde, koordinasyon sağlanmak suretiyle, geçici olarak tahsis edilebilir.***

Ancak, belirli bir hizmetin üretilmesinde kullanılan ve kullanımı sonucunda tükenen veya ilk özelliklerini kısmen veya tamamen kaybederek **bir daha kullanılmayacak** hale gelen tüketim maddesi ve malzemeleri geçici tahsise konu edilemezler.

Geçici tahsis yetkisi ve tahsis şartları

Taşınırların diğer kamu idarelerine geçici olarak tahsis yetkisi, üst yönetici tarafından ayrıca bir düzenleme yapılmadığı sürece taşınırın yönetiminden ve hesabını vermekten sorumlu harcama yetkilisine aittir.

Taşınırların idareler arasında tahsisinde aşağıdaki şartlar aranacaktır:

a) **Tahsis, idarenin geçici olarak ortaya çıkan ihtiyaçları için ve sadece ihtiyaç süresiyle sınırlı olarak yapılacaktır.**

Bununla birlikte,

1) Dozer, vinç, grayder, kepçe, asfaltlama ve betonlama makineleri, kaya kamyonları, yükleyiciler, transpalet, beko-loder, traktör, çöp kamyonu, arazöz ve itfaiye aracı gibi iş makineleri, sondaj makineleri ve bunların ekipmanları **altı ay süre ile**,

2) Yukarıda sayılanlar dışında kalan diğer dayanıklı taşınırlar ise ihtiyaç süresi aşılmamak koşuluyla **üç ay süre ile**,

3) 237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı I ve II sayılı Cetvelde sayılan makamlara ait mevcut taşıtların herhangi bir nedenle geçici olarak kullanılamaması durumlarında kullanılabilir hale gelinceye kadar; kullanımının imkânsız olduğu durumlarda ise **yeni taşıt temin edilinceye kadar**,

geçici tahsis yapılabilir.

Bu süreler, zorunlu hallerde aynı sürelerle sınırlı ve **bir kereye mahsus olmak üzere uzatılabilir**.

b) Genel ve özel bütçeli idarelerin merkez birimlerince yapılan tahsisler hariç olmak üzere geçici tahsis; mahalli idarelerde hizmet vermekle yetkili oldukları coğrafi alanla, diğer kamu idarelerinde ise buldukları ilin idâri (ilçeler dahil) alanı ile sınırlı olarak yapılabilir.

c) Tahsis edilen taşınırın tahsis süresindeki zorunlu bakım, onarım ve işletme masrafları ile kullanım için gerekli toner, kartuş, kağıt, akaryakıt, yağ vb. diğer zorunlu giderleri, tahsis yapılan idarece karşılanacaktır.

ç) Taşınır, ihtiyacın ortadan kalktığı günü takip eden günden itibaren en geç yedi iş günü içinde, tahsisi yapan idareye iade edilecektir.

d) Tahsis edilen taşınırlar için tutanak düzenlenmesi zorunludur. Ancak, taşıt ve iş makineleri için idareler arasında protokol düzenlenecektir. Düzenlenen tutanak veya protokolde;

1) Tahsis edilen taşınırın cinsi, adedi ve tahsis amacı ile tahsis süresine,

2) Taşınırın tahsis süresindeki zorunlu bakım, onarım ve işletme masrafları ile kullanılacak tüketim madde ve malzemelerin, tahsis edilen idarece karşılanacağına,

3) Taşınırın tesliminden itibaren kullanımı süresince idareye veya diğer kamu idarelerine ya da özel kişilere verilecek zararların tazminine ilişkin sorumluluğun, tahsis edilen idareye ait olduğuna,

4) İdarelerce gerekli görülecek diğer hususlara, yer verilir.

Tahsis edilen taşınırların takibi ve idarelerin sorumluluğu

Tahsis edilen taşınırlar, tahsisi yapan idare kayıtlarında, Dayanıklı Taşınırlar Defterinin “Nereye Verildiği” sütununda veya bu amaçla ayrıca tutulacak kayıtlarda tahsis edilen idare, tahsis süresi ve teslim edilen yetkili bilgilerine yer verilmek suretiyle takip edilir. Tahsis edilen taşınırlar için kullanıcı idare tarafından yapılan değer artırıcı harcamalardan 10 Ocak 2008 tarihli ve 26752 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Genel Tebliğinde belirlenen tutarı aşanlar, varlığın kayıtlı değerine eklenmek üzere harcamaya ilişkin faturanın bir örneği gönderilmek suretiyle tahsisi yapan idareye bildirilir.

Tahsis edilen taşınırlar için, tahsisi yapan harcama biriminin görevlendireceği birim yetkilisi tarafından, tahsisi isteyen idare talebine uygun olarak Taşınır İstek Belgesi (Taşınır Mal Yönetmeliği eki Örnek: 7) düzenlenir. Tahsis edilen taşınırlar bu belgeye dayanılarak ilgisine göre 6 veya 6/A örnek numaralı Zimmet Fişi ile öncelikle Taşınır İstek Belgesinde gösterilen birim yetkilisine zimmetlenir, birim yetkilisince düzenlenecek tutanakla da tahsis edilen idarenin yetkilisine imzası alınmak suretiyle teslim edilir.

Taşınırın teslim anındaki durumu, düzenlenecek tutanakta veya protokolde ayrıntılı olarak gösterilir.

Soru: Farklı siyasi partiden encümen üyesi seçilebilir mi olması halinde olumsuz, olumlu halleri nelerdir?

Cevap: Belediye organlarının ikincisi belediye encümenidir. Belediye encümeni, belediyenin yürütme organıdır.

Belediye encümeninin kuruluşu ve seçimi, 5393 sayılı Belediye Kanununun 33 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Bilindiği gibi belediye encümeni belediye meclisi tarafından seçilen meclis üyeleri ile biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere, belediye başkanı tarafından belirlenen birim amirleri arasından seçilir.

Encümenin seçilmiş üyeliklerinde herhangi bir nedenle boşalma olması halinde, meclisin yapacak ilk toplantısının ilk birleşiminde kalan süreyi tamamlamak üzere yenisi seçilir.

Belediye encümenine seçilen meclis üyeleri, belediye meclisince seçildiği için, belediye meclisi farklı partiden olan belediye meclis üyesini, belediye encümenince seçmesinde, yasal bir sakınca yoktur. Belediye meclisinde nispi çoğunluk ve seçim gizli oyla yapılmaktadır.

Alınan kararlar başkan ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır. Karara muhalif kalanlar gerekçelerini de açıklarlar. Belediye meclisince, belediye encümen üyesi seçilen her üye, aldıkları karardan, attıkları imzadan ayrı ayrı ve müştereken sorumludurlar. Belediye encümen kararları da idari işlem niteliğinde olduğundan dava konusu yapılabilir.

Belediye meclisi, kendi üyeleri arasından, belediye encümen üyelerini her yıl gizli oyla seçtiği için, elbette, **fydalı olacağına inanarak seçmektedir.**

Kanun koyucu, belediye encümeni, teşekkülünde belediye başkanın başkanlığında, encümen üyelerinin yarısı birim amirleri ve diğer yarısını da seçilmiş, üyelere teşekkülünü öngörerek, daha iyi, yararlı karar alınmasının sağlanabileceğini varsayarak, düzenleme yapmıştır.

Soru: Araç satılmasında meclis kararı zorunlu mudur?

Cevap: Belediyeler Taşıt Kanuna tabidirler. Belediyeler taşıt alımında 237 sayılı Taşıt Kanunu Kapsamına giren taşıtlar 3 üncü maddesinde ve Taşıt Kanununa tabi olmayan araçlar ise, 2 nci maddesinde belirtilmiştir. Bu taşıtların satın alınmasına göre işlem yapmaktadırlar.

Öncelikle taşıtların özellikle Devlet Malzeme Ofisinden satın alınması asıl ilkedir.

Satın alınan taşıtların Taşıt Kanununa uygun olarak satın alınıp 2918 sayılı Karayolları Trafik Mevzuatına göre trafik şubelerince kayıt ve tescilleri yaptırmak zorundadır.

237 sayılı Taşıt Kanununun 7 nci maddesine göre, kurumlar taşıt ihtiyaçlarını hizmet alımı suretiyle karşılamak esastır.

Bu şekilde taşıt temini mümkün olmayan hallerde, Taşıt Kanununun 10 uncu maddesine göre “Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahallî idare birlikleri kendi meclislerinin kararı ile taşıt edinirler.” hükmü gereğince kendi meclislerince alacakları karar ile taşıt edinilebilirler.

Dolayısıyla, her türlü taşıt ediniminde kayıt ve tesciller için İçişleri Bakanlığı Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü'nün 04.08.2006 tarih 63039 sayılı görüş yazılarında da belirtildiği üzere, şartlı veya şartsız bağışlarla ilgili hükümler dikkate alınmaksızın belediye meclis kararı alınması gerekmektedir.

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAŞ KATSAYILARI

	01.07.2016 - 31.12.2016 Dönemi TL.	01.01.2017 - 30.06.2017 Dönemi TL.
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,093259	0,096058
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yılve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	1,4598	1,503595
İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zam- larının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı	0,029574	0,030462
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	885,96	912,55

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü mad. Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 03/01/2017 tarih ve 27998389.-010.-06.02-66 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin genelgesi

DEVLET MEMURLARINA İLİŞKİN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.07.2016-31.12.2016 Dönemi TL.	01.01.2017-30.06.2017 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.134 x Maaş Katsayısı)		199,01	204,98
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	46,62	48,02
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	23,31	24,01
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	885,96	912,55
	Memurun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	1.771,92	1.825,10

657 s.Kanun md. 202, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 03/01/2017 tarih ve 27998389-010-06.02-66 sayılı Mali ve Sosyal Haklara ilişkin genelgesi

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	6.470,76
	72.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	6.943,07
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	7.673,35
	82.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	7.903,65
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	9.538,53
	102.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	9.824,81
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	10.934,41
	117.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	11.265,68
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	12.802,59
	137.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	13.186,84
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	14.667,77
	157.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	15.108,00
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	17.931,84
	192.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	18.470,03
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.07.2016-31.12.2016	0,093259	21.662,20
	232.280	01.01.2017-30.06.2017	0,096058	22.312,35

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 9.824,81 dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1] (2017 YILI)

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.07.2016- 31.12.2016 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek	01/01/2017- 30/06/2017 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	74,89	77,15
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	85,25	87,82
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	105,98	109,16
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	121,49	125,17
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	142,25	146,52
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	162,97	167,87
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	199,24	205,22
2.000.001'den fazla olan beldelerde	240,24	247,92

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.
TL cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamasında yarım kr ve üzerindeki değerler bir kr tamamlanır; yarım kr altındaki değerler dikkate alınmaz.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (2017 YILI)

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/07/2016- 31/12/2016 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01/01/2017- 30/06/2017 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	326,40	336,20
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	419,66	432,26
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	559,55	576,35
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	699,44	720,44
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.119,10	1.152,70

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI (2017 YILI)

Görevi	Dönemi 01/07/2016-31/12/2016	Dönemi 01/01/2017-30/06/2017
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.024 x 0,096058)	561,97	578,65
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,096058)	207,59	213,83

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 24. Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ (2017 YILI)

Görevi	Dönemi 01/07/2016-31/12/2016	Dönemi 01/01/2017-30/01/2017
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,096058)	1.305,62	1.344,81
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,096058)	1.119,10	1.152,70

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 28. maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No:296 - 27.12.2016 tarih ve 29931 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2017 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
13.000 TL'ye kadar	15%
30.000 TL'nin 13.000 TL'si için 1.950 TL, fazlası	20%
70.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL), fazlası	27%
70.000 TL'den fazlasının 69.000 TL'si için 16.150 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.970 TL), fazlası	35%

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2016 - 31.12.2016 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2017 - 31.12.2017 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	1.647,00	1.777,50
SSK Primi (%14)	230,58	248,85
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	16,47	17,78
Gelir vergisi (%15)	86,46	93,32
Asgari Geçim İndirimi	123,53	133,31
Damga Vergisi (%07,59)	12,50	13,49
Kesintiler Toplamı	346,01	373,44
Net Asgari Ücret	1.300,99	1.404,06
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	1.647,00	1.777,50
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	255,29	275,51
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	32,94	35,55
İşverene Toplam Maliyet	1.935,23	2.088,56

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Not2 : 16 yaşını doldurmamış işçiler içinde aynı hesaplamalar yapılmıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (133,31) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2017 YILI ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	133,31		
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	159,97	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	133,31
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	179,97	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	153,30
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	199,96	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	173,30
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	226,63	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	199,96
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	226,63	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	213,30

1 <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/cgm.portal?page=asgari>

5326 SAYILI KABAHAHATLER KANUNUNA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI (01/01/2017-31/12/2017)

SIRA	KANUN MADDESİ	KABAHAHATIN		CEZAYI VERECEK	2017 YILI İÇİN
		ADI	İŞLENME ŞEKLİ		
1	m.32	EMRE AYKIRI DAVRANIŞ	Genel	Belediye Encümeni	227 TL
2	m.33	DİLENCİLİK	Dilencilik yapmak	Belediye Zabıtası	109 TL
3	m.33	DİLENCİLİK	Dilencilik yapanın üzerinde para çıkması	Belediye Encümeni	Toplanan paranın kamuya geçirilmesi
4	m.36/1	GÜRÜLTÜ	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Gerçek Kişi)	Belediye Zabıtası	109 TL
5	m.36/2	GÜRÜLTÜ	Ticari bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ticari İşletme)	Belediye Zabıtası	2.327-11.658 TL
6	m.37	RAHATSIZ ETME	Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek	Belediye Zabıtası	109 TL
7	m.38/1	İŞGAL	Kaldırımları İşgal Eden veya Mal Satışı Yapan Kişilere	Belediye Zabıtası	109 TL
8	m.38/2	İŞGAL	Kaldırımlara İzni Olmaksızın İnşaat Malzemesi Yığan Kişilere	Belediye Zabıtası	227-1.155 TL
9	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Kamu Hizmet Binalarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	109 TL
10	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Belediyeye ait toplu taşıma araçlarında sigara içmek	Başkanın yetki verdiği görevli	109 TL
11	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişileri Tarafından İşletilen Toplu Taşıma Araçlarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	109 TL
12	m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebileceği Binaların Kapalı Alanlarında sigara içenlere	Kolluk Görevlisi	109 TL
13	m.40	KİMLİĞİ BİLDİRMEME	Görevle ilgili olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği ve adresi ile ilgili bilgi vermekten kaçınmak veya gerçeğe aykırı beyanda bulunmak	Kimlik ve adres bilgisi soran kamu görevlisi (Genel)	109 TL

SIRA	KANUN MADDESİ	KABAHATİN		CEZAYI VERECEK	2017 YILI İÇİN
		ADI	İŞLENME ŞEKLİ		
14	m.41/1	ÇEVREYİ KİRLETME	Evsel atık ve atıkların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	Belediye Zabıtası	36 TL
15	m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLETME	Yemek Pişirme ve Servis Yerlerinde İşlenmesi Halinde İşletmeye	Belediye Zabıtası	1.155-11.658 TL
16	m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLETME	Hayvan Kesimine Tahsis Edilen Yerleri Dışında Kesim Yapanlara veya Kesilen Hayvan Atıklarını Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	109 TL
17	m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına Atan gerçek Kişiye	Belediye Zabıtası	227-6.989 TL
					ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
18	m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına İnşaatı Yürüten Tüzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	227-11.658 TL
					ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
19	m.41/5	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Ev Eşyasını Bunların Toplanmasına İlişkin Belirlenen Günün Dışında Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası	109 TL
				(belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m. 41/5)	

SIRA	KANUN MADDESİ	KABAHAHATİN		CEZAYI VERECEK	2017 YILI İÇİN
		ADI	İŞLENME ŞEKLİ		
20	m.41/6	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Motorlu Kara ve Deniz Nakil Araçlarını ya da Mütemmim Cüzlerini Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası	575 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/6).
21	m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınmaksızın kamuya ait alan ve duvarlar ile özel şahıslara ait alanlara bez, kağıt vb. afiş ve ilan asmak	Belediye Zabıtası	227-6.989 TL
22	m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınarak asılan afişlerin verilen sürenin sonunda toplanmaması	Belediye Zabıtası	227-6.989 TL

NOT: 41. maddede sayılı suçlarla ilgili olarak, meydana gelen kirliklik kişi tarafından derhal kaldırıldığı takdirde idari para cezasına karar verilmeyebilir (madde:41/8).

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	227 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	227 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	227 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	456-9.186 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	227 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	227 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinaden cezasını uygulayacaktır.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcirah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

İzin Süresi		
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönüşmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakkeşlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetiçi eğitime katılma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asilde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açıktaki süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz.

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

5510 SAYILI KANUNDAKİ BAZI PARA CEZALARI

İŞE BAŞLAMAYA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Sigortalı işe giriş bildirgesini süresinde ve Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler hakkında, her bir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında	1.777,50
Sigortalı işe giriş bildirgesinin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevli memurlarınca ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan tespitlerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde,	
- İlk tespitte her bir sigortalı için aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
- 1 yıl içinde ikinci kez tespitinde her bir sigortalı için aylık asgari ücretin 5 katı tutarında	8.887,50
İŞYERİ TESCİLİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
İşyeri bildirgesini yasal süresinde Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyen kamu idarelerine: aylık asgari ücretin 3 katı tutarında	5.332,50
PRİM VE HİZMET BELGESİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Aylık prim ve hizmet belgesini süresinde ve Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekil ve usulde vermeyenlere her bir fiil için; aylık asgari ücretin 2 katını geçmemek üzere,	
- Belgenin asıl olması halinde, belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/5'i tutarında	355,50
- Belgenin ek olması halinde her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/8'i tutarında	222,18
- Ek belgenin sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin süresi içinde verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Sosyal Güvenlik Kurumunca geçerli sayılmamasına bağlı olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca re'sen düzenlenmesi halinde her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75
- Belgenin mahkeme kararı, Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca yapılan soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden hizmetleri veya kazançları kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığına, işverence düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın, aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
İŞYERİ KAYITLARININ İBRAZİ VE GEÇERSİZLİĞİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
İşyeri defter, kayıt ve belgelerinin Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrol memurlarınca incelenmek üzere Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan yazılı ihtar rağmen 15 gün içinde mücbir sebep olmaksızın tam olarak ibraz edilmemesi halinde, kamu idarelerine: aylık asgari ücretin 3 katı tutarında	5.332,50
Defter ve belgelerin tümünü verilen süre içinde ibraz etmekle birlikte, defter kayıtlarının geçersiz sayılması halinde, geçersizlik hallerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için: asgari ücretin 3 katını aşmamak üzere aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75
Geçersiz sayılan her bir ücret tediye bordosu için aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75

ASGARİ İŞÇİLİK UYGULAMASINA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Asgari işçilik uygulaması ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca istenilecek bilgileri ve belgeleri yazılı olarak en geç 1 ay içinde vermeyen kamu idarelerine aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
İHALELİ İŞLERE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
İhale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen kamu idarelerine, aylık asgari ücret tutarında	1.777,50
SİGORTASIZ ÇALIŞANLARA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol edip, sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen kamu idarelerine sigortalı başına aylık asgari ücretin 1/10'u tutarında	177,75
RUHSATLARA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri, süresinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmeyen valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine, her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgari ücret tutarında	1.777,50
SGK DENETİMİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrole görevlendirilmiş memurlarının 5510 sayılı Kanundan doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında görevlerini yapmasına engel olan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişilere, aylık asgari ücretin 5 katı tutarında	8.887,50
Sosyal Güvenlik Kurumunun denetim ve kontrole görevlendirilmiş memurlarının görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişilere, aylık asgari ücretin 10 katı tutarında	17.775,00
5510 SAYILI KANUNUN 100'ÜNCÜ MADDESİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI	
Kamu idarelerinden, 5510 sayılı Kanunun 100'üncü maddesi kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından istenen bilgi ve belgeleri;	
- Belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyenler hakkında, aylık asgari ücretin 5 katı tutarında	8.887,50
- Geç verenler hakkında, aylık asgari ücretin 2 katı tutarında	3.555,00
Geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 5510 sayılı Kanunun 100 üncü maddesine istinaden Sosyal Güvenlik Kurumunca işverenlerden istenilen bildirimlerin;	
- Belirlenen süre içerisinde ve elektronik ortamda yapılmaması halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin 1/10'u tutarında	177,75
- Hiç yapılmaması halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin 1/2 'si tutarında	888,75
5510 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara aylık asgari ücretin 1/2'si tutarında	888,75

İŞTEN AYRILMAYA BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

Sigortalılığı sona erenlere ilişkin bildirim süresi içinde ya da Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Sosyal Güvenlik Kurumunca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı için asgari ücretin 1/10'u tutarında	177,75
--	--------

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞININ BİLDİRİMİNE BAĞLI İDARİ PARA CEZASI

İş kazasının en geç kazadan sonraki 3 işgünü içinde, meslek hastalığının öğrenildiği tarihten itibaren 3 iş günü içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmemesi	2.702,69
---	----------

394 SAYILI HAFTA TATİLİ KANUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA NO	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
1	m10	Hafta tatili ruhsatı almadan Pazar günleri çalışan işyerlerine	Belediye Encümeni	179 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ HAKKINDA KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA NO	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
1	m.7/1	İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)	Belediye Encümeni	179 TL

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2017-31.12.2017)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilât Yönetmeliği 10. Madde, 5018 sayılı Kanun 35.mad., Geçici mad. 9, 6767 s. Bütçe Kanunu (İ)Cetveli	10.000' e kadar olan belediyeler	2.600,00
	10.000' den fazla olan belediyeler	5.200,00

YURTIÇİ HARCIRAHLAR

Memur ve Hizmetlilerden	TL
a) Ek Göstergesi 8000 ve Daha Yukarı Olanlar	48.25
b) Göstergesi 5800 (Dahil) - 8000 (Hariç) Olanlar	45.00
c) Ek Göstergesi 3000 (Dahil) - 5800 (Hariç) Olanlar	42.25
d) Kadro Derecesi 1 - 4 Olanlar	37.25
e) Kadro Derecesi 5 - 15 Olanlar	36.25

(* 6245 Sayılı Kanununun 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabından bu tutar esas alınır.)

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkralarına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında, gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı esas alınır. (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk on günü için gündeliklerin % 50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin % 50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel :

- a) Kadro derecesi 1-4 olanlar 14.75
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar 14.25

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

EK DERS, KONFERANS VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ İLE DİĞER ÜCRET ÖDEMELE- RİNİN (K- Cetveli)

I- Fazla Çalışma Ücreti

(A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti:

1- 657 sayılı Kanunun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 1,83 Türk Lirasıdır. (399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin (a) bendi dahil olmak üzere özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınır.)

2- 657 sayılı Kanuna tabi personele, anılan Kanunun 178 inci maddesinde yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın ve fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında;

b) Her bir makam için aylık toplam 450 saati geçmemek üzere Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden saat başına yapılacak ödeme 1,93 Türk Lirasıdır.

5- Her ne suretle olursa olsun, özel kanunlarına göre fazla çalışma ücreti alanlara, yukarıdaki hükümlere göre ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez.

(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlardaki (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir. Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

-10.000'e kadar olanlar için 244 Türk lirasını,

-10.001'den 50.000'e kadar olanlar için 262 Türk Lirası,

- 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için 290 Türk Lirasını,

100.001'den 150.000'e kadar onalar için 327 Türk Lirasını,

250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için 390 Türk Lirasını

- 1.000.001'den fazla olanlar için 453 Türk Lirasını,

-Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekilere için 430,40 Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekilere için 602 Türk Lirası, geçemez.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yararlanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) bir yılda toplam 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödemeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden ödenir.

**3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK
İDARİ PARA CEZALARI
(01/01/2017-31/12/2017 TARİHLERİ ARASI)**

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, **820,62 Türk Lirasından az olmamak üzere,**

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m ² için)
42/a	I	A	4.92
		B	8.20
	II.	A	13.12
		B	18.04
	III	A	29.53
		B	32.82
	IV	A	37.74
		B	41.02
		C	50.87
	V	A	62.36
		B	75.49
		C	85.33
D		103.39	
42/b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan		Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20
42/c (42/a ve 42/b maddelerine göre cezalandırılması gereken yapılar)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise		% 30'
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise		% 40
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise		% 60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise		% 100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise		% 20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise		% 80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise		% 50

	Ruhsatsız ise	% 180
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	% 50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	% 100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	% 10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	% 20
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	% 20
3194/18-42	3194 sayılı Kanunun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselere ayıracak özel parselasyon planları, satış vadi sözleşmeleri yapılması	3.282,49
3194/28-42	Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhitliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi	3.282,49
3194/32-42	Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması	3.282,49
3194/33-42	İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	3.282,49
3194/35-42	Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0.50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması	3.282,49
3194/36-42	Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	3.282,49
3194/37-42	Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi	3.282,49
3194/39-42	Bir kısmı veya tamamının yakılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların tamir edilmemesi veya yıkılmaması, Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısına can ve mal emineyitini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapıların ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviye yapılmaması veya bu yapıların 39. madde uyarınca yıkılmaması halinde	16.390,78

3194/41-42	Belirli yollar üzerinde bulunan mahzurlu binaların veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin ilgili idarece (belediye veya valilik) tayin edilen tazda kapatılmaması durumunda	3.282,49
3194/27-42	İl özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde, köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek, fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi durumunda (Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası 446,69 TL den az olmamak üzere 42/2 fıkrasına göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır.)	492,34
<p>Önemli Not:</p> <p>- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanır.</p> <p>-Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.</p> <p>-Yapının bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere uygun hale getirilmesi için idarenin yazılı izni dahilinde yapılan iş ve işlemler mühür bozma suçu teşkil etmez.</p> <p>- Müelliflerin, fenni mesul mimar ve mühendislerin, yapı müteahhitlerinin, şantiye şefi mimar ve mühendislerin, imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezai işlem yapılmak üzere,</p> <p>1) üyesi buldukları meslek odasına</p> <p>2) Bakanlığa ilgili idarece bildirilir.</p> <p>Yukarıda verilen 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibi, harita, plan, etüt ve proje müellifleri, fenni mesuller, yapı müteahhidi ve şantiye şeflerinin ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere 3.282,49- bu fiillerinin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde 6.564,99- Türk Lirası, can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde 9.847,51- Türk Lirası idari para cezası verilir.</p> <p>Diğer taraftan ;</p> <p>a)Yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere aykırı olarak gerçekleştirilmesi ve 32 nci maddeye göre verilen süre içinde aykırılığın giderilmemesi halinde beş yıl,</p> <p>b)Yapım işinde ruhsat eki etüt ve projelere aykırı olarak gerçekleştirilen imalatın can ve mal güvenliğini tehdit etmesi halinde on yıl,</p> <p>c) Bakanlıkça olumsuz kayıt değerlendirmesi yapılan hallerde bir yıl,</p> <p>süreyle Bakanlıkça iptal edilir denilmektedir.</p>		

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2017 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kiraathane; kumar ve kazanç kasti olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.m.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2017 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kiraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	1.289-2.590 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	1.289-2.590TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

YILLAR	ALT DEĞER TL	ÜST DEĞER TL	YENİDEN DEĞERLENDİRME ORANI
2004	500	1.000	% 11,2
2005	556	1.112	%98
2006	610	1.220	% 7,8
2007	657	1.315	% 7,2
2008	704	1.409	% 12
2009	788	1.578	% 2,2
2010 YILI	805	1.612	%7,7
2011 YILI	866 TL	1.736TL	%10,26
2012 YILI	954 TL	1.914TL	%7,8
2013 YILI	1.028TL	2.063	%3,93
2014 YILI	1.068TL	2.144TL	%10,11
2015 YILI	1.175TL	2.360TL	%5,58
2016 YILINDA UYGULANACAK MİKTAR	1.240TL	2.491TL	%3,98
2017 YILINDA UYGULANACAK MİKTAR	1.289 TL	2.590 TL	

2016 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'na 10 Kasım 2015 tarihli ve 29528 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 457 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen % 5,58 (beş virgül Elli sekiz) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

BÜTÇE KANUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.300
	2-İlçelerde	675
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	14.900
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	32.000
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	68.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	6.550
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	27.300
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	931.400
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	372.700
	o) Yatırım izinde ve Başkanlıkları için kullanılmak üzere	3.900
40	4	24.250
79	a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan,	16.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan,	16
5502 Sayılı Kanunun 7 nci maddesinin	i) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer kanunlarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vererek Bakan onayına sunmak.	440
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkrâ	231.800
3082	Kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüslerin devletleştirilebilmesi usul ve esasları hakkında kanun	115.250

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER

1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	634.200
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	1.902,600
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	1.902,600
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51/ ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	69.300
b-Diğer İlçelerde	34.500
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76)[5]	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	418.500
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	209.400
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	151.800
d) Diğer İlçelerde	113.400

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden an az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi :Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2017-31/12/2017**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek (İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı)	18.404-TL
5	99/a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	146-TL
7	99/a	Geçici iş ilişkisi hükümlerine aykırı davranılan her işçi için	146 -TL
8	99/b	İş Sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek (her bir işçi için)	146 -TL
14	99/b	Çağrı üzerine çalışma usulüne ilişkin hükümlere uyulmayan her işçi için	146 -TL
28	99/c	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi Vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak (Bu durumdaki her bir işçi için)	146-TL
29	100	Toplu işten çıkarma hükümlerine aykırı davranarak işten çıkarılan her bir işçi için (toplu işçi çıkarma)	607-TL
30	101	Engelli ve eski hükümlü çalıştırması gerektiği halde çalıştırmayan (Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için)	2,30-TL
32	102/a	Ücret ile Kanundan veya TİS'den veya iş sözleşmesinden doğan ücretin kasten ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde her işçi ve her ay için	167-TL
32	102/a	Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın zorunlu bulunduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödenmemesi (halinde her işçi ve her ay için)	167 -TL
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	607-TL
38	102/b	Yasaya aykırı olarak ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	607-TL
39	102/a	Asgari ücret ödenmeyen veya eksik ödenen-her işçi ve her ay için	167-TL
41	102/c	Fazla çalışma ücreti ödenmeyen, hak ettiği serbest zamanı altı ay içinde kullanılmayan, onayı alınmadan fazla çalıştırılan her bir işçi için	296 -TL
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek, -Bu durumdaki her işçi için	607-TL
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullanırmamak veya eksik kullanırmak-Bu durumdaki her işçi için	607-TL
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak-Bu durumdaki her işçi için	1622-TL
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	1622-TL
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	1622-TL

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2017-31/12/2017

69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	1622-TL
71	104	Çocukları çalışma yaşına ve çalışma yaşağına aykırı davranmak	1622-TL
72	104	Yer ve sualtında çalışma yaşağına uymamak	1622-TL
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	1622-TL
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	1622-TL
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	1622-TL
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	1622-TL
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	14.723-TL
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	14.723-TL
107/2	107/2	İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	14.723-TL

Not:

-5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanununun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanununun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2017 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

Madde Konusu	İlanın Şekli	Gösterge	
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	2000	
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	2.000-200.000	
	-Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	200.000 ve üzeri	
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	24	
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	90.000	
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri		
	1- Yıllık;		
	- Alış tutarı	170.000	
	- Satış tutarı	230.000	
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	90.000	
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	170.000	
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	900	
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	2,40	
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallikler	900	
MADDE 343-	En az ceza haddi		
	- Damga vergisinde	11	
	- Diğer vergilerde	21	
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)		
	I inci derece usulsüzlükler		
	1- Sermaye şirketleri	130	
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	80	
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	40	
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	19	
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	11	
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	5	
	II nci derece usulsüzlükler		
	1- Sermaye şirketleri	70	
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	40	
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	19	
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	11	
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	5	
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	2,80	
		Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	
		1- Fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	210

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2017 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

Madde Konusu	İlanın Şekli	Gösterge
MADDE 353-	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	110.000
	2- Perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	210
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	11.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	110.000
	4- Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	210
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	5.000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	260
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	800
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	160.000
	9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.100
	10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	800
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	1,80
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermekten çekinenler ile 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde hükmüne uymayanlar için ceza	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	700
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	350
	Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsih etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.100.000
MADDE 370	Kullanım sahte veya muhteviyatı yanıltıcı	50.000

**GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI
2017 YILI(*)**

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	3.900 TL
--	----------

**HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN
YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İL-
İŞKİN İSTİSNA TUTARI (2017 YILI) (*)**

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) nu- maralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemi- latı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	14.00 TL
--	----------

**BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA
BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2017 YILI) (*)**

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) nu- maralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2017 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	6.500 TL
-Diğer yerlerde	4.300 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)'ndan yayımlanan Gelir Vergisi Genel Tebliği
(Seri No:296 27 Aralık 2016 tarih ve 29931 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	900
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	470
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	210

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93
2012	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:419)	%7,80
2011	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:410)	%10,26
2010	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:401)	%7,7

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2017 tarih ve 29947 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

	TL
A- MERKEZİ YONETİM MUHASEBE YONETMELİĞİ	
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı:	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası Şubesi bulunmayan ilçelerindeki muhasebe birimlerinde	1.500
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	850
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firari erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamct tezkeresi bedellerinin iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne de bulundurulacak azami TL tutarı:	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde.	2.300
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	15.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç).	8.500
2. Kaybedilen alındılar için ilan:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alındılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilan gerektirmeyen parasal Sınırlar,	850
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	2.800
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	9.000
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtları Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Satılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	3.500

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2017 tarih ve 29947 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
I. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevduatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarında devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintile düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	2.800
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	4.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	15.000
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	55.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınır için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırın kamu idareleri arasından bedelsiz devri ve satışında	4.250
1.3. Taşınırın aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	21.000
2. Yukarıda velirilen limitler, kuruluş merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde 3 kat olarak uygulanır.	
ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen illerde	1.300
1.2. Diğer İlçelerde	675
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	68.000
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	6.550
13. Yatırım izleme Koordinasyon Başkanlıklarının harcamaları için	3.600
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli idarelerin mutemetleri için	1.300
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince	TL
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10

PARASAL SINIRLAR

13 Ocak 2017 tarih ve 29947 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarından kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacaklarının dışından kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	16.020
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	16,00
6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanmayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar.	519
KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAZ ORANLARI	
3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yılları itibarıyla uygulanması gereken faiz ve temerrüt faizi oranları; (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.	Yıllık Oran (%)
1. 1/2017 tarihinden itibaren:	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (31.12.2016 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75
2. 1/1/2015 - 31/12/2016 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (14/12/2014 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2014 - 31/12/2014 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1.Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	39.362.920,-
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	39.362.920,-
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	39.362.920,-
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	39.362.920,-
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	117.120,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	234.251,-
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	117.120-234.251,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	234.251-1.952.189,-
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	234.251-1.789.213,-
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	1.952.189-39.362.920,-
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	58.555,-
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	19.507,-
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	8.980.120,-
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	195.205,-
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	390.425,-
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	216.681,-
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	618.044-TL'ye kadar		3.707,-
	618.044-TL'den		7.415,-
	2.472.180-TL'ye kadar		
	2.472.180-TL'den		11.123,-
	18.541.351-TL'ye kadar		
	18.541.351-TL ve üzeri		14.832,-

21 Ocak 2017 CUMARTESİ günlü ve 29955 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Tebliği (Tebliğ No:2017/1) 1/2/2017-31/01/2018 tarihleri arasında uygulanacaktır.